

IOAN BERHECI

CONTABILITATEA SOCIETĂȚILOR BANCARE

CONTABILITATE

Sedcom Libris

Ioan BERHECI

CONTABILITATEA SOCIETĂȚILOR BANCARE

Editura *Sedem Libris*
Iasi 2003

CONTABILITATEA SOCIETĂȚILOR BANCARE

1.1. Structura sistemului bancar	11
1.2. Aspecte normative privind organizarea contabilității bancare	21
1.3. Particularitățile planului de conturi al societăților bancare	29
1.4. Sistemul informațional bancar	58
1.4.1. Organizarea și funcționarea sistemului informațional bancar	58
1.4.2. Documentația contabilă bancară și circuitul documentelor	61
1.5. Organizarea controlului bancar	64

Editura *Sedcom Libris*
Iași 2003

CUPRINS

Cuvânt înainte.....	9
---------------------	---

Capitolul 1

Organizarea generală a activității și contabilității bancare.....	11
---	----

1.1. Structura sistemului bancar în economia concurențială	11
1.2. Rețeaua bancară românească în perioada tranziției economice	14
1.3. Serviciile și produsele bancare	16
1.4. Structura organizatorică și operațională a societăților bancare	18
1.5. Organizarea și conducerea contabilității agenților bancari.....	21
1.5.1. Organizarea și conducerea compartimentului de contabilitate	22
1.5.2. Aspecte normative privind organizarea contabilității bancare.....	24
1.5.3. Particularitățile planului de conturi al societăților bancare	29
1.6. Sistemul informațional bancar.....	58
1.6.1. Organizarea și funcționarea sistemului informațional bancar.....	58
1.6.2. Documentația contabilă bancară și circuitul documentelor.....	61
1.7. Organizarea controlului bancar.....	64

Capitolul 2

Contabilitatea capitalurilor proprii și asimilate.....	67
--	----

2.1. Delimitări și structuri privind capitalul societăților bancare	67
2.2. Contabilitatea capitalului social.....	70
2.3. Reflectarea în contabilitate a operațiunilor privind primele legate de capital.....	74
2.4. Contabilitatea rezervelor	77

2.5. Contabilitatea fondurilor	82
2.6. Reflectarea în contabilitate a datoriilor subordonate.....	84
2.7. Contabilitatea subvențiilor și fondurilor publice alocate	87
2.8. Contabilitatea provizioanelor pentru riscuri și cheltuieli	90
2.9. Contabilitatea rezultatului reportat	92
2.10. Reflectarea în contabilitate a rezultatului exercițiului.....	94

Capitolul 3

Contabilitatea bancară a valorilor imobilizate 97

3.1. Structura imobilizărilor bancare	97
3.2. Contabilitatea imobilizărilor financiare.....	98
3.2.1. <i>Reflectarea în contabilitate a creditelor subordonate</i>	99
3.2.2. <i>Contabilitatea titlurilor de valoare imobilizate</i>	102
3.2.3. <i>Contabilitatea dotărilor pentru unitățile proprii din străinătate.....</i>	109
3.3. Contabilitatea imobilizărilor în curs de execuție	111
3.4. Reflectarea în contabilitate a imobilizărilor necorporale.....	113
3.5. Contabilitatea imobilizărilor corporale	119
3.6. Contabilitatea operațiunilor de leasing și locație simplă	125
3.7. Reflectarea în contabilitate a creanțelor restante și îndoielnice	134
3.8. Contabilitatea provizioanelor pentru valori imobilizate.....	139

Capitolul 4

Contabilitatea operațiunilor de trezorerie și a operațiunilor interbancare 145

4.1. Reflectarea în contabilitate a operațiunilor de casă și cu alte valori.....	146
4.2. Contabilitatea decontărilor cu banca națională a României	149

4.3. Contabilitatea disponibilităților la vedere la bănci.....	156
4.4. Contabilitatea depozitelor interbancare.....	160
4.5. Reflectarea în contabilitate a creditelor și împrumuturilor interbancare	164
4.6. Contabilitatea valorilor primite sau date în pensiuene..	169
4.7. Contabilitatea valorilor de recuperat și a altor sume datorate	171
4.8. Contabilitatea creanțelor restante și îndoielnice	174
4.9. Contabilitatea provizioanelor pentru creanțe din operațiuni interbancare	177

Capitolul 5

Contabilitatea operațiunilor bancare cu clientela..... 179

5.1. Delimitări și structuri privind operațiunile bancare cu clientela.....	179
5.2. Conturile și subconturile deschise clienților la bănci ..	181
5.3. Contabilitatea creditelor acordate clienței	184
5.3.1. Reflectarea în contabilitate a creanțelor comerciale.....	186
5.3.2. Contabilitatea creditelor acordate persoanelor juridice și persoanelor fizice.....	194
5.4. Contabilitatea creditelor și împrumuturilor privind clientela financiară.....	201
5.5. Contabilitatea valorilor primite sau date în pensiuene..	205
5.6. Reflectarea în contabilitate a operațiunilor prin conturile clienței	209
5.6.1. Contabilitatea disponibilităților la vedere (a operațiunilor prin conturile curente)	209
5.6.2. Contabilitatea depozitelor clienților.....	212
5.6.3. Contabilitatea certificatelor de depozit, carnetelor și libretelor de economii.....	214
5.6.4. Reflectarea în contabilitate a altor disponibilități ale clienței	216
5.7. Contabilitatea valorilor de recuperat și a sumelor datorate	217
5.8. Reflectarea în contabilitate a creanțelor restante și îndoielnice	220
5.9. Contabilitatea provizioanelor pentru creanțe din operațiuni cu clientela.....	223

Capitolul 6

Contabilitatea operațiunilor cu titluri și a decontărilor

intrabancare 225

6.1. Reflectarea în contabilitate a operațiunilor cu titluri ... 225

6.1.1. Delimitări și structuri privind titlurile de
valoare 2256.1.2. Organizarea contabilității operațiunilor cu
titluri 2286.1.3. Contabilitatea titlurilor primite sau date în
pensiune livrată 232

6.1.4. Contabilitatea titlurilor de tranzacție 236

6.1.5. Contabilitatea titlurilor de plasament 243

6.1.6. Contabilitatea titlurilor de investiții 250

6.1.7. Contabilitatea datorilor constituite prin
titluri 2566.1.8. Contabilitatea decontărilor privind
operațiunile cu titluri 262

6.2. Contabilitatea decontărilor intrabancare 267

Bibliografie 269

CUVÂNT ÎNAINTE

În economia concurențială, rolul băncilor este majorat semnificativ, ajungând chiar să domine viața economico-socială și să antreneze în mobilizarea și redistribuirea resurselor temporar disponibile din economie, atât agenții economici, cât și populația. Ținând seama de mediul economic și social în plină transformare, contabilitatea societăților bancare trebuie să se înscrie în contextul noului statut juridic al băncilor și în armonie cu modelul contabil al băncilor din țările cu economie de piață.

Lucrarea *Contabilitatea societăților bancare* își propune să reliefeze, într-o manieră corespunzătoare reglementărilor existente pe plan intern și internațional, reflectarea în contabilitate a principalelor operațiuni bancare, și este elaborată pentru pregătirea studenților economiști sau a celor care doresc să se inițieze în acest domeniu.

La redactarea lucrării am avut în vedere faptul că relevanța, credibilitatea și comparabilitatea informațiilor contabile sunt de o deosebită importanță, mai ales în cazul companiilor și instituțiilor bancare ce operează concomitent în mai multe țări. În plus, consolidarea pieței bancare din țara noastră implică și existența unui sistem relevant de informare și decizie în domeniu. De aceea, am prezentat problemele de contabilitate bancară în conformitate cu *Planul de conturi pentru societățile bancare și normele metodologice de utilizare a acestuia* elaborate de Banca Națională a

României în anul 1997 și cu *Reglementările contabile armonizate cu Directiva Comunităților Economice Europene și cu Standardele Internaționale de Contabilitate aplicabile instituțiilor de credit* aprobate în anul 2001 de Ministerul Finanțelor Publice și Banca Națională a României.

Am reunit în lucrare probleme comune de tehnică și evidență bancară, pentru a realiza îmbinarea aspectelor teoretice cu aplicațiile practice privind, îndeosebi, contabilitatea principalelor categorii de operațiuni cu incidență maximă asupra patrimoniului băncilor și a titularilor de conturi.

Lucrarea prezentă este la prima sa ediție și, ca atare, este susceptibilă de îmbunătățire a conținutului. De aceea, consider binevenite observațiile criticilor în vederea perfecționării lucrării elaborate, într-o nouă structură.

Autorul

CAPITOLUL 1

ORGANIZAREA GENERALĂ A ACTIVITĂȚII ȘI CONTABILITĂȚII BANCARE

1.1. STRUCTURA SISTEMULUI BANCAR ÎN ECONOMIA CONCURENȚIALĂ

Sistemul bancar reprezintă ansamblul instituțiilor financiare și de credit, de stat sau particulare, ale căror funcții principale sunt:

- atragerea mijloacelor bănești temporar disponibile ale clienților prin conturile deschise acestora;
- acordarea de credite pe diferite termene;
- efectuarea de operațiuni (viramente) între conturile clienților și de transferuri de sume în conturile deschise la alte bănci;
- emiterea de instrumente de plată și de credit și efectuarea de tranzacții cu asemenea instrumente;
- vânzarea-cumpărarea de valută și alte operațiuni valutare și cu metale prețioase.

Specific economiei libere de piață este faptul că agenții bancari sunt organizați și funcționează sub forma societăților anonime pe acțiuni, deoarece necesită capitaluri mari și foarte mari, capitaluri care provin fie din sectorul privat (în marea lor majoritate), fie din sectorul mixt (de stat și privat), fie din sectorul de stat (în mai mică măsură).

În economia concurențială, sistemul bancar este format din următoarele verigi principale:

- Banca centrală de emisiune;
- Băncile comerciale;
- Băncile de afaceri;
- Băncile de depozit;
- Băncile și instituțiile de credit specializate;
- Societățile financiare.

A. Banca centrală de emisiune – există în fiecare țară, oferă servicii atât autorităților administrative (guvernului), cât și sistemului de agenți bancari, și are ca atribuții¹ de bază:

- emisiunea bancnotelor și monedelor necesare circulației;
- depozitarea rezervelor bănești ale celorlalte bănci și reescontarea efectelor comerciale, ca baze pentru acordarea de credite societăților bancare care manifestă nevoi temporare de mijloace bănești;
- susținerea politicilor economice, financiare, monetare și valutare stabilite de puterea legislativă și cea executivă, prin mijloace și norme specifice;
- influențarea directă ori indirectă a volumului și costului creditului, inclusiv prin stabilirea ratei oficiale a scontului;
- acordarea de credite statului și păstrarea tezaurului național;
- administrarea rezervelor bugetare ale statului, finanțarea deficitelor bugetare și distribuirea titlurilor datoriei publice;
- reprezentarea statului în raporturile monetare, valutare și de credit internaționale ș.a.

B. Băncile comerciale – au ponderea cea mai mare în sistemul bancar al unei țări, iar funcția lor de bază constă în mobilizarea capitalurilor temporar disponibile în economie, urmată de transformarea lor în capital de împrumut acordat, sub forma creditelor, agenților economici din toate ramurile de activitate. Pe lângă funcția de creditare, băncile comerciale efectuează, pentru clientela lor, operații de încasări și plăți cu numerar și prin cont.

Din punct de vedere juridic și contabil, operațiile băncilor comerciale se împart în două categorii², după cum sunt evidențiate în bilanț, și anume:

a – **operații pasive** – se referă la formarea resurselor de creditare, reprezentate de capitalul propriu (prin emisiunea de acțiuni), fonduri, rezerve și provizioane (pe seama profitului și cheltuielilor), depozitele bancare ale agenților economici și ale populației (capitaluri lichide și economii bănești atrase „la vedere” sau „la termen”, în monedă națională sau în valute convertibile), reescontul la banca centrală, creditele primite de la alte instituții financiar-bancare etc.;

¹ ***, *Dicționar bancar și bursier*, S. M. M. Business Books, tipărit la „Arta Grafică”, București, 1995, pp. 26-27.

² Turliuc, V., Cocriș, V., *Monedă și credit*, Editura Ankarom, Iași, 1997, pp. 110-118.

b – **operații active** – cuprind demersurile de creditare și de plasament pe seama resurselor constituite, precum creditarea operatorilor economici și a persoanelor fizice, avansurile în cont curent (prin plata cecurilor emise de titularul de cont), scontarea efectelor comerciale (prin care creditul comercial se transformă în credit bancar pe termen scurt), depunerea rezervelor minime obligatorii la banca centrală de emisiune, acordarea de credite altor instituții financiar-bancare și Ministerului Finanțelor, participații la capitalul altor agenți financiari-bancari, operațiuni de comision în numele și pentru contul clienților (plăți și încasări în numerar sau prin viramente, schimburi valutare, deschideri de acreditive etc.).

C. **Băncile de afaceri** – au ca activitate principală, pe lângă acordarea de credite, și participarea la capitalul social al altor agenți prin cumpărarea de acțiuni sau luarea în gestiune a participațiilor întreprinderilor existente sau în curs de formare. Asemenea bănci joacă rolul de „antreprenori”, adică de creatori de noi întreprinderi, de aceea trebuie să dispună de fonduri proprii importante și de acces permanent și pe termen lung la creditarea interbancară.

D. **Băncile de depozit** – efectuează operațiuni de creditare pe termen scurt, mediu și lung a agenților economici din domeniile industrie și comerț. Resursele de creditare sunt constituite, în principal, pe seama depozitelor „la vedere” și „la termen” atrase de la persoane juridice și fizice.

E. **Băncile și instituțiile de credit specializate** – își desfășoară atribuțiile statutare într-o anumită ramură economică sau într-o anumită sferă a creditului. Specializarea băncilor poate fi:

- de ordin economic – limitată la un anumit sector de activitate (industrie, agricultură, comerț, servicii etc.);
- de ordin geografic – localizată la un anumit spațiu regional sau internațional;
- de ordin tehnic – vizează acordarea de credite pe termen scurt, pe termen mijlociu sau pe termen lung.

Din categoria băncilor specializate menționăm:

a – **băncile de comerț exterior** care au atribuții de servire prin decontări și credite a activităților de import și export, inclusiv pe seama relațiilor de corespondent cu bănci străine;

b – **băncile de investiții** care acordă credite pe termen mijlociu și lung pentru extinderea activităților productive și pentru achiziționarea de utilaje și instalații tehnologice; dispunând de fonduri proprii limitate și bazându-se în

mare măsură pe depunerile „la termen” ale clientelei lor, băncile de investiții au ca funcție statutară și intermedierea plasării acțiunilor și obligațiunilor societăților comerciale finanțate;

c – *băncile ipotecare sau funciare* care acordă credite pe bază de ipotecă asupra imobilelor și terenurilor;

d – *instituțiile de credit de ramură* (industrie, agricultură, comerț etc.) care oferă, de regulă, credite pe termen mijlociu și lung, sprijinind acțiunile de dezvoltare, modernizare și re tehnologizare a domeniilor economice respective;

e – *casele de economii și cooperativele de credit* ca instituții sau bănci ale populației, organizațiilor locale și organismelor de asigurare sau protecție sociale;

f – *sucursalele băncilor străine* care intermediază interesele financiare pe plan global și facilitează transferul capitalurilor dintr-o țară în alta.

F. Societățile financiare – sunt tot instituții de credit ce efectuează operațiuni pentru care sunt abilitate prin lege sau convenție. Principalele lor activități sunt leasing-ul, factoring-ul, creditarea mărfurilor cu plata în rate, gestiunea mijloacelor și instrumentelor de plată (cecuri, cărți de credit etc.), creditarea locuințelor cu garanții ipotecare ș.a.

Structurările posibile și chiar fundamentate ale sistemului bancar poartă și o amprentă de relativitate în contextul manifestării tendinței de universalizare a operațiunilor bancare, respectiv de renunțare la specializarea strictă în anumite sectoare sau domenii de activitate și de efectuare a întregii game de operațiuni aducătoare de rezultate favorabile.

1.2. REȚEAUA BANCARĂ ROMÂNEASCĂ ÎN PERIOADA TRANZIȚIEI ECONOMICE

Pentru agenții economici constituiți în întreprinderi private, societăți mixte, regii autonome sau societăți naționale, care își desfășoară activitatea în contextul economiei concurențiale, băncile, concomitent cu efectuarea operațiunilor de decontare și de creditare, au un rol de parteneri activi, orientându-și clienții spre problemele economice majore, sau semnalându-le, când este cazul, apariția unor fenomene ce comportă riscuri pentru gestiunea lor.

Mecanismele economiei de piață acționează cu aceeași marjă de risc și asupra agenților bancari, dar în această situație, consecințele pot fi mai mari, resimțindu-se, direct sau indirect, asupra întregii clientele. De aceea, se impune funcționarea independentă a mai multor unități bancare, organizate pe domenii și după criterii diferite, dar care să răspundă unor deziderate comune, și anume, asigurarea unei bune circulații bănești și a unei eficiente activități de creditare bancară, care să promoveze concurența și competența.

Inițiativele legislative din perioada tranziției economice¹ au stat la baza reorganizării sistemului bancar din țara noastră pe două nivele, care delimitează atribuțiile băncii centrale și de emisiune de cele ale societăților bancare.

La nivel superior se situează **Banca Națională a României (B.N.R.)**, ca bancă centrală și de emisiune cu funcții principale² în domenii precum: emisiunea monetară, efectuarea de operațiuni cu societățile bancare și cu alte instituții de credit (reescontarea efectelor de comerț și a bonurilor de casă, acordarea de credite sub forma refinanțării, stabilirea regimului rezervelor minime obligatorii), efectuarea de operațiuni cu Trezoreria statului, realizarea de operațiuni cu aur și valute, reglementarea și controlul tranzacțiilor valutare pe teritoriul țării, efectuarea de operațiuni cu titluri de stat ș.a.

La baza piramidei sistemului bancar se situează **băncile comerciale** constituite sub formă de societăți pe acțiuni în conformitate cu legea bancară și cu autorizațiile de funcționare eliberate de BNR. Societățile bancare se înființează numai prin subscriere și emisiune de acțiuni, care reprezintă capitalul social ce se varsă obligatoriu în numerar, și își desfășoară activitatea potrivit reglementărilor băncii centrale. Băncile comerciale îndeplinesc funcțiile: de mobilizare a activelor monetare disponibile în economie, de

¹ ***, **Legea nr. 33/1991 privind activitatea bancară din România**, înlocuită ulterior cu **Legea bancară nr. 58/1998**, publicată în Monitorul oficial al României nr. 121/1998 și modificată și completată prin **Ordonanța de urgență nr. 137/2001**, publicată în Monitorul oficial al României nr. 671/2001; **Legea nr. 34/1991 privind Statutul Băncii Naționale a României**, înlocuită cu **Legea nr. 101/1998**, publicată în Monitorul oficial al României nr. 203/1998 și modificată și completată prin **Ordonanța de urgență nr. 136/2001**, publicată în Monitorul oficial al României nr. 671/2001; **Legea nr. 83/1998 privind procedura falimentului băncilor**, publicată în Monitorul oficial al României nr. 159/1998, modificată prin **Ordonanța de urgență nr. 186/1999**, publicată în Monitorul oficial al României nr. 567/1999, modificată și completată prin **Ordonanța de urgență nr. 138/2001**, publicată în Monitorul oficial al României nr. 671/2001.

² Zaharciuc, El., **Contabilitatea societăților bancare**, Editura Teora, București, 2000, pp. 9-11.

utilizare a resurselor proprii și atrase prin distribuirea de credite către clientelă, de decontare între titularii de conturi etc.

În rândul societăților bancare regăsim fostele bănci de stat, care pe bază de hotărâri de guvern au fost transformate în bănci comerciale, la care se adaugă alte unități bancare, persoane juridice române (cu capital integral de stat, cu capital de stat și privat, cu capital străin, cu capital mixt sau cu capital privat autohton).

Tot pe al doilea nivel al actualului sistem bancar se află și *Casa de Economii și Consemnațiuni (C.E.C.)*, ca bancă de depozit a economiilor bănești ale persoanelor fizice și diferitelor organizații sindicale și obștești.

În prezent, în România funcționează peste 40 de societăți bancare care desfășoară și oferă o gamă diversă și în permanentă schimbare de servicii și produse. Pentru organizarea și coordonarea acestor activități, în anul 1991 s-a constituit *Asociația Română a Băncilor (A.R.B.)*, la care poate adera orice instituție bancară, și care urmărește obiective ca:

- reprezentarea intereselor comunității financiare și bancare față de BNR, guvern și alte autorități publice;
- perfecționarea statutului profesional al celor care lucrează în sectorul bancar;
- promovarea cooperării interbancare și organizarea unor servicii de interes comun;
- creșterea eficienței activității bancare în condițiile unei concurențe loiale;
- reprezentarea băncilor românești în relațiile internaționale cu asociații profesionale similare etc.

Pentru ridicarea nivelului calificării profesionale a personalului bancar, la inițiativa BNR și ARB, a devenit operațional Institutul Bancar Român.

1.3. SERVICIILE ȘI PRODUSELE BANCARE

Conform precizărilor din primul paragraf al acestui capitol, activitățile specifice băncilor comerciale sunt generatoare de *operațiuni bilanțiere* (pasive și active) sau *extrabilanțiere*, într-o gamă largă și în continuă diversificare. În practica bancară¹ din ultima perioadă, aceste operațiuni s-au divizat în:

¹ Imireanu, M. - Gh., *Tehnica și practica operațiunilor bancare*, Editor „Tribuna Economică”, București, 1995, pp. 64-65.

- servicii bancare, care sunt solicitate de clienți băncilor;
- produse bancare, oferite de către bănci clientelei lor.

În cadrul **serviciilor bancare** se includ:

- deschiderea de conturi bancare (de diferite tipuri) clientelei;
- evidența operațiunilor în conturile curente ale titularilor, persoane juridice și fizice, inclusiv operarea în aceste conturi pe bază de documente;
- operațiunile de casă constând în primiri și eliberări de sume în numerar;
- operațiunile legate de cecurile de decontare, de ordinele de plată, de dispozițiile de încasare sau de plată (viramente);
- operațiunile privind instrumentele de plată și de credit (cambia, biletul la ordin, cecul etc.), în legătură cu acceptarea, avalizarea, plata sau încasarea acestora în contul clienților, ori scontarea și eventual forfetarea acestor titluri de creanță, în lei sau în valută;
- operațiunile referitoare la plățile și încasările efectuate la intern și extern a acreditivelor documentare, ordinelor de plată etc., în lei sau valută;
- emiterea de scrisori de garanție bancară pentru diferite scopuri ș.a.

Din categoria **produselor bancare** fac parte:

- acordarea de credite pe termen scurt (până la un an) în contul curent al clienților, credite garantate sau negarantate;
- acordarea de credite pe termen scurt și mijlociu (până la cinci ani) garantate cu gaj sau ipotecă, pentru procurarea de materii prime, materiale, piese de schimb, combustibili, mașini, utilaje etc.
- acordarea de credite pe termen lung (de peste cinci ani) pentru achiziționarea de echipamente industriale, instalații complexe, investiții în construcții etc.
- constituirea de depozite la vedere sau la termen pentru atragerea disponibilităților bănești ale clientelei;
- plasamente de titluri de valoare (obligațiuni) emise de stat, de organisme publice sau de agenți economici, pentru procurarea de fonduri;
- transmiterea ordinelor de vânzare sau de cumpărare a titlurilor la bursele de valori;
- închirierea de casete și seifuri pentru depozitarea de valori materiale și documente;
- activități de consultanță acordată clientelei în domeniile bancar, fiscal, juridic sau pentru plasamente și investiții ale fondurilor disponibile de care dispune aceasta;
- depuneri pe carnete sau librete de economii în diverse scopuri;

- eliberarea și remiterea de certificate de depozit pentru depuneri de sume de către persoane fizice și juridice;
- gestiunea portofoliului de hârtii de valoare (acțiuni, obligațiuni, certificate de depozit, titluri de stat etc.);
- efectuarea de operațiuni de schimb valutar și cu metale prețioase;
- onorarea cecurilor de călătorie;
- remiterea de carduri și efectuarea de decontări electronice prin intermediul acestora;
- efectuarea de operațiuni de leasing și de locație simplă;
- încasarea taxelor și amenzilor de plătit de diferite persoane unor instituții sau chiar statului;
- efectuarea de operațiuni de report și de pensii cu titluri ale pieței financiare etc.

Conform legii, societăților bancare le sunt interzise operațiunile privitoare la angajarea de tranzacții cu bunuri mobile și imobile, achiziționarea propriilor acțiuni sau gajarea lor în contul datoriei băncii, acordarea de credite condiționate de vânzarea – cumpărarea acțiunilor băncii, primirea de depozite, titluri sau alte valori în cazul când banca se află în stare de încetare a plăților, angajarea și acceptarea de depozite dacă majoritatea acestora provin din depuneri ale angajaților băncii.

1.4. STRUCTURA ORGANIZATORICĂ ȘI OPERAȚIONALĂ A SOCIETĂȚILOR BANCARE

Legea privind activitatea bancară din țara noastră¹ prevede că structura organizatorică, conducerea și administrarea societăților bancare se stabilesc prin statutele proprii ale acestora. Fiecare bancă are personalitate juridică și își stabilește structurile care asigură procesul de coordonare, conducere, decizie și control.

Analizată pe *orizontală*, structura organizatorică a unei bănci este influențată de politica specifică fiecăreia și de ansamblul mijloacelor materiale și umane de care dispune. În raport cu obiectivele propuse și urmărite de conducere, la nivelul unei bănci comerciale se disting:

¹ * * *, **Legea bancară nr. 58/1998**, publicată în Monitorul oficial al României nr. 121/1998, modificată și completată prin **Ordonanța de urgență nr. 137/2001**, publicată în Monitorul oficial al României nr. 671/2001.

- funcțiunea de conducere generală, care realizează managementul băncii și politica de ansamblu a activității acesteia;
- funcțiunea comercială, care asigură cadrul normativ al relațiilor cu clientela;
- funcțiunea de execuție, care urmărește finalizarea operațiilor generate de funcțiunea comercială;
- funcțiunea administrativă, care asigură buna realizare a tuturor celorlalte obiective.

Aceste funcțiuni determină¹ organizarea băncii pe patru direcții distincte, astfel:

A. Direcția comercială se dezvoltă, de regulă, pe două niveluri:

- a – direcția comercială tradițională, care asigură realizarea contractelor cu clientela obișnuită (agenți economici sau persoane fizice);
- b – direcția comercială specializată, care deservește segmentul clientelei cu particularități din punct de vedere al normelor ce guvernează activitățile dintre bănci și clienți, sau din punct de vedere al modului efectiv de realizare a tranzacțiilor.

În acest context putem deosebi trei structuri (compartimente, servicii) separate, și anume:

- serviciul operațiilor internaționale, prin care se realizează deservirea agenților economici străini;
- serviciul operațiilor bancare, care deservește celelalte bănci aflate în postura de clienți;
- serviciul operațiilor de personal, care este specializat în derularea relațiilor cu angajații băncii.

B. Direcția financiară de piață și afaceri are ca scop realizarea tranzacțiilor cu titluri de valoare și efecte comerciale atât pe plan intern, cât și în relațiile internaționale, astfel încât se pot constitui următoarele structuri operative:

- serviciul operațiilor financiare naționale, prin care se derulează tranzacțiile cu titluri și efecte comerciale pe piața internă de capital;
- serviciul operațiilor financiare internaționale, care realizează tranzacțiile cu titluri de valoare pe piața de capital internațională;
- serviciul de portofoliu, care gestionează titlurile de participare deținute de bancă;

¹ Zaharciuc, El., *Contabilitatea societăților bancare*, Editura Teora, București, 2000, pp. 17-19.

- serviciul de comerț exterior, care urmărește desfășurarea creditelor externe.

C. Direcția de execuție are ca scop realizarea efectivă a operațiilor inițiate de primele două direcții. De aceea, putem distinge următoarele structuri:

- serviciul de execuție națională, care se ocupă cu efectuarea tuturor operațiilor financiare pe piața românească de capital;

- serviciul de titluri, care asigură realizarea operațiilor cu titluri de valoare și efecte de comerț;

- inspectoratul bancar, în sarcina căruia se află gestionarea garanțiilor materiale și controlul bonității clientelei;

- serviciul operațiilor cu străinătatea, prin intermediul căruia se realizează tranzacțiile internaționale.

D. Direcția intendență are rolul de a asigura condițiile corespunzătoare de funcționare a direcțiilor anterioare, și poate cuprinde ca structuri operative:

- serviciul financiar-contabil;

- serviciul de prelucrare a datelor;

- serviciul juridic și contencios;

- serviciul personal;

- serviciul administrativ.

Privită pe *verticală*, structura organizatorică a unei bănci comerciale oferă o configurație de tip rețea, cu următoarele componente: centrala bancară, sucursalele, agențiile și punctele de lucru.

Centrala bancară are în subordine toate verigile inferioare și nu are relații directe cu clientela. Activitatea se desfășoară pe direcții, departamente, servicii, birouri, oficii specializate, prin intermediul cărora se îndrumă, analizează și controlează operațiunile din întreaga rețea bancară proprie.

Sucursalele sunt unități operaționale fără personalitate juridică ce efectuează operațiuni în limita mandatului dat de centrala bancară. Aceste verigi organizatorice au autonomie operativă și de gestiune, activitatea desfășurându-se pe departamente sau compartimente specializate.

Agențiile bancare sunt unități fără personalitate juridică, au rol exclusiv operativ și funcționează pe baza criteriului apropierei de clienți, derulând, predominant, un volum mare de operațiuni, dar de valori mai mici.

Punctele de lucru sunt tot unități operative care activează în locuri cu afluență mare de public (magazine, hoteluri).

Legea bancară nr. 58/1998 introduce încă o verigă intermediară – **filiala** – ca structură financiar-bancară cu personalitate juridică, în care banca

deține o participație de capital de cel puțin 50%, ceea ce îi permite să exercite controlul efectiv asupra conducerii sau politicilor filialei.

În vederea desfășurării activităților specifice, în afara rețelei de unități din țară, băncile au și posibilitatea legală de a deschide unități în străinătate și de a stabili relații cu bănci corespondente din alte țări.

Managementul societăților bancare este asigurat¹, în cadrul fiecărei bănci, de:

- Adunarea generală a acționarilor băncii (la băncile cu capital privat sau mixt);
- Consiliul de administrație al băncii;
- Comitetul de direcție;
- Președinte și vicepreședinți;
- Comitetul de conducere (la sucursale și agenții bancare);
- Comisia de cenzori (ca organ de control).

Fiecare bancă, în funcție de activitatea desfășurată și de gama de operațiuni efectuate, își organizează propria structură funcțională. Structura organizatorică este flexibilă și diferă de la o unitate la alta, și se poate modifica în timp, chiar pentru aceeași bancă, în funcție de strategia adoptată, de natura și volumul activităților efectuate.

1.5. ORGANIZAREA ȘI CONDUCEREA CONTABILITĂȚII AGENȚILOR BANCARI

Sarcinile contabilității bancare sunt legate de specificul activităților desfășurate de acești agenți, la nivel central, și în funcție de competențele delegate structurilor subordonate.

Prin contabilitate bancară, în general, înțelegem atât contabilitatea Băncii Naționale a României, cât și contabilitatea societăților comerciale bancare, între acestea existând atât asemănări, cât și deosebiri.

Una din asemănările celor două tipuri de bănci este faptul că toate operează cu semne monetare pe care le pun în circulație, respectiv efectuează operațiuni de finanțare, creditare și decontare privind propria clientelă și alte

¹ Ionescu, L., ș.a., *Băncile și operațiunile bancare*, Editura Economică, București, 1996, pp. 53-54.

servicii și produse cu specific bancar¹. Însă, în timp ce clientela băncilor comerciale o constituie agenții economici, alte persoane juridice, precum și persoane fizice, pentru care se efectuează operațiuni adecvate activităților acestora, clientela BNR o formează societățile bancare, asupra cărora se desfășoară operațiuni de control și supraveghere, la care se adaugă operațiuni de emisiune monetară, de retragere a numerarului din circulație și altele.

O altă asemănare o constituie organizarea contabilității. În toate tipurile de bănci contabilitatea este descentralizată la nivelul sucursalelor și agențiilor bancare. Dar aprobarea descentralizării este variată. Astfel, la succursale, contabilitatea se conduce până la balanța de verificare, adică aceste unități operative reflectă în contabilitatea lor toate operațiunile privind serviciile prestate și produsele efectuate clienței, precum și operațiunile de gospodărire și de interes general propriu. Balanțele de verificare se transmit centralei bancare, care printr-o însumare specifică realizează contabilitatea centralizatoare. Printre trăsăturile specifice ale descentralizării contabilității societăților bancare se menționează faptul că soldurile conturilor curente ale băncilor comerciale, deschise la sucursalele BNR, debitoare sau creditoare, se transmit zilnic centralelor bancare (adică aceste conturi se soldează la sfârșitul fiecărei zile). De aici rezultă că centralele societăților bancare exercită, printre altele, și un control zilnic asupra sumelor încasărilor și plăților efectuate de subunități.

În afara remiterii zilnice a soldurilor conturilor curente, sucursalele bancare raportează centralelor proprii periodic (săptămânal, decadal, chenzinal) și alți indicatori stabiliți de fiecare societate bancară, toate acestea încheindu-se cu remiterea balanțelor lunare ale conturilor și a altor raportări lunare, trimestriale și anuale.

1.5.1. Organizarea și conducerea compartimentului de contabilitate

Conform prevederilor legale, contabilitatea băncilor se organizează în compartimente distincte, conduse de către directorul financiar-contabil, contabilul șef sau altă persoană împuternicită să îndeplinească această funcție. Răspunderea pentru organizarea și ținerea contabilității revine²

¹ Temeș, I., Mureșan, M., *Contabilitate bancară*, Editura Napoca Star, Cluj-Napoca, 1998, p. 10.

² * * *, *Legea contabilității nr. 82/1991*, republicată în Monitorul oficial al României nr. 629/2002, art. 11.

administratorului sau persoanei care are obligația gestionării patrimoniului băncii.

Atribuțiile directorului financiar-contabil, ale contabilului șef sau altei persoane împuternicite pentru îndeplinirea acestei funcții, precum și a personalului din subordinea acestora, se stabilesc de către administrator și fac obiectul regulamentelor privind organizarea și funcționarea unităților bancare. Întreaga activitate privind organizarea și îndrumarea muncii de evidență operativă și contabilă, tehnicile de lucru, circuitul documentelor, controlul bancar etc., revine direcției sau departamentului contabilității generale și de informatică din cadrul băncilor centrale. Funcțional, aceste obiective se realizează prin aparatul propriu din centrală (care are și sarcini de coordonare și control în întreaga rețea din subordine), prin compartimentele, serviciile sau birourile de contabilitate și informatică ale sucursalelor, agențiilor și punctelor de lucru bancare.

La nivelul centralelor societăților bancare sunt organizate direcții ale contabilității generale care funcționează prin intermediul unor servicii specializate (planificare și profitabilitate, bilanț, decontări intrabancare și interbancare, contabilitate proprie, metodologie și îndrumare contabilă). La nivelul unităților bancare teritoriale, în cadrul serviciilor și birourilor de contabilitate, se înființează grupe operative, care, în funcție de natura operațiunilor reflectate, pot fi:

- grupe operative de credite și virări de sume prin conturi, în competența cărora intră evidența creditelor acordate de bănci și a virărilor de sume din conturile plătitorilor în conturile beneficiarilor;
- grupe de operații între sedii privind virări de sume între unitățile aceleiași bănci sau între bănci diferite;
- grupe de evidențe contabile necesitate de desfășurarea operațiunilor bancare proprii.

Organizarea rațională a unităților bancare operative¹, inclusiv a serviciilor sau birourilor de contabilitate și informatică, face necesară încadrarea acestora cu personal de specialitate, la nivelul sarcinilor și volumului de operații ce le sunt atribuite, și care este constituit din administratori de cont, economiști, operatori calculator, informaticieni, șefi de birou, toți subordonați șefului serviciului. Administratorii de cont au o dublă calitate, pe de o parte de operatori executanți, iar pe de altă parte ca organe de control bancar, pe care trebuie să-l efectueze din momentul primirii

¹ Găliceanu, I., ș.a., *Contabilitate bancară*, Editura didactică și pedagogică, București, 1999, p. 19.

documentelor la ghișeu. Șeful de serviciu sau de birou răspunde de efectuarea în timp util și de calitate a tuturor lucrărilor și situațiilor cu caracter contabil și statistic ce intră în atribuțiile sale. Pe linie administrativă și de specialitate el se subordonează contabilului șef al unității bancare respective.

Dualismul contabil, ca modalitatea specifică de structurare a contabilității, consacrat o dată cu implementarea actualei legi, a impus și la bănci organizarea acesteia pe două paliere intercon condiționate, astfel:

- **contabilitatea generală (financiară)**, care are la bază norme unitare, cu caracter obligatoriu, având ca obiectiv principal furnizarea informațiilor necesare băncilor atât pentru interesele proprii, cât și în relațiile acestora cu acționarii sau asociații, clienții, furnizorii, organisme financiar-bancare, organe fiscale și alte persoane juridice și fizice ca utilizatori externi;
- **contabilitatea de gestiune (managerială)**, care se organizează de fiecare bancă în funcție de specificul activității și de necesitățile proprii, oferind informații relevante diferitelor niveluri de conducere din interiorul unității bancare; asemenea date și informații confidențiale se referă la stabilirea cheltuielilor, veniturilor și rezultatelor pe fiecare subunitate, determinarea rentabilității produselor și serviciilor bancare, întocmirea bugetelor de venituri și cheltuieli pe subunități și pe activități, urmărirea și controlul execuției acestora în scopul cunoașterii rezultatelor efective, furnizarea datelor necesare fundamentării deciziilor privind gestiunea băncii și altele.

În toate aceste scopuri, administratorul trebuie să asigure condițiile necesare pentru: întocmirea documentelor justificative privind operațiunile patrimoniale; organizarea și ținerea corectă și la zi a contabilității; organizarea și efectuarea inventarierii patrimoniului, precum și valorificarea rezultatelor acesteia; respectarea regulilor de întocmire a situațiilor financiare anuale, publicarea acestora în Monitorul oficial al României și depunerea la termen la organele în drept; păstrarea documentelor justificative, a registrelor și situațiilor financiare și asigurarea organizării contabilității de gestiune adaptată la necesitățile și specificul băncii.

1.5.2. Aspecte normative privind organizarea contabilității bancare

Obiectivul de bază al contabilității, de asigurare a unei imagini fidele asupra patrimoniului, situației financiare și rezultatelor obținute, se realizează pe seama unor reguli, metode și proceduri contabile care se fundamentează și concretizează prin intermediul anumitor principii și convenții general

acceptate. Credibilitatea, relevanța și comparabilitatea informațiilor contabile sunt de o deosebită importanță pentru investitori și creditorii în interpretarea situațiilor financiare, mai ales în cazul companiilor și instituțiilor bancare ce operează concomitent în mai multe țări. Aceste principii sunt aceleași cu cele ale contabilității agenților economici, iar Legea nr. 82/1991 le consacră și le impune Ministerului Finanțelor și BNR, care trebuie să elaboreze norme metodologice privind contabilitatea societăților bancare.

În acest context, ministrul finanțelor și guvernatorul BNR au emis *Ordinul nr. 1418/344/1997* prin care este aprobat *Planul de conturi pentru societățile bancare și normele metodologice de utilizare a acestuia* (publicat în Monitorul oficial al României nr. 212 bis/1997) și *Ordinul nr. 1524/362/1998* pentru aprobarea *Modelelor situațiilor financiar-contabile pentru bănci și normele metodologice privind întocmirea și utilizarea acestora*.

Consolidarea pieței bancare din țara noastră implică și existența unui sistem relevant de informare și decizie în domeniu. Acest proces a fost avut în vedere la emiterea de către Ministerul Finanțelor Publice și Banca Națională a României a *Ordinului nr. 1982/5/2001* pentru aprobarea *Reglementărilor contabile armonizate cu Directiva Comunităților Economice Europene nr. 86/635/CEE și cu Standardele Internaționale de Contabilitate aplicabile instituțiilor de credit* (publicat în Monitorul oficial al României nr. 694/2001). Acest ordin se aplică împreună cu Legea contabilității, Cadrul general de întocmire și prezentare a situațiilor financiare elaborat de Comitetul pentru Standarde Internaționale de Contabilitate și cu Standardele Internaționale de Contabilitate (IAS). Reglementările sunt valabile începând cu situațiile financiare anuale întocmite pentru exercițiul financiar al anului 2001 de către băncile, persoane juridice române, cotate la Bursa de Valori București (conform *Ordinului Ministerului Finanțelor Publice nr. 94/2001* pentru aprobarea *Reglementărilor contabile armonizate cu Directiva a IV-a a Comunităților Economice Europene și cu Standardele Internaționale de Contabilitate*, publicate în Monitorul oficial al României nr. 85/2001), adică Banca Română pentru Dezvoltare – Groupe Société Générale și Banca Transilvania, și de un eșantion reprezentativ de bănci românești și sucursale din țara noastră a băncilor străine (Banca Comercială Română, Banc Post, Alpha Bank Romania, Citibank România, HVB Bank Romania, Banque Franco Roumaine Paris – Sucursala București și National Bank of Greece – Sucursala București). Începând cu situațiile financiare ale exercițiului financiar al anului 2002 reglementările se aplică tuturor băncilor, persoane juridice

române și sucursalelor din România ale băncilor străine, iar din anul 2003, aplicabilitatea acestor norme se extinde la toate instituțiile de credit.

Documentul oficial de gestiune al băncii îl constituie bilanțul contabil care, în condițiile procesului de armonizare contabilă europeană și influenței normalizării internaționale, trebuie să respecte regulile privind evaluarea patrimoniului și celelalte norme și principii contabile.

Pentru evaluarea elementelor patrimoniale bancare se au în vedere următoarele reguli:

A – Reguli generale, între care:

a – *la data intrării în patrimoniu* bunurile se evaluează și înregistrează la valoarea de intrare, denumită valoare contabilă, care se stabilește astfel:

- ◆ bunurile procurate cu titlu oneros, la valoarea de achiziție (cost de achiziție);
- ◆ bunurile reprezentând aport la capitalul social sau obținute cu titlu gratuit, la valoarea de aport sau de utilitate, în funcție de prețul pieței, utilitatea, starea și amplasarea acestora;
- ◆ bunurile produse de bancă, la costul de producție;
- ◆ activele dobândite prin schimb cu alte active, la valoarea justă a bunurilor primite.

b – *cu ocazia inventarierii*, elementele patrimoniale se evaluează la valoarea actuală sau de utilitate, denumită și valoare de inventar, stabilită în funcție de utilitatea bunului pentru bancă și de prețul pieței;

c – *la închiderea exercițiului*, elementele patrimoniale se evaluează și se reflectă în bilanțul contabil la valoarea de intrare (valoarea contabilă) pusă de acord cu rezultatul inventarierii; în acest scop, valoarea de intrare se compară cu valoarea de utilitate, și:

- ◆ pentru elementele de activ, diferențele constatate în plus, între valoarea de inventar și cea de intrare, nu se înregistrează în contabilitate, aceste elemente menținându-se la valoarea lor de intrare; diferențele în minus se înregistrează pe seama amortizării (când deprecierea este ireversibilă), sau prin constituirea de provizioane (când deprecierea este reversibilă);
- ◆ pentru elementele de pasiv, diferențele în minus între valoarea de inventar și valoarea de intrare nu se înregistrează în contabilitate, aceste elemente menținându-se la valoarea lor de intrare; diferențele constatate în plus se înregistrează prin constituirea de provizioane;

d – *la data ieșirii din patrimoniu sau la darea în consum*, bunurile se evaluează și se scad din gestiune la valoarea lor de intrare.

B – Reguli specifice, precum:

- a – operațiunile în devize se înregistrează în conturi deschise pe fiecare valută în parte, iar soldul acestora se evaluează la valoarea lor de piață; la fiecare dată a bilanțului elementele monetare exprimate în valută trebuie raportate utilizându-se cursul de închidere, iar diferențele de curs valutar, favorabile sau nefavorabile, se înregistrează la venituri sau cheltuieli, după caz;
- b – cesiunile temporare de active sunt considerate operațiuni de trezorerie, cu menținerea în activ a elementelor cedate; elementele cedate cu posibilitate de răscumpărare se înregistrează în conturi din afara bilanțului;
- c – titlurile de tranzacție se evaluează la valoarea lor de piață, iar în situația scăderii valorii titlurilor de investiții, ca urmare a deprecierii valorii acestora, nu se constituie provizioane;
- d – activele gajate sau date în garanție sunt menținute în bilanțul băncii, iar activele primite în gaj sau garanție nu figurează în bilanțul băncii;
- e – angajamentele date în contul terților se evidențiază în conturile din afara bilanțului, în cadrul angajamentelor de garanție, iar cele date în cont propriu se reflectă numai în conturile de evidență din afara bilanțului.

Metodele de evaluare adoptate de bancă trebuie să fie aceleași în tot cursul exercițiului, precum și de la un exercițiu financiar la altul. În cazuri justificate și în condițiile prevăzute de lege, banca poate schimba metodele de evaluare, făcând în acest sens mențiuni în notele explicative și prezentând influențele asupra situației patrimoniale și financiare și asupra rezultatelor exercițiului.

Reevaluarea activelor și pasivelor băncii se efectuează potrivit reglementărilor în vigoare, când valoarea de intrare a elementelor patrimoniale se modifică, fiind înlocuită cu valoarea lor actuală.

Pentru atingerea obiectivului său, contabilitatea bancară trebuie să respecte¹, cu bună-credință, următoarele principii:

- a – **principiul prudenței** – potrivit căruia nu este admisă supraevaluarea elementelor de activ și a veniturilor, respectiv subevaluarea elementelor de pasiv și a cheltuielilor, ținând cont de deprecierile, riscurile și pierderile posibile generate de desfășurarea activității exercițiului curent sau anterior; acest principiu are ca scop evitarea riscurilor de transfer în viitor a incertitudinilor prezente și permite luarea în considerare doar a beneficiilor realizate, cu excluderea unor câștiguri potențiale, în timp ce pierderile sunt

¹ Călin, O., ș.a., *Bazele contabilității*, Editura didactică și pedagogică, București, 1995, pp. 27-30; **Ordinul MFP și BNR nr. 1982/5/2001** pentru aprobarea **Reglementărilor contabile armonizate**, în Monitorul oficial al României nr. 694/2001.

evidențiate imediat ce devin probabile, chiar dacă nu vor fi cunoscute efectiv decât după închiderea exercițiului; de la acest principiu, pentru bănci există derogări în ceea ce privește operațiunile evaluate la prețul pieței astfel:

- luarea în considerare a rezultatelor nerealizate aferente titlurilor de tranzacție;

- înregistrarea la prețul de piață a operațiunilor în devize;

- luarea în considerare a rezultatelor potențiale privind instrumentele financiare la termen;

b – **principiul permanenței metodelor** – pentru asigurarea comparabilității în timp a informațiilor contabile;

c – **principiul continuității activității** – prin care se presupune că banca își continuă în mod normal funcționarea într-un viitor previzibil, fără a intra în stare de lichidare sau de reducere sensibilă a activității;

d – **principiul independenței exercițiului** – impune delimitarea în timp a veniturilor și cheltuielilor aferente activității băncii pe măsura angajării acestora și trecerii lor la rezultatul exercițiului la care se referă;

e – **principiul intangibilității bilanțului** – potrivit căruia bilanțul de deschidere a unui exercițiu trebuie să corespundă cu cel de închidere a exercițiului precedent, interzicându-se înregistrarea directă a veniturilor și cheltuielilor în conturile de capitaluri proprii, ele trebuind să tranziteze prin contul de rezultate;

f – **principiul necompensării** – prin care elementele de activ și de pasiv trebuie evaluate și înregistrate separat, neadmițându-se compensări între posturile de activ și cele de pasiv ale bilanțului, precum și între veniturile și cheltuielile din contul de rezultate; pentru bănci există o derogare¹ de la acest principiu în ce privește compensarea autorizată a rezultatelor din operațiunile cu titluri de tranzacție și cu instrumentele financiare la termen;

g – **principiul evaluării separate a elementelor de activ și de pasiv** – conform căruia, pentru stabilirea valorii totale corespunzătoare a unei poziții din bilanț, se va evalua distinct fiecare element individual de activ sau de pasiv;

h – **principiul prevalenței economicului asupra juridicului** – potrivit căruia informațiile prezentate în situațiile financiare anuale trebuie să reflecte realitatea economică a evenimentelor și tranzacțiilor, nu numai forma lor juridică;

i – **principiul pragului de semnificație** – impune ca toate elementele cu valoare semnificativă să fie prezentate distinct în situațiile financiare anuale,

¹ Dedu, V., *Gestiune bancară*, Editura didactică și pedagogică, București, 1999, p. 43.

iar informațiile cu valori nesemnificative, care au aceeași natură sau funcții similare, trebuie însumate, nefiind necesară prezentarea lor separată.

Aceste principii au fost impuse de practica bancară în economia de piață, deoarece se pot întâlni operații contabile pentru care nu există stabilite reguli sau proceduri de rezolvare, iar soluționarea lor se poate înfăptui numai prin apelarea la unul sau mai multe principii de bază, ceea ce denotă și necesitatea cunoașterii și înțelegerii corecte a conținutului lor.

1.5.3. Particularitățile planului de conturi al societăților bancare

Normele de aplicare a Legii contabilității impune ca pentru societățile bancare, Banca Națională a României să elaboreze, împreună cu acestea, și cu aprobarea Ministerului Finanțelor:

- planul de conturi și normele metodologice privind utilizarea acestuia;
- modelele bilanțurilor contabile și formularelor comune folosite în activitatea bancară, precum și instrucțiunile privind întocmirea și utilizarea lor.

Planul de conturi al societăților bancare are structura aliniată la cadrul general al planului de conturi pentru economie. Separat de acesta există un plan de conturi al BNR, adaptat specificului atribuțiilor și funcțiilor îndeplinite de banca centrală în economia țării noastre.

Elaborarea actualului plan de conturi – aprobat prin *Ordinul Ministerului Finanțelor și Băncii Naționale a României nr. 1418/344/1997*, publicat în Monitorul oficial al României nr. 212 bis/1997, și modificat și completat prin *Ordinul Ministerului Finanțelor Publice și Băncii Naționale a României nr. 1982/5/2001*, publicat în Monitorul oficial al României nr. 694/2001 – a vizat realizarea următoarelor deziderate, care se înscriu pe linia armonizării cu structurile contabile europene și internaționale:

- gruparea conturilor astfel încât să permită o bună cunoaștere, cuprindere, urmărire și control a tuturor operațiunilor băncilor și titularilor de conturi, pe principalele domenii ale vieții economico-financiare;
- ansamblul de conturi să fie orientat spre întocmirea cu ușurință a documentelor contabile de sinteză;
- ușurarea prelucrării automate a datelor, în vederea centralizărilor operative necesare activităților de conducere;

- crearea pozițiilor disponibile în structura zecimală de codificare a conturilor, în vederea operării schimbărilor ce intervin în activitatea băncilor și a clienților lor;
- permiterea determinării unor indicatori sintetici, pe baza cărora să se poată analiza activitatea băncilor și a titularilor de conturi;
- reflectarea noilor structuri aferente sistemelor de finanțare, creditare și decontare, generate de diversele forme de proprietate;
- evaluarea corespunzătoare a patrimoniului unităților bancare, inclusiv prin mecanismul amortizărilor și provizioanelor, pentru determinarea mărimii reale a diferitelor active și pasive;
- utilizarea unor instrumente de decontare care să asigure o parcurgere mai rapidă a ciclurilor economice;
- diversificarea instrumentelor matematicii financiare, corespunzătoare economiei de piață;
- reflectarea operativă a elementelor fiscale, prin furnizarea informațiilor necesare organelor competente etc.

Clasificarea conturilor respectă linia codificării zecimale, în care prima cifră reprezintă clasa, a doua grupa, iar următoarele două caractere sunt rezervate conturilor sintetice de gradul I și II. Unele conturi sintetice de gradul II sunt dezvoltate în subconturi (au cinci caractere).

Sucesiunea claselor de conturi urmează, în linii mari, formarea și fluxul mijloacelor și resurselor necesare desfășurării activităților unităților bancare și utilizarea lor, corelate cu modalitățile de prezentare a activelor și pasivelor în bilanțul contabil. Sunt evidențiate nouă clase de conturi, din care primele opt, simbolizate de la 1 la 8, privesc conturile de bilanț, iar ultima clasă, simbolizată cu 9, este rezervată conturilor în afara bilanțului. Conturile din clasele 1 – 7 și 9 se utilizează de către toate societățile bancare, iar cele din clasa 8 numai de către băncile mandatate să efectueze operațiuni privind trezoreria statului.

Planul de conturi al societăților bancare prezintă¹ următoarea structură:

Clasa 1 – Operațiuni de trezorerie și operațiuni interbancare – cuprinde conturile din evidența centralei băncii, conturile care reflectă lichiditățile la alte bănci și conturile folosite în relațiile cu banca centrală.

Clasa 2 – Operațiuni cu clientela – grupează conturile utilizate pentru evidențierea relațiilor dintre bancă și clienții săi, persoane juridice și persoane fizice.

¹ Dedu, V., Enciu, A., *Contabilitate bancară*, Editura Economică, București, 2001, p. 23.

- Clasa 3 – Operațiuni cu titluri și operațiuni diverse** – conține conturile folosite pentru reflectarea contabilă a operațiunilor cu titluri de valoare și conturile utilizate în gestiunea internă a băncii.
- Clasa 4 – Valori imobilizate** – cuprinde conturile care înregistrează bunurile și valorile caracterizate ca imobilizări financiare, în curs, corporale și necorporale din patrimoniul băncii.
- Clasa 5 – Capitaluri proprii, asimilate și provizioane** – grupează conturile care reflectă capitalul propriu sau împrumutat al băncii, precum și provizioanele și fondurile de risc.
- Clasa 6 – Cheltuieli** – conține conturile pentru evidențierea cheltuielilor băncii structurate în funcție de specificul activităților bancare.
- Clasa 7 – Venituri** – cuprinde conturile necesare înregistrării veniturilor bancare structurate după aceleași criterii ca și cheltuielile.
- Clasa 9 – Operațiuni în afara bilanțului** – conține conturile care reflectă angajamentele băncii în relațiile cu alte societăți bancare sau cu clienții.

Societățile bancare, în funcție de necesitățile proprii și de performanțele sistemului informatic utilizat, își vor organiza contabilitatea analitică. Criteriile (atributele) folosite pentru codificarea conturilor analitice sunt diverse, precum:

- unitatea monetară în care se exprimă operațiunile (lei sau devize);
- categoria de clienți deserviți (clientelă financiară sau nefinanciară, persoane juridice sau fizice);
- natura și statutul clientului agent economic (regie autonomă, societate națională, societate comercială, asociație familială, întreprinzător individual etc.);
- durata operațiunilor (pe termen scurt, mediu sau lung);
- structura teritorială a unității bancare (centrală, sucursală, agenție) etc.

Banca Națională a României împreună cu băncile comerciale, persoane juridice române, pot actualiza periodic planul de conturi, în funcție de reglementările adoptate, cu aprobarea Ministerului Finanțelor Publice, în vederea perfecționării metodologiei contabile și aplicării acesteia de către bănci.

Pe lângă BNR funcționează Comisia consultativă a contabilității băncilor a cărei componență, competență, atribuții și funcționare se stabilesc prin decizia comună a guvernatorului băncii centrale și președinților societăților bancare.

PLANUL DE CONTURI PENTRU SOCIETĂȚILE BANCARE

CLASA 1 – OPERAȚIUNI DE TREZORERIE ȘI OPERAȚIUNI INTERBANCARE

Grupa 10 – CASA ȘI ALTE VALORI

101 – Casa

109 – Alte valori

Grupa 11 – DECONTĂRI CU BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI

111 – Cont curent la Banca Națională a României

1111 – Cont curent la BNR

1112 – Depozite la vedere la BNR

1113 – Depozite la termen la BNR

1114 – Depozite colaterale la BNR

112 – Împrumuturi de refinanțare de la Banca Națională a României

1121 – Împrumuturi colateralizate cu active eligibile pentru
garantare

1122 – Împrumuturi lombard

1123 – Alte împrumuturi

117 – Creanțe și datorii atașate

1171 – Creanțe atașate

1172 – Datorii atașate

Grupa 12 – CONTURI DE CORESPONDENT

121 – Conturi de corespondent la bănci (nostro)

122 – Conturi de corespondent ale băncilor (loro)

127 – Creanțe și datorii atașate

1271 – Creanțe atașate

1272 – Datorii atașate

Grupa 13 – DEPOZITE INTERBANCARE

131 – Depozite la bănci

1311 – Depozite la vedere la bănci

1312 – Depozite la termen la bănci

- 1313 – Depozite colaterale la bănci
- 1317 – Creanțe atașate
- 132 – Depozite ale băncilor**
 - 1321 – Depozite la vedere ale băncilor
 - 1322 – Depozite la termen ale băncilor
 - 1323 – Depozite colaterale ale băncilor
 - 1327 – Datorii atașate

Grupa 14 – CREDITE ȘI ÎMPRUMUTURI INTERBANCARE

- 141 – Credite acordate băncilor**
 - 1411 – Credite de pe o zi pe alta acordate băncilor
 - 1412 – Credite la termen acordate băncilor
 - 1413 – Credite financiare acordate băncilor
 - 1417 – Creanțe atașate
- 142 – Împrumuturi primite de la bănci**
 - 1421 – Împrumuturi de pe o zi pe alta primite de la bănci
 - 1422 – Împrumuturi la termen primite de la bănci
 - 1423 – Împrumuturi financiare primite de la bănci
 - 1427 – Datorii atașate

Grupa 15 – VALORI PRIMITE SAU DATE ÎN PENSIUNE

- 151 – Valori primite în pensiune**
 - 1511 – Valori primite în pensiune de pe o zi pe alta
 - 1512 – Valori primite în pensiune la termen
 - 1517 – Creanțe atașate
- 152 – Valori date în pensiune**
 - 1521 – Valori date în pensiune de pe o zi pe alta
 - 1522 – Valori date în pensiune la termen
 - 1527 – Datorii atașate

Grupa 16 – VALORI DE RECUPERAT ȘI ALTE SUME DATORATE

- 161 – Valori de recuperat**
 - 1611 – Valori de recuperat
 - 1617 – Creanțe atașate
- 162 – Alte sume datorate**
 - 1621 – Alte sume datorate
 - 1627 – Datorii atașate

Grupa 18 – CREANȚE RESTANTE ȘI ÎNDOIELNICE**181 – Creanțe restante**

- 1811 – Creanțe restante
- 1812 – Dobânzi restante
- 1817 – Creanțe atașate

182 – Creanțe îndoielnice

- 1821 – Creanțe îndoielnice
- 1822 – Dobânzi îndoielnice
- 1827 – Creanțe atașate

Grupa 19 – PROVIZIOANE PENTRU CREANȚE DIN OPERAȚIUNI INTERBANCARE**191 – Provizioane pentru creanțe din operațiuni interbancare**

- 1911 – Provizioane specifice de risc de credit
- 1912 – Provizioane specifice de risc de dobândă

CLASA 2 – OPERAȚIUNI CU CLIENTELA**Grupa 20 – CREDITE ACORDATE CLIENTELEI****201 – Creanțe comerciale**

- 2011 – Creanțe comerciale
- 2017 – Creanțe atașate

202 – Credite de trezorerie

- 2021 – Credite de trezorerie
- 2027 – Creanțe atașate

203 – Credite pentru export

- 2031 – Credite pentru export
- 2037 – Creanțe atașate

204 – Credite pentru echipament

- 2041 – Credite pentru echipament
- 2047 – Creanțe atașate

205 – Credite pentru bunuri imobiliare

- 2051 – Credite investitori
- 2052 – Credite promotori
- 2057 – Creanțe atașate

206 – Alte credite acordate clientelei

- 2061 – Alte credite acordate clientelei
- 2067 – Creanțe atașate

Grupa 23 – CREDITE ȘI ÎMPRUMUTURI PRIVIND CLIENTELA FINANCIARĂ**231 – Credite acordate clienței financiare**

2311 – Credite de pe o zi pe alta acordate clienței financiare

2312 – Credite la termen acordate clienței financiare

2317 – Creanțe atașate

232 – Împrumuturi primite de la cliența financiară

2321 – Împrumuturi de pe o zi pe alta de la cliența financiară

2322 – Împrumuturi la termen de la cliența financiară

2327 – Datorii atașate

Grupa 24 – VALORI PRIMITE SAU DATE ÎN PENSIUNE**241 – Valori primite în pensie**

2411 – Valori primite în pensie de pe o zi pe alta

2412 – Valori primite în pensie la termen

2417 – Creanțe atașate

243 – Valori date în pensie

2431 – Valori date în pensie de pe o zi pe alta

2432 – Valori date în pensie la termen

2437 – Datorii atașate

Grupa 25 – CONTURILE CLIENTELEI**251 – Conturi curente**

2511 – Conturi curente

2517 – Creanțe și datorii atașate

252 – Conturi de factoring

2521 – Conturi de factoring

2527 – Datorii atașate

253 – Conturi de depozite

2531 – Depozite la vedere

2532 – Depozite la termen

2533 – Depozite colaterale

2537 – Datorii atașate

254 – Certificate de depozit, carnet și librete de economii

2541 – Certificate de depozit

2542 – Carnet și librete de economii

2547 – Datorii atașate

255 – Disponibil din contribuția financiară a Comunității Europene la dispoziția Fondului Național

- 2551 – Disponibil aferent Programului Național PHARE 1998
- 2552 – Disponibil privind facilitatea pentru infrastructuri de mari dimensiuni pe anul 1998
- 2553 – Disponibil pentru facilitatea de recuperare pentru anul 1998
- 2554 – Disponibil pentru Programul de restructurare a întreprinderilor și de reconversie profesională
- 2555 – Disponibil privind Programul Național PHARE 1999
- 2556 – Disponibil privind facilitatea pentru infrastructuri de mari dimensiuni – partea a 5-a
- 2557 – Datorii atașate
- 2558 – Disponibil pentru facilitatea de recuperare pentru anul 1999

256 – Disponibil din contribuția financiară a Comunității Europene la dispoziția Fondului Național

- 2561 – Disponibil privind facilitatea pentru infrastructuri de mari dimensiuni pe anul 1999
- 2562 – Disponibil pentru Programul de cooperare transfrontalieră între România și Bulgaria pe anul 1999
- 2563 – Disponibil pentru Programul de cooperare transfrontalieră între România și Ungaria pe anul 1999
- 2564 – Disponibil aferent Programului de reformă în domeniul social
- 2565 – Disponibil privind Programul de pregătire a proiectului PHARE 2000/2001
- 2566 – Disponibil pentru Programul cadru în domeniul cercetării și dezvoltării tehnologice
- 2567 – Datorii atașate
- 2568 – Disponibil privind finanțarea participării la Programele comunitare

258 – Disponibil din contribuția financiară a Comunității Europene la dispoziția Fondului Național aferent programelor pe anul 2000

- 2581 – Disponibil privind Programul de cooperare transfrontalieră între România și Bulgaria pe anul 2000
- 2582 – Disponibil privind Programul de cooperare transfrontalieră între România și Ungaria pe anul 2000
- 2583 – Disponibil privind Programul PHARE 2000
- 2587 – Datorii atașate

Grupa 26 – VALORI DE RECUPERAT ȘI ALTE SUME DATORATE**261 – Valori de recuperat**

2611 – Valori de recuperat

2617 – Creanțe atașate

262 – Alte sume datorate

2621 – Alte sume datorate

2627 – Datorii atașate

Grupa 28 – CREANȚE RESTANTE ȘI ÎNDOIELNICE**281 – Creanțe restante**

2811 – Creanțe restante

2812 – Dobânzi restante

2817 – Creanțe atașate

282 – Creanțe îndoielnice

2821 – Creanțe îndoielnice

2822 – Dobânzi îndoielnice

2827 – Creanțe atașate

**Grupa 29 – PROVIZIOANE PENTRU CREANȚE DIN OPERAȚIUNI CU
CLIENTELA****291 – Provizioane pentru creanțe din operațiuni cu clientela**

2911 – Provizioane specifice de risc de credit

2912 – Provizioane specifice de risc de dobândă

CLASA 3 – OPERAȚIUNI CU TITLURI ȘI OPERAȚIUNI DIVERSE**Grupa 30 – OPERAȚIUNI CU TITLURI****301 – Titluri primite sau date în pensiune livrată**

3011 – Titluri primite în pensiune livrată

3012 – Titluri date în pensiune livrată

302 – Titluri de tranzacție

3021 – Titluri de tranzacție

3025 – Titluri date cu împrumut

3026 – Titluri luate cu împrumut

3027 – Datorii privind titlurile

303 – Titluri de plasament

3031 – Titluri de plasament

3035 – Titluri date cu împrumut

3036 – Vărsăminte de efectuat privind titlurile de plasament

3037 – Creanțe atașate

304 – Titluri de investiții

3041 – Titluri de investiții

3045 – Titluri date cu împrumut

3046 – Diferențe de conversie

3047 – Creanțe atașate

Grupa 32 – DATORII CONSTITUITE PRIN TITLURI**321 – Titluri de piață interbancară**

3211 – Titluri de piață interbancară

3217 – Datorii atașate

322 – Titluri de creanțe negociabile

3221 – Titluri de creanțe negociabile

3227 – Datorii atașate

325 – Obligațiuni

3251 – Obligațiuni

3257 – Datorii atașate

326 – Alte datorii constituite prin titluri

3261 – Alte datorii constituite prin titluri

3267 – Datorii atașate

Grupa 33 – CONTURI DE DECONTARE PRIVIND OPERAȚIUNILE CU TITLURI**331 – Conturile societăților bancare****332 – Conturile organismelor de plasament colectiv de valori mobiliare (OPCVM)****333 – Conturile societăților de bursă****334 – Conturile altor instituții financiare****335 – Conturile clienței****336 – Alte conturi de decontare privind operațiunile cu titluri**

3361 – Alte sume de plătit privind operațiunile cu titluri

3362 – Alte sume de încasat privind operațiunile cu titluri

337 – Creanțe și datorii atașate

3371 – Creanțe atașate

3372 – Datorii atașate

Grupa 34 – DECONTĂRI INTRABANCARE**341 – Decontări intrabancare**

Grupa 35 – DEBITORI ȘI CREDITORI**351 – Personal și conturi asimilate**

- 3511 – Personal – remunerații datorate
- 3512 – Personal – ajutoare materiale datorate
- 3513 – Participarea personalului la profit
- 3514 – Avansuri acordate personalului
- 3515 – Drepturi de personal neridicate
- 3516 – Rețineri din remunerații datorate terților
- 3519 – Alte datorii și creanțe în legătură cu personalul

352 – Asigurări sociale, protecția socială și conturi asimilate

- 3521 – Asigurări sociale
 - 35211 – Contribuția unității la asigurările sociale
 - 35212 – Contribuția personalului pentru pensia suplimentară
 - 35213 – Contribuția angajaților la asigurările de sănătate
 - 35214 – Contribuția angajatorului la asigurările de sănătate
- 3522 – Ajutor de șomaj
 - 35221 – Contribuția unității la fondul de șomaj
 - 35222 – Contribuția personalului la fondul de șomaj
- 3526 – Alte datorii și creanțe sociale

353 – Bugetul statului, fonduri speciale și conturi asimilate

- 3531 – Impozitul pe profit
- 3532 – Taxa pe valoarea adăugată
 - 35323 – TVA de plată
 - 35324 – TVA de recuperat
 - 35326 – TVA deductibilă
 - 35327 – TVA colectată
 - 35328 – TVA neexigibilă
- 3533 – Impozitul pe salarii
- 3534 – Subvenții
- 3536 – Alte impozite, taxe și vărsăminte asimilate
- 3538 – Fonduri speciale – taxe și vărsăminte asimilate
- 3539 – Alte datorii și creanțe cu bugetul statului

354 – Dividende de plată**355 – Debitori diverși**

- 3551 – Depozite de garanții vărsate
- 3552 – Debitori din avansuri spre decontare
- 3556 – Alți debitori diverși
- 3557 – Creanțe atașate

356 – Creditori diverși

- 3561 – Depozite de garanții pentru leasing și locație simplă
- 3566 – Alți creditori diverși
- 3567 – Datorii atașate

Grupa 36 – CONTURI DE STOCURI**361 – Valori din aur, metale și pietre prețioase****362 – Materiale****363 – Materiale de natura obiectelor de inventar****365 – Stocuri aflate la terți****367 – Alte stocuri și asimilate****368 – Alte bunuri diverse****Grupa 37 – CONTURI DE REGULARIZARE****371 – Conturi privind valori la încasare**

- 3712 – Valori primite la încasare

- 3716 – Conturi indisponibile privind valori la încasare

372 – Conturi de ajustare

- 3721 – Poziție de schimb

- 3722 – Contravaloarea poziției de schimb

- 3723 – Conturi de ajustare devize

- 3729 – Conturi de ajustare privind alte elemente din afara bilanțului

373 – Conturi de diferențe

- 3731 – Diferențe privind devizele

- 3732 – Diferențe privind vânzările de titluri cu posibilitate de răscumpărare

- 3739 – Alte conturi de diferențe

374 – Cheltuieli de repartizat

- 3741 – Prime de emisiune privind titlurile cu venit fix

- 3742 – Prime de rambursare privind titlurile cu venit fix

- 3749 – Alte cheltuieli de repartizat

375 – Cheltuieli înregistrate în avans**376 – Venituri înregistrate în avans****377 – Cheltuieli de plătit****378 – Venituri de primit****379 – Alte conturi de regularizare**

Grupa 38 – CREANȚE RESTANTE ȘI ÎNDOIELNICE**381 – Creanțe restante**

3811 – Creanțe restante

3812 – Dobânzi restante

3817 – Creanțe atașate

382 – Creanțe îndoielnice

3821 – Creanțe îndoielnice

3822 – Dobânzi îndoielnice

3827 – Creanțe atașate

**Grupa 39 – PROVIZIOANE PRIVIND OPERAȚIUNI CU TITLURI ȘI
OPERAȚIUNI DIVERSE****391 – Provizioane pentru deprecierea titlurilor**

3911 – Provizioane pentru deprecierea titlurilor de plasament

3912 – Provizioane pentru deprecierea titlurilor de investiții

393 – Provizioane pentru deprecierea stocurilor**399 – Provizioane pentru creanțe restante și îndoielnice****CLASA 4 – VALORI IMOBILIZATE****Grupa 40 – CREDITE SUBORDONATE****401 – Credite subordonate la termen**

4011 – Credite participative

4019 – Alte credite subordonate la termen

402 – Credite subordonate pe durată nedeterminată**407 – Creanțe atașate****Grupa 41 – PĂRȚI ÎN CADRUL SOCIETĂȚILOR COMERCIALE
LEGATE, TITLURI DE PARTICIPARE ȘI TITLURI ALE
ACTIVITĂȚII DE PORTOFOLIU****411 – Părți în societăți comerciale legate**

4111 – Părți în societăți bancare

4112 – Părți în societăți cu caracter financiar

4113 – Părți în alte societăți cu caracter nefinanciar

412 – Titluri de participare

4121 – Titluri de participare la societăți bancare

4122 – Titluri de participare la societăți cu caracter financiar

4123 – Titluri de participare la alte societăți cu caracter nefinanciar

413 – Titluri ale activității de portofoliu

414 – Diferențe de conversie

415 – Titluri date cu împrumut

417 – Creanțe atașate

418 – Vărsăminte de efectuat pentru părți în societăți comerciale legate, pentru titluri de participare și pentru titluri ale activității de portofoliu

Grupa 42 – DOTĂRI PENTRU UNITĂȚILE PROPRII DIN STRĂINĂTATE

421 – Dotări pentru unitățile proprii din străinătate

424 – Diferențe de conversie

Grupa 43 – IMOBILIZĂRI ÎN CURS

431 – Imobilizări necorporale în curs

432 – Imobilizări corporale în curs

4321 – Amenajări de terenuri și construcții

4322 – Instalații tehnice și mașini

4323 – Alte imobilizări corporale

433 – Avansuri acordate pentru imobilizări necorporale

434 – Avansuri acordate pentru imobilizări corporale

4341 – Avansuri acordate pentru terenuri și construcții

4342 – Avansuri acordate pentru instalații tehnice și mașini

4343 – Avansuri acordate pentru alte imobilizări corporale

Grupa 44 – IMOBILIZĂRI ALE ACTIVITĂȚII DE EXPLOATARE

441 – Imobilizări necorporale ale activității de exploatare

4411 – Fondul comercial

4412 – Cheltuieli de constituire

4419 – Alte imobilizări necorporale ale activității de exploatare

442 – Imobilizări corporale ale activității de exploatare

4421 – Terenuri și amenajări de terenuri

4422 – Construcții

4423 – Instalații tehnice și mijloace de transport

4424 – Mobilier, aparatură birotică, echipamente de protecție a valorilor umane și materiale și alte active corporale

Grupa 45 – IMOBILIZĂRI ÎN AFARA ACTIVITĂȚII DE EXPLOATARE**451 – Imobilizări necorporale în afara activității de exploatare****452 – Imobilizări corporale în afara activității de exploatare**

4521 – Terenuri și amenajări de terenuri

4522 – Construcții

4523 – Instalații tehnice, mijloace de transport, animale și plantații

4524 – Mobilier, aparatură birotică, echipamente de protecție a valorilor umane și materiale și alte active corporale

Grupa 46 – AMORTIZĂRI PRIVIND IMOBILIZĂRILE**461 – Amortizări privind imobilizările activității de exploatare**

4611 – Amortizarea imobilizărilor necorporale

46111 – Amortizarea fondului comercial

46112 – Amortizarea cheltuielilor de constituire

46119 – Amortizarea altor imobilizări necorporale

4612 – Amortizarea imobilizărilor corporale

46121 – Amortizarea amenajărilor de terenuri

46122 – Amortizarea construcțiilor

46123 – Amortizarea instalațiilor tehnice și mijloacelor de transport

46124 – Amortizarea altor active corporale

462 – Amortizări privind imobilizările în afara activității de exploatare

4621 – Amortizarea imobilizărilor necorporale

4622 – Amortizarea imobilizărilor corporale

46221 – Amortizarea amenajărilor de terenuri

46222 – Amortizarea construcțiilor

46223 – Amortizarea instalațiilor tehnice, mijloacelor de transport, animalelor și plantațiilor

46224 – Amortizarea altor active corporale

Grupa 47 – LEASING, LOCAȚIE SIMPLĂ ȘI OPERAȚIUNI ASIMILATE**471 – Operațiuni de leasing și asimilate**

4711 – Leasing mobilier

4712 – Leasing imobiliar

4713 – Leasing cu active necorporale

4717 – Creanțe atașate

472 – Operațiuni de leasing privind imobilizările în curs

4721 – Leasing mobilier

4722 – Leasing imobiliar

4723 – Leasing cu active necorporale

473 – Imobilizări neînchiriate din leasing reziliat**474 – Bunuri date în locație simplă**

4741 – Bunuri date în locație simplă

4747 – Creanțe atașate

476 – Amortizări

4761 – Amortizări privind operațiuni de leasing

4762 – Amortizări privind operațiuni de locație simplă

Grupa 48 – CREANȚE RESTANTE ȘI ÎNDOIELNICE**481 – Creanțe restante**

4811 – Creanțe restante

4812 – Dobânzi restante

4817 – Creanțe atașate

482 – Creanțe îndoielnice

4821 – Creanțe îndoielnice

4822 – Dobânzi îndoielnice

4827 – Creanțe atașate

Grupa 49 – PROVIZIOANE PENTRU VALORI IMOBILIZATE**491 – Provizioane pentru deprecierea părților deținute în cadrul societăților comerciale legate, a titlurilor de participare și a titlurilor activității de portofoliu****492 – Provizioane pentru deprecierea imobilizărilor**

4921 – Provizioane pentru deprecierea imobilizărilor în curs

4922 – Provizioane pentru deprecierea imobilizărilor necorporale ale activității de exploatare

4923 – Provizioane pentru deprecierea imobilizărilor corporale ale activității de exploatare

4924 – Provizioane pentru deprecierea imobilizărilor necorporale în afara activității de exploatare

4925 – Provizioane pentru deprecierea imobilizărilor corporale în afara activității de exploatare

493 – Provizioane pentru operațiuni de leasing**494 – Provizioane pentru operațiuni de locație simplă****499 – Provizioane pentru creanțe restante și îndoielnice**

CLASA 5 – CAPITALURI PROPRII, ASIMILATE ȘI PROVIZIOANE**Grupa 50 – CAPITAL****501 – Capital social**

5011 – Capital subscris nevărsat

5012 – Capital subscris vărsat

502 – Elemente asimilate capitalului**508 – Acționari sau asociați****Grupa 51 – PRIME LEGATE DE CAPITAL ȘI REZERVE****511 – Prime de capital**

5111 – Prime de emisiune

5112 – Prime de fuziune

5113 – Prime de aport

5114 – Prime de sciziune

5115 – Prime de conversie a obligațiunilor în acțiuni

5119 – Alte prime

512 – Rezerve legale

5121 – Rezerve legale din profitul brut

5122 – Rezerve legale din profitul net

513 – Rezerve statutare sau contractuale**514 – Rezerva generală pentru riscul de credit**

5141 – Rezerva generală pentru riscul de credit din profitul brut

5142 – Rezerva generală pentru riscul de credit din profitul net

515 – Rezerve pentru acțiuni proprii**516 – Diferențe din reevaluare**

5161 – Rezerve din reevaluare aferente bilanțului de deschidere al primului an de aplicare a ajustării la inflație

5162 – Rezerve din reevaluări dispuse prin acte normative

518 – Rezerve din conversie**519 – Alte rezerve****Grupa 53 – FONDURI****528 – Alte fonduri (inclusiv pentru imobilizări corporale)**

Grupa 53 – DATORII SUBORDONATE**531 – Datorii subordonate la termen**

5311 – Titluri subordonate la termen

5312 – Împrumuturi participative

5319 – Alte împrumuturi subordonate la termen

532 – Datorii subordonate pe durată nedeterminată

5321 – Titluri subordonate pe durată nedeterminată

5322 – Împrumuturi subordonate pe durată nedeterminată

537 – Datorii atașate**Grupa 54 – SUBVENȚII ȘI FONDURI PUBLICE ALOCATE****541 – Subvenții pentru investiții**

5411 – Subvenții pentru investiții

5412 – Subvenții pentru investiții înregistrate la venituri

542 – Fonduri publice alocate**Grupa 55 – PROVIZIOANE PENTRU RISCURI ȘI CHELTUIELI****551 – Provizioane pentru riscuri de executare a angajamentelor prin semnătură****552 – Provizioane pentru facilități acordate personalului****553 – Provizioane pentru riscuri de țară****554 – Provizioane pentru restructurare****555 – Provizioane pentru dezafectarea imobilizărilor corporale și alte acțiuni similare legate de acestea****559 – Alte provizioane****Grupa 58 – REZULTATUL REPORTAT****581 – Rezultatul reportat**

5811 – Rezultatul reportat reprezentând profitul nerepartizat, respectiv pierderea nerecuperată

5812 – Rezultatul reportat provenit din adoptarea pentru prima dată a IAS

5813 – Rezultatul reportat provenit din modificările politicilor contabile

5814 – Rezultatul reportat provenit din corectarea erorilor fundamentale

5815 – Rezultatul reportat reprezentând surplusul realizat din rezerve din reevaluare

Grupa 59 – REZULTATUL EXERCITIULUI**591 – Profit sau pierdere****592 – Repartizarea profitului****CLASA 6 – CHELTUIELI****Grupa 60 – CHELTUIELI DE EXPLOATARE BANCARĂ****601 – Cheltuieli cu operațiunile de trezorerie și operațiunile interbancare**

6011 – Dobânzi la Banca Națională a României

6012 – Dobânzi la conturile de corespondent

6013 – Dobânzi la depozitele băncilor

6014 – Dobânzi la împrumuturile de la bănci

6015 – Dobânzi la valorile date în pensiune

6017 – Alte cheltuieli cu dobânzile

6019 – Comisioane

602 – Cheltuieli cu operațiunile cu clientela

6021 – Dobânzi la conturile de factoring

6022 – Dobânzi la împrumuturile primite de la clientela financiară

6023 – Dobânzi la valorile date în pensiune

6024 – Dobânzi la conturile curente

6025 – Dobânzi la conturile de depozite

6026 – Dobânzi la certificatele de depozit, carnetele și libretele de economii

6027 – Alte cheltuieli cu dobânzile

6029 – Comisioane

603 – Cheltuieli pentru operațiunile cu titluri

6031 – Dobânzi la titlurile date în pensiune livrată

6032 – Pierderi la titlurile de tranzacție

6033 – Cheltuieli cu titlurile de plasament

6034 – Cheltuieli cu titlurile de investiții

6036 – Cheltuieli privind datorii constituite prin titluri

6037 – Cheltuieli diverse privind operațiunile cu titluri

6039 – Comisioane

604 – Cheltuieli cu operațiunile de leasing, locație simplă și asimilate

6041 – Cheltuieli cu operațiunile de leasing și asimilate

6042 – Cheltuieli cu operațiunile de locație simplă

605 – Cheltuieli privind datoriile subordonate și fondurile publice alocate

6051 – Cheltuieli privind datoriile subordonate la termen

6052 – Cheltuieli privind datoriile subordonate pe durată nedeterminată

6053 – Cheltuieli privind fondurile publice alocate

606 – Cheltuieli privind operațiunile de schimb

6061 – Pierderi din operațiunile de schimb și arbitraj

6069 – Comisioane

607 – Cheltuieli privind operațiunile în afara bilanțului

6071 – Cheltuieli cu angajamentele de finanțare

6072 – Cheltuieli cu angajamentele de garanție

6077 – Cheltuieli cu alte angajamente primite

608 – Cheltuieli cu prestațiile de servicii financiare

6081 – Cheltuieli cu mijloacele de plată

6087 – Alte cheltuieli cu prestațiile de servicii financiare

609 – Alte cheltuieli de exploatare bancară

6092 – Cota-parte privind operațiunile de exploatare bancară efectuate în comun

6093 – Venituri retrocedate privind operațiunile de exploatare bancară efectuate în comun

6099 – Cheltuieli diverse de exploatare bancară

Grupa 61 – CHELTUIELI CU PERSONALUL

611 – Cheltuieli cu remunerațiile personalului

612 – Cheltuieli privind asigurările și protecția socială

6121 – Cheltuieli privind contribuția unității la asigurările sociale

6122 – Cheltuieli privind contribuția unității pentru ajutorul de șomaj

6123 – Contribuția angajatorului pentru asigurările de sănătate

6127 – Alte cheltuieli privind asigurările și protecția socială

617 – Alte cheltuieli privind personalul

Grupa 62 – CHELTUIELI CU ALTE IMPOZITE, TAXE ȘI VĂRSĂMINTE ASIMILATE

627 – Cheltuieli cu alte impozite, taxe și vărsăminte asimilate

Grupa 63 – CHELTUIELI CU MATERIALELE, LUCRĂRILE ȘI SERVICIILE EXECUTATE DE TERȚI**631 – Cheltuieli cu materialele**

6311 – Cheltuieli cu materialele consumabile

6312 – Cheltuieli privind combustibilii

6313 – Cheltuieli privind piesele de schimb

6317 – Cheltuieli privind alte materiale

632 – Cheltuieli privind obiectele de inventar**633 – Cheltuieli privind alte stocuri****634 – Cheltuieli cu lucrările și serviciile executate de terți**

6341 – Cheltuieli de întreținere și reparații

6342 – Cheltuieli privind energia și apa

6343 – Cheltuieli poștale și taxe de comunicații

6344 – Cheltuieli cu colaboratorii și de intermediere

6345 – Cheltuieli cu deplasări, detașări, transferuri și transportul personalului și bunurilor

6346 – Cheltuieli cu serviciile furnizate de societățile grupului

6347 – Alte cheltuieli cu lucrările și serviciile executate de terți

635 – Cheltuieli de protocol, reclamă și publicitate**Grupa 64 – CHELTUIELI DIVERSE DE EXPLOATARE****641 – Venituri retrocedate privind operațiunile de exploatare nebancaară efectuate în comun****642 – Cota-parte privind operațiunile de exploatare nebancaară efectuate în comun****643 – Cota-parte din cheltuielile sediului central****646 – Pierderi din cesiunea imobilizărilor**

6461 – Pierderi din cesiunea imobilizărilor necorporale și corporale

6462 – Pierderi din cesiunea imobilizărilor financiare

649 – Alte cheltuieli diverse de exploatare

6491 – Despăgubiri, amenzi, penalități

6492 – Donații și subvenții acordate

6493 – Cheltuieli privind sponsorizările

6494 – Pierderi din debitori diverși

6497 – Alte cheltuieli diverse de exploatare

**Grupa 65 – CHELTUIELI CU AMORTIZĂRILE PRIVIND
IMOBILIZĂRILE NECORPORALE ȘI CORPORALE**

651 – Cheltuieli cu amortizările imobilizărilor necorporale

652 – Cheltuieli cu amortizările imobilizărilor corporale

**Grupa 66 – CHELTUIELI CU PROVIZIOANE ȘI PIERDERI DIN
CREANȚE NERECUPERABILE ȘI AJUSTAREA LA
INFLAȚIE**

**661 – Cheltuieli cu provizioane pentru creanțe din operațiuni
interbancare**

6611 – Cheltuieli cu provizioane specifice de risc de credit

6612 – Cheltuieli cu provizioane specifice de risc de dobândă

662 – Cheltuieli cu provizioane pentru creanțe din operațiuni cu clientela

6621 – Cheltuieli cu provizioane specifice de risc de credit

6622 – Cheltuieli cu provizioane specifice de risc de dobândă

**663 – Cheltuieli cu provizioane privind operațiuni cu titluri și
operațiuni diverse**

6631 – Cheltuieli cu provizioane pentru deprecierea titlurilor de
plasament și de investiții

6633 – Cheltuieli cu provizioane pentru deprecierea stocurilor

6637 – Cheltuieli cu provizioane pentru creanțe restante și
îndoielnice

664 – Cheltuieli cu provizioane pentru valori imobilizate

6641 – Cheltuieli cu provizioane pentru deprecierea părților deținute
în cadrul societăților comerciale legate, a titlurilor de
participare și a titlurilor activității de portofoliu

6642 – Cheltuieli cu provizioane pentru deprecierea imobilizărilor

6647 – Cheltuieli cu provizioane pentru creanțe restante și
îndoielnice

665 – Cheltuieli cu provizioane pentru riscuri și cheltuieli

6651 – Cheltuieli cu provizioane pentru riscuri de executare a
angajamentelor prin semnătură

6652 – Cheltuieli cu provizioane pentru facilități acordate
personalului

6653 – Cheltuieli cu provizioane pentru risc de țară

6654 – Cheltuieli cu provizioane pentru restructurare

6655 – Cheltuieli cu provizioane pentru dezafectarea imobilizărilor
corporale

6657 – Cheltuieli cu provizioane pentru alte riscuri și cheltuieli

- 667 – Pierderi din creanțe nerecuperabile acoperite cu provizioane
- 668 – Pierderi din creanțe nerecuperabile neacoperite cu provizioane
- 669 – Cheltuieli cu ajustarea la inflație

Grupa 67 – CHELTUIELI EXTRAORDINARE

- 671 – Cheltuieli privind calamitățile și alte evenimente similare

Grupa 69 – CHELTUIELI CU IMPOZITUL PE PROFIT ȘI ALTE IMPOZITE

- 691 – Cheltuieli cu impozitul pe profit
 - 6911 – Cheltuieli cu impozitul pe profit curent
 - 6912 – Cheltuieli cu impozitul pe profit amânat
- 699 – Alte cheltuieli cu impozitele care nu apar anterior

CLASA 7 – VENITURI

Grupa 70 – VENITURI DIN ACTIVITATEA DE EXPLOATARE BANCARĂ

- 701 – Venituri din operațiunile de trezorerie și operațiunile interbancare
 - 7011 – Dobânzi de la Banca Națională a României
 - 7012 – Dobânzi de la conturile de corespondent
 - 7013 – Dobânzi de la conturile de depozite la bănci
 - 7014 – Dobânzi de la creditele acordate băncilor
 - 7015 – Dobânzi de la valorile primite în pensiune
 - 7017 – Alte venituri din dobânzi
 - 7018 – Dobânzi din creanțe restante și îndoielnice
 - 7019 – Comisioane
- 702 – Venituri din operațiunile cu clientela
 - 7021 – Dobânzi de la creanțele comerciale și credite acordate clientelei
 - 7022 – Dobânzi de la creditele acordate clientelei financiare
 - 7023 – Dobânzi de la valorile primite în pensiune
 - 7024 – Dobânzi de la conturile curente debitoare
 - 7027 – Alte venituri din dobânzi
 - 7028 – Dobânzi din creanțe restante și îndoielnice
 - 7029 – Comisioane

703 – Venituri din operațiunile cu titluri

7031 – Dobânzi de la titlurile primite în pensiuone livrată

7032 – Venituri din titlurile de tranzacție

7033 – Veniturile din titlurile de plasament

7034 – Venituri din titlurile de investiții

7036 – Venituri din datorii constituite prin titluri

7037 – Venituri diverse din operațiunile cu titluri

7038 – Dobânzi din creanțe restante și îndoielnice

7039 – Comisioane

704 – Venituri din operațiunile de leasing, locație simplă și asimilate

7041 – Venituri din operațiunile de leasing și asimilate

7042 – Venituri din operațiunile de locație simplă

7048 – Venituri din creanțe restante și îndoielnice

705 – Venituri din credite subordonate, părți în cadrul societăților comerciale legate, titluri de participare și titluri ale activității de portofoliu

7051 – Dobânzi de la creditele subordonate la termen

7052 – Dobânzi de la creditele subordonate pe durată nedeterminată

7053 – Dividende și venituri asimilate

7058 – Dobânzi din creanțe restante și îndoielnice

706 – Venituri din operațiunile de schimb

7061 – Venituri din operațiuni de schimb și arbitraj

7069 – Comisioane

707 – Venituri din operațiunile în afara bilanțului

7071 – Venituri din angajamentele de finanțare

7072 – Venituri din angajamentele de garanție

7077 – Venituri din alte angajamente date

708 – Venituri din prestațiile de servicii financiare

7081 – Comisioane privind titlurile gestionate sau în depozit

7082 – Comisioane privind operațiunile cu titluri efectuate în contul clientelei

7083 – Comisioane din activitățile de asistență și de consultanță

7085 – Venituri privind mijloacele de plată

7087 – Alte venituri din prestațiile de servicii financiare

709 – Alte venituri din activitatea de exploatare bancară

7092 – Cota-parte privind operațiunile de exploatare bancară efectuate în comun

7093 – Cheltuieli refacturate privind operațiunile de exploatare bancară efectuate în comun

7094 – Transferuri de cheltuieli de exploatare bancară

7099 – Venituri diverse de exploatare bancară

Grupa 74 – VENITURI DIVERSE DIN EXPLOATARE

741 – Cheltuieli refacturate

7411 – Cheltuieli refacturate societăților grupului

7412 – Cheltuieli refacturate altor societăți

742 – Cota-parte privind operațiunile de exploatare nebancare

efectuate în comun

743 – Cota-parte din cheltuielile sediului social

746 – Venituri din cesiunea imobilizărilor

7461 – Venituri din cesiunea imobilizărilor necorporale și corporale

7462 – Venituri din cesiunea imobilizărilor financiare

747 – Venituri accesorii

7471 – Venituri privind imobilele legate de exploatare

7472 – Venituri din activități nebancare

7479 – Alte venituri accesorii (intermedieri în domeniul asigurărilor)

749 – Alte venituri diverse din exploatare

7491 – Transferuri de cheltuieli de exploatare nebancară

7492 – Cota-parte din subvențiile pentru investiții trecută la venituri

7493 – Venituri din subvenții pentru exploatare

7494 – Venituri din producția de imobilizări

7495 – Venituri privind bunurile mobile și imobile din executarea

creanțelor

7499 – Alte venituri din despăgubiri, amenzi, penalități, donații,

subvenții

**Grupa 76 – VENITURI DIN PROVIZIOANE, RECUPERĂRI DE
CREANȚE AMORTIZATE ȘI AJUSTAREA LA INFLAȚIE**

**761 – Venituri din provizioane pentru creanțe din operațiuni
interbancare**

7611 – Venituri din provizioane specifice de risc de credit

7612 – Venituri din provizioane specifice de risc de dobândă

**762 – Venituri din provizioane pentru creanțe din operațiuni cu
clientela**

7621 – Venituri din provizioane specifice de risc de credit

7622 – Venituri din provizioane specifice de risc de dobândă

**763 – Venituri din provizioane privind operațiuni cu titluri și
operațiuni diverse**

- 7631 – Venituri din provizioane pentru deprecierea titlurilor de plasament și de investiții
- 7633 – Venituri din provizioane pentru deprecierea stocurilor
- 7637 – Venituri din provizioane pentru creanțe restante și îndoielnice
- 764 – Venituri din provizioane pentru valori imobilizate**
- 7641 – Venituri din provizioane pentru deprecierea părților deținute în cadrul societăților comerciale legate, a titlurilor de participare și a titlurilor activității de portofoliu
- 7642 – Venituri din provizioane pentru deprecierea imobilizărilor
- 7647 – Venituri din provizioane pentru creanțe restante și îndoielnice
- 765 – Venituri din provizioane pentru riscuri și cheltuieli**
- 7651 – Venituri din provizioane pentru riscuri de executare a angajamentelor prin semnătură
- 7652 – Venituri din provizioane pentru facilități acordate personalului
- 7653 – Venituri din provizioane pentru risc de țară
- 7654 – Venituri din provizioane pentru restructurare
- 7655 – Venituri din provizioane pentru dezafectarea imobilizărilor corporale
- 7657 – Venituri din provizioane pentru alte riscuri și cheltuieli
- 766 – Venituri din fondul comercial negativ**
- 767 – Venituri din recuperări de creanțe amortizate**
- 769 – Venituri din ajustarea la inflație**

Grupa 77 – VENITURI EXTRAORDINARE

- 771 – Venituri din subvenții pentru evenimente extraordinare și altele similare**

Grupa 78 – VENITURI DIN RELUAREA REZERVEI GENERALE PENTRU RISCUL DE CREDIT

- 781 – Venituri din reluarea rezervei generale pentru riscul de credit**
- 7811 – Venituri din reluarea rezervei generale pentru riscul de credit constituită din profitul brut
- 7812 – Venituri din reluarea rezervei generale pentru riscul de credit constituită din profitul net

Grupa 79 – VENITURI DIN IMPOZITUL PE PROFIT AMÂNAT – 79**791 – Venituri din impozitul pe profit amânat****CLASA 9 – OPERAȚIUNI ÎN AFARA BILANȚULUI****Grupa 90 – ANGAJAMENTE DE FINANȚARE****901 – Angajamente în favoarea altor bănci****902 – Angajamente primite de la alte bănci****903 – Angajamente în favoarea clienței**

9031 – Deschideri de credite confirmate

9032 – Acceptări sau angajamente de plată

9039 – Alte angajamente în favoarea clienței

904 – Angajamente primite de la clientela financiară și instituțiile administrației publice**Grupa 91 – ANGAJAMENTE DE GARANȚIE****911 – Cauțiuni, avaluri și alte garanții date altor bănci**

9111 – Confirmări de deschideri de credite documentare

9112 – Acceptări de plată

9119 – Alte garanții date altor bănci

912 – Cauțiuni, avaluri și alte garanții primite de la alte bănci**913 – Garanții date pentru clientelă**

9131 – Cauțiuni, avaluri și alte garanții

9139 – Alte garanții date pentru clientelă

914 – Garanții primite de la clientelă

9141 – Garanții primite de la instituțiile administrației publice și asimilate

9142 – Garanții primite de la societăți de asigurare și capitalizare

9143 – Garanții primite de la clientela financiară

9144 – Ipotece imobiliare

9145 – Gajuri cu deposedare

9146 – Gajuri fără deposedare

9149 – Alte garanții primite de la clientelă

Grupa 92 – ANGAJAMENTE PRIVIND TITLURILE**921 – Titluri de primit**

9211 – Titluri vândute cu posibilitate de răscumpărare

9219 – Alte titluri de primit

922 – Titluri de livrat

- 9221 – Titluri cumpărate cu posibilitate de răscumpărare
- 9229 – Alte titluri de livrat

Grupa 93 – OPERAȚIUNI ÎN DEVIZE**931 – Operațiuni de schimb la vedere**

- 9311 – Lei cumpărați și încă neprimiți
- 9312 – Devize cumpărate și încă neprimite
- 9313 – Lei vânduți și încă nelivrați
- 9314 – Devize vândute și încă nelivrate

932 – Operațiuni privind devizele date și luate cu împrumut

- 9321 – Devize date cu împrumut și încă nelivrate
- 9322 – Devize luate cu împrumut și încă neprimite

933 – Operațiuni de schimb la termen

- 9331 – Lei de primit contra devize de livrat
- 9332 – Devize de livrat contra lei de primit
- 9333 – Devize de primit contra lei de livrat
- 9334 – Lei de livrat contra devize de primit
- 9335 – Devize de primit contra devize de livrat
- 9336 – Devize de livrat contra devize de primit

934 – Report/deport calculat anticipat

- 9341 – Report / deport de primit
- 9342 – Report / deport de plătit

935 – Dobânzi neajunse la scadență în devize acoperite la termen

- 9351 – Dobânzi în devize acoperite la termen, de încasat
- 9352 – Contravaloarea în lei a dobânzilor în devize acoperite la termen, de încasat
- 9353 – Dobânzi în devize acoperite la termen, de plătit
- 9354 – Contravaloarea în lei a dobânzilor în devize acoperite la termen, de plătit

936 – Conturi de ajustare devize în afara bilanțului

- 9361 – Poziție de schimb
- 9362 – Contravaloarea poziției de schimb
- 9363 – Conturi de ajustare devize

Grupa 95 – ANGAJAMENTE DIVERSE**951 – Redevențe, locații de gestiune, chirii și alte datorii asimilate****952 – Titluri primite în garanție****953 – Titluri date în garanție**

959 – Alte angajamente diverse

9591 – Alte angajamente date

9592 – Alte angajamente primite

Grupa 98 – ANGAJAMENTE ÎNDOIELNICE**981 – Angajamente îndoielnice****Grupa 99 – CONTURI DE EVIDENȚĂ****991 – Mijloace fixe luate cu chirie****992 – Valori primite în păstrare sau custodie****993 – Creanțe scoase din activ, urmărite în continuare**

9931 – Creanțe scoase din activ, urmărite în continuare potrivit legii

9937 – Creanțe atașate

994 – Debitori din penalități pretinse**995 – Amortizarea aferentă gradului de neutilizare a mijloacelor fixe****998 – Alte conturi de evidență**

9981 – Alte valori primite

9982 – Alte valori date

9983 – Capital în devize

9984 – Prime de emisiune plătite în devize

999 – Contrapartidă

1.6. SISTEMUL INFORMAȚIONAL BANCAR

Activitatea bancară, în general, conducerea acesteia și exercitarea controlului, în special, se desfășoară ca efect al deciziilor. Legătura între procesul de decizie și cel de execuție se realizează prin fluxul continuu de informații specific sistemului bancar.

1.6.1. Organizarea și funcționarea sistemului informațional bancar

Sistemul informațional bancar este constituit din ansamblul mijloacelor și metodelor prin care se realizează colectarea, prelucrarea și transmiterea datelor și informațiilor și reprezintă premisa organizării și desfășurării eficiente a activităților de conducere, coordonare și control, cât și a celor operative. În același timp, sistemul trebuie să asigure păstrarea și depozitarea datelor și informațiilor, realizarea de sinteze, obținerea de variante pentru fundamentarea deciziilor și strategiilor.¹

Datele care stau la baza sistemului informațional bancar au ca surse atât *evidența operativă*, *evidența statistică* și *evidența contabilă* proprie băncilor, cât și evidențele clienților acestora, în calitate de titulari de conturi.

Preluat în sistemul informațional, datele se transformă în informații bancare *elementare* sau *complexe*, *intermediare* sau *definitive*, *operative*, *postoperative* sau *previzionale*. Ca rezultat al prelucrării datelor, informațiile bancare se constituie într-un flux informațional care se manifestă atât în cadrul unităților bancare, cât și în afara lor (între diviziunile structurale ale acestora sau între bănci și clienți).

Sistemele informatice bancare sunt concepute pe două niveluri: un nivel al aplicațiilor bancare propriu-zise și altul al suportului de dezvoltare a acestor aplicații. O asemenea arhitectură garantează independența aplicațiilor, modularitatea programelor și evoluția funcțională.

Pentru realizarea unui sistem informațional bancar se stabilesc și se definesc obiectul, aria de cuprindere și modalitățile de lucru pentru principalele

¹ Oprea, D., *Premisele și consecințele informatizării contabilității*, Editura Graphix, Iași, 1994, pp. 30-31.

activități (gestionarea diverselor tipuri de depozite și de clienți, gestionarea sistemului de credite specific băncii, operațiunile de scontare a efectelor comerciale, operațiunile de încasări și de plăți, operațiunile curente de ghișeu, operațiunile de transfer și clearing, controlul operațiunilor de decontare cu alte bănci, conducerea evidenței contabile analitice și sintetice, activitatea de personal-salarizare a băncii, contabilitatea veniturilor și cheltuielilor etc.). Etapele de realizare a sistemului de tip rețea adoptat de bănci vizează:

- computerizarea nucleului (sistemului monitor), reprezentat de centrala băncii;
- computerizarea punctelor din rețea, ca sisteme gestionate de sistemul monitor, puncte reprezentate de sucursale, agenții, oficii;
- descentralizarea și optimizarea serviciilor de prelucrare automată la nivelele inferioare;
- proiectarea structurii sistemului.

Elementele care participă la dezvoltarea ulterioară a unui sistem automat de prelucrare sunt:

- configurația hardware și software de bază utilizată;
- restricțiile impuse modului de organizare a unității bancare în scopul implementării sistemului elaborat;
- structura software de aplicație;
- posibilitățile integrării sistemului informațional bancar în sistemul general de prelucrare;
- organizarea comunicațiilor între subsisteme (sucursale, agenții, oficii);
- organizarea de conexiuni cu alte sisteme de prelucrare a datelor de tip bancar.

Organizarea prelucrărilor informatice în cadrul sistemelor informatice bancare constă în trei categorii de proceduri:

a) Procedura de început de zi – se execută automat și constă în inițializarea fișierelor utilizate în timpul zilei de către sistem; după această fază, rețeaua de echipamente este pusă la dispoziția utilizatorului pentru a lucra prin intermediul terminalelor la diferitele aplicații ale sistemului.

b) Procedura destinată utilizatorilor în cursul unei zile – se derulează pe parcursul programului de lucru cu clienții. Utilizatorul (lucrătorul de ghișeu) poate înregistra în timp real toate operațiunile bancare care îi sunt repartizate. Aplicațiile efectuează toate controalele, asigurând consistența datelor înregistrate (existența în conturi, coerența datelor, sintaxa etc.), utilizatorul obținând astfel, în orice moment, starea operațiunii (contului clientului, reflectarea în contabilitate).

c) Procedura de sfârșit de zi – realizează toate prelucrările determinate de operațiunile din timpul zilei și editează rapoarte care reflectă influențele în contabilitate (balanțe, jurnale de activitate, extrase de cont, liste de solduri, liste de avertizare, situația dobânzilor, situația comisioanelor etc.). De asemenea, se efectuează controale asupra bazei de date ale sistemului și se salvează programele și datele pe suporti de arhivare.

Volumul mare de informații gestionate în cadrul bazei de date necesită echipamente de capacitate și putere mare, capabile să asigure timp de răspuns satisfăcător pentru efectuarea în timp real a operațiunilor bancare. Dintre arhitecturile de echipamente mai frecvent utilizate în cadrul sistemelor informatice bancare se disting două categorii:

- arhitecturi centralizate, bazate pe calculatoare de putere mare, capabile să gestioneze un număr mare de terminale, legate local sau la distanță;
- arhitecturi distribuite, bazate pe rețele de calculatoare interconectate între ele, care face transparentă pentru utilizator distribuția în mai multe moduri.

Aceste arhitecturi necesită o infrastructură de comunicație răspândită pe arii geografice mari și cu viteză sporită.

Complexitatea sistemului informațional bancar impune ca la baza organizării și funcționării sale să se situeze o serie de principii, precum:

- conceperea sistemului în funcție de structura organizatorică a unităților bancare (oficii – agenții – sucursale – centrală), urmărindu-se reducerea volumului și frecvenței transmiterii informațiilor pe măsura trecerii lor de la verigile operative spre unitatea centrală, dar fără afectarea calității bazei de date necesare adoptării deciziilor;

- ierarhizarea informațiilor după importanță și gradul de operativitate, încât pentru unele date se impun tehnici de transmitere mai rapide, în condițiile în care nu trebuie omisă nici relevanța informațiilor (utilitatea acestora în luarea deciziilor) și nici importanța lor relativă (producerea de informații la un cost inferior avantajelor pe care le procură utilizarea acestora);

- echilibrarea raportului dintre concentrarea, centralizarea informațiilor și autonomia, libertatea de decizie a verigilor operative, în vederea înlăturării paralelismelor, suprapunerilor, dar și a golurilor de informații necesare;

- conceptualizarea informațiilor bancare pe baza unor principii agreate și admise pe plan global (prudența, independența exercițiilor, continuitatea activității, imaginea fidelă etc.), și tipizarea documentelor bancare, uniformizarea codificării proceselor reflectate de acestea, conform cerințelor automatizării operațiunilor bancare, dar și necesității ca toți utilizatorii să beneficieze de o terminologie precisă și identică și de o descriere corectă, clară și completă a fenomenelor și situațiilor;

- modificarea structurii și conținutului indicatorilor patrimoniali și gestionari sub acțiunea unui complex de factori, printre care organizarea agenților bancari pe baze comerciale, apariția băncilor de afaceri, constituirea pieței financiare etc.;

- accentuarea rolului indicatorilor de sinteză, în calitatea lor de instrumente de dezvoltare a analizelor financiar-bancare necesare managementului bancar.

1.6.2. Documentația contabilă bancară și circuitul documentelor

În activitatea lor de execuție, pentru efectuarea operațiilor proprii sau ale titularilor de conturi, băncile utilizează o documentație contabilă specifică. Necesitatea înregistrării zilnice a unui volum important de operațiuni și imperativul exercitării unui control bancar operativ și eficient au determinat tipizarea, uniformizarea și standardizarea documentelor bancare. Concomitent se manifestă preocupări pentru simplificarea și raționalizarea acestora, cu scopul de eliminare a paralelismelor, de mărire a perioadelor de întocmire și de raportare a informațiilor statistice, de reducere a numărului de exemplare, de renunțare la unele date ne semnificative etc.

Pentru ca documentele să fie acceptate, trebuie să fie legale, adică să îndeplinească anumite condiții de fond și de formă.¹ Condițiile de fond vizează conținutul economic și financiar, adică legalitatea și realitatea proceselor și fenomenelor pe care documentele le conțin, descriu și reflectă. Din punct de vedere al formei, documentele trebuie să conțină elementele necesare identificării lor (denumire, număr, data întocmirii etc.), elementele privind titularii de conturi (denumirea exactă și alte elemente de individualizare a plătitorului și a beneficiarului sumei), unitățile bancare ale clienților, conturile implicate, suma (în cifre și litere), semnăturile și ștampila etc.

Volumul mare și diversificat al documentelor bancare impun o structurare a acestora, după mai multe criterii:

a – după locul unde se întocmesc, există:

- *documente interne* – întocmite în cadrul unităților bancare, precum ordinele de plată sau de încasare, notele contabile, situațiile statistice, registrul-jurnal, registrul-inventar, registrul cartea mare, jurnalul operațiilor zilei etc.;

¹ Florea, I., Florea, R., *Controlul economico-financiar*, C.E.C.C.A.R., București, 2000, p. 127.

- *documente externe* – întocmite în afara sediului băncii, de regulă, de către titularii de conturi, cum sunt ordinele de plată, ordinele de încasare, cecurile pentru numerar sau pentru decontări, documentele necesare deschiderii conturilor etc.;

- *documentele inițiate de ambii parteneri* – au scopul măririi operativității operațiunilor și se referă la foile de vărsământ cu chitanță, ordinele de plată pentru virarea la termen a datoriilor la buget etc.

b – după natura operațiunilor efectuate pe baza documentelor bancare, distingem:

- *documente de casă* – privesc operațiunile de încasări și plăți cu numerar, ca foile de vărsământ, cecurile de numerar, ordinele de încasare, ordinele de plată etc.;

- *documente de decontare* – privesc virările de sume dintr-un cont în altul, și dețin ponderea cea mai mare între documentele întocmite de clienții băncilor; intră în această categorie ordinul de plată, cecul de decontare, biletul la ordin, cambia etc., la care se adaugă și documentele emise de unitățile bancare, precum avizele privind operațiunile interbancare, notele de contabilitate, diverse borderouri etc.;

- *documente diverse* – care nu servesc direct la înregistrările în contabilitatea băncilor, ci constituie suportul anumitor operațiuni, cum ar fi situațiile de verificare a garanției creditelor, documentele necesare deschiderii conturilor, dările de seamă etc.

c – după momentul întocmirii și al volumului de operațiuni pe care le conțin¹, avem:

- *documente primare* – întocmite pentru fiecare operațiune atunci când aceasta are loc, dintre care menționăm: foaia de vărsământ, ordinul de încasare, ordinul de plată, cecul etc.;

- *documente centralizatoare* – care preiau informații din mai multe documente primare, printre care: registrul-jurnal, borderourile, specificațiile, centralizatoarele etc.

d – din punctul de vedere al evidenței bancare în care se înscriu documentele, există:

- *documente utilizate în cadrul evidenței analitice* – cum sunt: extrasele de cont, conturile analitice, jurnalele operative etc.;

- *documente aferente evidenței sintetice* – precum: balanța de verificare, situația conturilor, bilanțul contabil, fișele centralizatoare etc.;

¹ Găliceanu, I., ș.a., *Contabilitate bancară*, Editura didactică și pedagogică, București, 1999, p. 5.

- *documente folosite în evidența statistică* – se referă la structura viramentelor, situația creditelor angajate, volumul încasărilor și plăților în numerar, structura operațiunilor valutare etc.

Circuitul acestor documente reflectă organizarea fluxului informațional la nivelul întregului sistem bancar, al fiecărei bănci în parte și al tuturor unităților subordonate lor. Prin circuitul documentelor bancare se înțelege mișcarea lor succesivă, din momentul întocmirii sau prezentării la ghișeu de către titularii de conturi, în scopul efectuării și înregistrării operațiunilor în conturile analitice și sintetice, și până în momentul arhivării, în vederea păstrării lor, sau al expedierii acestora partenerilor bancari sau clienților.

Această mișcare succesivă a documentelor în cadrul unităților bancare operative presupune parcurgerea mai multor faze, astfel:

- primirea documentelor la ghișeu sau întocmirea acestora de către personalul băncii și efectuarea asupra lor a controlului privind respectarea condițiilor de formă și de conținut;
- gruparea documentelor, în funcție de unitatea bancară beneficiară, pe documente locale (care rămân în cadrul băncii), documente interbancare (se referă la operațiuni între bănci diferite) și documente intrabancare (au ca obiect operațiuni între unitățile aceleiași bănci);
- înregistrarea – de regulă, automatizată – a documentelor în contabilitatea analitică și contabilitatea sintetică și confruntarea datelor din cele două evidențe pentru urmărirea exactității operațiilor efectuate;
- clasarea și păstrarea documentelor la sfârșitul fiecărei zile, în locuri special amenajate în acest scop;
- remiterea documentelor titularilor de conturi.

În ceea ce privește clasarea și păstrarea documentelor bancare, aceasta se efectuează separat, în funcție de natura operațiunilor pe care le reflectă. Astfel, *documentele de casă* se păstrează în dosare, pe zile, timp de un an, în arhiva curentă a băncii. *Documentele de decontare* se clasează pe zile, în ordinea simbolurilor conturilor sintetice debitoare, și se păstrează timp de o lună în arhiva curentă. *Documentele privind operațiunile proprii ale băncii* se clasează în dosare separate. În funcție de durata de păstrare a materialelor de arhivă, documentele bancare se depun apoi la arhiva generală.

În activitatea bancară, circuitul documentelor se desfășoară cu respectarea unor principii sau reguli bine determinate, și anume:

- înregistrarea în aceeași zi a tuturor documentelor primite (prin poștă sau la ghișeu) până la sfârșitul zilei operative;

- folosirea în aceeași zi a disponibilului creat în conturile titularilor pentru încasarea cu prioritate a dobânzilor și a împrumuturilor scadente și pentru efectuarea plăților dispuse de titularii conturilor;
- încasările în numerar presupun primirea mai întâi a sumelor de către casieri, și numai apoi, înregistrarea lor în conturile depunătorilor; se evită astfel riscul înregistrării unor sume nedepuse sau solicitările ulterioare de anulări, stornări sau corectări de operațiuni;
- plățile în numerar se operează mai întâi în conturile solicitanților, în limitele disponibilităților existente, și numai după aceea se eliberează sumele de către caserie; se înlătură astfel eventualele cazuri de efectuare a unor plăți în condiții de incapacitate de plată;
- virarea sumelor din unele conturi în altele se evidențiază cu prioritate în debitul contului plătitorului și apoi în creditul contului beneficiarului, pentru ca operațiunile să se deruleze în limita disponibilităților din conturi sau a plafonului de credite aprobate;
- toate documentele bancare de încasări și de plăți se înregistrează mai întâi în contabilitatea analitică și după aceea în contabilitatea sintetică; se evită astfel corecțiile ulterioare pentru operațiunile reflectate de documente care nu pot fi înregistrate în evidența analitică;
- contabilitatea analitică se confruntă cu cea sintetică în aceeași zi cu efectuarea operațiunilor, iar întocmirea balanței de verificare, în vederea sesizării eventualelor erori, are loc, de regulă, în dimineața zilei următoare.

O bună organizare a circuitului documentelor facilitează prelucrarea automatizată a informațiilor bancare și exercitarea unui control intern eficient.

1.7. ORGANIZAREA CONTROLULUI BANCAR

Controlul bancar se exercită la nivelul fiecărei unități bancare – agenție, sucursală, centrală – și este diferențiat în funcție de modul de organizare a activităților și de natura proprietății.

Controlul asupra operațiunilor patrimoniale înregistrate în contabilitate se efectuează de către persoanele care conduc contabilitatea, cele care exercită controlul financiar preventiv și controlul financiar de gestiune, cenzori sau alte persoane împuternicite de societatea bancară, după caz. De asemenea, competențe în acest sens revin și organelor de control financiar și fiscal ale statului, precum și altor organisme de control, potrivit legii. La nivelul fiecărei

unități bancare, organizarea controlului revine organelor proprii de conducere, îndrumare și analiză. Obiectivele analitice ale controlului bancar sunt precizate în statutele și normele de organizare și funcționare proprii societăților bancare.

Controlul bancar intern se exercită atât asupra operațiunilor efectuate pentru titularii de conturi, cât și asupra operațiunilor proprii băncilor. La nivelul unităților bancare operative, controlul se exercită în trei forme distincte.

a – **Controlul preventiv** vizează operațiunile proprii ale băncilor, dar și cele solicitate de titularii de conturi, și are rolul de a evita efectele negative prin încălcarea legalității sau nerespectarea condițiilor de necesitate, oportunitate, realitate și economicitate. Pentru operațiunile bancare proprii, din care derivă drepturi și obligații patrimoniale, controlul preventiv se exercită de conducătorul compartimentului financiar-contabil și de persoane de specialitate împuternicite în acest scop.

b – **Controlul curent** se exercită, în primul rând, la ghișeu, concomitent cu efectuarea operațiunilor titularilor de conturi, de către personalul grupelor operative. Se urmărește respectarea condițiilor de formă a documentelor, a conținutului economico-financiar al operațiunilor pe care le conțin actele. Deoarece titularii de conturi dispun de autonomie deplină asupra disponibilităților lor la bănci, marja de intervenție a unităților bancare se desfășoară în limita prevederilor din contractele și convențiile încheiate cu clienții lor, și conform normelor metodologice în vigoare. Contabilii șefi și toate persoanele cu atribuții de conducere exercită zilnic controlul ierarhic operativ curent asupra modului de îndeplinire a sarcinilor de către personalul de execuție din subordinea lor.

c – **Controlul ulterior** se efectuează periodic, după derularea operațiunilor bancare, și are scopul de a stabili dacă acestea s-au desfășurat la timp și corect. Este realizat de șeful compartimentului de contabilitate, de conducătorul unității bancare, de organele specializate de îndrumare și control din centrale și sucursale. Pentru urmărirea multiplelor sarcini ce revin unităților bancare operative, se efectuează periodic revizia documentară integrală, parțială sau tematică, când se utilizează toate metodele, procedeele și tehnicile de control. Dacă se constată deficiențe, se analizează cauzele, consecințele economico-financiare, responsabilitățile și se propun măsuri corespunzătoare pentru lichidarea neajunsurilor și prevenirea repetării lor în perioadele următoare. Asemenea constatări și măsuri se consemnează în documente specifice încheiate.

Perfecționarea și sporirea eficienței controlului bancar contribuie la sporirea calității activității agenților bancari, care se va reflecta, direct sau indirect, și în calitatea activității clienților lor.

CAPITOLUL 2

CONTABILITATEA CAPITALURILOR PROPRII ȘI ASIMILATE

2.1. DELIMITĂRI ȘI STRUCTURI PRIVIND CAPITALUL SOCIETĂȚILOR BANCARE

Capitalul unei bănci cuprinde totalitatea fondurilor aflate la dispoziția sa cu caracter permanent (durabil) și este format din aporturile subscrise de acționari sau asociați, primele legate de capital, rezerve, fonduri speciale, subvenții, datorii subordonate, provizioane pentru riscuri și cheltuieli, beneficii reportate din anii precedenți, profitul exercițiului financiar curent și alte elemente asimilate.

Capitalul îndeplinește trei funcții de bază:

- ◆ asigură un amortizor împotriva factorilor nefavorabili, protejând astfel acționarii, deponenții și creditorii băncii de riscul insolvabilității acesteia;
- ◆ oferă o bază durabilă pentru finanțarea operațiunilor bancare curente și pentru dezvoltarea sau extinderea activităților societăților bancare;
- ◆ încurajează, prin mărimea sa, încrederea deponenților și investitorilor care pot contribui uneori la depășirea eventualelor probleme privind lichiditatea băncii.

Titlul (hârtia) de valoare reprezentând investiția făcută de un acționar – persoană juridică sau fizică – pentru formarea sau creșterea capitalului unei bănci se numește **acțiune**.

Acțiunea bancară poate fi:

- **obișnuită** – pentru acționarii obișnuiți (ordinari), care sunt ultimii ce-și vor primi drepturile (dividendele sau activele) dacă societatea bancară se lichidează;
- **privilegiată (preferențială)** – care permite acționarilor preferențiali să-și primească drepturile înaintea celor ordinari (obișnuiți); contractele pentru

acțiuni preferențiale includ, de obicei, o clauză care dă băncii dreptul (posibilitatea) de a le răscumpăra de la acționari la un preț, de regulă, mai mare decât valoarea nominală.

Valoarea nominală a acțiunilor este tipărită (înscrișă) pe imprimat (document) și consemnată în autorizația de funcționare a băncilor. Valoarea tuturor acțiunilor (ponderarea dintre numărul de acțiuni emise și valoarea nominală unitară) reprezintă *capitalul legal* al băncii.

Potrivit normelor emise de BNR, capitalul unei societăți bancare este format din:

- capitalul propriu;
- capitalul suplimentar.

Capitalul propriu se compune din:

- capitalul social, corespunzător celui legal;
- rezervele legale, statutare și contractuale;
- profitul nerepartizat din exercițiile anterioare și profitul din exercițiul curent;
- fondurile speciale constituite din profitul net.

Pentru stabilirea *capitalului propriu efectiv*, din totalul acestor valori, se deduc (se scad): cheltuielile de constituire, fondul comercial, cheltuielile anticipate pentru achiziții de mijloace fixe, cheltuielile pentru investiții în curs de execuție, pierderile înregistrate în anul curent.

Capitalul suplimentar este reprezentat de:

- rezerva pentru riscul de creditare;
- rezervele din reevaluarea activelor corporale;
- datoria subordonată.

Pentru determinarea capitalului unei bănci se mai ține seama și de aprecierea sau deprecierea părților sociale vărsate în devize și a fondului de risc în valută, și se scad participațiile băncii la alte societăți bancare (participații directe și împrumuturi subordonate).

Cuprinderea în capitalul unei bănci și a altor elemente, în afara capitalului legal, se bazează pe faptul că, pentru perioade determinate, mai scurte sau mai lungi, aceste resurse se asimilează capitalului și se utilizează ca atare.

La nivelul băncilor trebuie făcută delimitare și între *capitalul propriu* și *capitalul de exploatare* (utilizabil, de lucru). Având în vedere gradul de imobilizare, sursele de proveniență și formele de manifestare a **capitalului de exploatare** al unităților bancare, la un moment dat, acesta poate avea următoarea structură:

a. *capitalul social propriu* – constituit la înființarea băncii sau prin majorări ulterioare, prin emiterea și vânzarea de acțiuni; se utilizează pentru realizarea obiectivelor statutare ale băncilor, iar mărimea sa constituie o condiție a integrității situației patrimoniale și o expresie a independenței financiare a societăților bancare;

b. *capitalul excedentar* – folosit ca resursă de finanțare a activităților altor unități, în scopul unei cooperări preferențiale cu acestea sau al obținerii unor venituri de natura dobânzilor și dividendelor; această implantare în economia altor bănci sau firme poate fi:

- pe termen lung, prin achiziționarea de titluri de participare și prin acordarea de împrumuturi;

- pe termen scurt, prin cumpărarea de obligațiuni și prin acordarea de credite;

- prin cumpărarea de acțiuni, pentru obținerea de dividende, sau în scopul revânzării într-un moment conjunctural favorabil în vederea realizării unui câștig din diferența de preț;

c – *infiltrări de capital al altor firme în activitatea societăților bancare* – sub forma cumpărării de obligațiuni emise de banca aflată în căutare de resurse financiare (situație inversă capitalului excedentar);

d – *depozite și împrumuturi ale și de la clienți, bănci și instituții financiar bancare* – în cadrul obiectivului major de atragere a disponibilităților existente în economie sau la populație în vederea deservirii celor ce manifestă necesități temporare de lichidități și credite;

e – *pasivele stabile (capitalul atras)* – ca expresie a relațiilor băncii cu: bugetul statului, cu asigurările și protecția socială, cu furnizorii, cu personalul propriu etc.; ca mărime, reprezintă diferența dintre totalul datoriilor neexigibile și totalul creanțelor proprii neajunse la scadență;

f – *fondurile proprii cu destinație specială* - utilizate ca resurse de finanțare a activităților curente până la scadența folosirii lor în scopurile pentru care au fost create;

g – *rezervele constituite din provizioane și din profitul nerepartizat* – folosite până la consumarea, diminuarea ori anularea provizioanelor sau până când se decide distribuirea și utilizarea rezultatelor financiare favorabile, ca resurse de finanțare curente ale activităților băncilor.

Ca regulă generală, capitalurile se evaluează la valoarea nominală, care se diferențiază în funcție de structura acestora. Astfel, capitalurile proprii se evaluează la valoarea corespunzătoare acțiunilor în care se concretizează. Pentru datoriile pe termen lung, valoarea nominală este egală cu suma lichidităților ce trebuie plătite.

Evaluarea capitalurilor la valoarea nominală impune evidențierea separată a primelor de capital, a primelor de rambursare și a dobânzilor. Probleme specifice prezintă evaluarea acțiunilor și obligațiunilor.

În sistemul contabilității curente, evaluarea acțiunilor necesită folosirea mai multor categorii de valori (alături de valoarea nominală), și anume:

- valoarea de piață, adică prețul la care aceste titluri se cumpără și se vând de către investitori pe piață (la bursă);
- valoarea contabilă netă, care exprimă partea din activul net (averea netă) ce revine pentru o acțiune;
- valoarea intrinsecă, prin care se exprimă activul net corectat cu plusurile sau minusurile de active latente (provizioane pentru riscuri și cheltuieli care au apărut în exercițiul încheiat și care nu s-au soldat prin conturile de venituri) ce revin deținătorului unei acțiuni.

Evaluarea obligațiunilor emise de o societate bancară se bazează pe următoarele categorii de valori:

- valoarea nominală este cea indicată pe titlul de credit folosit ca obligațiune;
- valoarea de emisiune reprezintă prețul de vânzare a obligațiunii în urma negocierilor la bursa de valori (în principiu, valoarea de emisiune este egală cu valoarea nominală);
- valoarea de rambursare este o valoare stimulativă de restituire a împrumuturilor prin adăugarea la valoarea nominală a unei prime de rambursare; la valoarea de rambursare se adaugă dobânda stabilită cu ocazia emisiunii de obligațiuni.

2.2. CONTABILITATEA CAPITALULUI SOCIAL

Contabilitatea capitalurilor se realizează cu conturile din clasa 5 „Capitaluri proprii, asimilate și provizioane”.

Capitalul social al unei bănci comerciale se înregistrează în contabilitate pe baza actelor de constituire a unității și a documentelor justificative privind vărsămintele ori diminuările de capital. Băncile trebuie să mențină în permanență un nivel minim al capitalului social, în formă bănească, în conformitate cu reglementările BNR. Capitalul social poate fi majorat, pe lângă subscrierea de noi aporturi și prin operații interne (încorporarea primelor

legate de capital, capitalizarea rezervelor, convertirea obligațiunilor în acțiuni, capitalizarea dividendelor etc.).¹

Contul de pasiv 501 „Capital social” ține evidența capitalului subscris și vărsat de acționari și a operațiunilor de mărire sau reducere a acestuia și se dezvoltă pe două conturi sintetice de gradul II, astfel:

- 5011 „Capital subscris nevărsat” – intervine la operațiunile de constituire (subscriere) și de majorare a capitalului prin emisiunea de noi acțiuni. Contul se creditează cu valoarea capitalului subscris și se debitează cu valoarea vărsămintelor efective făcute pe seama subscrierilor la capital. Soldul creditor al contului arată suma capitalului social subscris și nedepus până la o anumită dată;

- 5012 „Capital subscris vărsat” – reflectă capitalul efectiv depus la constituire sau la majorare. Contul se creditează cu vărsămintele efective de capital, cu profitul net curent ori din exercițiile anterioare, destinat măririi capitalului social, cu rezervele și primele legate de capital, încorporate la capitalul social și cu dividendele destinate capitalizării. În debitul contului se evidențiază retragerile de capital ale acționarilor sau asociaților și pierderile din exercițiile anterioare ori din anul curent care reduc capitalul social. Soldul creditor al contului reprezintă valoarea capitalului subscris și efectiv vărsat.

Evidența analitică se organizează pe acționari sau asociați și asigură cunoașterea pentru fiecare din aceștia a numărului și a valorii nominale a acțiunilor sau părților sociale subscrise și vărsate sau numai subscrise. Evidența analitică a capitalului social divizat pe acțiuni se ține pe fiecare acționar pe baza registrului acționarilor.

Se asimilează capitalului social contravaloarea în lei a fondurilor puse la dispoziția sucursalelor din România, sub formă de capital de dotare, de către băncile cu sediul în străinătate, care se reflectă prin contul de pasiv 502 „Elemente asimilate capitalului”. Contul se creditează cu echivalentul în lei a fondurilor în devize primite de sucursale și cu profitul net trecut la capitalul de dotare și se debitează cu contravaloarea în lei a diminuărilor de fonduri permanente ale sucursalelor din țara noastră ale băncilor străine. Soldul creditor al contului reprezintă valoarea capitalului de dotare la dispoziția sucursalelor din țară ale băncilor cu sediul în străinătate.

În contextul operațiunilor cu capitalul intervine și contul de activ 508 „Acționari sau asociați”, care reflectă în debit creanțele băncii față de

¹ Temeș, I., Mureșan, M., *Contabilitate bancară*, vol. I, Editura Napoca Star, Cluj Napoca, 1998, p. 233.

subscriitori cu ocazia constituirii sau modificării capitalului social, iar în credit decontarea acestor creanțe. Soldul debitor al contului evidențiază valoarea creanțelor față de asociați sau acționari (aportul subscris la capital și nevărsat).

Principalele corespondențe contabile specifice operațiunilor reflectate cu ajutorul conturilor din grupa 50 „Capital” sunt următoarele:

1. Subscrierea a 1.000.000.000 lei la capitalul social, pe baza contractului de asociere sau de acționariat:

1.	508	=	5011	1.000.000.000
	„Acționari sau asociați”		„Capital subscris nevărsat”	

2. Depunerea aportului subscris prin vărsăminte în numerar de 100.000.000 lei, prin viramente în contul curent la banca centrală de 600.000.000 lei și prin viramente din conturile clienților de 300.000.000 lei:

2.	%	=	508	1.000.000.000
	101		„Acționari sau asociați”	100.000.000
	„Casa”			
	1111			600.000.000
	„Cont curent la BNR”			
	2511			300.000.000
	„Conturi curente”			

3. Transformarea capitalului nevărsat în capital vărsat:

3.	5011	=	5012	1.000.000.000
	„Capital subscris nevărsat”		„Capital subscris vărsat”	

4. Majorarea capitalului social pe seama profitului net de la sfârșitul exercițiului financiar curent (500.000.000 lei) și pe baza profitului net nerepartizat din exercițiile precedente (250.000.000 lei):

4.	%	=	5012	750.000.000
	592		„Capital subscris vărsat”	500.000.000
	„Repartizarea profitului”			
	581			250.000.000
	„Rezultatul reportat”			

5. Creșterea capitalului social cu 200.000.000 lei prin încorporarea primelor legate de capital:

5.	511	=	5012	200.000.000
	„Prime de capital”		„Capital subscris vărsat”	

6. Majorarea capitalului social pe seama rezervelor legale (250.000.000 lei), rezervelor statutare sau contractuale (150.000.000 lei) și a altor rezerve (100.000.000 lei):

6.	%	=	5012	500.000.000
	512		„Capital subscris	250.000.000
	„Rezerve legale”		vărsat”	
	513			150.000.000
	„Rezerve statutare sau			
	contractuale”			100.000.000
	519			
	„Alte rezerve”			

7. Creșterea capitalului social prin încorporarea dividendelor nete de 100.000.000 lei:

7.	354	=	5012	100.000.000
	„Dividende de plată”		„Capital subscris	
			vărsat”	

8. Majorarea capitalului social prin transformarea (conversia) obligațiunilor de 300.000.000 lei în acțiuni:

8.	3251	=	5012	300.000.000
	„Obligațiuni”		„Capital subscris	
			vărsat”	

9. Reducerea capitalului social prin răscumpărarea și anularea acțiunilor proprii de 400.000.000 lei:

9.	5012	=	508	400.000.000
	„Capital subscris vărsat”		„Acționari sau asociați”	

10. Diminuarea capitalului social pentru acoperirea pierderilor reportate de 200.000.000 lei și a pierderilor din exercițiul financiar curent de 300.000.000 lei:

10.	5012	=	%	500.000.000
	„Capital subscris vărsat”		581	200.000.000
			„Rezultatul reportat”	
			591	300.000.000
			„Profit sau pierdere”	

11. Reflectarea echivalentului în lei a devizelor primite de sucursalele din țara noastră de la băncile din străinătate, reprezentând capital de dotare de 2.500.000.000 lei:

11.	3722	=	502	2.500.000.000
	„Contravaloarea poziției de schimb”		„Elemente asimilate capitalului”	

12. Trecerea la capitalul din dotare a profitului net din anii anteriori de 150.000.000 lei și a profitului net de la închiderea exercițiului financiar curent de 450.000.000 lei:

12.	%	=	502	600.000.000
	581		„Elemente asimilate capitalului”	150.000.000
	„Rezultatul reportat”			450.000.000
	592			
	„Repartizarea profitului”			

13. Diminuarea fondurilor permanente ale sucursalelor din România cu sediul în alte țări prin retragerea de devize în echivalent de 500.000.000 lei:

13.	502	=	3722	500.000.000
	„Elemente asimilate capitalului”		„Contravaloarea poziției de schimb”	

2.3. REFLECTAREA ÎN CONTABILITATE A OPERAȚIUNILOR PRIVIND PRIMELE LEGATE DE CAPITAL

De regulă, majorarea capitalului social se realizează prin cedarea noilor acțiuni emise pentru o valoare mai mare decât valoarea lor nominală, adică împreună cu o primă de capital. Definită ca diferență între valoarea aporturilor aduse (prețul de vânzare, valoarea de emisiune) și valoarea nominală a acțiunilor acordate, prima de capital, reflectată în contabilitate de contul sintetic de gradul I 511 „Prime de capital”, poate fi:

- de emisiune, pentru situația majorării capitalului social pe seama lichidităților, reprezintă diferența dintre prețul de emisiune a noilor acțiuni și valoarea lor nominală și sunt evidențiate cu ajutorul contului sintetic de gradul II 5111 „Prime de emisiune”;

- de fuziune, ca excedent de valoare a bunurilor primite ca aport față de valoarea nominală a acțiunilor pe care o societate bancară absorbantă le recunoaște unei unități absorbite și fac obiectul contului sintetic de gradul II 5112 „Prime de fuziune”;

11. Reflectarea echivalentului în lei a devizelor primite de sucursalele din țara noastră de la băncile din străinătate, reprezentând capital de dotare de 2.500.000.000 lei:

11.	3722	=	502	2.500.000.000
	„Contravaloarea poziției de schimb”		„Elemente asimilate capitalului”	

12. Trecerea la capitalul din dotare a profitului net din anii anteriori de 150.000.000 lei și a profitului net de la închiderea exercițiului financiar curent de 450.000.000 lei:

12.	%	=	502	600.000.000
	581		„Elemente asimilate capitalului”	150.000.000
	„Rezultatul reportat”			
	592			450.000.000
	„Repartizarea profitului”			

13. Diminuarea fondurilor permanente ale sucursalelor din România cu sediul în alte țări prin retragerea de devize în echivalent de 500.000.000 lei:

13.	502	=	3722	500.000.000
	„Elemente asimilate capitalului”		„Contravaloarea poziției de schimb”	

2.3. REFLECTAREA ÎN CONTABILITATE A OPERAȚIUNILOR PRIVIND PRIMELE LEGATE DE CAPITAL

De regulă, majorarea capitalului social se realizează prin cedarea noilor acțiuni emise pentru o valoare mai mare decât valoarea lor nominală, adică împreună cu o primă de capital. Definită ca diferență între valoarea aporturilor aduse (prețul de vânzare, valoarea de emisiune) și valoarea nominală a acțiunilor acordate, prima de capital, reflectată în contabilitate de contul sintetic de gradul I **511 „Prime de capital”**, poate fi:

- de emisiune, pentru situația majorării capitalului social pe seama lichidităților, reprezintă diferența dintre prețul de emisiune a noilor acțiuni și valoarea lor nominală și sunt evidențiate cu ajutorul contului sintetic de gradul II **5111 „Prime de emisiune”**;

- de fuziune, ca excedent de valoare a bunurilor primite ca aport față de valoarea nominală a acțiunilor pe care o societate bancară absorbantă le recunoaște unei unități absorbite și fac obiectul contului sintetic de gradul II **5112 „Prime de fuziune”**;

- *de aport*, când acționarii contribuie la creșterea capitalului social cu bunuri materiale evaluate la o valoare mai mare decât valoarea nominală a acțiunilor noi emise și sunt reflectate cu contul sintetic de gradul II 5113 „Prime de aport”;

- *de sciziune*, când o societate bancară se separă (scindează) în mai multe societăți financiare, reprezintă diferența dintre valoarea contabilă a aportului rezultat și valoarea nominală a acțiunilor cedate, și sunt contabilizate prin contul sintetic de gradul II 5114 „Prime de sciziune”;

- *de conversie a obligațiunilor în acțiuni*, rezultă în situația transformării (schimbării) cu primă a obligațiunilor sau titlurilor subordonate în acțiuni și sunt evidențiate cu ajutorul contului sintetic de gradul II 5115 „Prime de conversie a obligațiunilor în acțiuni”;

- *alte prime* intervin în situația altor majorări posibile de capital social, și fac obiectul contului sintetic de gradul II 5119 „Alte prime”.

Toate aceste conturi au funcțiune contabilă de pasiv, se creditează cu primele stabilite cu ocazia emisiunii, fuziunii, aportului, sciziunii ori conversiei de capital și se debitează cu primele încorporate la capitalul social sau transferate la rezerve. Soldurile creditoare ale conturilor reprezintă valoarea primelor necapitalizate ori netrecute la rezerve.

Înregistrări contabile determinate de constituirea primelor legate de capital și de utilizarea acestora:

1 – Creșterea capitalului social prin emisiunea a 10.000 de acțiuni, cu valoarea nominală unitară de 100.000 lei și cu prețul de vânzare (valoarea de emisiune) de 125.000 lei/acțiune (primă de emisiune de 25.000 lei/acțiune).

a – subscrierea acțiunilor:

1a	508	=	%	1.250.000.000
	„Acționari sau asociați”		5011	1.000.000.000
			„Capital subscris nevărsat”	250.000.000
			5111	
			„Prime de emisiune”	

b – încasarea:

1b	%	=	508	1.250.000.000
	101		„Acționari sau asociați”	500.000.000
	„Casa”			
	1111			750.000.000
	„Contul curent la BNR”			

c – vărsarea capitalului:

1c	5011	=	5012	1.000.000.000
	„Capital subscris nevărsat”		„Capital subscris vărsat”	

d – capitalizarea primelor de emisiune:

1d	5111	=	5012	150.000.000
	„Prime de emisiune”		„Capital subscris vărsat”	

e – trecerea primelor de emisiune la rezerve:

1e	5111	=	515	100.000.000
	„Prime de emisiune”		„Rezerve pentru acțiuni proprii”	

2 – Subscrierea de către un acționar la majorarea capitalului social a unei clădiri cu valoarea reală (de utilitate) de 500.000.000 lei, pentru care i se recunosc părți sociale de 450.000.000 lei (primă de aport de 50.000.000 lei).

a – subscrierea:

2a	508	=	%	500.000.000
	„Acționari sau asociați”		5011	450.000.000
			„Capital subscris nevărsat”	50.000.000
			5113	
			„Prime de aport”	

b – depunerea bunului subscris:

2b	4422	=	508	500.000.000
	„Construcții”		„Acționari sau asociați”	

c – vărsarea capitalului:

2c	5011	=	5012	450.000.000
	„Capital subscris nevărsat”		„Capital subscris vărsat”	

d – încorporarea primei de aport la capitalul social:

2d	5113	=	5012	50.000.000
	„Prime de aport”		„Capital subscris vărsat”	

3 – Transformarea obligațiunilor în acțiuni cu primă de conversie.

a – conversia obligațiunilor:

3a	3251	=	%	600.000.000
	„Obligațiuni”		5012	500.000.000
			„Capital subscris vărsat”	
			5115	100.000.000
			„Prime de conversie a obligațiunilor în acțiuni”	

b – trecerea primelor de conversie la rezerve:

3b	5115	=	518	100.000.000
	„Prime de conversie a obligațiunilor în acțiuni”		„Rezerve din conversie”	

2.4. CONTABILITATEA REZERVELOR

Conform normelor în vigoare, societățile bancare pot să-și constituie mai multe tipuri de rezerve.

Rezervele legale reprezintă o garanție pentru angajamentele băncii și se constituie anual din profitul brut sau net. Băncile pot repartiza 20% din profitul brut pentru formarea de astfel de rezerve, până când acestea egalează capitalul social. Apoi, se poate repartiza maxim 10% din profitul brut anual până când rezerva a ajuns de două ori mai mare decât capitalul social. După atingerea acestui nivel, alocarea de sume pentru rezerve legale se va face numai din profitul net, pe baza hotărârii adunării generale a acționarilor băncii. Scopul acestor rezerve este protejarea capitalului social, în cazul că exercițiile financiare s-ar încheia cu pierderi.

Rezervele statutare sau contractuale se constituie anual din profitul net al băncilor, potrivit prevederilor din statutul acestora și din actele de constituire. La fel ca la rezervele legale, la sfârșitul anului se poate decide acoperirea eventualelor pierderi pe seama rezervelor statutare sau contractuale, sau ca o parte din rezervele existente să fie utilizate pentru majorarea capitalului social.

Rezerva generală pentru riscul de creditare are rolul de a proteja societățile bancare de riscurile generate de insolvabilitatea sau falimentul clienților beneficiari de credite. Asemenea rezerve se constituie pe seama profitului brut, în limita a 2% din soldul creditelor acordate existent la sfârșitul anului și pe seama profitului net anual, conform hotărârii adunării generale a acționarilor. Aceste rezerve se utilizează pentru acoperirea pierderilor provenite din credite curente sau restante și din alte creanțe din operațiuni cu clientela devenite pierderi definitive. Dacă la sfârșitul exercițiului rezerva este mai mare de 2% din soldul creditelor existente, diferența se poate vira la venituri.

Rezervele pentru acțiuni proprii se constituie pe seama primelor de emisiune, de aport, de fuziune sau de sciziune și au aceeași finalitate ca rezervele legale și cele statutare sau contractuale.

Când datele oferite de contabilitate nu mai respectă principiul de imagine fidelă a patrimoniului, se impun operațiuni de reevaluare. Prin

reevaluare se substituie valoarea contabilă (de înregistrare) a elementelor de activ cu valoarea lor actuală (de utilitate). La reevaluare poate rezulta o plusvaloare, care echivalează cu o majorare a capitalului propriu sau o minusvaloare, cu efect de diminuare a capitalului. Mai rar se pot reevalua și unele pasive. Rezultatul determinat din astfel de operațiuni reprezintă *rezervele din reevaluare*. Ca regulă generală, reevaluarea se face în baza unui act normativ (lege, hotărâre de guvern).

Potrivit IAS 16 reevaluările trebuie efectuate¹ cu o regularitate suficient de mare, astfel încât valoarea netă contabilă a activelor, la un moment dat, să nu se îndepărteze prea mult de la valoarea ce s-ar obține prin reevaluare. Diferențele rezultate trebuie să se înregistreze distinct, dar operația nu trebuie să conducă la constatarea de profit. Cu toate acestea, majorările din reevaluare trebuie recunoscute ca venituri, în măsura în care acestea compensează o descreștere din reevaluarea acelorași active și tratate anterior drept cheltuieli. Dacă valoarea contabilă a unui activ este diminuată ca rezultat al unei reevaluări, această reducere trebuie recunoscută ca o cheltuială, dar orice diminuare trebuie scăzută direct din orice surplus din reevaluare corespunzător, în măsura în care diminuarea nu depășește valoarea înregistrată anterior ca surplus din reevaluare pentru același activ. Surplusul din reevaluare realizat efectiv, la casarea sau la cedarea activului, poate fi transferat direct (nu prin contul de profit și pierdere) în rezultatul reportat. O parte din plusvaloare poate fi realizată pe măsură ce activul este utilizat de societatea bancară și va reprezenta diferența dintre amortizarea calculată pe baza valorii contabile reevaluate și valoarea amortizării stabilite pe seama costului inițial al bunului.

Rezervele din conversie au ca bază de constituire primele de conversie a obligațiunilor și titlurilor subordonate în acțiuni și se utilizează în aceleași scopuri ca rezervele legale ori rezervele statutare sau contractuale.

Alte rezerve, neprevăzute de actele normative sau de statutul societății bancare, se pot forma pe seama profitului net sau a primelor legate de capital și se utilizează potrivit hotărârilor adunării generale a acționarilor.

Contabilitatea rezervelor se ține cu ajutorul conturilor sintetice de gradul I și II:

- 512 „Rezerve legale”;

- 5121 „Rezerve legale din profitul brut”;

- 5122 „Rezerve legale din profitul net”;

- 513 „Rezerve statutare sau contractuale”;

¹ Dumitrescu, E., *Contabilitate financiară II*, Editura Sedcom Libris, Iași, 2001, p. 40.

- 514 „Rezerva generală pentru riscul de credit”:
 - 5141 „Rezerva generală pentru riscul de credit din profitul brut”;
 - 5142 „Rezerva generală pentru riscul de credit din profitul net”;
- 515 „Rezerve pentru acțiuni proprii”;
- 516 „Rezerve din reevaluare”:
 - 5161 „Rezerve din reevaluare aferente bilanțului de deschidere al primului an de aplicare a ajustării la inflație”;
 - 5162 „Rezerve din reevaluări dispuse prin acte normative”;
- 518 „Rezerve din conversie”;
- 519 „Alte rezerve”.

Toate aceste conturi au funcțiune contabilă de pasiv.

Conturile 512 „Rezerve legale”, 513 „Rezerve statutare sau contractuale”, 515 „Rezerve pentru acțiuni proprii”, 518 „Rezerve din conversie” și 519 „Alte rezerve” se creditează cu sumele repartizate sau destinate pentru formarea rezervelor, și se debitează cu sumele din rezerve utilizate pentru acoperirea pierderilor ori pentru majorarea capitalului social.

Contul 514 „Rezerva generală pentru riscul de credit” se creditează cu sumele din profitul brut sau net destinat formării rezervelor și se debitează cu sumele reprezentând pierderile din credite nerecuperabile acoperite din rezerve și cu sumele reluate la venituri în situația că la sfârșitul anului rezerva depășește procentul legal din soldul creditelor existente.

Contul 516 „Rezerve din reevaluare” se creditează cu plusvalorile obținute din reevaluarea activelor, precum și cu minusurile recunoscute drept cheltuieli din ajustarea la inflație. În debitul contului se evidențiază minusvalorile din reevaluarea activelor, plusvalorile recunoscute drept venituri din ajustarea la inflație, precum și surplusul din reevaluare realizat efectiv transferat direct în rezultatul reportat.

Soldurile creditoare ale tuturor conturilor de rezerve reprezintă valoarea rezervelor constituite existente.

Principalele corespondențe contabile determinate de operațiunile de constituire și de utilizare a rezervelor:

1 – Constituirea rezervelor legale.

a – pe baza profitului brut:

1a	592	=	5121	250.000.000
	„Repartizarea profitului”		„Rezerve legale din profitul brut”	

b – pe seama profitului net din exercițiul curent:

1b	592	=	5122	150.000.000
	„Repartizarea profitului”		„Rezerve legale din profitul net”	

c – pe seama profitului net din exercițiile anterioare:

1c	581	=	5122	100.000.000
	„Rezultatul reportat”		„Rezerve legale din profitul net”	

2 – Formarea rezervelor statutare sau contractuale.

a – pe seama profitului net din exercițiul curent:

2a	592	=	513	75.000.000
	„Repartizarea profitului”		„Rezerve statutare sau contractuale”	

b – pe seama profitului net din exercițiile precedente:

2b	581	=	513	50.000.000
	„Rezultatul reportat”		„Rezerve statutare sau contractuale”	

3 – Constituirea de rezerve pentru acțiuni proprii pe baza primelor legate de capital (de emisiune, de fuziune, de aport, de sciziune):

3	511	=	515	100.000.000
	„Prime de capital”		„Rezerve pentru acțiuni proprii”	

4 – Formarea rezervelor din conversie pe seama primelor de conversie a obligațiunilor și titlurilor subordonate transformate în acțiuni:

4	5115	=	518	50.000.000
	„Prime de conversie a obligațiunilor în acțiuni”		„Rezerve din conversie”	

5 – Utilizarea rezervelor (legale, statutare sau contractuale, pentru acțiuni proprii, din conversie).

a – pentru acoperirea pierderilor din anul curent:

5a	512	=	591	100.000.000
	„Rezerve legale”		„Profit sau pierdere”	

b – pentru acoperirea pierderilor din anii anteriori:

5b	513	=	581	75.000.000
	„Rezerve statutare sau contractuale”		„Rezultatul reportat”	

c – pentru majorarea capitalului social:

5c	515	=	5012	80.000.000
	„Rezerve pentru acțiuni proprii”		„Capital subscris vărsat”	

6 – Constituirea rezervei generale pentru riscul de credit.

a – pe seama profitului brut:

6a	592	=	5141	200.000.000
	„Repartizarea profitului”		„Rezerva generală pentru riscul de credit din profitul brut”	

b – pe seama profitului net din anul curent:

6b	592	=	5142	150.000.000
	„Repartizarea profitului”		„Rezerva generală pentru riscul de credit din profitul net”	

c – pe seama profitului net din exercițiile financiare anterioare:

6c	581	=	5142	100.000.000
	„Rezultatul reportat”		„Rezerva generală pentru riscul de credit din profitul net”	

7 – Utilizarea rezervei generale pentru acoperirea pierderilor din credite nerecuperabile:

7	514	=	%	160.000.000
	„Rezerva generală pentru riscul de credit”		202	50.000.000
			231	75.000.000
			„Credite acordate clienței financiare”	
			2811	25.000.000
			„Creanțe restante”	
			2821	10.000.000
			„Creanțe îndoielnice”	

8 – Virarea la venituri a rezervei generale pentru riscul de credit (când la sfârșitul anului se depășește 2% din soldul creditelor existente):

8	514	=	781	30.000.000
	„Rezerva generală pentru riscul de credit”		„Venituri din reluarea rezervei generale pentru riscul de credit”	

9 – Reevaluarea în plus a activelor:

9	%	=	516	160.000.000
	4421		„Rezerve din reevaluare”	100.000.000
	„Terenuri și amenajări de terenuri”			
	4422			50.000.000
	„Construcții”			
	303			10.000.000
	„Titluri de plasament”			

10 – Reevaluarea în minus a titlurilor activității de portofoliu cumpărate de bancă, datorită scăderii valorii reale a acestora la bursă:

10	516	=	413	25.000.000
	„Rezerve din reevaluare”		„Titluri ale activității de portofoliu”	

11 – Recunoașterea drept cheltuieli cu ajustarea la inflație a minusvalorilor din reevaluare:

11	669	=	516	15.000.000
	„Cheltuieli cu ajustarea la inflație”		„Rezerve din reevaluare”	

12 – Recunoașterea ca venituri din ajustarea la inflație a plusvalorilor din reevaluare:

12	516	=	769	40.000.000
	„Rezerve din reevaluare”		„Venituri din ajustarea la inflație”	

13 – Transferarea la rezultatul reportat a surplusului din reevaluare realizat efectiv:

13	516	=	5815	50.000.000
	„Rezerve din reevaluare”		„Rezultatul reportat reprezentând surplusul realizat din rezerve din reevaluare”	

2.5. CONTABILITATEA FONDURILOR

Pentru desfășurarea normală a activităților lor, băncile își pot constitui, potrivit legii și statutelor proprii, unele fonduri, pe parcursul exercițiului financiar sau la sfârșitul anului, pe seama profitului ori a altor surse. De regulă, fondurile create nu pot fi utilizate decât pentru destinațiile pentru care s-au

constituit. Deoarece, în intervalul de timp de la formare și până la folosire, reprezintă și resurse de finanțare a operațiunilor bancare curente, fondurile sunt incluse în clasa capitalurilor.

În contabilitatea societăților bancare¹ funcționează contul de pasiv 528 „Alte fonduri” care evidențiază resursele destinate creșterii surselor proprii de finanțare și alte fonduri constituite conform normelor. Contul se creditează cu sumele destinate formării fondurilor și se debitează cu sumele utilizate. Soldul creditor al contului reprezintă valoarea fondurilor constituite și neutilizate.

Înregistrări contabile determinate de formarea și utilizarea altor fonduri:

1 – Repartizarea profitului net de la sfârșitul exercițiului curent și din anii anteriori pentru constituirea de alte fonduri:

1	%	=	528	200.000.000
	592		„Alte fonduri”	150.000.000
	„Repartizarea profitului”			
	581			50.000.000
	„Rezultatul reportat”			

2 – Formarea de alte fonduri pe seama sumelor rezultate din valorificarea materialelor obținute din dezmembrarea mijloacelor fixe scoase din funcțiune, (mai puțin cheltuielile efectuate în acest scop) sau din vânzarea mijloacelor fixe ori a altor active (mai puțin valoarea rămasă neamortizată, impozitul datorat pentru cedarea acestor active și costul proiectelor de evaluare):

2	592	=	528	60.000.000
	„Repartizarea profitului”		„Alte fonduri”	

3 – Valoarea imobilizărilor corporale achiziționate sau realizate în regie proprie, în situația când unitatea bancară nu are resurse acoperitoare pentru finanțare:

3	375	=	528	125.000.000
	„Cheltuieli înregistrate în avans”		„Alte fonduri”	

4 – Valoarea terenurilor și clădirilor achiziționate sau executate pe seama profitului, în cazul măririi capitalului social:

4	528	=	5012	100.000.000
	„Alte fonduri”		„Capital subscris vărsat”	

¹ * * *, Ordinul Ministerului Finanțelor și Băncii Naționale a României nr. 1418/344/1997 privind aprobarea Planului de conturi pentru societățile bancare și a normelor metodologice de utilizare a acestuia, publicat în Monitorul oficial al României nr. 212 bis/1997, p. 27.

5 – Diminuarea cheltuielilor înregistrate în avans, pe măsura constituirii resurselor proprii de finanțare pentru imobilizările corporale achiziționate sau realizate prin forțe proprii și puse în funcțiune:

5	528	=	375	30.000.000
	„Alte fonduri”		„Cheltuieli înregistrate în avans”	

2.6. REFLECTAREA ÎN CONTABILITATE A DATORIILOR SUBORDONATE

Datoriile subordonate reprezintă împrumuturile obținute a căror rambursare, în caz de lichidare a băncii, nu este posibilă decât după plata tuturor celorlalți creanțieri (creditori).

Datoriile subordonate pot avea un termen precis de restituire sau pot fi pe o durată nedeterminată.

Împrumuturile la termen sunt evidențiate în contabilitate prin contul de pasiv **531 „Datorii subordonate la termen”**, care se dezvoltă pe următoarele conturi sintetice de gradul II:

- **5311 „Titluri subordonate la termen”** – reflectă împrumuturile primite de bancă pe baza emisiunii de titluri de valoare (obligațiuni). Conform convenției sau acordului cu împrumutătorul, sumele vor finanța măririle de capital, deoarece la termenul contractual obligațiunile vor fi rambursate prin acțiuni;
- **5312 „Împrumuturi participative”** – evidențiază sumele primite de bancă pe baza titlurilor de valoare emise pentru o durată de cel puțin 7 ani și care sunt remunerate printr-o parte fixă (dobândă) și, eventual, o parte variabilă (procent asupra profitului net al băncii emitente). În situația intrării băncii într-un program de redresare financiară, rambursarea împrumuturilor încetează până la parcurgerea întregului plan de redresare;
- **5319 „Alte împrumuturi subordonate la termen”** – înregistrează sumele primite de bancă care nu au la bază emisiunea de titluri de valoare, cărora li s-au stabilit, de la început, o dată de restituire și comportă numai o remunerație fixă (dobândă). Tot aici se încadrează și depozitele bănești ale persoanelor fizice, acționari și asociați, cu condiția de a fi încorporate în capital într-un interval de timp de maxim 5 ani, perioadă în care sumele respective rămân indisponibile.

Împrumuturile pe durată nedeterminată sunt reflectate de contul de pasiv **532 „Datorii subordonate pe durată nedeterminată”**, care funcționează prin intermediul conturilor sintetice de gradul II:

- **5321 „Titluri subordonate pe durată nedeterminată”** - înregistrează împrumuturile primite de bancă pe baza titlurilor de valoare emise și care nu au stabilite termene de rambursare, iar restituirea este posibilă numai la inițiativa băncii emitente. Asemenea datorii sunt purtătoare de o remunerație permanentă, dar plata dobânzilor anuale poate fi amânată mai multe exerciții, în cazul lipsei profitului;
- **5322 „Împrumuturi subordonate pe durată nedeterminată”** - reflectă împrumuturile nereprezentate prin titluri și au aceleași trăsături ca cele de la contul anterior. Tot în această categorie de împrumuturi se includ și avansurile acționarilor și asociaților, reprezentând sume puse la dispoziția băncii, nepurtătoare de dobânzi și care nu au stabilite scadențe de rambursare.

Toate aceste conturi se creditează cu sumele reprezentând împrumuturile primite și se debitează cu sumele aferente rambursării datoriilor și cu valoarea nominală a acțiunilor date în contrapartidă titlurilor subordonate emise de bancă. Soldurile creditoare ale conturilor reprezintă valoarea datoriilor subordonate nerambursate.

Obligațiile băncii privind dobânzile aferente datoriilor subordonate sunt reflectate de contul de pasiv **537 „Datorii atașate”**, care se creditează cu dobânzile calculate și se debitează cu dobânzile plătite. Soldul creditor al contului arată obligațiile privind dobânzile calculate și neajunse la scadență, aferente datoriilor subordonate.

Principalele corespondențe contabile implicate de operațiunile corespunzătoare datoriilor subordonate:

1 – Primirea împrumuturilor:

1	%	=	531 (532)	5.000.000.000
	1111		„Datorii subordonate la termen” („Datorii subordonate pe durată nedeterminată”)	2.500.000.000
	121 (122)			1.500.000.000
	2511			1.000.000.000
	„Cont curent la BNR”			
	„Conturi de corespondent la bănci” („Conturi de corespondent ale băncilor”)			
	„Conturi curente”			

2 – Emiterea titlurilor de valoare convertibile în acțiuni:

2	3556 = 5311	1.000.000.000
	„Alți debitori diverși”	„Titluri subordonate la termen”

3 – Încasarea sumelor aferente titlurilor emise:

3	% = 3556	1.000.000.000
	101 „Alți debitori diverși”	100.000.000
	„Casa”	
	1111	600.000.000
	„Cont curent la BNR”	
	2511	300.000.000
	„Conturi curente”	

4 – Înregistrarea dobânzilor calculate și datorate:

4	% = 537	250.000.000
	6051 „Datorii atașate”	150.000.000
	„Cheltuieli privind datoriile subordonate la termen”	
	6052	100.000.000
	„Cheltuieli privind datoriile subordonate pe perioadă nedeterminată”	

5 – Plata dobânzilor:

5	537 = %	200.000.000
	„Datorii atașate”	
	101	20.000.000
	„Casa”	
	1111	80.000.000
	„Cont curent la BNR”	
	2511	60.000.000
	„Conturi curente”	
	121(122)	40.000.000
	„Conturi de corespondent la bănci”	
	(„Conturi de corespondent ale băncilor”)	

6 – Rambursarea datoriilor subordonate:

6	531(532) = %	3.000.000.000
	„Datorii subordonate la termen” („Datorii subordonate pe durată nedeterminată”)	2.000.000.000
	1111 „Cont curent la BNR”	
	2511	1.000.000.000
	„Conturi curente”	

7 – Transformarea datoriilor subordonate în acțiuni, cu primă de conversie:

7	5311	=	%	1.000.000.000
	„Titluri subordonate la termen”		5012	950.000.000
			„Capital subscris vărsat”	
			5115	50.000.000
			„Prime de conversie a obligațiunilor în acțiuni”	

8 – Datorii subordonate nerambursate la scadență din lipsă de lichidități:

8	531	=	3566	500.000.000
	„Datorii subordonate la termen”		„Alți creditori diverși”	

9 – Răscumpărarea titlurilor și achitarea dobânzilor aferente în numerar:

9	%	=	101	540.000.000
	3566		„Casa”	500.000.000
	„Alți creditori diverși”			
	537			40.000.000
	„Datorii atașate”			

2.7. CONTABILITATEA SUBVENȚIILOR ȘI FONDURILOR PUBLICE ALOCATE

Subvențiile pentru investiții reprezintă sumele alocate de la bugetul statului sau din alte surse, nerambursabile, de care beneficiază societățile bancare, în vederea finanțării cheltuielilor de natura investițiilor sau achiziționării unor bunuri de natura imobilizărilor. În categoria subvențiilor se cuprinde și valoarea bunurilor imobilizate primite cu titlu gratuit și a celor constatate plus la inventariere.

Pentru reflectarea în contabilitate a operațiunilor determinate de subvenții intervine contul de pasiv **541 „Subvenții pentru investiții”**, prin contul sintetic de gradul II **5411 „Subvenții pentru investiții”**, care se creditează cu valoarea subvențiilor pentru investiții de primit sau primite și cu valoarea terenurilor și mijloacelor fixe primite cu titlu gratuit sau constatate

plus la inventariere și se debitează cu valoarea subvențiilor scoase din evidență după virarea lor la venituri.

Pe măsura amortizării bunurilor procurate, produse sau preluate pe seama subvențiilor, sumele aferente se virează asupra rezultatului exercițiului prin intermediul veniturilor diverse din exploatare și a contului sintetic de gradul II 5412 „Subvenții pentru investiții înregistrate la venituri”. Acesta este cont de activ, se debitează cu sumele virate la veniturile curente și se creditează cu valoarea subvențiilor scoase din evidență la amortizarea integrală a bunurilor în care s-au concretizat.

Soldul creditor al contului 541 „Subvenții pentru investiții” reprezintă valoarea subvențiilor nevirate la rezultatul exercițiului.

Conform IAS 20, contabilitatea subvențiilor guvernamentale¹ poate fi realizată și prin deducerea lor din costul imobilizărilor în care s-au materializat, ceea ce conduce la raportarea subvențiilor în rezultate prin reducerea cheltuielilor cu amortizarea, deoarece valoarea amortizabilă este mai mică decât costul de achiziție ori de producție a bunurilor implicate.

Fondurile primite de societățile bancare de la diverse organisme publice, sume care de regulă sunt rambursabile, se contabilizează cu ajutorul contului sintetic de gradul I 542 „Fonduri publice alocate”, cont de pasiv, care se creditează cu sumele primite și se debitează cu sumele restituite. Soldul creditor al contului arată fondurile primite și nerambursate.

Reflectarea în contabilitate a operațiunilor determinate de subvențiile pentru investiții și fondurile publice alocate:

1 – Încasarea subvențiilor pentru investiții:

1	1111	=	5411	5.000.000.000
	„Cont curent la BNR”		„Subvenții pentru investiții”	

2 – Înregistrarea subvențiilor de primit (a) și reflectarea încasării ulterioare a acestora (b):

2a	3534	=	5411	5.000.000.000
	„Subvenții”		„Subvenții pentru investiții”	
2b	1111	=	3534	3.000.000.000
	„Cont curent la BNR”		„Subvenții”	

¹ * * *, *Standardele Internaționale de Contabilitate 2000*, Editura Economică, București, 2000, pp. 501-512

3 – Valoarea imobilizărilor corporale și necorporale primite cu titlu gratuit sau constatate plus la inventariere:

3	%	=	5411	1.000.000.000
	4421		„Subvenții pentru investiții”	500.000.000
	„Terenuri și amenajări de terenuri”			
	4422			400.000.000
	„Construcții”			
	4419			100.000.000
	„Alte imobilizări necorporale ale activității de exploatare”			

4 – Amortizarea curentă a imobilizărilor corporale procurate, produse sau preluate pe seama subvențiilor pentru investiții (a) și concomitent, virarea sumelor aferente la venituri (b):

4a	652	=	4612	1.500.000
	„Cheltuieli cu amortizările imobilizărilor corporale”		„Amortizarea imobilizărilor corporale”	
4b	5412	=	7492	1.500.000
	„Subvenții pentru investiții virate la venituri”		„Cota-parte din subvențiile de investiții trecută la venituri”	

5 – Scoaterea din evidență a subvențiilor pentru investiții după amortizarea integrală a bunurilor implicate:

5	5411	=	5412	3.000.000.000
	„Subvenții pentru investiții”		„Subvenții pentru investiții virate la venituri”	

6 – Primirea de fonduri de la organisme publice:

6	1111	=	542	1.000.000.000
	„Cont curent la BNR”		„Fonduri publice alocate”	

7 – Rambursarea fondurilor publice:

7	542	=	1111	500.000.000
	„Fonduri publice alocate”		„Cont curent la BNR”	

2.8. CONTABILITATEA PROVIZIOANELOR PENTRU RISCURI ȘI CHELTUIELI

Dacă rezervele reprezintă, de regulă, părți din profitul capitalizat pentru a acoperi efectele negative ale unor factori întâmplători și pentru a susține activitatea de ansamblu a băncii, provizioanele se constituie pe seama cheltuielilor, chiar în absența profitului, și sunt destinate să acopere o pierdere sau o cheltuială individualizată, asupra căreia unitatea bancară păstrează o marjă de incertitudine privind mărimea sau data exigibilității.

Provizioanele pentru riscuri și cheltuieli se formează, de obicei, la finele exercițiului financiar, pentru acele elemente de patrimoniu a căror realizare sau plată este incertă, ori pentru cheltuieli care devin exigibile în perioadele următoare, precum:

- acoperirea riscurilor generate de executarea angajamentelor prin semnătură (avaluri, garanții etc.), înregistrate în afara bilanțului, ca posibile obligații de plată ulterioare ale băncilor, provizioane care fac obiectul contului de pasiv **551 „Provizioane pentru riscuri de executare a angajamentelor prin semnătură”**;

- facilități acordate propriilor salariați (avansuri, credite cu dobândă preferențială etc.), provizioane reflectate de contul de pasiv **552 „Provizioane pentru facilități acordate personalului”**;

- riscuri de țară (angajamente față de clienții din străinătate, din țări sau regiuni geografice cotate ca riscante din punct de vedere financiar-bancar de către organisme financiare internaționale abilitate), provizioane evidențiate de contul de pasiv **553 „Provizioane pentru riscuri de țară”**;

- cheltuieli și pierderi determinate de procesele de restructurare organizațională și operațională a societăților bancare (mai ales a celor supuse privatizării și adaptării la exigențele economiei concurențiale), provizioane reflectate de contul de pasiv **554 „Provizioane pentru restructurare”**;

- cheltuieli și pierderi implicate de dezafectarea activelor corporale imobilizate (determinate, de obicei, de procesele de modernizare și informatizare a structurilor bancare), provizioane evidențiate de contul de pasiv **555 „Provizioane pentru dezafectarea imobilizărilor corporale și alte acțiuni similare legate de acestea”**;

- alte riscuri și cheltuieli (penalități, creșterea prețurilor, reparații capitale eşalonate pe mai multe perioade etc.), provizioane preluate de contul de pasiv 559 „Alte provizioane”.

Conform acestei structuri, contabilitatea provizioanelor pentru riscuri și cheltuieli se ține pe feluri, în funcție de natura și scopul sau obiectul pentru care au fost constituite. Soldurile creditoare ale conturilor amintite reprezintă valoarea provizioanelor constituite.

La finele fiecărui exercițiu financiar, provizioanele existente se analizează, ocazie care impune regularizări de următoarea natură:

- debitarea contului de cheltuieli privind provizioanele pentru riscuri și cheltuieli, dacă rezultă necesitatea majorării provizioanelor existente ori constituirea de provizioane noi;

- creditarea contului de venituri din provizioane pentru riscuri și cheltuieli când provizionul existent trebuie diminuat sau anulat, întrucât a devenit parțial sau total fără obiect;

- dacă are loc realizarea riscului prognozat sau cheltuiala devine exigibilă, conturile de provizioane constituite anterior se închid prin conturile de venituri aferente, și concomitent, pierderile și cheltuielile respective, în raport de natura lor, se evidențiază prin conturile corespunzătoare ale perioadei de gestiune.

Pentru reflectarea în contabilitate a provizioanelor pentru riscuri și cheltuieli, considerăm că o societate bancară estimează că, datorită proceselor inflaționiste, materialele necesare desfășurării activității (combustibili, piese de schimb etc.), în valoare de 2.500.000.000 lei, vor putea fi achiziționate în anul următor cu 3.000.000.000 lei, drept pentru care își constituie un provizion în sumă de 500.000.000 lei.

1 – Constituirea provizionului:

1	6657	=	559	500.000.000
	„Cheltuieli cu provizioane pentru alte riscuri și cheltuieli”		„Alte provizioane”	

2 – Pe parcursul anului următor, creșterea prețurilor materialelor este inferioară provizionului constituit, de numai 350.000.000 lei, încât pe măsura aprovizionărilor sau la sfârșitul exercițiului financiar, se diminuează provizionul:

2	559	=	7657	350.000.000
	„Alte provizioane”		„Venituri din provizioane pentru alte riscuri și cheltuieli”	

3 – La sfârșitul anului următor se anulează și provizionul rămas:

3	559	=	7657	150.000.000
	„Alte provizioane”		„Venituri din provizioane pentru alte riscuri și cheltuieli”	

La sfârșitul exercițiului, provizionul rămas se poate menține, pentru acoperirea creșterilor de prețuri din următorul an, sau se poate majora, în același scop, printr-o înregistrare ca la constituire.

Dacă prețurile au crescut peste valoarea provizionului, acesta se poate consuma integral, iar diferența neacoperită va afecta numai conturile de cheltuieli ale perioadei de gestiune, sau se poate suplimenta provizionul (ca la constituire), încât diferența peste nivelul prognozat de creștere a prețurilor, să se suporte din acest supliment de provizion.

Aparent simplu sub aspectul contabilizării, mecanismul de funcționare și implicațiile financiare, fiscale și economice generale ale provizioanelor sunt deosebit de complexe, antrenând și probând talentul managerial, spiritul de previziune și prudența în acțiune. Prin introducerea sistemului de protecție prin provizioane se poate manifesta tendința de supraestimare a acestora, cu efect de diminuare a impozitului pe profit, dar acesta reprezintă doar o amânare la plată a impozitului, deoarece o dată cu expirarea perioadei pentru care s-au constituit, efectele pe care le antrenează, prin plata impozitului devenit scadent, poate dezechilibra activitatea băncii, afectându-i capacitatea de plată. Orice provizion trebuie constituit cu discernământ și regularizat la fiecare sfârșit de exercițiu financiar.

2.9. CONTABILITATEA REZULTATULUI REPORTAT

Cu ajutorul contului bifuncțional **581 „Rezultatul reportat”**, se ține evidența rezultatului financiar (profit ori pierdere) și a părții din rezultatul exercițiului precedent, a cărei repartizare ori acoperire a fost amânată de adunarea generală a acționarilor sau asociaților.

Reportarea rezultatului se evidențiază distinct, după natura sursei de proveniență, încât funcționează următoarele conturi sintetice de gradul II:

- **5811 „Rezultatul reportat reprezentând profitul nerepartizat, respectiv pierderea nerecuperată”;**

- 5812 „Rezultatul reportat provenit din adoptarea pentru prima dată a IAS, mai puțin IAS 29” (care se referă la raportarea financiară în economiile hiperinflaționiste);

- 5813 „Rezultatul reportat provenit din modificările politicilor contabile” (politici adoptate de bancă pentru determinarea valorii elementelor din bilanț și a profitului sau pierderii fiecărui exercițiu, inclusiv, influențele IAS 29);

- 5814 „Rezultatul reportat provenit din corectarea erorilor fundamentale”;

- 5815 „Rezultatul reportat reprezentând surplusul realizat din rezerve din reevaluare”.

În creditul contului, se înregistrează profitul net nerepartizat (a), iar în debit, pierderea neacoperită din exercițiul financiar încheiat (b):

a	591	=	581	10.000.000.000
	„Profit sau pierdere”		„Rezultatul reportat”	
b	581	=	591	2.000.000.000
	„Rezultatul reportat”		„Profit sau pierdere”	

Ulterior, în debitul contului se evidențiază, conform hotărârii adunării generale a acționarilor, profitul net din anii anteriori, destinat majorării capitalului social (a), constituirii de rezerve (b), formării fondurilor cu destinație specială (c), plății de dividende acționarilor (d), constituirii fondului de participare a salariaților la profit (e) sau acoperirii pierderilor din exercițiul curent (f):

a	581	=	5012	1.000.000.000
	„Rezultatul reportat”		„Capital subscris vărsat”	
b	581	=	%	500.000.000
	„Rezultatul reportat”		5122	200.000.000
			„Rezerve legale din profitul net”	
			5142	200.000.000
			„Rezerva generală pentru riscul de credit din profitul net”	
			519	100.000.000
			„Alte rezerve”	
c	581	=	528	150.000.000
	„Rezultatul reportat”		„Alte fonduri”	

d	581	=	354	600.000.000
	„Rezultatul reportat”		„Dividende de plată”	
e	581	=	3513	400.000.000
	„Rezultatul reportat”		„Participarea personalului la profit”	
f	581	=	591	2.500.000.000
	„Rezultatul reportat”		„Profit sau pierdere”	

În creditul contului se înregistrează ulterior, pe baza hotărârii adunării generale a acționarilor, pierderea reportată acoperită pe seama rezervelor (a), din profitul anului curent (b) sau prin reducerea capitalului social (c):

a	512	=	581	250.000.000
	„Rezerve legale”		„Rezultatul reportat”	
b	591	=	581	500.000.000
	„Profit sau pierdere”		„Rezultatul reportat”	
c	5012	=	581	100.000.000
	„Capital subscris vărsat”		„Rezultatul reportat”	

Soldul debitor al contului 581 „Rezultatul reportat” reprezintă pierderea neacoperită și reportată, iar soldul creditor, profitul net nerepartizat și reportat.

2.10. REFLECTAREA ÎN CONTABILITATE A REZULTATULUI EXERCIȚIULUI

Potrivit legii, rezultatul financiar se stabilește lunar, cumulat de la începutul anului. În acest sens, conturile de cheltuieli și cele de venituri se închid prin contul de profit sau pierdere.

Rezultatul (profitul sau pierderea) se determină ca diferență între veniturile și cheltuielile perioadei, indiferent de data încasării sau plății lor. La societățile bancare, rezultatul exercițiului cuprinde rezultatul din exploatare, rezultatul extraordinar și impozitul pe profit.

Repartizarea profitului se înregistrează în contabilitate pe destinațiile prevăzute de dispozițiile legale și statutare în vigoare.

Contul bifuncțional **591 „Profit sau pierdere”** ține evidența rezultatului financiar în cursul exercițiului curent. În creditul acestui cont se înregistrează închiderea la sfârșitul perioadei a conturilor de venituri (701 –

791), pierderea curentă neacoperită și reportată (581), pierderea curentă acoperită din profitul reportat (581), pierderea curentă acoperită prin reducerea capitalului social (5012) și pierderea curentă acoperită pe seama rezervelor (512, 519). Contul se debitează la sfârșitul perioadei pentru închiderea conturilor de cheltuieli (601-699), cu pierderea reportată acoperită din profitul curent (581), cu profitul curent nerepartizat și reportat (581) și cu profitul net curent supus repartizării (592). Soldul creditor al contului reprezintă profitul realizat (dacă veniturile depășesc cheltuielile), iar soldul debitor reflectă pierderea realizată (când veniturile sunt inferioare cheltuielilor).

Contul de activ **592 „Repartizarea profitului”** se debitează cu sumele repartizate din profit pentru constituirea rezervelor (512, 514, 519), cu profitul net curent distribuit pentru constituirea fondurilor proprii (528), sau destinat majorării capitalului social (5012), ori trecut la capitalul de dotare (502), cu sumele alocate din profitul net pentru formarea fondului de participare a salariaților la profit (3513) sau pentru dividendele datorate acționarilor (354). În creditul acestui cont se evidențiază profitul net curent repartizat (591). Soldul debitor al contului reprezintă suma repartizărilor din profit, efectuate pe parcursul anului.

Corespondențe contabile specifice rezultatului exercițiului au făcut obiectul paragrafelor anterioare ale acestui capitol și se vor mai regăsi în capitolele rezervate contabilității cheltuielilor, veniturilor și rezultatelor finale.

- imobilizări financiare;
- imobilizări în curs de execuție;
- imobilizări necorporale;
- imobilizări corporale;
- imobilizări de uz în leasing și în locație simplă.

Imobilizările financiare reprezintă o formă distinctă de utilizare, pe termen lung, a capitalului disponibil și a altor resurse, sub forma participării la capitalul de funcționare al unor societăți, și se materializează în credite acordate, titluri de valoare negociabile sau sume remise pentru dotarea societății proprii de activitate.

Imobilizările în curs de execuție se concretizează în costul bunurilor pe care se realizează obiectivele, care la sfârșitul unei perioade de gestiune nu sunt terminate și care, la finalizare, se vor regăsi, de regulă, sub formă de imobilizări corporale și necorporale.

Imobilizările necorporale au înbrăcat o formă de bunuri materiale concrete, dar contribuie, direct sau indirect, la desfășurarea activității comerciale, și sunt reprezentate de fondul comercial, cheltuielile de constituire și de administrare.

CAPITOLUL 3

CONTABILITATEA BANCARĂ A VALORILOR IMOBILIZATE

3.1. STRUCTURA IMOBILIZĂRILOR BANCARE

Activele imobilizate constituie suportul tehnico-material, administrativ și financiar al activităților societăților bancare.

Imobilizările sunt destinate a servi de o manieră durabilă (o perioadă mai mare de un an) activitatea băncilor, participă la mai multe cicluri de exploatare, neconsumându-se de la prima utilizare.

Având în vedere modul de participare la exploatare, structura tehnică și comportamentul lor economic și juridic, imobilizările bancare se grupează în:

- imobilizări financiare;
- imobilizări în curs de execuție;
- imobilizări necorporale;
- imobilizări corporale;
- imobilizări date în leasing și în locație simplă.

Imobilizările financiare reprezintă o formă distinctă de utilizare, pe termen lung, a capitalului disponibil și a altor resurse, sub forma participării la constituirea capitalurilor altor societăți, și se materializează în credite acordate, titluri de valoare achiziționate sau sume remise pentru dotarea sucursalelor proprii din străinătate.

Imobilizările în curs de execuție se concretizează în costul bunurilor procurate sau create de bănci, care la sfârșitul unei perioade de gestiune nu sunt terminate și care, la finalizare, se vor regăsi, de regulă, sub formă de imobilizări corporale și, mai rar, necorporale.

Imobilizările necorporale nu îmbracă o formă de bunuri materiale concrete, dar contribuie, direct sau indirect, la desfășurarea activităților băncilor, și sunt reprezentate de fondul comercial, cheltuielile de constituire și de alte imobilizări necorporale.

Imobilizările corporale cuprind bunurile materiale concrete, de folosință îndelungată, utilizate pentru derularea operațiunilor bancare propriu-zise sau pentru susținerea activităților administrative. Asupra lor băncile exercită un drept real de proprietate și se regăsesc sub forma terenurilor și mijloacelor fixe.

În contabilitatea bancară, imobilizările necorporale și corporale pentru activitatea de exploatare se înregistrează separat de cele pentru alte activități (în afara exploatarei).

Cu imobilizările corporale, necorporale și în curs se pot efectua operațiuni de leasing și de locație simplă.

Leasingul reprezintă convenția prin care locatorul (în calitate de proprietar) cedează locatarului, pentru o perioadă determinată, dreptul de utilizare a unui bun mobilier, imobilier sau a unui activ necorporal destinat desfășurării activităților de exploatare ale locatarului, contra unei chirii și cu opțiunea de cumpărare la scadență, la un preț convenit inițial între părți.

Locația simplă este o convenție prin care locatorul (proprietarul) cedează locatarului, pentru o anumită perioadă de timp, dreptul de utilizare a unui bun, în schimbul unei chirii.

Pentru evidențierea contabilă a imobilizărilor se pun în funcțiune conturile din clasa 4 – „**Valori imobilizate**” a planului de conturi.

3.2. CONTABILITATEA IMOBILIZĂRILOR FINANCIARE

O bancă posesoare a unui capital disponibil, îl poate utiliza în activitatea financiară, prin plasarea lui în capitalul altor bănci sau societăți comerciale care au nevoie de resurse de finanțare suplimentare. Scopul care determină decizia de participare a unei bănci la finanțarea activităților investiționale sau de exploatare ale altor firme este reprezentat de venitul obținut prin plasamentul capitalului (dividende ori dobânzi), de unele avantaje în cooperare sau de exercitarea unui control ori a unei influențe notabile asupra societății finanțate (debitoare).

Reflectarea în contabilitatea bancară a acestor imobilizări financiare se realizează cu ajutorul conturilor din grupele 40 – „**Credite subordonate**”, 41 – „**Părți în cadrul societăților comerciale legate, titluri de participare și titluri ale activității de portofoliu**” și 42 – „**Dotări pentru unitățile proprii din străinătate**”.

3.2.1. Reflectarea în contabilitate a creditelor subordonate

Creditele subordonate sunt creanțe pe termen lung ale societăților bancare, nerepresentate de titluri de valoare, pentru care împrumutătorul acceptă ca, în caz de lichidare a clientului debitor, drepturile sale să fie onorate numai după satisfacerea tuturor celorlalți creanțieri, iar în situația de redresare judiciară a unității finanțate, rambursarea sumelor este suspendată până la sfârșitul perioadei de redresare.

Asemenea imobilizări financiare se înregistrează prin intermediul conturilor de activ:

- **401 „Credite subordonate la termen”** – reflectă creanțele pentru care sunt stabilite scadențe pe un termen lung și se dezvoltă pe următoarele conturi sintetice de gradul II:

- **4011 „Credite participative”** – sunt remunerate printr-o parte fixă (dobândă) ce poate fi însoțită și de o parte variabilă (care depinde de rezultatele financiare ale unității împrumutate);

- **4019 „Alte credite subordonate la termen”** – sunt purtătoare numai de o dobândă fixă.

- **402 „Credite subordonate pe durată nedeterminată”** – evidențiază creanțele care nu au stabilite termene de rambursare, aceasta făcându-se numai la inițiativa debitorului, iar pe toată durata contractului de creditare, împrumutătorul este remunerat prin dobândă.

Aceste conturi se debitează cu sumele reprezentând creditele acordate și se creditează cu sumele creditelor restituite, cu creditele nerambursate și trecute la creanțe restante sau îndoielnice și cu creditele subordonate, devenite părți în societățile comerciale legate sau titluri de participare. Soldurile debitoare ale conturilor reprezintă valoarea creditelor subordonate, la termen ori pe durată nedeterminată, acordate.

Drepturile societății bancare aferente dobânzilor pentru creditele subordonate acordate sunt reflectate de contul de activ **407 „Creanțe atașate”**. Contul se debitează cu sumele reprezentând dobânzile calculate, și se creditează cu sumele dobânzilor încasate, cu dobânzile trecute la restante sau îndoielnice și cu dobânzile transformate în părți la societățile comerciale legate sau în titluri de participare. Soldul debitor al contului arată creanțele din dobânzile calculate și neajunse la scadență, aferente creditelor subordonate.

Înregistrări determinate de operațiunile de acordare și rambursare a creditelor subordonate:

1. Acordarea de credite subordonate prin contul curent la banca centrală, prin conturile de corespondent și prin conturile curente ale clienței:

1.	401(402)	=	%	450.000.000
	„Credite subordonate la termen”		1111	100.000.000
	(„Credite subordonate pe durată nedeterminată”)		121	150.000.000
			„Conturi de corespondent la bănci”	
			122	125.000.000
			„Conturi de corespondent ale băncilor”	
			2511	75.000.000
			„Conturi curente”	

2. Evidențierea dobânzilor de încasat :

2.	407	=	%	50.000.000
	„Creanțe atașate”		7051	30.000.000
			„Dobânzi de la creditele subordonate la termen”	
			7052	20.000.000
			„Dobânzi de la creditele subordonate pe durată nedeterminată”	

3. Înregistrarea creanțelor din dobânzi în devize aferente creditelor subordonate acordate:

3.	407	=	3721	25.000.000
	„Creanțe atașate”		„Pozitie de schimb”	

4. Încasarea dobânzilor prin conturile de viramente:

4.	%	=	407	50.000.000
	1111		„Creanțe atașate”	10.000.000
	„Cont curent la BNR”			
	121			20.000.000
	„Conturi de corespondent la bănci”			
	122			15.000.000
	„Conturi de corespondent ale băncilor”			
	2511			
	„Conturi curente”			5.000.000

5. Rambursarea creditelor subordonate:

5.	%	=	401(402)	250.000.000
	1111		„Credite subordonate la termen” („Credite subordonate pe durată nedeterminată”)	50.000.000
	121			100.000.000
	122			75.000.000
	2511			25.000.000
	„Cont curent la BNR”			
	„Conturi de corespondent la bănci”			
	„Conturi de corespondent ale băncilor”			
	„Conturi curente”			

6. Trecerea la creanțe restante a creditelor subordonate nerestituite la scadență (a) și a dobânzilor neîncasate la termen (b):

6a.	4811	=	401(402)	100.000.000
	„Creanțe restante”		„Credite subordonate la termen” („Credite subordonate pe durată nedeterminată”)	
6b.	4812	=	407	25.000.000
	„Dobânzi restante”		„Creanțe atașate”	

7. Încasarea prin contul curent de la banca centrală a creditelor subordonate și dobânzilor restante:

7.	1111	=	4811(4812)	75.000.000
	„Cont curent la BNR”		„Creanțe restante” („Dobânzi restante”)	

8. Trecearea la creanțe îndoielnice a creditelor subordonate (a) și a dobânzilor aferente (b) nerestituite sau neachitate:

8a.	4821	=	401(402,4811)	50.000.000
	„Creanțe îndoielnice”		„Credite subordonate la termen” („Credite subordonate pe durată nedeterminată”, „Creanțe restante”)	
8b.	4822	=	407(4812)	10.000.000
	„Dobânzi îndoielnice”		„Creanțe atașate” („Dobânzi restante”)	

9. Încasarea prin conturile curente ale clienței a creditelor subordonate și a dobânzilor îndoielnice:

9.	2511	=	4821(4822)	20.000.000
	„Conturi curente”		„Creanțe îndoielnice” („Dobânzi îndoielnice”)	

10. Creditele subordonate și, eventual, dobânzile aferente devenite titluri de participare (a) sau părți în societățile comerciale legate (b):

10a.	412	=	401(402,407)	100.000.000
	„Titluri de participare”		„Credite subordonate la termen” („Credite subordonate pe durată nedeterminată”, „Creanțe atașate”)	
10b.	411	=	401(402,407)	50.000.000
	„Părți în societățile comerciale legate”		„Credite subordonate la termen” („Credite subordonate pe durată nedeterminată”, „Creanțe atașate”)	

3.2.2. Contabilitatea titlurilor de valoare imobilizate

Din punct de vedere contabil, noțiunea de *participare* (*participație*) are un sens mai larg, cuprinzând toate deținerile de capital și toate drepturile asupra capitalului altor firme, materializate sau nu în titluri de valoare, care crează legături durabile cu acele firme și contribuie la diversificarea activității societății deținătoare. Dar nu orice deținere de titluri de valoare este de natura imobilizărilor financiare.

Astfel, acțiunile și alte titluri de valoare cu venit variabil (aducătoare de venituri sub formă de dividende) deținute de societățile bancare în capitalul altor societăți, care îi conferă o poziție majoritară, deoarece banca este proprietară a cel puțin 50% din capitalul acestor unități, ceea ce îi permite să le poată controla exclusiv sau să le integreze într-un ansamblu consolidabil¹, reprezintă imobilizări financiare și se numesc *părți în cadrul societăților comerciale legate*.

¹ Dedu, V., Enciu, A., *Contabilitate bancară*, Editura Economică, București, 2001, p. 154.

Dacă titlurile de valoare posedate pentru o perioadă îndelungată (acțiuni și alte titluri cu venit variabil), emise de societăți bancare sau comerciale, permit deținătorului o influență și un control asupra firmelor emitente, fără a da posibilitatea unei majorități în capitalul și în procesul decizional al acestora, se numesc *titluri de participare*, componente ale imobilizărilor financiare. Aceste titluri trebuie să îndeplinească una din condițiile:

- reprezintă cel puțin 10% din capitalul unității emitente;
- valorează mai puțin de 10% din capitalul societății emitente, dar administratorii sau conducătorii sunt comuni celor două unități sau agentul emitent deține participații la bancă.

Acțiunile și alte titluri de valoare cu venit variabil deținute de o bancă o perioadă îndelungată în scopul obținerii unor venituri, cu precizarea că numărul și valoarea acestora nu permit intervenția în gestiunea și procesul decizional al emitentilor, se numesc *titluri ale activității de portofoliu* și fac parte din categoria imobilizărilor financiare.

Când titlurile de valoare sunt procurate de bănci cu scopul de a fi revândute și de a realiza un câștig imediat, ca urmare a diferenței dintre prețul de cesiune și prețul de achiziție, nu mai reprezintă imobilizări financiare, ci *valori mobiliare de plasament* (prin urmare, vor fi contabilizate cu ajutorul unor conturi din clasa 3).

Contabilitatea bancară evidențiază titlurile imobilizate cu ajutorul conturilor sintetice de gradul I și II:

- 411 „Părți în societățile comerciale legate”:

- 4111 „Părți în societăți bancare”;
- 4112 „Părți în societăți cu caracter financiar”;
- 4113 „Părți în alte societăți cu caracter nefinanciar”.

- 412 „Titluri de participare”:

- 4121 „Titluri de participare la societăți bancare”;
- 4122 „Titluri de participare la societăți cu caracter financiar”;
- 4123 „Titluri de participare la alte societăți cu caracter nefinanciar”.

- 413 „Titluri ale activității de portofoliu”.

(Prin societăți cu caracter financiar se înțeleg unitățile a căror activitate principală constituie o prelungire a activităților băncilor sau constă în furnizarea de servicii necesare pentru activitatea acestora. Societățile cu caracter nefinanciar sunt unități industriale, comerciale sau de asigurare la care se dețin părți sociale în limita permisă de lege, în raport cu fondurile proprii ale băncilor).

La intrarea în patrimoniu, titlurile imobilizate se înregistrează la prețul de achiziție (cumpărare). Cheltuielile accesorii privind achiziționarea titlurilor (comisioane, publicitate etc.) se evidențiază în conturile de cheltuieli de

exploatare, direct sau eşalonate pe mai multe perioade. La inventariere, titlurile imobilizate se evaluează la valoarea de utilitate (actuală), determinată în funcție de situația financiară a emitentului, de cotația titlurilor la bursă și de alți factori. Pentru deprecierile constatate la asemenea titluri se constituie provizioane, iar diferențele favorabile între valoarea de inventar și valoarea contabilă nu se înregistrează în contabilitate.

Conturile menționate pentru reflectarea titlurilor de valoare imobilizate au funcțiune contabilă de activ. Ele se debitează cu valoarea de achiziție a titlurilor cumpărate, cu vărsămintele rămase de efectuat privind titlurile achiziționate, cu creditele subordonate și dobânzile aferente acestora, devenite titluri de participare sau părți în societățile comerciale legate și cu valoarea titlurilor date cu împrumut și restituite. În creditul conturilor se evidențiază valoarea titlurilor vândute, pierderile rezultate din cesiunea titlurilor și valoarea titlurilor date cu împrumut. Soldurile debitoare ale conturilor reprezintă valoarea titlurilor imobilizate deținute de bancă.

Pentru titlurile de valoare imobilizate exprimate în devize, diferențele de conversie se evidențiază cu ajutorul contului bifuncțional **414 „Diferențe de conversie”**, care se creditează cu diferențele favorabile rezultate din conversia în lei a titlurilor în devize și cu diferențele nefavorabile trecute la pierderi aferente titlurilor vândute și se debitează cu diferențele nefavorabile rezultate din conversie și cu diferențele favorabile trecute la venituri aferente titlurilor de valoare vândute. Soldul creditor al contului reprezintă diferențele de conversie favorabile, iar soldul debitor, diferențele nefavorabile aferente titlurilor de valoare imobilizate.¹

În situația titlurilor imobilizate împrumutate intervine contul de activ **415 „Titluri date cu împrumut”**, care se debitează cu valoarea titlurilor date cu împrumut și se creditează cu valoarea titlurilor restituite. Soldul debitor al contului arată valoarea titlurilor date cu împrumut și nerestituite.

Remunerarea cuvenită societăților bancare pentru titlurile imobilizate date cu împrumut se evidențiază prin contul de activ **417 „Creanțe atașate”**. Acest cont se debitează cu dobânzile calculate și se creditează cu dobânzile încasate și cu dobânzile trecute la creanțe restante sau îndoielnice. Soldul debitor al contului reprezintă creanțele din dobânzile calculate și neajunse la scadență, aferente titlurilor imobilizate date cu împrumut.

¹ ***, Ordinul Ministerului Finanțelor și Băncii Naționale a României nr. 1418/ 344/ 1997 privind aprobarea Planului de conturi pentru societățile bancare și a normelor metodologice de utilizare a acestuia, publicat în Monitorul oficial al României nr. 212 bis/1997, p. 153.

Dividendele corespunzătoare titlurilor de valoare imobilizate se înregistrează, la încasare, direct pe contul de venituri din exploatare, în corespondență cu conturile de trezorerie sau ale clienței (nu sunt evidențiate prin contul de creanțe atașate).

Titlurile de valoare imobilizate pot fi achitate în totalitate la cumpărare sau pot fi onorate (plătite) numai parțial. Eventualele diferențe neachitate se vor evidenția prin contul de pasiv 418 „Vărsăminte de efectuat pentru părți în societăți comerciale legate, pentru titluri de participare și pentru titluri ale activității de portofoliu”. Contul se creditează cu sumele datorate pentru titlurile achiziționate și se debitează cu sumele plătite. Soldul creditor al contului arată suma vărsămintelor rămase de efectuat pentru titlurile imobilizate achiziționate.

Reflectarea în contabilitate a operațiunilor cu titluri de valoare de natura imobilizărilor financiare:

1. Achiziția a 2000 de titluri de participare cu valoarea nominală de 100.000 lei/acțiune, achitate în totalitate prin virament:

1.	412 = 1111 (121, 122, 2511)	200.000.000
	„Titluri de participare”	„Cont curent la BNR” („Conturi de corespondent la bănci”, „Conturi de corespondent ale băncilor”, „Conturi curente”)

2. Achiziția prin intermediul societăților de bursă de titluri ale activității de portofoliu:

2.	413 = 333	250.000.000
	„Titluri ale activității de portofoliu”	„Conturile societăților de bursă”

3. Părți în cadrul societăților comerciale legate, achiziționate cu achitarea parțială a contravalorii acestora (a) și plata ulterioară a sumelor datorate emitenților (b):

3a.	411 = %	300.000.000
	„Părți în societățile comerciale legate”	1111 200.000.000
		418 100.000.000
		„Vărsăminte de efectuat pentru titlurile imobilizate”

3b.	418	=	1111	100.000.000
	„Vărsăminte de efectuat pentru titlurile imobilizate”		„Cont curent la BNR”	

4. Subscrierea la capitalul social de către un acționar de titluri ale activității de portofoliu (a), depunerea titlurilor de valoare subscrise (b) și vărsarea efectivă a capitalului subscris:

4a.	508	=	5011	150.000.000
	„Acționari sau asociați”		„Capital subscris nevărsat”	
4b.	413	=	508	150.000.000
	„Titluri ale activității de portofoliu”		„Acționari sau asociați”	
4c.	5011	=	5012	150.000.000
	„Capital subscris nevărsat”		„Capital subscris vărsat”	

5. Trecerea la părți în cadrul societăților comerciale legate sau la titluri de participare a creditelor subordonate și a dobânzilor aferente:

5.	411(412)	=	%	400.000.000
	„Părți în societățile comerciale legate” („Titluri de participare”)		401(402) „Credite subordonate la termen” („Credite subordonate pe durată nedeterminată”)	350.000.000
			407 „Creanțe atașate”	50.000.000

6. Darea cu împrumut a titlurilor imobilizate:

6.	415	=	411(412, 413)	250.000.000
	„Titluri date cu împrumut”		„Părți în societățile comerciale legate” („Titluri de participa- re”, „Titluri ale activi- tății de portofoliu”)	

7. Restituirea titlurilor imobilizate date cu împrumut:

7.	411 (412, 413)	=	415	125.000.000
	„Părți în societățile comerciale legate” („Titluri de participare”, „Titluri ale activității de portofoliu”)		„Titluri date cu împrumut”	

8. Dobânzile de primit pentru titlurile imobilizate date cu împrumut:

8.	417	=	7053	25.000.000
	„Creanțe atașate”		„Dividende și venituri asimilate”	

9. Încasarea dobânzilor:

9.	121(122)	=	417	15.000.000
	„Conturi de corespondent la bănci” („Conturi de corespondent ale băncilor”)		„Creanțe atașate”	

10. Trecerea la creanțe restante (a) sau la creanțe îndoielnice (b) a dobânzilor neîncasate:

10a.	4812	=	417	10.000.000
	„Dobânzi restante”		„Creanțe atașate”	
10b.	4822	=	4812 (417)	5.000.000
	„Dobânzi îndoielnice”		„Dobânzi restante” („Creanțe atașate”)	

11. Încasarea dobânzilor restante și îndoielnice:

11.	1111(2511)	=	%	12.000.000
	„Cont curent la BNR”		4812	8.000.000
	(„Conturi curente”)		„Dobânzi restante”	
			4822	4.000.000
			„Dobânzi îndoielnice”	

12. Efectuarea de cheltuieli cu achiziția titlurilor imobilizate, achitate prin conturile de viramente și cu numerar:

12.	6099	=	%	2.500.000
	„Cheltuieli diverse de exploatare bancară”		1111(333)	2.000.000
			„Cont curent la BNR” („Conturile societăților de bursă”)	
			101	500.000
			„Casa”	

13. Eșalonarea cheltuielilor accesorii de achiziție a titlurilor imobilizate pe mai multe perioade (a) și trecerea acestora la cheltuieli curente de exploatare (b):

13a.	3749	=	333(121,122)	15.000.000
	„Alte cheltuieli de repartizat”		„Conturile societăților de bursă” („Conturi de corespondent la bănci”, „Conturi de corespondent ale băncilor”)	

13b.	6099	=	3749	5.000.000
	„Cheltuieli diverse de exploatare bancară”		„Alte cheltuieli de repartizat”	

14. Vânzarea prin societățile de bursă a titlurilor de participare la un preț de cesiune mai mic (425.000.000 lei) decât valoarea contabilă a acestora (500.000.000 lei):

14.	%	=	412	500.000.000
	333		„Titluri de participare”	425.000.000
	„Conturile societăților de bursă”			
	6462			75.000.000
	„Pierderi din cesiunea imobilizărilor financiare”			

15. Vânzarea prin societățile de bursă a titlurilor de participare la un preț de cesiune mai mare (540.000.000 lei) decât valoarea lor contabilă (500.000.000 lei):

15.	333	=	%	540.000.000
	„Conturile societăților de bursă”		412	500.000.000
			„Titluri de participare”	
			7462	40.000.000
			„Venituri din cesiunea imobilizărilor financiare”	

16. Diferențe de conversie favorabile (a) sau nefavorabile (b) pentru titlurile imobilizate în devize la sfârșitul exercițiului:

16a.	3722	=	414	30.000.000
	„Contravaloarea poziției de schimb”		„Diferențe de conversie”	
16b.	414	=	3722	50.000.000
	„Diferențe de conversie”		„Contravaloarea poziției de schimb”	

17. Trecerea la venituri (a) sau la cheltuieli (b) a diferențelor de conversie în lei favorabile, respectiv, nefavorabile, aferente titlurilor imobilizate în devize, vândute:

17a.	414	=	7462	20.000.000
	„Diferențe de conversie”		„Venituri din cesiunea imobilizărilor financiare”	
17b.	6462	=	414	10.000.000
	„Pierderi din cesiunea imobilizărilor financiare”		„Diferențe de conversie”	

18. Lichidarea societății emitente a titlurilor imobilizate, iar banca finanțatoare înregistrează valoarea titlurilor și suma dividendelor cuvenite și încasate:

18.	1111(2511, 333)	=	%	220.000.000
	„Cont curent la BNR”		411 (412, 413)	200.000.000
	(„Conturi curente”,		„Părți în societățile	
	„Conturile societăților de		comerciale legate”	
	bursă”)		(„Titluri de participa-	
			re”, „Titluri ale activi-	
			tății de portofoliu”)	
			7053	20.000.000
			„Dividende și venituri	
			asimilate”	

19. Falimentarea societăților emitente a titlurilor imobilizate, iar banca finanțatoare recuperează parțial contravaloarea titlurilor deținute:

19.	%	=	411 (412, 413)	200.000.000
	1111 (121, 122)		„Părți în societățile	130.000.000
	„Cont curent la BNR”		comerciale legate”	
	(„Conturi de corespon-		(„Titluri de	
	dent la bănci”, „Conturi		participare”, „Titluri ale	
	de corespondent ale		activității de	
	băncilor”)		portofoliu”)	70.000.000
	6462			
	„Pierderi din cesiunea			
	imobilizărilor financiare”			

3.2.3. Contabilitatea dotărilor pentru unitățile proprii din străinătate

Sumele în devize transferate de societățile bancare în alte țări, la dispoziția sucursalelor proprii, cu titlu permanent, pentru a fi utilizate în activitățile lor curente, se evidențiază prin intermediul contului de activ 421 „Dotări pentru unitățile proprii din străinătate”. Contul se debitează cu sumele transferate în străinătate și se creditează cu sumele restituite de sucursalele proprii cu sediul în alte țări. Soldul debitor reprezintă fondurile transferate în străinătate pentru dotarea unităților proprii.

Diferențele de conversie în lei aferente fondurilor în devize transferate în alte țări sucursalelor proprii se reflectă în contabilitate cu ajutorul contului bifuncțional 424 „Diferențe de conversie”. În creditul contului se înregistrează diferențele favorabile de conversie în lei a fondurilor în devize transferate pentru dotarea unităților proprii și cu diferențele de conversie nefavorabile trecute la pierderi aferente diminuării fondurilor în devize ale sucursalelor din alte țări, iar în debit, diferențele nefavorabile de conversie în lei constatate și diferențele de conversie favorabile trecute la venituri aferente diminuării fondurilor în devize ale unităților proprii din străinătate. Soldul creditor al contului arată diferențele de conversie favorabile, iar soldul debitor, diferențele de conversie nefavorabile, aferente dotărilor pentru unitățile proprii din străinătate.

Reflectarea în contabilitate a operațiunilor determinate de dotarea cu resurse bănești ale unităților proprii din străinătate:

1. Transferul a 500.000\$ unei sucursale din străinătate, la cursul de 30.000 lei/\$:

1.	421	=	122	15.000.000.000
	„Dotări pentru unitățile proprii din străinătate”		„Conturi de corespondent ale băncilor”	

2. Evidențierea diferențelor de conversie în lei a fondurilor în devize transferate unităților proprii din străinătate, când la sfârșitul exercițiului cursul de schimb este de 33.000 lei/\$ (a) sau de 29.000 lei/\$ (b):

2a.	3722	=	424	1.500.000.000
	„Contravaloarea poziției de schimb”		„Diferențe de conversie”	
2b.	424	=	3722	500.000.000
	„Diferențe de conversie”		„Contravaloarea poziției de schimb”	

3. Diminuarea fondurilor în devize ale unităților proprii din străinătate:

3.	122	=	421	5.000.000.000
	„Conturi de corespondent ale băncilor”		„Dotări pentru unitățile proprii din străinătate”	

4. Trecerea la venituri (a) sau la cheltuieli (b) a diferențelor de conversie în lei favorabile, respectiv, nefavorabile, aferente diminuării fondurilor în devize ale unităților proprii din străinătate:

4a.	424	=	7462	1.000.000.000
	„Diferențe de conversie”		„Venituri din cesiunea imobilizărilor financiare”	

4b.	6462	=	424	250.000.000
	„Pierderi din cesiunea imobilizărilor financiare”		„Diferențe de conversie”	

3.3. CONTABILITATEA IMOBILIZĂRILOR ÎN CURS DE EXECUȚIE

Cele mai multe imobilizări corporale și necorporale necesită un timp îndelungat în vederea obținerii și trecerii lor în folosință. În acest scop, se fac cheltuieli de cercetare și proiectare, de execuție propriu-zisă a lucrărilor, de montaj și de punere în funcțiune etc. Aceste lucrări au caracter investițional, și nu pot fi înregistrate în rândul imobilizărilor finite, decât în momentul cunoașterii costului complet de achiziție sau de producție. De aceea, imobilizările în curs – ca lucrări de investiții începute și neterminate până la sfârșitul perioadei – se evidențiază în contabilitate separat.

Imobilizările necorporale în curs de execuție – reflectate de contul de activ 431 „Imobilizări necorporale în curs” – reprezintă costul de producție sau de achiziție al programelor informatice și al altor imobilizări necorporale neterminate la finele perioadei de gestiune. Contul se debitează cu valoarea acestor imobilizări în curs, facturate de terți sau realizate prin mijloace proprii și se creditează cu valoarea respectivelor imobilizări recepționate. Soldul debitor al contului reflectă valoarea imobilizărilor necorporale în curs de execuție.

Imobilizările corporale în curs de execuție reprezintă costul investițiilor neterminate efectuate în regie proprie (mai rar) sau în antrepriză, evaluate la cost de producție sau de achiziție și care după recepție, dare în folosință sau punere în funcțiune se trec în categoria mijloacelor fixe sau amenajărilor de terenuri. Asemenea imobilizări sunt evidențiate de contul de activ 432 „Imobilizări corporale în curs”, care funcționează prin intermediul conturilor sintetice de gradul II:

- 4321 „Amenajări de terenuri și construcții”;
- 4322 „Instalații tehnice și mașini”;
- 4323 „Alte imobilizări corporale”.

În debitul acestor conturi se înregistrează valoarea imobilizărilor corporale în curs, facturate de terți sau realizate în regie proprie, iar în credit, valoarea imobilizărilor respective recepționate. Soldurile debitoare ale conturilor arată valoarea imobilizărilor corporale în curs de execuție la finele perioadei de raportare.

Pe parcursul proceselor de realizare a imobilizărilor, societățile bancare pot acorda *avansuri furnizorilor și antreprenorilor*, conform

prevederilor contractuale. Asemenea sume se contabilizează distinct, cu ajutorul conturilor de activ:

- 433 „Avansuri acordate pentru imobilizări necorporale”;

- 434 „Avansuri acordate pentru imobilizări corporale”, care are următoarele conturi sintetice de gradul II:

- 4341 „Avansuri acordate pentru terenuri și construcții”;

- 4342 „Avansuri acordate pentru instalații tehnice și mașini”;

- 4343 „Avansuri acordate pentru alte imobilizări corporale”.

Aceste conturi se debitează cu avansurile acordate furnizorilor și antreprenorilor de imobilizări și se creditează cu avansurile decontate la recepția imobilizărilor respective. Soldurile debitoare ale conturilor evidențiază valoarea avansurilor acordate și nedecontate.

Reflectarea în contabilitate a operațiunilor corespunzătoare imobilizărilor în curs:

1. Imobilizări în curs, facturate de terți (antreprenori, furnizori):

1.	431 (432)	=	3566	100.000.000
	„Imobilizări necorporale în curs” („Imobilizări corporale în curs”)		„Alți creditorii diverși”	

2. Imobilizări în curs realizate în regie proprie:

2.	431 (432)	=	7494	75.000.000
	„Imobilizări necorporale în curs” („Imobilizări corporale în curs”)		„Venituri din producția de imobilizări”	

3. Acordarea de avansuri furnizorilor sau antreprenorilor de imobilizări:

3.	433(434)	=	1111(2511)	200.000.000
	„Avansuri acordate pentru imobilizări necorporale” („Avansuri acordate pentru imobilizări corporale”)		„Cont curent la BNR” („Conturi curente”)	

4. Recepția imobilizărilor necorporale terminate:

4.	441(451)	=	431	225.000.000
	„Imobilizări necorporale ale activității de exploatare” („Imobilizări necorporale în afara activității de exploatare”)		„Imobilizări necorporale în curs”	

5. Recepția imobilizărilor corporale finalizate:

5.	442 (452)	=	432	350.000.000
	„Imobilizări corporale ale activității de exploatare” („Imobilizări corporale în afara activității de exploatare”)		„Imobilizări corporale în curs”	

6. Decontarea avansurilor acordate furnizorilor și antreprenorilor de imobilizări:

6.	3566	=	433 (434)	300.000.000
	„Alți creditori diverși”		„Avansuri acordate pentru imobilizări necorporale” („Avansuri acordate pentru imobilizări corporale”)	

3.4. REFLECTAREA ÎN CONTABILITATE A IMOBILIZĂRILOR NECORPORALE

Imobilizările necorporale ale societăților bancare, ca valori nemateriale reprezentate de documente juridice sau comerciale, sunt formate din fondul comercial, cheltuieli de constituire și alte imobilizări necorporale.

Contabilitatea operațiunilor privind asemenea valori utilizate în cadrul activității de exploatare a băncii se organizează cu ajutorul contului sintetic de gradul I 441 „Imobilizări necorporale ale activității de exploatare”, dezvoltat pe conturi sintetice de gradul II, în funcție de categoria de imobilizări.

Fondul comercial reprezintă partea din fondul de comerț care nu figurează în cadrul celorlalte elemente de patrimoniu, dar concurează la menținerea sau dezvoltarea capacității societăților bancare de a realiza o activitate profitabilă. asemenea elemente se referă la numărul și calitatea clientelei, fidelitatea acesteia față de bancă, nivelul de pregătire și de stabilitate a personalului, tehnicitatea și parametrii funcționali ai imobilizărilor corporale, amplasarea avantajoasă față de căile de acces, reputația unității, renumele și calitatea produselor și serviciilor bancare, dotarea informatică etc. Mărimea fondului comercial se determină ca diferență între

valoarea de aport sau de achiziție a imobilizărilor procurate sau intrate prin fuziune și valoarea justă a acestora.

Pentru contabilizarea fondului comercial, intervine contul bifuncțional 4411 „Fondul comercial”, care are două subconturi, și anume:

- 44111 „Fond comercial”, cont de activ care reflectă excesul (surplusul) dintre costul de achiziție sau valoarea de aport a activelor intrate ori achiziționate și valoarea justă la data tranzacției. Contul se debitează cu valoarea fondului achiziționat sau aportat la capital și se creditează cu valoarea fondului comercial cedat și cu valoarea fondului comercial amortizat integral. Soldul debitor al subcontului arată valoarea fondului comercial existent.

- 44112 „Fond comercial negativ”, cont de pasiv care evidențiază excesul (surplusul) la data tranzacției dintre valoarea justă a activelor intrate ori achiziționate și costul de achiziție sau valoarea de aport a respectivelor bunuri. În creditul contului se înregistrează valoarea fondului achiziționat sau aportat la capital. Contul se debitează pe măsura amortizării sale prin trecerea la venituri. Soldul creditor al subcontului reflectă valoarea fondului comercial negativ existent.

Fondul comercial este supus amortizării pe durata de utilizare, care nu poate depăși 20 de ani de la data achiziției¹.

Cheltuielile de constituire reflectă consumațiunile ocazionate de înființarea, dezvoltarea sau modificarea activității băncii (taxe și alte cheltuieli de înscriere și înmatriculare, cheltuieli cu emisiunea și vânzarea de acțiuni și obligațiuni, cheltuieli de publicitate, cheltuieli de marketing bancar etc.). Asemenea cheltuieli se amortizează în maxim 5 ani. Cheltuielile de constituire sunt reflectate de contul sintetic de gradul II 4412 „Cheltuieli de constituire”, cont de activ, care se debitează cu cheltuielile efectuate în scopurile menționate și se creditează cu cheltuielile amortizate integral. Soldul debitor al contului arată valoarea cheltuielilor de constituire existente.

Alte imobilizări necorporale grupează valoarea programelor informatice achiziționate de la terți sau create de bancă pentru necesitățile proprii, dar și alte imobilizări, precum:

- valoarea bunurilor preluate în concesiune și a altor drepturi de natura brevetelor, licențelor, mărcilor etc.;
- cheltuieli de dezvoltare;

¹ ***, Ordinul Ministerului Finanțelor Publice și Băncii Naționale a României nr. 1982/5/2001 privind aprobarea Reglementărilor armonizate cu Directiva Comunității Economice Europene și cu Standardele Internaționale de Contabilitate aplicabile instituțiilor de credit, în Monitorul oficial al României nr. 694/2001, p.18.

- cheltuieli cu comisioanele plătite delegaților care aduc clienți instituției, în măsura în care pot fi eșalonate de-a lungul perioadelor contabile viitoare etc.

Asemenea imobilizări se amortizează în funcție de durata de utilizare, cu precizarea că programele informatice trebuie amortizate în maxim 5 ani. Contul sintetic de gradul II 4419 „*Alte imobilizări necorporale ale activității de exploatare*” are funcțiune contabilă de activ, se debitează cu valoarea acestor imobilizări achiziționate de la terți, primite cu titlu gratuit sau realizate în regie proprie și cu valoarea altor imobilizări necorporale în curs recepționate și se creditează cu valoarea altor imobilizări necorporale cedate sau scoase din activ. Soldul debitor al contului reprezintă valoarea altor imobilizări necorporale ale activității de exploatare existente.

În contabilitatea agenților bancari, imobilizările necorporale utilizate pentru alte activități (cu caracter social, cultural, sportiv etc.) se evidențiază distinct. Astfel funcționează contul de activ 451 „**Imobilizări necorporale în afara activității de exploatare**” care se debitează cu valoarea bunurilor respective achiziționate de la terți, primite cu titlu gratuit, realizate în regie proprie, cu valoarea imobilizărilor necorporale în curs recepționate și cu valoarea celor care nu mai pot face obiectul unui nou contract de leasing sau de locație simplă și se creditează cu valoarea imobilizărilor necorporale cedate sau scoase din activ și cu valoarea celor date în locație simplă sau în leasing. Soldul debitor al contului arată valoarea imobilizărilor necorporale în afara activității de exploatare existente.

Pentru contabilizarea imobilizărilor necorporale ale activității de exploatare intervine și contul sintetic de gradul II 4611 „*Amortizarea imobilizărilor necorporale*”, cu următoarele subconturi funcționale:

- 46111 „Amortizarea fondului comercial”;
- 46112 „Amortizarea cheltuielilor de constituire”;
- 46119 „Amortizarea altor imobilizări necorporale”.

Amortizarea imobilizărilor necorporale din afara exploatării bancare se înregistrează cu ajutorul contului sintetic de gradul II 4621 „*Amortizarea imobilizărilor necorporale*”.

Toate aceste conturi de amortizare au funcțiune contabilă de pasiv, se creditează cu sumele aferente amortizării incluse în cheltuielile de exploatare și se debitează cu amortizarea imobilizărilor necorporale vândute sau scoase din activ. Soldurile creditoare ale conturilor reprezintă amortizarea imobilizărilor necorporale din cadrul activității de exploatare, respectiv, din afara exploatării bancare.

Înregistrări determinate de operațiuni cu imobilizările necorporale:

1. Aducerea ca aport la capitalul social a unui fond comercial de 100.000.000 lei (ca surplus între valoarea de aport a activelor generatoare de fond comercial și valoarea justă a bunurilor la data tranzacției):

1.	44111	=	508	100.000.000
	„Fond comercial”		„Acționari sau asociați”	

2. Achiziția unui sediu nou, care datorită amplasamentului generează un fond comercial de 50.000.000 lei (costul de achiziție este de 500.000.000 lei):

2.	%	=	3566	595.000.000
	4422		„Alți creditori diverși”	450.000.000
	„Construcții”			
	44111			50.000.000
	„Fond comercial”			
	35326			95.000.000
	„T.V.A. deductibilă”			

3. Achiziția unui teren generator de fond comercial negativ de 75.000.000 lei (surplus între valoarea justă a bunului și costul de achiziție):

3.	44211	=	%	475.000.000
	„Terenuri”		3566	400.000.000
			„Alți creditori diverși”	
			44112	75.000.000
			„Fond comercial negativ”	
	și concomitent			
	35326	=	3566	76.000.000
	„T.V.A. deductibilă”		„Alți creditori diverși”	

4. Amortizarea fondului comercial:

4.	651	=	46111	5.000.000
	„Cheltuieli cu amortizările imobilizărilor necorporale”		„Amortizarea fondului comercial”	

5. Scoaterea din evidență a fondului comercial amortizat integral:

5.	46111	=	44111	100.000.000
	„Amortizarea fondului comercial”		„Fond comercial”	

6. Scoaterea din patrimoniu a fondului comercial amortizat parțial cedat o dată cu activele generatoare:

6.	%	=	4411	150.000.000
	4611		„Fond comercial”	100.000.000
	„Amortizarea fondului comercial”			
	6461			50.000.000
	„Pierderi din cesiunea imobilizărilor necorporale și corporale”			

7. Amortizarea fondului comercial negativ:

7.	44112	=	766	4.000.000
	„Fond comercial negativ”		„Venituri din fondul comercial negativ”	

8. Achitarea cu numerar și prin virament a cheltuielilor de constituire:

8.	4412	=	%	125.000.000
	„Cheltuieli de constituire”		101	25.000.000
			„Casa”	
			1111	100.000.000
			„Cont curent la BNR”	

9. Efectuarea de cheltuieli de marketing bancar prin intermediul unei firme specializate (a) și achitarea acestora prin virament (b):

9a.	%	=	3566	59.500.000
	4412		„Alți creditori diverși”	50.000.000
	„Cheltuieli de constituire”			
	35326			9.500.000
	„T.V.A. deductibilă”			
9b.	3566	=	121(122)	59.500.000
	„Alți creditori diverși”		„Conturi de corespondent la bănci” („Conturi de corespondent ale băncilor”)	

10. Amortizarea cheltuielilor de constituire:

10.	651	=	46112	5.000.000
	„Cheltuieli cu amortizările imobilizărilor necorporale”		„Amortizarea cheltuielilor de constituire”	

11. Scoaterea din evidență a cheltuielilor de constituire amortizate integral:

11.	46112	=	4412	100.000.000
	„Amortizarea cheltuielilor de constituire”		„Cheltuieli de constituire”	

12. Achiziționarea de la terți de alte imobilizări necorporale:

12.	%	=	3566	357.000.000
	4419		„Alți creditori diverși”	300.000.000
	„Alte imobilizări necorporale ale activității de exploatare”			
	35326			57.000.000
	„T.V.A. deductibilă”			

13. Primirea cu titlu gratuit de alte imobilizări necorporale:

13.	4419	=	5411	75.000.000
	„Alte imobilizări necorporale ale activității de exploatare”		„Subvenții pentru investiții”	

14. Realizarea de alte imobilizări necorporale în regie proprie:

14.	4419	=	7494	250.000.000
	„Alte imobilizări necorporale ale activității de exploatare”		„Venituri din producția de imobilizări”	

15. Amortizarea altor imobilizări necorporale:

15.	651	=	46119	4.000.000
	„Cheltuieli cu amortizările imobilizărilor necorporale”		„Amortizarea altor imobilizări necorporale”	

16. Scoaterea din evidență a unui program informatic amortizat integral:

16.	46119	=	4419	250.000.000
	„Amortizarea altor imobilizări necorporale”		„Alte imobilizări necorporale ale activității de exploatare”	

17. Vânzarea (a) și scoaterea din evidență (b) a unui program informatic cu valoarea de intrare de 300.000.000 lei, amortizat 60%, prețul de cesiune de 150.000.000 lei:

17a.	3556	=	%	178.500.000
	„Alți debitori diverși”		7461	150.000.000
			„Venituri din cesiunea imobilizărilor necorporale și corporale”	
			35327	28.500.000
			„T.V.A. colectată”	
17b.	%	=	4419	300.000.000
	46119		„Alte imobilizări necorporale ale activității de exploatare”	180.000.000
	„Amortizarea altor imobilizări necorporale”			
	6461			120.000.000
	„Pierderi din cesiunea imobilizărilor necorporale și corporale”			

3.5. CONTABILITATEA IMOBILIZĂRILOR CORPORALE

Activele imobilizate corporale cuprind două structuri distincte: *terenuri* și *mijloace fixe*. Pentru contabilizarea acestora, intervin conturile de activ: **442 „Imobilizări corporale ale activității de exploatare”** și **452 „Imobilizări corporale în afara activității de exploatare”**.

Terenurile sunt reflectate în contabilitatea băncilor numai dacă aparțin acestora (băncile posedă titluri de proprietate) și se clasifică în *terenuri propriu-zise* și *amenajări de terenuri*, grupare justificată prin regimul financiar diferit al acestor două categorii. Evaluarea terenurilor se face conform regulilor general admise, dar pot apare și particularități determinate de criterii, precum amplasamentul, destinația, clasa de fertilitate etc., care pot conduce la valori diferite pe unitatea de suprafață, de la o bancă la alta. Se amortizează numai amenajările de terenuri.

Contabilitatea terenurilor din cadrul activității de exploatare se ține cu ajutorul contului sintetic de gradul II **4421 „Terenuri și amenajări de terenuri”**, care are două subconturi:

- 44211 „Terenuri”;
- 44212 „Amenajări de terenuri”.

Aceste conturi se debitează cu valoarea terenurilor achiziționate de la terți, aportate la capital de către acționari sau asociați, primite cu titlu gratuit,

cu valoarea amenajărilor de terenuri recepționate de la terți ori realizate în regie proprie. Conturile se creditează cu valoarea terenurilor cedate și cu valoarea lucrărilor de amenajare amortizate integral și scoase din activ. Soldurile debitoare ale subconturilor reprezintă valoarea terenurilor și, respectiv, costul efectiv ale amenajărilor de terenuri din patrimoniul băncii.

Pentru terenurile din afara activității de exploatare se folosește contul sintetic de gradul II 4521 „Terenuri și amenajări de terenuri”, prin intermediul subconturilor:

- 45211 „Terenuri”;
- 45212 „Amenajări de terenuri”.

Aceste conturi au funcțiune contabilă similară cu a conturilor corespunzătoare activității de exploatare, cu precizarea că reflectă și operațiunile de leasing și locație simplă cu astfel de bunuri imobile.

Sunt considerate **mijloace fixe** obiectele singulare sau complexe de obiecte ce se utilizează ca atare, formează o unitate de înregistrare în inventar și îndeplinesc cumulativ condițiile consacrate prin norme privind valoarea unitară și durata de folosință.

Reflectarea în contabilitate a mijloacelor fixe pentru activitatea de exploatare bancară se realizează pe categorii, prin conturile de gradul II și III:

- 4422 „Construcții”;
- 4423 „Instalații tehnice și mijloace de transport”:
 - 44231 „Echipamente tehnologice (mașini, utilaje și instalații de lucru);
 - 44232 „Aparate și instalații de măsurare, control și reglare”;
 - 44233 „Mijloace de transport”;
- 4424 „Mobilier, aparatură birotică, echipamente de protecție a valorilor umane și materiale și alte active corporale”.

Pentru mijloacele fixe din afara activității de exploatare funcționează conturile de gradul II și III:

- 4522 „Construcții”;
- 4523 „Instalații tehnice, mijloace de transport, animale și plantații”:
 - 45231 „Echipamente tehnologice (mașini, utilaje și instalații de lucru);
 - 45232 „Aparate și instalații de măsurare, control și reglare”;
 - 45233 „Mijloace de transport”;
 - 45234 „Animale și plantații”;
- 4524 „Mobilier, aparatură birotică, echipamente de protecție a valorilor umane și materiale și alte active corporale”.

Aceste conturi se debitează cu sumele reprezentând valoarea mijloacelor fixe achiziționate de la terți, aportate în natură la capitalul social, primite cu titlu gratuit, constatate plus la inventariere, recepționate în urma lucrărilor de investiții sau realizate prin mijloace proprii. În creditul conturilor se reflectă valoarea mijloacelor fixe vândute, donate sau scoase din activ. Soldurile debitoare ale conturilor arată valoarea de intrare a mijloacelor fixe existente. Conturile de mijloace fixe în afara exploatarei bancare evidențiază și operațiunile de leasing și locație simplă cu astfel de active.

Pierderea valorii de întreținere a imobilizărilor corporale, prin utilizare sau ca urmare a acțiunii factorilor din mediul natural duce și la pierderea valorii acestora. Alături de o astfel de uzură fizică, imobilizările sunt supuse și unei uzuri morale, cauzată de influența progresului tehnic¹.

Calculul și includerea amortizării în cheltuielile de exploatare urmărește recuperarea pierderii de valoare definitivă a imobilizărilor și constituirea unor resurse care să asigure înlocuirea bunurilor uzate total sau parțial, fizic și moral, scoase din funcțiune. Amortizarea imobilizărilor se calculează pe baza unui plan de amortizare, de la data punerii acestora în funcțiune și până la recuperarea integrală a valorii lor de intrare, conform duratelor și condițiilor de utilizare a acestora. Amortizarea imobilizărilor concesionate, închiriate sau date în leasing ori în locație simplă se calculează și se înregistrează de către societatea bancară ce le are în proprietate. Amortizarea investițiilor efectuate la imobilizările închiriate cade în sarcina celui care a făcut investiția și se înregistrează în contabilitatea acestuia.

Societățile bancare amortizează imobilizările utilizând metoda liniară, metoda degresivă, metoda mixtă (accelerată) sau metoda progresivă².

Amortizarea imobilizărilor corporale pentru activitatea de exploatare bancară se înregistrează în contabilitate, pe categorii și pe obiecte de evidență, cu ajutorul contului de pasiv 4612 „Amortizarea imobilizărilor corporale”, care are subconturile:

- 46121 „Amortizarea amenajărilor de terenuri”;
- 46122 „Amortizarea construcțiilor”;
- 46123 „Amortizarea instalațiilor tehnice și mijloacelor de transport”;
- 46124 „Amortizarea altor active corporale”.

¹ Dobrotă, N., ș.a., *Economia politică*, Editura Economică, București, 1995, pp. 130-131.

² Dumitrean, E., Scorțescu, Gh., Toma, C., Berheci, I., Mardiros, D.-N., *Contabilitate financiară I*, vol. I, Editura Sedcom Libris, Iași, 2002, pp. 125-138.

Pentru imobilizările corporale în afara activității de exploatare, amortizarea este reflectată de contul de pasiv 4622 „Amortizarea imobilizărilor corporale”, care are conturi sintetice de gradul III astfel:

- 46221 „Amortizarea amenajărilor de terenuri”;
- 46222 „Amortizarea construcțiilor”;
- 46223 „Amortizarea instalațiilor tehnice, mijloacelor de transport, animalelor și plantațiilor”;
- 46224 „Amortizarea altor active corporale”

Aceste conturi rectificative se creditează cu amortizarea calculată și inclusă pe cheltuielile de exploatare și se debitează cu amortizarea amenajărilor de terenuri și categoriilor de mijloace fixe vândute sau scoase din activ. Soldurile creditoare ale conturilor reprezintă mărimea amortizării imobilizărilor corporale aferente activității de exploatare sau aflate în afara exploatării bancare.

Reflectarea în contabilitatea bancară a operațiunilor cu imobilizări corporale:

1. Cumpărarea unui teren la costul de achiziție de 500.000.000 lei, cu T.V.A. 19%:

1.	%	=	3566	595.000.000
	44211 (45211)		„Alți creditori diverși”	500.000.000
	„Terenuri” („Terenuri”)			
	35326			95.000.000
	„T.V.A. deductibilă”			

2. Recepția unei lucrări de amenajare a unui teren la costul efectiv de 300.000.000 lei, lucrare executată de o firmă specializată (a) și achitarea obligațiilor față de aceasta, în condițiile în care i s-a acordat anterior un avans de 100.000.000 lei (b):

2a.	%	=	3566	357.000.000
	44212 (45212)		„Alți creditori diverși”	300.000.000
	„Amenajări de terenuri”			
	(„Amenajări de terenuri”)			
	35326			57.000.000
	„T.V.A. deductibilă”			
2b.	3566	=	%	357.000.000
	„Alți creditori diverși”		4341	100.000.000
			„Avansuri acordate pentru terenuri și construcții”	
			1111	257.000.000
			„Cont curent la BNR”	

3. Primirea prin donație și constatarea plus la inventariere de aparate de măsurare, control și reglare:

3.	44232 (45232)	=	5411	225.000.000
	„Aparate și instalații de măsurare, control și reglare” („Aparate și instalații de măsurare, control și reglare”)		„Subvenții pentru investiții”	

4. Reflectarea aporturilor în natură depuse, concretizate în terenuri, pentru majorarea capitalului social:

4.	44211 (45211)	=	508	350.000.000
	„Terenuri” („Terenuri”)		„Acționari sau asociați”	

5. Realizarea de amenajări de terenuri în regie proprie:

5.	44212 (45212)	=	7494	400.000.000
	„Amenajări de terenuri” („Amenajări de terenuri”)		„Venituri din producția de imobilizări”	

6. Achiziția de la furnizori a unui mijloc de transport:

6.	%	=	3566	297.500.000
	44233 (45233)		„Alți creditori diverși”	250.000.000
	„Mijloace de transport” („Mijloace de transport”)			
	35326			47.500.000
	„T.V.A. deductibilă”			

7. Înregistrarea amortizării lunare a unei clădiri:

7.	652	=	46122 (46222)	5.000.000
	„Cheltuieli cu amortizările imobilizărilor corporale”		„Amortizarea construcțiilor” („Amortizarea construcțiilor”)	

8. Scoaterea din evidență a echipamentelor tehnologice amortizate integral:

8.	46123 (46223)	=	44231 (45231)	200.000.000
	„Amortizarea instalațiilor tehnice și mijloacelor de transport” („Amortizarea instalațiilor tehnice mijloacelor de transport, animalelor și plantațiilor”)		„Echipamente tehnologice” („Echipamente tehnologice”)	

9. Vinderea unui teren din afara exploatarei bancare, cu prețul de cesiune de 400.000.000 lei, T.V.A. 19% și valoarea de intrare de 300.000.000

lei (a), scoaterea din evidență a activului (b) și constituirea resursei proprii de finanțare (c):

9a.	3556 „Alți debitori diverși”	=	% 7461 „Venituri din cesiunea imobilizărilor necor- porale și corporale” 35327 „T.V.A. colectată”	<u>476.000.000</u> 400.000.000 76.000.000
9b.	6461 „Pierderi din cesiunea imobilizărilor necorporale și corporale”	=	45211 „Terenuri”	300.000.000
9c.	592 „Repartizarea profitului”	=	528 „Alte fonduri”	100.000.000

10. Scoaterea din funcțiune și din evidență de aparatură birotică, cu valoarea de intrare de 200.000.000 lei, amortizată 75%:

10.	% 46124 (46224) „Amortizarea altor active corporale” („Amortizarea altor active corporale”) 6461 „Pierderi din cesiunea imobilizărilor necorporale și corporale”	=	4424 (4524) „Mobilier, aparatură birotică și alte active corporale” („Mobilier, aparatură birotică și alte active corporale”)	<u>200.000.000</u> 150.000.000 50.000.000
-----	--	---	--	---

11. La scoaterea din funcțiune anterioară s-au făcut cheltuieli cu casarea de 4.000.000 lei, facturate de o întreprindere specializată (a), rezultând materiale recuperabile de 6.000.000 lei (b), iar diferența favorabilă în urma casării reprezintă sursă pentru alte fonduri (c):

11a.	% 63479 „Alte cheltuieli” 35326 „T.V.A. deductibilă”	=	3566 „Alți creditori diverși”	<u>4.760.000</u> 4.000.000 760.000
11b.	362 „Materiale”	=	74997 „Alte venituri diverse de exploatare”	6.000.000
11c.	592 „Repartizarea profitului”	=	528 „Alte fonduri”	2.000.000

12. Donarea unei construcții amortizate parțial:

12.	%	=	4422 (4522)	175.000.000
	46122 (46222)		„Construcții”	125.000.000
	„Amortizarea construc-		(„Construcții”)	
	țiilor” („Amortizarea			
	construcțiilor”)			
	6492			50.000.000
	„Donatii și subvenții			
	acordate”			

3.6. CONTABILITATEA OPERAȚIUNILOR DE LEASING ȘI LOCAȚIE SIMPLĂ

Prin operațiunea de **leasing**, un proprietar (locatorul) cedează, pentru o anumită perioadă de timp, locatarului, dreptul de utilizare a unui activ corporal sau necorporal, specific activității de exploatare a acestuia, în schimbul unei chirii (plăți) și cu opțiunea de cumpărare a bunului la expirarea convenției, la un preț negociat între părți prin contractul inițial. Operațiuni asimilate leasing-ului¹ sunt locația însoțită de opțiunea de cumpărare, valabilă bunurilor și echipamentelor neprofesionale și operațiunea de locație-vânzare când locatarul are obligația fermă de a achiziționa bunul închiriat.

Contabilizarea operațiunilor de leasing și asimilate se face în următoarele etape:

a) – la locator:

- înregistrarea în activul patrimonial, prin conturile de leasing, a imobilizărilor cedate, asupra cărora rămâne în continuare proprietar;
- evidențierea amortizării prin conturile de cheltuieli corespunzătoare;
- reflectarea chiriei calculate și nescadente prin contul de creanțe atașate, iar la încasare se stinge creanța față de locatar, sau înregistrarea chiriei încasate anticipat și apoi eşalonarea lunară a acesteia prin contrapartida contului de venituri curente;

¹ *** , IASC, *Standardele Internaționale de Contabilitate 2000*, Editura Economică, București, 2000, pp. 371-395.

- la expirarea contractului, locatorul evidențiază câștigurile sau pierderile din cesiune, prin conturile corespunzătoare de venituri sau cheltuieli, dacă locatarul își exercită opțiunea de cumpărare; în caz contrar, imobilizarea este transferată la contul de active în afara exploatarei (când bunul nu mai poate face obiectul unui nou contract de leasing) sau la contul de imobilizări neînchiriate din leasing reziliat (dacă bunul poate fi redat în leasing).

b) – *la locatar*:

- înregistrarea în conturile din afara bilanțului a bunurilor preluate în leasing;
- evidențierea obligației de plată a chiriei;
- înregistrarea, la expirarea contractului, a intrării în patrimoniu a bunurilor, după plata ultimei rate a chiriei, în situația exercitării opțiunii de cumpărare; în caz contrar, imobilizarea se restituie, operându-se și în conturile din afara bilanțului.

La locatorul societate bancară, operațiunile de leasing sunt reflectate cu ajutorul contului de activ **471 „Operațiuni de leasing și asimilate”**, care se defășoară pe următoarele conturi sintetice de gradul II:

- 4711 „Leasing mobilier”;
- 4712 „Leasing imobilier”;
- 4713 „Leasing cu active necorporale”.

Aceste conturi vor evidenția valoarea bunurilor mobiliare, imobiliare și a activelor necorporale închiriate efectiv cu opțiune de cumpărare de către locatar. Ele se debitează cu valoarea activelor achiziționate de la furnizori și date în leasing, cu valoarea imobilizărilor în curs privind operațiunile de leasing recepționate, cu valoarea activelor din afara exploatarei date în leasing și cu valoarea bunurilor reînchiriate după rezilierea unui contract precedent de leasing. În creditul conturilor se înregistrează valoarea amortizată a bunurilor corespunzătoare operațiunilor de leasing și valoarea neamortizată a activelor respective în situația exercitării opțiunii de cumpărare ori când activele provin dintr-un contract de leasing reziliat și pot face sau nu pot face, obiectul altui contract de leasing. Soldurile debitoare ale conturilor reprezintă valoarea bunurilor mobiliare, imobiliare și a activelor necorporale date în leasing.

Drepturile băncii din chiriile aferente bunurilor și activelor date în leasing sunt reflectate prin contul sintetic de gradul II **4717 „Creanțe atașate”**, care se debitează cu chiriile calculate și se creditează cu chiriile încasate și cu chiriile trecute la creanțe restante ori îndoielnice. Soldul

debitor al contului arată suma chiriilor calculate și neajunse la scadență pentru bunurile și activele date în leasing.

Operațiunile cu bunurile și activele în curs de execuție destinate leasing-ului se înregistrează cu ajutorul contului sintetic de gradul I **472 „Operațiuni de leasing privind imobilizările în curs”**, care evidențiază avansurile acordate furnizorilor pentru bunurile ce urmează a fi achiziționate în acest scop, valoarea bunurilor în curs de realizare sau deja livrate locatarilor, dar care nu au intrat în perioada de închiriere. Acest cont de activ se dezvoltă pe conturi de gradul II, astfel:

- 4721 „Leasing mobilier”;
- 4722 „Leasing imobiliar”;
- 4723 „Leasing cu active necorporale”.

Conturile menționate se debitează cu avansurile acordate pentru achiziționarea sau construirea de bunuri destinate operațiunilor de leasing și cu sumele datorate pentru astfel de bunuri în curs de execuție. În creditul conturilor se evidențiază valoarea imobilizărilor în curs, destinate leasing-ului, recepționate. Soldurile debitoare ale conturilor reflectă valoarea imobilizărilor în curs privind operațiunile de leasing nerecepționate.

Bunurile și activele care fac obiectul unui contract de leasing reziliat se înregistrează într-un cont distinct – **473 „Imobilizări neînchiriate din leasing reziliat”** – până când se încheie un alt contract de leasing sau vor fi trecute la imobilizări în afara activității de exploatare. Este cont de activ, care se debitează cu valoarea neamortizată a bunurilor și activelor închiriate cu opțiune de cumpărare, după rezilierea contractului prin neexercitarea opțiunii, dar pot face obiectul unui nou contract de leasing, și se creditează cu valoarea bunurilor și activelor redată în leasing, cu valoarea celor care nu mai pot face obiectul altui contract de leasing, cu valoarea amortizată a bunurilor și activelor cedate sau scoase din activ și cu pierderile constatate la bunurile și activele care fac obiectul unui nou contract de leasing. Soldul debitor al contului arată valoarea bunurilor și activelor din leasing reziliat încă neînchiriate.

Locația simplă reprezintă contractul prin care proprietarul (locatorul) cedează locatarului, pentru o perioadă determinată, dreptul de utilizare a unui bun, contra unei chirii. Asemenea operațiuni se înregistrează la locatorul societate bancară, cu ajutorul contului de activ **474 „Bunuri date în locație simplă”**, care are două conturi sintetice de gradul II:

- 4741 „Bunuri date în locație simplă” – pentru bunurile mobiliare sau imobiliare închiriate efectiv, fără opțiune de cumpărare. Contul se debitează cu valoarea bunurilor din afara exploatarei date în locație

simplă și cu valoarea bunurilor achiziționate de la terți și date în locație simplă și se creditează cu valoarea bunurilor respective cedate sau scoase din activ, cu valoarea bunurilor care nu mai pot face obiectul unui alt contract de locație simplă și cu pierderile constatate la reînchiriere după expirarea contractului precedent. Soldul debitor al contului reprezintă valoarea bunurilor mobiliare și imobiliare date în locație simplă.

- 4747 „Creanțe atașate” – pentru chiriile aferente bunurilor date în locație simplă. În debitul contului se reflectă chiriile calculate, iar în credit chiriile încasate și cele trecute la creanțe restante sau îndoielnice. Soldul debitor al contului arată suma chiriilor calculate și neajunse la scadență pentru bunurile date în locație simplă.

Amortizarea bunurilor și activelor date și leasing și în locație simplă se calculează potrivit reglementărilor în vigoare pentru imobilizările corporale sau necorporale. În contabilitatea locatorului se utilizează, în acest scop, contul de pasiv 476 „Amortizări”, care are două conturi sintetice de gradul II, și anume:

- 4761 „Amortizări privind operațiuni de leasing” – care reflectă amortizarea pentru bunurile și activele date în leasing sau neînchiriate după expirarea unui contract anterior de leasing;
- 4762 „Amortizări privind operațiuni de locație simplă” – care înregistrează amortizarea pentru bunurile date în locație simplă.

Aceste conturi se creditează cu amortizarea calculată și înregistrată pe cheltuieli și se debitează cu valoarea amortizată a bunurilor corespunzătoare, cedate sau scoase din activ. Soldurile creditoare reprezintă mărimea amortizării imobilizărilor date în leasing sau neînchiriate după rezilierea contractului, respective, date în locație simplă.

Înregistrarea în contabilitate a operațiunilor de leasing și de locație simplă:

1. Darea în leasing de bunuri mobiliare, imobiliare și active necorporale din afara activității de exploatare:

1.	471	=	452 (451)	500.000.000
	„Operațiuni de leasing și asimilate”		„Imobilizări corporale în afara activității de exploatare” („Imobilizări necorporale în afara activității de exploatare”)	

2. Achiziționarea de bunuri de la furnizori și darea lor în leasing:

2.	%	=	3566	238.000.000
	471		„Alți creditori diverși”	200.000.000
	„Operațiuni de leasing și asimilate”			
	35326			38.000.000
	„T.V.A. deductibilă”			

3. Avansuri acordate furnizorilor pentru achiziționarea de bunuri destinate operațiunilor de leasing:

3.	472	=	1111 (2511)	100.000.000
	„Operațiuni de leasing privind imobilizările în curs”		„Cont curent la BNR” („Conturi curente”)	

4. Valoarea datorată pentru bunurile în curs de execuție destinate operațiunilor de leasing:

4.	472	=	3566	125.000.000
	„Operațiuni de leasing privind imobilizările în curs”		„Alți creditori diverși”	

5. Valoarea imobilizărilor în curs destinate operațiunilor de leasing finalizate și recepționate:

5.	471	=	472	225.000.000
	„Operațiuni de leasing și asimilate”		„Operațiuni de leasing privind imobilizările în curs”	

6. Rezilierea unui contract de leasing:

6.	473	=	471	250.000.000
	„Imobilizări neînchiriate din leasing reziliat”		„Operațiuni de leasing și asimilate”	

7. Reînchirierea bunurilor după rezilierea unui contract anterior de leasing la valoarea netă (neamortizată) (a), cu diferență nefavorabilă între valoarea din noul contract și valoarea netă (b) și cu diferență favorabilă (c):

7a.	471	=	473	250.000.000
	„Operațiuni de leasing și asimilate”		„Imobilizări neînchiriate din leasing reziliat”	

7b.	% 471 „Operațiuni de leasing și asimilate” 60412 „Pierderi din deprecierea imobilizărilor date în leasing și asimilate”	=	473 „Imobilizări neînchiriate din leasing reziliat”	250.000.000 175.000.000 75.000.000
7c.	471 „Operațiuni de leasing și asimilate”	=	% 473 „Imobilizări neînchiriate din leasing reziliat” 70419 „Alte venituri din operațiuni de leasing și asimilate”	290.000.000 250.000.000 40.000.000

8. Bunuri și active date în leasing necumpărate de locatar și care nu mai pot face obiectul altui contract de leasing:

8.	452 (451) „Imobilizări corporale în afara activității de exploatare” („Imobilizări necorporale în afara activității de exploatare”)	=	471 (473) „Operațiuni de leasing și asimilate” („Imobilizări neînchiriate din leasing reziliat”)	250.000.000
----	--	---	---	-------------

9. Înregistrarea amortizării bunurilor date în leasing:

9.	60411 „Cheltuieli cu amortizarea”	=	4761 „Amortizări privind operațiuni de leasing”	15.000.000
----	--------------------------------------	---	--	------------

10. Vânzarea bunurilor locatarului când acesta exercită opțiunea de cumpărare (a) și scoaterea din activ a bunurilor respective (b):

10a.	3556 „Alți debitori diverși”	=	% 70413 „Venituri din cesiunea imobilizărilor date în leasing și asimilate” 35327 „T.V.A. colectată”	148.750.000 125.000.000 23.750.000
------	---------------------------------	---	--	--

10b.	%	=	471	250.000.000
	4761		„Operațiuni de leasing și asimilate”	150.000.000
	„Amortizări privind operațiuni de leasing”			
	60413			100.000.000
	„Pierderi din cesiunea imobilizărilor date în leasing și asimilate”			

11. Darea în locație simplă a bunurilor mobiliare și imobiliare din afara exploatarei bancare:

11.	4741	=	452 (451)	150.000.000
	„Bunuri date în locație simplă”		„Imobilizări corporale în afara activității de exploatare” („Imobilizări necorporale în afara activității de exploatare”)	

12. Achiziția de bunuri de la furnizori și darea lor în locație simplă:

12.	%	=	3566	119.000.000
	4741		„Alți creditori diverși”	100.000.000
	„Bunuri date în locație simplă”			
	35326			19.000.000
	„T.V.A. deductibilă”			

13. Bunuri date în locație simplă ce nu mai pot face obiectul unui alt contract de locație:

13.	452 (451)	=	4741	100.000.000
	„Imobilizări corporale în afara activității de exploatare” („Imobilizări necorporale în afara activității de exploatare”)		„Bunuri date în locație simplă”	

14. Amortizarea bunurilor date în locație simplă:

14.	60421	=	4762	10.000.000
	„Cheltuieli cu amortizarea”		„Amortizări privind operațiuni de locație simplă”	

15. Reînchirierea bunurilor după expirarea unui contract anterior de locație simplă cu diferență favorabilă (a) sau nefavorabilă (b) între valoarea din noul contract și valoarea netă a activelor mobiliare sau imobiliare:

15a.	4741 „Bunuri date în locație simplă”	=	% 452 (451) „Imobilizări corporale în afara activității de exploatare” („Imobilizări necorporale în afara activității de exploatare”)	<u>130.000.000</u> 100.000.000
			70429 „Alte venituri din operațiuni de locație simplă”	30.000.000
15b.	% 4741 „Bunuri date în locație simplă” 60422 „Pierderi din deprecierea imobilizărilor date în locație simplă”	=	452 (451) „Imobilizări corporale în afara activității de exploatare” („Imobilizări necorporale în afara activității de exploatare”)	<u>100.000.000</u> 80.000.000 20.000.000

16. Scoaterea din activ a bunurilor ce fac obiectul locației simple în complet amortizate:

16.	% 4762 „Amortizări privind operațiuni de locație simplă” 60423 „Pierderi din cesiunea imobilizărilor date în locație simplă”	=	4741 „Bunuri date în locație simplă”	<u>100.000.000</u> 60.000.000 40.000.000
-----	--	---	---	--

17. Înregistrarea chiriilor calculate pentru bunurile date în leasing (a) și în locație simplă (b):

17a.	4717 „Creanțe atașate”	=	70411 „Venituri din chirii”	25.000.000
17b.	4747 „Creanțe atașate”	=	70421 „Venituri din chirii”	15.000.000

18. Încasarea chiriilor aferent operațiunilor de leasing (a) și operațiunilor de locație simplă (b):

18a.	121 (122, 2511) „Conturi de corespondent la bănci” („Conturi de corespondent ale băncilor”, „Conturi curente”)	=	4717 „Creanțe atașate”	20.000.000
18b.	1111 (121, 122) „Cont curent la BNR” („Conturi de corespondent la bănci”, „Conturi de corespondent ale băncilor”)	=	4747 „Creanțe atașate”	10.000.000

19. Trecerea la restante a chiriilor neîncasate la termen:

19.	4812 „Dobânzi restante”	=	4717 (4747) „Creanțe atașate” („Creanțe atașate”)	10.000.000
-----	----------------------------	---	--	------------

20. Trecerea la îndoielnice a chiriilor neîncasate pentru care s-au deschis acțiuni judecătorești:

20.	4822 „Dobânzi îndoielnice”	=	4812 (4717, 4747) „Dobânzi restante” („Creanțe atașate”, „Creanțe atașate”)	8.000.000
-----	-------------------------------	---	--	-----------

21. Încasarea chiriilor restante și îndoielnice:

21.	1111 (2511, 121, 122) „Cont curent la BNR” („Conturi curente”, „Conturi de corespondent la bănci”, „Conturi de corespondent ale băncilor”)	=	4812 (4822) „Dobânzi restante” („Dobânzi îndoielnice”)	5.000.000
-----	---	---	---	-----------

22. Încasarea în avans a chiriilor corespunzătoare operațiunilor de leasing și de locație simplă:

22.	1111 (121, 122) „Cont curent la BNR” („Conturi de corespondent la bănci”, „Conturi de corespondent ale băncilor”)	=	376 „Venituri înregistrate în avans”	150.000.000
-----	--	---	---	-------------

23. Trecerea la venituri curente a chiriilor încasate anticipat:

23.	376	=	70411 (70421)	20.000.000
	„Venituri înregistrate în avans”		„Venituri din chirii” („Venituri din chirii”)	

3.7. REFLECTAREA ÎN CONTABILITATE A CREAŢELOR RESTANTE ŞI ÎNDOIELNICE

Dobânzile şi chiriile de primit, calculate şi neajunse la scadenţă, corespunzătoare creanţelor în valori imobilizate, aferente exerciţiului în curs, se determină de la data punerii la dispoziţie a valorilor imobilizate, şi se înregistrează în contabilitate lunar sau la scadenţa operaţiunilor (dacă valorile în cauză au termen de restituire în cursul lunii), în conturile „Creanţe ataşate” din cadrul grupelor de conturi, în contrapartidă cu conturile de venituri.

Creanţele reprezentând valori imobilizate (aferente creditelor subordonate şi dobânzilor corespunzătoare, chiriilor din operaţiuni de leasing şi locaţie simplă şi altele), nerambursate la scadenţă sau neîncasate la termen, se înregistrează în conturile „Creanţe restante” şi, respective, „Do-bânzi restante”.

Creanţele aferente valorilor imobilizate, creanţele restante şi dobânzile corespunzătoare trecute în litigiu, se evidenţiază prin conturile „Creanţe îndoielnice” şi „Dobânzi îndoielnice”.

Pentru reflectarea acestor operaţiuni în contabilitatea bancară intervin următoarele conturi de activ:

- **481 „Creanţe restante”** – care evidenţiază creanţele nerambursate sau neplătite la scadenţă, şi funcţionează cu ajutorul conturilor sintetice de gradul II:

- **4811 „Creanţe restante”** – reflectă valorile imobilizate (creditele subordonate) nerestituite la termen. Contul se debitează cu creditele subordonate nerambursate la scadenţă şi se creditează cu creanţele respective restituite şi cu cele trecute în litigiu. Soldul debitor al contului reprezintă valoarea creanţelor nerambursate la scadenţă.

- **4812 „Dobânzi restante”** – evidenţiază drepturile neîncasate la termen, legate de dobânzile aferente creditelor subordonate sau titlurilor de valoare imobilizate şi de chiriile corespunzătoare operaţiunilor de leasing sau locaţie simplă. În debitul contului se înregistrează dobânzile şi chiriile

trecute la restante, iar în credit sumele corespunzătoare încasate ori trecute la îndoielnice. Soldul debitor al contului arată valoarea dobânzilor și chiriilor neîncasate la scadență.

- 4817 „*Creanțe atașate*” – reflectă drepturile din dobânzi calculate asupra creanțelor, dobânzilor și chiriilor restante. Contul se debitează cu creanțele calculate și se creditează cu sumele corespunzătoare încasate sau trecute în litigiu. Soldul debitor al contului evidențiază drepturile aferente creanțelor, dobânzilor și chiriilor restante, calculate și neajunse la scadență.

- 482 „*Creanțe îndoielnice*” – care evidențiază drepturile ce prezintă un risc posibil sau sigur de neîncasare totală ori parțială, sau care prezintă un caracter contencios ori conduc la o acoperire litigioasă, și se dezvoltă pe următoarele conturi sintetice de gradul II:

- 4821 „*Creanțe îndoielnice*” – înregistrează drepturile privind creanțele imobilizate pentru a căror încasare au fost deschise acțiuni judecătorești. Contul se debitează cu suma creditelor subordonate trecute în litigiu, cu valoarea creanțelor restante trecute la îndoielnice și cu suma creanțelor îndoielnice de încasat reactivate, trecute anterior la pierderi. În creditul contului se reflectă suma creanțelor îndoielnice rambursate și valoarea creanțelor îndoielnice trecute la pierderi. Soldul debitor al contului arată valoarea creanțelor litigioase.

- 4822 „*Dobânzi îndoielnice*” - evidențiază drepturile din dobânzile aferente creditelor subordonate și titlurilor imobilizate, din chiriile corespunzătoare operațiunilor de leasing și locație simplă, trecute în litigiu. În debitul contului se înregistrează dobânzile și chiriile trecute în litigiu, dobânzile și chiriile restante și cele atașate acestora trecute la îndoielnice și dobânzile și chiriile îndoielnice de încasat reactivate, trecute anterior la pierderi. În creditul contului se evidențiază dobânzile și chiriile îndoielnice încasate și dobânzile și chiriile îndoielnice trecute la pierderi. Soldul debitor al contului indică suma creanțelor din dobânzi și chirii litigioase.

- 4827 „*Creanțe atașate*” – evidențiază drepturile din dobânzile calculate pentru creanțele și dobânzile îndoielnice. Contul se debitează cu creanțele calculate și cu creanțele reactivate, trecute anterior la pierderi și se creditează cu drepturile corespunzătoare încasate și cu cele trecute la pierderi. Soldul debitor al contului reflectă creanțele aferente dobânzilor și chiriilor îndoielnice calculate și neajunse la scadență.

Înregistrarea operațiunilor corespunzătoare creanțelor restante și îndoielnice:

1. Credite subordonate nerambursate la scadență:

1.	4811 = 401 (402)	250.000.000
	„Creanțe restante” „Credite subordonate la termen” („Credite subordonate pe durată nedeterminată”)	

2. Rambursarea creditelor subordonate trecute la restante:

2.	1111(121, 122, 2511) = 4811	200.000.000
	„Cont curent la BNR” „Creanțe restante” („Conturi de corespondent la bănci”, „Conturi de corespondent ale băncilor”, „Conturi curente”)	

3. Trecerea în litigiu a creditelor subordonate nerestituite:

3.	4821 = 401 (402, 4811)	50.000.000
	„Creanțe îndoielnice” „Credite subordonate la termen” („Credite subordonate pe durată nedeterminată”, „Creanțe restante”)	

4. Încasarea creditelor subordonate litigioase:

4.	1111 (2511) = 4821	30.000.000
	„Cont curent la BNR” „Creanțe îndoielnice” („Conturi curente”)	

5. Trecerea la restante a dobânzilor aferente creditelor subordonate și titlurilor imobilizate sau a chiriilor corespunzătoare operațiunilor de leasing și locație simplă:

5.	4812 = 407 (417, 4717, 4747)	75.000.000
	„Dobânzi restante” „Creanțe atașate” („Creanțe atașate”)	

6. Încasarea dobânzilor și chiriilor restante:

6.	121 (122) = 4812	50.000.000
	„Conturi de corespondent la bănci” („Conturi de corespondent ale băncilor”) „Dobânzi restante”	

7. Trecerea în litigiu a dobânzilor și chiriilor neîncasate:

7.	4822 „Dobânzi îndoielnice”	=	4812 (407, 417, 4717, 4747) „Dobânzi restante” („Creanțe atașate”)	25.000.000
----	-------------------------------	---	---	------------

8. Încasarea dobânzilor și chiriilor litigioase:

8.	2511 (1111) „Conturi curente” („Cont curent la BNR”)	=	4822 „Dobânzi îndoielnice”	15.000.000
----	--	---	-------------------------------	------------

9. Înregistrarea creanțelor atașate calculate creanțelor, dobânzilor și chiriilor restante:

9.	4817 „Creanțe atașate”	=	7048 (7058) „Dobânzi din creanțe restante și îndoielnice” („Dobânzi din creanțe restante și îndoielnice”)	20.000.000
----	---------------------------	---	---	------------

10. Încasarea creanțelor atașate calculate:

10.	121 (2511) „Conturi de corespondent la bănci” („Conturi curente”)	=	4817 „Creanțe atașate”	10.000.000
-----	--	---	---------------------------	------------

11. Trecerea în litigiu a creanțelor atașate neîncasate:

11.	4822 „Dobânzi îndoielnice”	=	4817 „Creanțe atașate”	15.000.000
-----	-------------------------------	---	---------------------------	------------

12. Trecerea la pierderi a creanțelor și dobânzilor îndoielnice:

12.	667 (668) „Pierderi din creanțe nerecuperabile acoperite cu provizioane” („Pierderi din creanțe nerecuperabile neacoperite cu provizioane”)	=	4821 (4822) „Creanțe îndoielnice” („Dobânzi îndoielnice”)	5.000.000
-----	--	---	---	-----------

13. Reactivarea creanțelor și dobânzilor îndoielnice trecute anterior la pierderi:

13.	4821(4822)	=	7495 (767)	4.000.000
	„Creanțe îndoielnice” („Dobânzi îndoielnice”)		„Venituri privind bunurile mobile și imobile din executarea creanțelor” („Venituri din recuperări de creanțe amortizate”)	

14. Înregistrarea creanțelor atașate calculate creanțelor, dobânzilor și chiriilor îndoielnice:

14.	4827	=	7048 (7058)	10.000.000
	„Creanțe atașate”		„Dobânzi din creanțe restante și îndoielnice” („Dobânzi din creanțe restante și îndoielnice”)	

15. Încasarea creanțelor atașate calculate anterior:

15.	122 (1111)	=	4827	6.000.000
	„Conturi de corespondent ale băn- cilor” („Cont curent la BNR”)		„Creanțe atașate”	

16. Trecerea la pierderi a creanțelor atașate neîncasate:

16.	667 (668)	=	4827	2.500.000
	„Pierderi din creanțe nerecuperabile aco- perite cu provizioane” („Pierderi din creanțe nerecuperabile neaco- perite în provizioane”)		„Creanțe atașate”	

17. Reactivarea creanțelor atașate trecute anterior la pierderi:

17.	4827	=	767 (7495)	2.000.000
	„Creanțe atașate”		„Venituri din recuperări de creanțe amortizate” („Venituri privind bunurile mobile și imobile din execu- tarea creanțelor”)	

3.8. CONTABILITATEA PROVIZIOANELOR PENTRU VALORI IMOBILIZATE

Micșorarea valorii unui element de activ imobilizat, rezultând dintr-o cauză cu efect reversibil, determină provizioane pentru depreciere. Aseme-nea provizioane reprezintă pierderi sau cheltuieli previzibile, dar incerte fie în ceea ce privește momentul realizării lor, fie ca mărime.

Provizioanele pentru deprecierea imobilizărilor intervin când există diferențe între valoarea de utilitate sau de inventar (mai mică) și valoarea netă contabilă (mai mare), calculată ca diferență între valoarea contabilă și amor-tizarea consemnată până la data inventarierii.

De regulă, se constituie provizioane pentru depreciere numai pentru imobilizările neamortizabile. Se pot forma asemenea provizioane și pentru imobilizările amortizabile, dar numai când acestea suferă deprecieri excepționale, iar legislația o permite. Ca tehnică, provizioanele pentru deprecierea imobilizărilor se constituie pe seama cheltuielilor corespunzătoare, la sfârșitul exercițiului, după inventarierea anuală a patrimoniului.

Evidența acestor provizioane se realizează pe feluri și categorii de imobilizări, cu ajutorul conturilor sintetice de gradul I, II și III:

- 491 „Provizioane pentru deprecierea părților deținute în cadrul societăților comerciale legate, a titlurilor de participare și a titlurilor activității de portofoliu”;

- 492 „Provizioane pentru deprecierea imobilizărilor”;

- 4921 „Provizioane pentru deprecierea imobilizărilor în curs”;

- 49211 „Provizioane pentru deprecierea imobilizărilor necorporale în curs”;

- 49212 „Provizioane pentru deprecierea imobilizărilor corporale în curs”.

- 4922 „Provizioane pentru deprecierea imobilizărilor necorporale ale activității de exploatare”;

- 49221 „Provizioane pentru fondul comercial”;

- 49222 „Provizioane pentru alte imobilizări necorporale”.

- 4923 „Provizioane pentru deprecierea imobilizărilor corporale ale activității de exploatare”;

- 49231 „Provizioane pentru deprecierea terenurilor și amenajărilor de terenuri”;

- 49232 „Provizioane pentru deprecierea construcțiilor”;

- 49233 „Provizioane pentru deprecierea instalațiilor tehnice și mijloacelor de transport”;

- 49234 „Provizioane pentru deprecierea altor active corporale”;
- 4924 „Provizioane pentru deprecierea imobilizărilor necorporale în afara activității de exploatare”;
- 4925 „Provizioane pentru deprecierea imobilizărilor corporale în afara activității de exploatare”;
- 493 „Provizioane pentru operațiuni de leasing”;
- 494 „Provizioane pentru operațiuni de locație simplă”;
- 499 „Provizioane pentru creanțe restante și îndoielnice”.

Aceste conturi de pasiv se creditează cu cheltuielile aferente provizioanelor constituite ori majorate pentru deprecierea respectivelor imobilizări și se debitează cu sumele reprezentând reluarea (consumarea, diminuarea, anularea) provizioanelor corespunzătoare deprecierei imobilizărilor. Soldurile creditoare ale conturilor semnifică valoarea provizioanelor constituite.

La finele fiecărui exercițiu sau la ieșirea din patrimoniu a imobilizărilor, în urma analizei provizioanelor formate anterior, se procedează astfel:

- în situația când deprecierea este superioară provizionului constituit anterior, se suplimentează provizionul;
- dacă deprecierea constatată este inferioară provizionului existent, diferența se deduce, înregistrându-se la venituri din provizioane;
- la ieșirea din patrimoniu a imobilizărilor, eventualele provizioane aferente acestora rămân fără obiect, încât se anulează, prin trecerea lor la venituri;
- când are loc realizarea riscului sau cheltuiala devine exigibilă (deprecierea s-a produs), provizioanele constituite anterior se consumă, prin închiderea conturilor respective, în corespondență cu conturile de venituri din provizioane.

Astfel, la contabilizarea provizioanelor pentru deprecierea imobilizărilor se vor pune în funcțiune și:

- contul de activ 664 „Cheltuieli cu provizioane pentru valori imobilizate”, respectiv, 604 „Cheltuieli cu operațiunile de leasing, locație simplă și asimilate”, care se vor debita cu sumele provizioanelor nou constituite sau majorate;
- contul de pasiv 764 „Venituri din provizioane pentru valori imobilizate”, respectiv, 704 „Venituri din operațiuni de leasing, locație simplă și asimilate”, care se vor credita cu sumele reprezentând provizioanele consumate, diminuate sau anulate.

Înregistrarea în contabilitate a operațiunilor privind provizioanele pentru deprecierea imobilizărilor:

1. După inventarierea anuală a patrimoniului, o societate bancară decide constituirea următoarelor provizioane pentru deprecierea:

- a – imobilizărilor financiare 200.000.000 lei;
- b – imobilizărilor corporale în curs de execuție 100.000.000 lei;
- c – imobilizărilor necorporale în afara exploatării bancare 150.000.000 lei;
- d – imobilizărilor corporale pentru activitatea de exploatare 300.000.000 lei;
- e – operațiunilor de leasing 75.000.000 lei;
- f – creanțelor îndoielnice 125.000.000 lei.

1a.	6641 = 491 200.000.000
	„Cheltuieli cu provizioane pentru deprecierea titlurilor de valoare imobilizate” „Provizioane pentru deprecierea titlurilor de valoare imobilizate”
1b.	66421 = 49212 100.000.000
	„Cheltuieli cu provizioane pentru deprecierea imobilizărilor în curs” „Provizioane pentru deprecierea imobilizărilor corporale în curs”
1c.	66423 = 4924 150.000.000
	„Cheltuieli cu provizioane pentru deprecierea imobilizărilor în afara activității de exploatare” „Provizioane pentru deprecierea imobilizărilor necorporale în afara activității de exploatare”
1d.	66422 = 4923 300.000.000
	„Cheltuieli cu provizioane pentru deprecierea imobilizărilor activității de exploatare” „Provizioane pentru deprecierea imobilizărilor corporale ale activității de exploatare”
1e.	60414 = 493 75.000.000
	„Cheltuieli cu provizioane pentru operațiuni de leasing și asimilate” „Provizioane pentru operațiuni de leasing”
1f.	6647 = 499 125.000.000
	„Cheltuieli cu provizioane pentru creanțe restante și îndoielnice” „Provizioane pentru creanțe restante și îndoielnice”

2. La finele următorului an, nivelul deprecierei titlurilor imobilizate este de 225.000.000 lei, încât se consumă integral provizionul existent (a) și se constituie un provizion suplimentar (b) pentru acoperirea diferenței de depreciere peste nivelul prognozat (c):

2a.	491	=	7641	200.000.000
	„Provizioane pentru deprecierea titlurilor de valoare imobilizate”		„Venituri din provizioane pentru deprecierea titlurilor de valoare imobilizate”	
2b	6641	=	491	25.000.000
	„Cheltuieli cu provizioane pentru deprecierea titlurilor de valoare imobilizate”		„Provizioane pentru deprecierea titlurilor de valoare imobilizate”	
2c	491	=	7641	25.000.000
	„Provizioane pentru deprecierea titlurilor de valoare imobilizate”		„Venituri din provizioane pentru deprecierea titlurilor de valoare imobilizate”	

3. La sfârșitul următorului exercițiu se constată că deprecierea la imobilizările corporale în curs de execuție nu s-a produs, încât provizionul existent se anulează:

3	49212	=	76421	100.000.000
	„Provizioane pentru deprecierea imobilizărilor corporale în curs”		„Venituri din provizioane pentru deprecierea imobilizărilor în curs”	

4. La finele anului următor, deprecierea imobilizărilor necorporale în afara activității de exploatare este de 60.000.000 lei, încât se diminuează provizionul existent în limita deprecierei, diferențe rămânând ca sold, deoarece tendințele de depreciere se mențin și în perioada următoare:

4	4924	=	76423	60.000.000
	„Provizioane pentru deprecierea imobilizărilor necorporale în afara activității de exploatare”		„Venituri din provizioane pentru deprecierea imobilizărilor în afara activității de exploatare”	

5. În cursul anului următor, se vinde un teren, pentru care se constituise anterior un provizion pentru deprecierea imobilizărilor corporale

pentru activitatea de exploatare de 25.000.000 lei, care rămânând fără obiect se anulează:

5	49231	=	76422	25.000.000
	„Provizioane pentru deprecierea terenurilor și amenajărilor de terenuri”		„Venituri din provizioane pentru deprecierea imobilizărilor activității de exploatare”	

6. Pe parcursul următorului an, deprecierea bunurilor și activelor date în leasing a fost de 55.000.000 lei, încât se diminuează provizionul existent în limita deprecierei (a) și se anulează diferența rămasă (b):

6a	493	=	70414	55.000.000
	„Provizioane pentru operațiuni de leasing”		„Venituri din provizioane pentru operațiuni de leasing și asimilate”	
6b	493	=	70414	20.000.000
	„Provizioane pentru operațiuni de leasing”		„Venituri din provizioane pentru operațiuni de leasing și asimilate”	

7. La finele următorului an, deprecierea creanțelor îndoielnice a fost de 140.000.000 lei, astfel încât se consumă integral provizionul existent, diferența rămânând să afecteze doar cheltuielile de exploatare ale perioadei:

7	499	=	7647	125.000.000
	„Provizioane pentru creanțe restante și îndoielnice”		„Venituri din provizioane pentru creanțe restante și îndoielnice”	

CAPITOLUL 4

CONTABILITATEA OPERAȚIUNILOR DE TREZORERIE ȘI A OPERAȚIUNILOR INTERBANCARE

Prima clasă din planul de conturi al societăților bancare asigură evidența:

- operațiunilor de casă;
- operațiunilor de decontare cu BNR privind rezervele obligatorii ale băncilor, conturile curente și compensarea multilaterală a plăților interbancare;
- operațiunilor prin conturile de corespondent, de depozit, de credite și de împrumuturi interbancare;
- operațiunilor de pensii interbancare.

Într-o accepțiune globală, trezoreria reprezintă diferența între activele și datoriile a căror lichiditate și exigibilitate sunt imediate. Mai concret, conceptul de trezorerie reflectă disponibilitățile bănești și titlurile de valoare susceptibile a se transforma în disponibilități, iar pentru omul de afaceri, trezoreria poate fi înțeleasă ca totalitatea mijloacelor de care dispune firma pentru a face față plăților.

Conform normelor de aplicare a Legii contabilității, trezoreria este ansamblul operațiunilor desfășurate de un agent economic, pentru atragerea disponibilităților bănești necesare și utilizarea lor în vederea realizării obiectului său de activitate.

Disponibilitățile bănești ale unei societăți bancare reprezintă capitalul financiar al acesteia, exprimat în formă monetară sau de lichidități.

Lichiditatea reprezintă capacitatea unei firme de a transforma imediat sau într-un anumit interval de timp, fără pierderi, mijloacele materiale și creanțele de care dispune în bani de cont și în numerar. Lichiditatea dă expresie calității activității desfășurate și determină solvabilitatea firmei, adică aptitudinea acesteia de a-și onora, în orice moment, obligațiile ce decurg din relațiile cu creditorii săi.

4.1. REFLECTAREA ÎN CONTABILITATE A OPERAȚIUNILOR DE CASĂ ȘI CU ALTE VALORI

Operațiunile de casă și cu alte valori se desfășoară conform unor norme speciale emise de BNR, iar contabilizarea lor asigură evidența existenței și mișcării valorilor (bancnote, monede și cecuri de călătorie) prin casieria societății bancare.

Bancnotele și monedele românești și străine aflate în casieriile băncilor trebuie să aibă curs legal. Cecurile de călătorie sunt titluri de plată sau de încasare, emise de organisme specializate, pentru o sumă fixă, într-o monedă determinată, și se evidențiază în contabilitate printr-un cont distinct. Astfel de cecuri au, de regulă, o valabilitate nelimitată în timp, sunt acceptate ca instrumente de plată sau pot fi schimbate imediat în moneda locală.

Principalele operațiuni efectuate cu cecurile de călătorie sunt următoarele:

- emiterea cecurilor și/sau darea lor în consignație pentru a fi vândute clienței de către alte societăți bancare;
- primirea în consignație și vânzarea cecurilor de călătorie;
- cumpărarea cecurilor de la clientelă, remiterea lor spre încasare și încasarea contravalorii acestora de la emitent.

Operațiunile de casierie și cu cecuri de călătorie se înregistrează în contabilitate cu ajutorul conturilor din grupa **10 „Casa și alte valori”**. Cecurile de călătorie date și respectiv primite în consignație se evidențiază prin conturile din afara bilanțului, până la punerea lor efectivă în circulație.

Existența și mișcarea numerarului (bancnote și monede) sunt reflectate prin intermediul contului sintetic de gradul I **101 „Casa”**.

Acest cont cu funcțiune contabilă de activ se debitează cu sumele reprezentând încasări în lei și devize legate de: depunerile acționarilor sau asociaților, depunerile titularilor de conturi curente sau de depozite, rambursările de credite acordate clienței, vânzarea certificatelor de depozit, depunerile pe carnete și librete de economii, alimentările efectuate de la BNR sau de la alte unități ale aceleiași bănci, lichidarea creanțelor în raport cu diverși debitori, plusurile de casă sau alte sume încasate de la diverși creditori, comisioanele sau dobânzile ori taxele încasate de la diverse persoane juridice și fizice, veniturile încasate pentru operațiuni de exploatare bancară, operațiunile de schimb valutar sau de vânzare a cecurilor de călătorie, împrumuturile din emisiunea de titluri, creanțele asupra salariaților proprii, veniturile din cesiunea imobilizărilor financiare, chiriile aferente operațiunilor de leasing ori locație simplă etc.

Contul se creditează cu plățile în numerar exprimate în lei și devize corespunzătoare operațiunilor de: retragere a părților sociale ale acționarilor sau asociaților, acordare de credite clienței, retragere de sume de către titularii de conturi, achitare a dobânzilor cuvenite titularilor de conturi de disponibilități și de depozite, retragere a depunerilor de pe carnet și librete de economii, depuneri de sume la BNR sau alimentări cu numerar a altor unități ale băncii, plăți efectuate către diverși creditori, constatare a minusurilor de casă, plăți pentru diverse cheltuieli cu materialele sau cu serviciile prestate de terți ori pentru alte cheltuieli de exploatare, achitare a drepturilor de personal sau dividendelor cuvenite acționarilor ori asociaților, cumpărare a cecurilor de călătorie, rambursare a împrumuturilor bazate pe titluri de valoare, plăți din operațiuni de schimb valutar, efectuare a cheltuielilor de constituire, achiziționare a bonurilor valorice sau timbrelor poștale și fiscale ori tichetelor și biletelor de călătorie, plăți în favoarea furnizorilor și colaboratorilor, eliberare a avansurilor spre decontare, rambursare a datoriilor subordonate și achitare a dobânzilor aferente etc.

Soldul debitor al contului reprezintă numerarul existent în casieria societăților bancare.

Înregistrarea în contabilitate a principalelor operațiuni de casă:

1. Depuneri de numerar în conturile curente (a) sau de depozite ale clienței (b):

1 a.	101	=	2511	1.500.000
	„Casa”		„Conturi curente”	
1 b.	101	=	253	25.000.000
	„Casa”		„Conturi de depozite”	

2. Alimentarea casieriei cu numerar de la BNR (a) și de la alte unități ale aceleiași bănci (b):

2 a.	101	=	1111	100.000.000
	„Casa”		„Cont curent la BNR”	
2 b.	101	=	341	150.000.000
	„Casa”		„Decontări intrabancare”	

3. Retrageri de sume în numerar de către titularii de conturi:

3.	%	=	101	175.000.000
	2511		„Casa”	75.000.000
	„Conturi curente”			
	253			100.000.000
	„Conturi de depozite”			

4. Plata salariilor personalului băncii:

4.	3511	=	101	200.000.000
	„Personal – salarii datorate”		„Casa”	

5. Înregistrarea minusului de casă:

5.	3556	=	101	1.000.000
	„Alți debitori diverși”		„Casa”	

6. Depunerea de numerar la BNR (a) și alimentarea cu sume a casieriei altor unități ale băncii (b):

6 a.	1111	=	101	50.000.000
	„Cont curent la BNR”		„Casa”	
6 b.	341	=	101	200.000.000
	„Decontări intrabancare”		„Casa”	

7. Cumpărarea de devize (a) și achitarea valutei cumpărate (b):

7 a.	101	=	3721	100 u.s.
	„Casa” (analitic pentru valută)		„Poziție de schimb”	
7 b.	3722	=	101	3.500.000
	„Contravaloarea poziției de schimb”		„Casa”	

8. Vânzarea de valută (a) și încasarea contravalorii devizelor:

8 a.	3721	=	101	75 u.s.
	„Poziție de schimb” (analitic pentru valută)		„Casa”	
8 b.	101	=	3722	2.750.000
	„Casa”		„Contravaloarea poziției de schimb”	

Societățile bancare ce onorează (cumpără) cecurile de călătorie prezentate de persoane fizice sau juridice, române sau străine, pun în funcțiune contul de activ **109 „Alte valori”**, până la încasarea lor de la emitenți.

Contul se debitează cu valoarea cecurilor cumpărate de la clientelă și se creditează cu valoarea cecurilor remise spre încasare unităților emittente. Soldul debitor al contului reprezintă suma cecurilor de călătorie cumpărate și neremise emitenților pentru recuperarea contravalorii acestora.

Înregistrarea în contabilitate a operațiunilor cu cecurile de călătorie:

1. Cumpărarea cecurilor de călătorie de la clientelă (persoane fizice și juridice):

1.	109 „Alte valori”	=	% 101 (2511) „Casa” („Conturi curente”) 7085 „Venituri privind mijloacele de plată”	10.000.000 9.950.000 50.000
2. Remiterea cecurilor de călătorie băncilor emitente pentru încasarea contravalorii acestora:				
2.	1611 „Valori de recuperat”	=	109 „Alte valori”	50.000.000

4.2. CONTABILITATEA DECONTĂRIILOR CU BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI

Operațiunile de decontări cu BNR sunt reflectate în contabilitate cu ajutorul unor conturi deschise la unitățile băncii centrale, în conformitate cu normele speciale elaborate de aceasta.

Conturile curente deschise băncilor comerciale la BNR reflectă disponibilitățile bănești, în lei și devize, ale societăților bancare la banca centrală, reprezentând rezervele minime și obligatorii pe care agenții bancari trebuie să le depună la BNR, precum și alte disponibilități și sume constituite în depozite, pe baza prevederilor legii bancare. Toate asemenea disponibilități și depozite bănești fac obiectul contului de activ **111 „Cont curent la Banca Națională a României”**, care se dezvoltă pe conturi sintetice de gradul II.

Contul **1111 „Cont curent la BNR”** înregistrează disponibilitățile bănești aflate în contul curent la banca centrală și de emisiune, precum și mișcarea acestora ca urmare a încasărilor și plăților efectuate. Acest cont se debitează cu:

- sumele depuse în numerar în contul curent sau virate la BNR din conturile de corespondent pentru constituirea de disponibilități;
- sumele primite ca împrumuturi de refinanțare de la BNR, împrumuturile primite de la alte bănci sau împrumuturile primite pe seama valorilor date în pensiune;
- depozitele bănești constituite de către alte bănci sau retragerile de depozite formate la alte societăți bancare;

- sumele încasate reprezentând creanțe comerciale sau creanțe restante ori îndoielnice;
 - sumele încasate de la BNR pentru vânzarea de valută;
 - sumele restituite aferente creditelor acordate altor bănci, inclusiv pe seama valorilor primite în pensiuine;
 - sumele încasate de la alte bănci privind valori de recuperat sau sume în curs de clarificare;
 - creanțele atașate încasate privind operațiuni interbancare;
 - sumele virate de acționari sau asociați ca aport la capitalul social;
 - rambursările de credite acordate clienței și încasarea dobânzilor aferente;
 - primirea de împrumuturi de la clientela financiară sau restituirea creditelor acordate clienței financiare;
 - sumele virate pentru constituirea de depozite ale clienței;
 - valoarea titlurilor mobiliare de plasament vândute și a dobânzilor aferente acestora, încasate;
 - sumele încasate de la alte bănci sau de la societățile de bursă pentru operațiuni cu titluri de valoare;
 - sumele virate de la buget în baza cererii de rambursare a T.V.A. de încasat și sumele restituite reprezentând vărsăminte efectuate în plus ca impozite și taxe;
 - primirea de subvenții sau de fonduri de la organisme publice;
 - încasarea diverselor debite și a dobânzilor aferente;
 - valoarea metalelor și pietrelor prețioase vândute;
 - dobânzile și alte sume încasate în avans;
 - restituirea creditelor subordonate acordate și încasarea dobânzilor corespunzătoare acestora, sau primirea de împrumuturi subordonate;
 - valoarea titlurilor imobilizate cedate și încasarea dobânzilor aferente;
 - încasarea chiriilor pentru bunurile și activele date în leasing și locație simplă;
 - încasarea dobânzilor aferente disponibilităților și depozitelor la BNR, a comisioanelor și taxelor pentru operațiuni interbancare sau cu clientela;
 - încasarea dividendelor și altor venituri asimilate etc.
- În creditul contului se înregistrează:
- sumele ridicate în numerar de la BNR;

- sumele virate din contul de la banca centrală reprezentând diminuări de disponibilități;
- restituirea împrumuturilor de refinanțare primite de la BNR și a împrumuturilor contractate de la alte societăți bancare;
- constituirea de depozite bănești la alte bănci sau retragerea depozitelor formate de alte bănci;
- sumele plătite pentru cumpărarea de valută;
- acordarea de credite altor bănci;
- sumele virate altor bănci privind cecuri, efecte de comerț și alte sume datorate;
- plățile efectuate din creditele acordate clienței;
- datoriile atașate plătite pentru operațiuni interbancare;
- creditele acordate clienței financiare și restituirea împrumuturilor primite de la clientela financiară sau plata dobânzilor aferente;
- acordarea de credite pe baza valorilor primite în pensiune și rambursarea împrumuturilor primite pe seama valorilor date în pensiune, inclusiv plata dobânzilor aferente;
- sumele virate la retragerea depozitelor clienței;
- valoarea titlurilor mobiliare de plasament cumpărate;
- rambursarea împrumuturilor primite pe seama emisiunii de titluri de valoare;
- sumele virate altor bănci sau societăților de bursă pentru operațiuni cu titluri de valoare;
- sumele virate la bugetul de stat, bugetele locale, bugetul asigurărilor sociale, drept impozite, taxe, contribuții ș.a.;
- sumele achitate acționarilor sau asociaților ca dividende;
- sumele plătite furnizorilor, creditorilor diverși, colaboratorilor;
- valoarea metalelor prețioase, materialelor și altor stocuri cumpărate;
- dobânzile și alte cheltuieli plătite în avans;
- acordarea de credite subordonate și rambursarea împrumuturilor subordonate primite sau plata dobânzilor aferente acestora;
- achitarea titlurilor de valoare imobilizate cumpărate;
- acordarea de avansuri furnizorilor de imobilizări și furnizorilor de bunuri sau active destinate operațiunilor de leasing;
- valoarea de achiziție a bunurilor și activelor date în leasing și în locație simplă;
- efectuarea de cheltuieli de constituire;
- sumele plătite acționarilor la retragerea părților sociale;

- rambursarea fondurilor primite de la organisme publice;
- plata comisioanelor și taxelor aferente operațiunilor de trezorerie, interbancare sau cu clientela;
- cheltuielile efectuate pentru lucrările și serviciile prestate de terți, pentru protocol, reclamă sau publicitate sau pentru activități de exploatare bancară;

- acordarea de donații și subvenții, efectuarea de sponsorizări etc.

Soldul debitor al contului reprezintă disponibilitățile bănești aflate în contul curent la banca centrală.

Înregistrări concrete, cu intervenția acestui cont, s-au întâlnit în capitolele anterioare și vor face obiectul unor operațiuni tratate în următoarele paragrafe și capitole.

Sumele depozitelor bănești formate de băncile comerciale la banca centrală, în lei sau în valută, sunt contabilizate cu ajutorul conturilor sintetice de gradul II:

- 1112 „Depozite la vedere la BNR”, care pot fi retrase în orice moment de către unitatea bancară titulară;
- 1113 „Depozite la termen la BNR”, constituite pentru o perioadă determinată;
- 1114 „Depozite colaterale la BNR”, formate drept garanții sau pentru efectuarea ulterioară a unor anumite plăți.

Aceste conturi se debitează cu suma depozitelor constituite la BNR și se creditează cu retragerile sau lichidările de astfel de depozite. Soldurile debitoare ale conturilor arată valoarea depozitelor bănești formate la banca centrală.

Dacă necesarul de finanțare al activităților curente ale băncilor comerciale depășește resursele proprii, diferența poate fi acoperită de BNR prin împrumuturi de refinanțare.¹ Refinanțarea este o operațiune de creditare pe termen scurt, de regulă sub 90 de zile, a societăților bancare.

Împrumuturile de refinanțare oferite de banca centrală pot fi:

- împrumuturi colateralizate cu active eligibile pentru garantare;
- împrumuturi lombard;
- alte împrumuturi (structurale, de licitație).

Împrumutul colateralizat se acordă băncilor aflate în criză de lichidități pentru o durată de cel mult 30 de zile și se garantează cu titluri de stat, cu alte titluri de valoare, cu depozite colaterale constituite la banca centrală sau chiar cu active reale din patrimoniul societăților bancare ori al

¹ Dedu, V., Enciu, A., *Contabilitate bancară*, Editura Economică, București, 2001, pp. 32-33.

acționarilor acestora. Acordarea împrumutului este condiționată de prezentarea unui program de redresare financiară agreat de BNR, iar neîndeplinirea măsurilor cuprinse în program la termenele stabilite poate conduce la retragerea fără preaviz a împrumutului.

Împrumutul lombard reprezintă o formă de refinanțare specială a societății bancare pentru asigurarea efectuării plăților curente ale acestora, și este reprezentat de soldul creditor înregistrat la închiderea zilei la contul curent al unei bănci la BNR. Acest sold se transformă automat în credit lombard. Limita maximă a împrumutului este de 75% din valoarea fondurilor proprii ale societăților bancare. Pentru a avea acces la acest tip de împrumut, băncile au obligația de a constitui garanții corespunzătoare, formate din titluri de stat și din alte titluri de valoare acceptate de banca centrală.

Dacă la sfârșitul unei zile, soldul creditor al contului curent la BNR, al unei bănci, depășește plafonul precizat, banca centrală va adopta, în ordine, una sau mai multe din următoarele măsuri:

- executarea imediată a garanțiilor depuse la bancă pentru împrumutul lombard;
- executarea oricăror alte garanții depuse de bancă pentru alte tipuri de împrumuturi în derulare;
- trecerea la măsuri speciale de supraveghere și de restabilire a lichidității băncii în cauză;
- retragerea autorizației de funcționare și recuperarea împrumutului prin acțiunea de lichidare judiciară a societății bancare.

Împrumutul structural este forma de refinanțare prin care o bancă este autorizată să prevaleze succesiv sume dintr-un cont deschis la BNR, până la un anumit plafon, și în cadrul unui interval de timp. Garantarea împrumutului se face cu efecte de comerț și cu alte titluri de valoare acceptate de banca centrală. În cazul modificărilor majore a condițiilor de pe piața monetară și a creditului, conducerea BNR poate decide unilateral, cu un preaviz de două zile lucrătoare, reducerea sau anularea plafoanelor pentru împrumuturile structurale.

Împrumutul de licitație se acordă pe o perioadă de 15 zile și este garantat cu titluri de stat și cu alte titluri de valoare acceptate de BNR. Împrumutul se oferă în cadrul unui plafon maxim pentru ansamblul sistemului bancar, la ședințele de licitație speciale, la care pot participa toate băncile interesate. Dobânda aferentă împrumutului se stabilește competitiv, în ședința de licitație, și nu poate fi mai mică decât nivelul de pornire propus de BNR. Împrumutul este disponibilizat băncii (băncilor) declarată

(declarate) câștigătoare, în ziua următoare licitației, iar clauzele împrumutului nu pot fi modificate până la scadență.

Împrumuturile de refinanțare se contabilizează prin contul de pasiv

112 „Împrumuturi de refinanțare de la Banca Națională a României”,

care se dezvoltă pe următoarele conturi sintetice de gradul II:

- 1121 „Împrumuturi colateralizate cu active eligibile pentru garantare”;

- 1122 „Împrumuturi lombard”;

- 1123 „Alte împrumuturi”.

Aceste conturi se creditează cu sumele reprezentând împrumuturile primite de la BNR și se debitează cu sumele corespunzătoare rambursate băncii centrale. Soldurile creditoare reprezintă împrumuturile de refinanțare primite și neajunse la scadență.

Creanțele și datoriile băncilor aferente disponibilităților și depozitelor la BNR, respectiv împrumuturilor de refinanțare, sunt reflectate în contabilitate prin contul bifuncțional 117 „Creanțe și datorii atașate”, care are două conturi sintetice de gradul II, și anume:

- 1171 „Creanțe atașate” – cont de activ, pentru dobânzile corespunzătoare disponibilităților din contul curent și depozitelor la banca centrală.

Contul se debitează cu dobânzile calculate și se creditează cu dobânzile încasate sau cu dobânzile trecute la restante ori devenite îndoelnice. Soldul debitor al contului arată drepturile din dobânzile calculate și neajunse la scadență aferente disponibilităților și depozitelor existente la BNR.

- 1172 „Datorii atașate” – cont de pasiv, pentru dobânzile aferente împrumuturilor de refinanțare primite de la banca centrală. Contul se creditează cu dobânzile calculate și se debitează cu dobânzile plătite. Soldul creditor al contului reprezintă obligațiile din dobânzile calculate și neajunse la scadență, corespunzătoare împrumuturilor de refinanțare primite de la BNR.

Principalele corespondențe contabile determinate de operațiunile cu depozitele bănești la BNR și cu împrumuturile de refinanțare primite de societățile bancare:

1. Constituirea de depozite bănești la BNR:

1.	1112 (1113, 1114) „Depozite la vedere la BNR” („Depozite la termen la BNR”, „Depozite colaterale la BNR”)	=	1111 (121, 122) „Cont curent la BNR” („Conturi de corespondent la bănci”, „Conturi de corespondent ale băncilor”)	300.000.000
----	---	---	---	-------------

2. Retragera sau diminuarea depozitelor constituite la banca centrală:

2.	1111 (101, 121, 122) „Cont curent la BNR” („Casa”, „Conturi de corespondent la bănci”, „Conturi de corespondent ale băncilor”)	=	1112 (1113, 1114) „Depozite la vedere la BNR” („Depozite la termen la BNR”, „Depozite colaterale la BNR”)	200.000.000
----	---	---	--	-------------

3. Dobânda de încasat pentru disponibilitățile în contul curent și pentru depozitele constituite la BNR:

3.	1171 „Creanțe atașate”	=	7011 „Dobânzi de la BNR”	40.000.000
----	---------------------------	---	-----------------------------	------------

4. Încasarea dobânzilor de la banca centrală:

4.	1111 „Cont curent la BNR”	=	1171 „Creanțe atașate”	25.000.000
----	------------------------------	---	---------------------------	------------

5. Trecerea la creanțe restante (a) sau îndoielnice (b) a dobânzilor neîncasate:

5a.	1812 „Dobânzi restante”	=	1171 „Creanțe atașate”	15.000.000
5b.	1822 „Dobânzi îndoielnice”	=	1812 (1171) „Dobânzi restante” („Creanțe atașate”)	10.000.000

6. Încasarea dobânzilor restante sau îndoielnice:

6.	1111 „Cont curent la BNR”	=	1812 (1822) „Dobânzi restante” („Creanțe atașate”)	7.500.000
----	------------------------------	---	--	-----------

7. Primirea de împrumuturi de refinanțare de la BNR (b); dacă există decalaj în timp între data aprobării împrumutului și data angajării efective a acestuia intervin și conturile din afara bilanțului (a):

7a.	999 „Contrapartida”	=	902 „Angajamente primite de la alte bănci”	500.000.000
7b.	1111 „Cont curent la BNR”	=	112 „Împrumuturi de refinanțare de la BNR”	275.000.000
	902 „Angajamente primite de la alte bănci”	=	999 „Contrapartida”	275.000.000

8. Dobânda datorată pentru împrumuturile de refinanțare angajate:

8.	6011	=	1172	30.000.000
	„Dobânzi la BNR”		„Datorii atașate”	

9. Rambursarea împrumuturilor de refinanțare și achitarea dobânzilor datorate:

9.	%	=	1111	180.000.000
	112		„Cont curent la BNR”	150.000.000
	„Împrumuturi de refinanțare de la BNR”			
	1172			30.000.000
	„Datorii atașate”			

4.3. CONTABILITATEA DISPONIBILITĂȚILOR LA VEDERE LA BĂNCI

Disponibilitățile la vedere ale societăților bancare la alte bănci sunt evidențiate prin intermediul conturilor de corespondent care reflectă activele și pasivele operaționale, prin care se desfășoară decontările (plățile și încasările) interbancare și care implică venituri sau cheltuieli sub formă de dobânzi.

Contul de activ 121 „Conturi de corespondent la bănci (nostro)” evidențiază existența și mișcarea disponibilităților bănești aflate în conturile curente deschise la alte bănci, în conformitate cu normele BNR și convențiile încheiate între agenții bancari:

Contul se debitează cu:

- retragerile sau diminuările de depozite constituite la alte bănci, sau formarea de depozite ale altor societăți bancare;
- restituirea creditelor acordate altor bănci sau primirea de împrumuturi de la alte unități bancare, inclusiv pe baza valorilor primite ori date în pensiune;
- încasarea de sume de la alte bănci reprezentând valori de recuperat sau în curs de clarificare ori regularizare;
- primirea de împrumuturi pe seama emisiunii de titluri de valoare;
- încasarea creanțelor și dobânzilor restante sau îndoielnice;
- dobânzile încasate aferente conturilor de corespondent;
- valoarea nominală a efectelor comerciale scontate și a operațiunilor de factoring ajunse la scadență și încasate;

- sumele încasate de la diverși debitori;
- sumele încasate de la alte bănci sau de la societățile de bursă privind operațiunile cu titluri de valoare;
- sumele primite de la sucursalele cu sediu în străinătate reprezentând fonduri cu caracter permanent puse la dispoziția acestora;
- dividendele și veniturile asimilate, veniturile din prestații de servicii financiare, veniturile din cesiunea imobilizărilor, veniturile din recuperări de creanțe încasate prin virament;
- rambursările de credit acordate clienței și încasarea dobânzilor aferente;
- restituirea creditelor acordate clienței financiare și încasarea dobânzilor corespunzătoare sau primirea de împrumuturi de la clientela financiară;
- încasările clienței prin sistemul decontărilor interbancare;
- constituirea de depozite bănești ale clienței;
- valoarea titlurilor mobiliare sau imobilizate, vândute și a dobânzilor aferente încasate;
- contravaloarea metalelor prețioase vândute;
- dobânzile și alte sume încasate în avans;
- rambursarea creditelor subordonate acordate și încasarea dobânzilor aferente sau primirea de împrumuturi subordonate;
- chiriile încasate pentru bunurile și activele date în leasing și în locație simplă;
- sumele virate de acționari sau asociați ca aport de capital;
- valoarea subvențiilor încasate și a fondurilor primite de la organisme publice;
- veniturile diverse din exploatare încasate etc.

În creditul contului se evidențiază:

- depozitele bănești constituite la alte bănci sau retragerea ori diminuarea depozitelor formate de alte unități bancare;
- acordarea de credite altor bănci, sau rambursările de împrumuturi primite de la alte unități bancare, inclusiv pe seama valorilor primite ori date în pensiune;
- plățile dispuse de clientelă prin sistemul decontărilor interbancare;
- sumele plătite altor bănci privind cecurile de călătorie, cecurile bancare și alte sume datorate;
- rambursările de împrumuturi primite pe seama emisiunii de titluri de valoare;
- datoriile atașate plătite pentru operațiunile interbancare;

- diminuarea capitalului de dotare a sucursalelor proprii cu sediul în alte țări;
- creditele acordate clienței financiare, sau rambursarea împrumuturilor primite de la clientela financiară, inclusiv plata dobânzilor aferente;
- retragerea depozitelor bănești ale clienței și plata dobânzilor corespunzătoare;
- valoarea titlurilor mobiliare sau imobilizate, achiziționate ori răscumpărate;
- sumele achitate acționarilor sau asociaților ca dividende;
- valoarea metalelor prețioase, materialelor și a altor stocuri achiziționate;
- dobânzile și alte cheltuieli plătite în avans;
- valoarea avansurilor achitate furnizorilor pentru livrări de bunuri sau prestarea de servicii, și sumele plătite furnizorilor, creditorilor diverși ori colaboratorilor;
- sumele achitate terților ca rețineri din drepturile de personal;
- sumele virate altor bănci sau societăților de bursă pentru operațiuni cu titluri de valoare;
- acordarea de credite subordonate sau restituirea împrumuturilor subordonate primite și plata dobânzilor aferente;
- sumele plătite drept cheltuieli de constituire;
- fondurile transferate sucursalelor din alte țări ca dotare permanentă;
- valoarea de achiziție a bunurilor date în leasing sau locație simplă;
- sumele plătite drept cheltuieli cu prestațiile de servicii financiare, cheltuieli diverse de exploatare bancară, cheltuieli cu lucrările executate de terți, cheltuieli de protocol, reclamă sau publicitate etc.

Soldul debitor al contului reprezintă disponibilitățile bănești la vedere aflate în conturile deschise la alte bănci, aducătoare de venituri sub formă de dobânzi.

Contul de pasiv **122 „Conturi de corespondent ale băncilor (loro)”** evidențiază existența și mișcarea disponibilităților bănești aflate în conturile curente ale altor societăți bancare. Contul reflectă aceleași operațiuni ca și contul de corespondent nostro, dar având în vedere natura sa, va înregistra sporirile și reducerile de sume invers decât acesta. Soldul creditor al contului reprezintă disponibilitățile bănești la vedere aflate în conturile curente ale altor bănci, care implică unele cheltuieli de natura dobânzilor în sarcina societăților bancare ce au mobilizat asemenea pasive.

Correspondențe contabile cu intervenția conturilor de corespondent au fost prezentate în capitolele anterioare și se vor regăsi și în paragrafele și capitolele următoare.

Creanțele și datoriile corespunzătoare dobânzilor aferente conturilor de corespondent sunt reflectate prin contul bifuncțional 127 „Creanțe și datorii atașate”, care prezintă două conturi sintetice de gradul II, și anume:

- 1271 „Creanțe atașate” – cont de activ, pentru drepturile din dobânzile aferente conturilor de corespondent nostro. Contul se debitează cu dobânzile calculate și se creditează cu dobânzile încasate și cu dobânzile restante ori devenite îndoielnice. Soldul debitor al contului reprezintă creanțele din dobânzi, calculate și neajunse la scadență, corespunzătoare conturilor de corespondent la alte bănci.
- 1272 „Datorii atașate” – cont de pasiv, pentru obligațiile din dobânzile corespunzătoare conturilor de corespondent loro. Contul se creditează cu dobânzile calculate și se debitează cu dobânzile plătite. Soldul creditor al contului arată datoriile din dobânzile calculate și neajunse la scadență aferente conturilor de corespondent ale altor bănci.

Reflectarea în contabilitate a creanțelor și datoriilor atașate conturilor de corespondent:

1. Înregistrarea dobânzilor de încasat de la alte bănci aferente conturilor de corespondent nostro:

1.	1271 = 7012	50.000.000
	„Creanțe atașate”	„Dobânzi de la contu- rile de corespondent”

2. Încasarea dobânzilor:

2.	121 = 1271	40.000.000
	„Conturi de corespondent la bănci”	„Creanțe atașate”

3. Trecerea la restante a dobânzilor neîncasate la termen:

3.	1812 = 1271	10.000.000
	„Dobânzi restante”	„Creanțe atașate”

4. Reflectarea ca îndoielnice a dobânzilor neîncasate:

4.	1822 = 1812 (1271)	5.000.000
	„Dobânzi îndoielnice”	„Dobânzi restante” („Creanțe atașate”)

5. Încasarea dobânzilor restante sau îndoielnice:

5.	121 = 1812 (1822)	7.500.000
	„Conturi de corespondent la bănci”	„Dobânzi restante” („Dobânzi îndoielnice”)

6. Înregistrarea dobânzilor de plătit altor bănci aferente conturilor de corespondent loro:

6.	6012	=	1272	30.000.000
	„Dobânzi la conturile de corespondent”		„Datorii atașate”	

7. Achitarea dobânzilor datorate:

7.	1272	=	122	30.000.000
	„Datorii atașate”		„Conturi de corespondent ale băncilor”	

4.4. CONTABILITATEA DEPOZITELOR INTERBANCARE

Activele operaționale ale băncilor, sub forma depozitelor bănești constituite la alte unități bancare, din țară sau străinătate, în lei sau devize, care determină venituri sub forma dobânzilor, sunt reflectate în contabilitate prin contul de activ **131 „Depozite la bănci”**, care se dezvoltă pe următoarele conturi sintetice de gradul II:

- **1311 „Depozite la vedere la bănci”** – evidențiază depozitele formate la alte bănci pentru o durată inițială nedeterminată (putând fi și de o zi lucrătoare);
- **1312 „Depozite la termen la bănci”** – înregistrează depozitele constituite pe un termen fix (mai mare de o zi lucrătoare), durata fiind stabilită prin contract;
- **1313 „Depozite colaterale la bănci”** – reflectă depozitele constituite drept garanții sau pentru efectuarea ulterioară a unor plăți determinate sau solicitate de creditori.¹

Aceste conturi se debitează cu valoarea depozitelor constituite la alte bănci și se creditează cu diminuările sau lichidările de astfel de depozite și cu sumele reprezentând depozitele nerambursate la scadență sau devenite îndoielnice. Soldurile debitoare ale conturilor arată valoarea depozitelor la vedere, la termen și colaterale constituite la alte bănci, nelichidate.

Drepturile din dobânzile corespunzătoare depozitelor formate la alte unități bancare sunt reflectate prin contul **1317 „Creanțe atașate”**, care se debitează cu dobânzile calculate și se creditează cu dobânzile corespunzătoare încasate și cu dobânzile restante ori îndoielnice. Soldul

¹ Zaharciuc, E., *Contabilitatea societăților bancare*, Editura Teora, București, 2000, p. 98.

debitor al contului reprezintă creanțele din dobânzi calculate și neajunse la scadență, aferente depozitelor formate la alte bănci.

Depozitele atrase de societățile bancare de la alte bănci din țară sau străinătate, în lei sau devize, fac obiectul contului de pasiv 132 „Depozite ale băncilor”, care funcționează prin intermediul conturilor sintetice de gradul II:

- 1321 „Depozite la vedere ale băncilor”;
- 1322 „Depozite la termen ale băncilor”;
- 1323 „Depozite colaterale ale băncilor”.

Conținutul acestor conturi este similar cu a conturilor corespunzătoare de depozite la bănci. Ele se creditează cu valoarea depozitelor constituite de alte bănci și se debitează cu diminuările sau lichidările de astfel de depozite. Soldurile creditoare ale conturilor reprezintă valoarea depozitelor la vedere, la termen și colaterale, formate de alte bănci, nelichidate.

Datoriile din dobânzile aferente depozitelor bănești ale altor bănci sunt evidențiate prin contul 1327 „Datorii atașate”, care se creditează cu obligațiile din dobânzile calculate și se debitează cu dobânzile corespunzătoare achitate. Soldul creditor al contului reprezintă suma datoriilor din dobânzile calculate și neajunse la scadență, aferente depozitelor constituite de alte bănci.

Înregistrarea operațiunilor determinate de depozitele interbancare:

1. Constituirea de depozite la alte bănci:

1.	1311 (1312, 1313) „Depozite la vedere la bănci” („Depozite la termen la bănci”, „Depozite colaterale la bănci”)	=	1111 (121, 122) „Cont curent la BNR” („Conturi de correspon- dent la bănci”, „Con- turi de corespondent ale băncilor”)	500.000.000
----	--	---	---	-------------

2. Înregistrarea dobânzilor de încasat de la alte bănci pentru depozitele constituite:

2.	1317 „Creanțe atașate”	=	7013 „Dobânzi de la conturile de depozite la bănci” ¹	25.000.000
----	---------------------------	---	---	------------

¹ Contul 7013 „Dobânzi de la conturile de depozite la bănci” se dezvoltă pe conturi sintetice de gradul III: 70133 „Dobânzi de la depozitele la vedere”, 70132 „Dobânzi de la depozitele la termen” și 70133 „Dobânzi de la depozitele colaterale”.

3. Lichidarea depozitelor formate la alte bănci și încasarea dobânzilor:

3.	1111 (121, 122)	=	%	220.000.000
	„Cont curent la BNR”		1311 (1312, 1313)	200.000.000
	(„Conturi de corespondent la bănci”, „Conturi de corespondent ale băncilor”)		„Depozite la vedere la bănci” („Depozite la termen la bănci”, „Depozite colaterale la bănci”)	
			1317	20.000.000
			„Creanțe atașate”	

4. Trecerea la creanțe restante a depozitelor constituite la alte bănci și nerestituite la termen:

4.	1811	=	1311 (1312, 1313)	100.000.000
	„Creanțe restante”		„Depozite la vedere la bănci” („Depozite la termen la bănci”, „Depozite colaterale la bănci”)	

5. Încasarea depozitelor reflectate drept creanțe restante:

5.	1111 (121, 122)	=	1811	75.000.000
	„Cont curent la BNR”		„Creanțe restante”	
	(„Conturi de corespondent la bănci”, „Conturi de corespondent ale băncilor”)			

6. Trecerea la creanțe îndoielnice a depozitelor formate la alte bănci devenite litigioase:

6.	1821	=	1811 (1311, 1312, 1313)	20.000.000
	„Creanțe îndoielnice”		„Creanțe restante”	
			(„Depozite la vedere la bănci”, „Depozite la termen la bănci”, „Depozite colaterale la bănci”)	

7. Încasarea depozitelor evidențiate drept creanțe îndoielnice:

7.	1111 (121, 122)	=	1821	15.000.000
	„Cont curent la BNR” („Conturi de corespondent la bănci”, „Conturi de corespondent ale băncilor”)		„Creanțe îndoielnice”	

8. Trecerea la creanțe restante (a) și la creanțe îndoielnice (b) a dobânzilor neîncasate de la alte bănci:

8a.	1812	=	1317	5.000.000
	„Dobânzi restante”		„Creanțe atașate”	
8b.	1822	=	1812 (1317)	3.000.000
	„Dobânzi îndoielnice”		„Dobânzi restante” („Creanțe atașate”)	

9. Încasarea dobânzilor restante și îndoielnice:

9.	1111 (121, 122)	=	1812 (1822)	2.500.000
	„Cont curent la BNR” („Conturi de corespondent la bănci”, „Conturi de corespondent ale băncilor”)		„Dobânzi restante” („Dobânzi îndoielnice”)	

10. Constituirea de depozite bănești ale altor bănci:

10.	1111 (121, 122)	=	1321 (1322, 1323)	300.000.000
	„Cont curent la BNR” („Conturi de corespondent la bănci”, „Conturi de corespondent ale băncilor”)		„Depozite la vedere ale băncilor” („Depozite la termen ale băncilor”, „Depozite colaterale ale băncilor”)	

11. Înregistrarea dobânzilor datorate altor bănci pentru depozitele formate de acestea:

11.	6013	=	1327	15.000.000
	„Dobânzi la depozitele băncilor” ¹		„Datorii atașate”	

¹ Contul 6013 „Dobânzi la depozitele băncilor” prezintă următoarele conturi sintetice de gradul III: 60131 „Dobânzi la depozitele la vedere”, 60132 „Dobânzi la depozitele la termen” și 60133 „Dobânzi la depozitele colaterale”.

12. Retragera depozitelor constituite de alte bănci și achitarea dobânzilor datorate:

12.	%	=	1111 (121, 122)	165.000.000
	1321 (1322, 1323)		„Cont curent la BNR”	150.000.000
	„Depozite la vedere ale băncilor” („Depozite la termen ale băncilor”, „Depozite colaterale ale băncilor”)		(„Conturi de corespondent la bănci”, „Conturi de corespondent ale băncilor”)	
	1327			15.000.000
	„Datorii atașate”			

4.5. REFLECTAREA ÎN CONTABILITATE A CREDITELOR ȘI ÎMPRUMUTURILOR INTERBANCARE

Pentru realizarea obiectivelor lor, băncile comerciale încheie contracte în vederea creditării altor societăți bancare sau primirea de împrumuturi de la alte bănci, din țară sau străinătate, în lei sau în valută.

Reflectarea în contabilitate a creditelor acordate altor bănci se face cu ajutorul contului de activ **141 „Credite acordate băncilor”**, care prezintă următoarele conturi sintetice de gradul II:

- **1411 „Credite de pe o zi pe alta acordate băncilor”** – înregistrează creditele fără garanție (în alb) acordate altor societăți bancare, în baza unor convenții sau contracte, pe o perioadă de cel mult o zi lucrătoare, ce vor fi rambursate cu prioritate absolută;
- **1412 „Credite la termen acordate băncilor”** – reflectă creditele acordate altor bănci, pe termen scurt, mijlociu sau lung, conform clauzelor prevăzute în contractele sau convențiile încheiate bilateral;
- **1413 „Credite financiare acordate băncilor”** – evidențiază creditele acordate băncilor nerezidente, ale căror beneficiari finali sunt agenți economici nefinanciari și nerezidenți; se mai numesc și credite cumpărător și au o durată, de regulă, mai mare de un an.

Aceste conturi se debitează cu suma creditelor acordate altor societăți bancare și se creditează cu suma creditelor rambursate, cu suma creditelor devenite restante sau îndoielnice și cu sumele utilizate din rezerva generală pentru riscul de creditare în vederea acoperirii pierderilor din astfel de credite. Soldurile debitoare ale conturilor reprezintă suma creditelor acordate băncilor și neajunse la scadență.

Creanțele din dobânzile corespunzătoare creditelor acordate altor bănci sunt reflectate de contul 1417 „Creanțe atașate”, care se debitează cu dobânzile calculate și se creditează cu dobânzile încasate, cu dobânzile trecute la restante și la îndoielnice și cu pierderile din dobânzi acoperite din rezerva generală pentru riscul de creditare. Soldul debitor al contului arată drepturile din dobânzile calculate și neajunse la scadență aferente creditelor acordate altor bănci.

În vederea reflectării împrumuturilor primite de o bancă de la o altă societate bancară se pune în funcțiune contul de pasiv 142 „Împrumuturi primite de la bănci”. Contul se dezvoltă pe următoarele conturi sintetice de gradul II:

- 1421 „Împrumuturi de pe o zi pe alta primite de la bănci”;
- 1422 „Împrumuturi la termen primite de la bănci”.

Aceste conturi au un conținut similar cu al conturilor corespunzătoare de credite acordate altor bănci (simbol 1411 și 1412) tratate anterior.

- 1423 „Împrumuturi financiare primite de la alte bănci” – care evidențiază sumele primite de la bănci nerezidente, ale căror beneficiari finali sunt agenți economici nefinanciari rezidenți, cu o durată mai mare de un an, pentru finanțarea importurilor.

Toate conturile de împrumuturi se creditează cu suma împrumuturilor primite și se debitează cu sumele corespunzătoare restituite. Soldurile creditoare ale conturilor semnifică împrumuturile primite de la alte bănci și neajunse la scadență.

Dobânzile datorate de bănci pentru aceste împrumuturi sunt evidențiate prin contul 1427 „Datorii atașate”, care se creditează cu dobânzile calculate și se debitează cu dobânzile corespunzătoare plătite. Soldul creditor al contului reflectă datoriile din dobânzile calculate și neajunse la scadență, aferente împrumuturilor angajate de la alte societăți bancare.

Reflectarea în contabilitate a operațiunilor cu credite și împrumuturi interbancare:

1. Deschiderea unui credit acordat altei societăți bancare (când există decalaj între data aprobării și data utilizării efective a creditului, intervin conturile din afara bilanțului):

1.	901	=	999	600.000.000
	„Angajamente în favoarea altor bănci”		„Contrapartida”	

2. Angajarea efectivă a creditului acordat altei bănci:

2.	1411 (1412, 1413) = 1111 (121, 122) 250.000.000
	„Credite de pe o zi pe „Cont curent la BNR” alta acordate băncilor” („Conturi de corespon- („Credite la termen dent la bănci”, „Con- acordate băncilor”, turi de corespondent ale „Credite financiare băncilor”) acordate băncilor”) și concomitent
	999 = 901 250.000.000
	„Contrapartida” „Angajamente în favoarea altor bănci”

3. Înregistrarea dobânzilor de încasat pentru creditele acordate altor bănci:

3.	1417 = 7014 40.000.000
	„Creanțe atașate” „Dobânzi de la creditele acordate băncilor” ¹

4. Încasarea dobânzilor:

4.	1111 (121, 122) = 1417 30.000.000
	„Cont curent la BNR” „Creanțe atașate” (Conturi de corespondent la bănci”, „Conturi de corespondent ale băncilor”)

5. Rambursarea creditelor acordate altor societăți bancare:

5.	1111 (121, 122) = 1411 (1412, 1413) 200.000.000
	„Cont curent la BNR” „Credite de pe o zi pe („Conturi de corespondent alta acordate băncilor” la bănci”, „Conturi de („Credite la termen corespondent ale băncilor”) acordate băncilor”, „Credite financiare acordate băncilor”)

¹ Contul 7014 „Dobânzi de la creditele acordate băncilor” are următoarele conturi sintetice de gradul III: 70141 „Dobânzi de la creditele de pe o zi pe alta”, 70142 „Dobânzi de la creditele la termen” și 70143 „Dobânzi de la creditele financiare”.

6. Nerambursarea la scadență a creditelor acordate și trecerea lor la creanțe restante:

6.	1811 „Creanțe restante”	=	1411 (1412, 1413) „Creanțe de pe o zi pe alta acordate băncilor” („Credite la termen acordate băncilor”, „Credite financiare acordate băncilor”)	100.000.000
----	----------------------------	---	--	-------------

7. Trecerea la îndoielnice a creditelor acordate altor bănci nerestituite:

7.	1821 „Creanțe îndoielnice”	=	1811 (1411, 1412, 1413) „Creanțe restante” („Credite de pe o zi pe alta acordate băncilor”, „Credite la termen acordate băncilor”, „Credite financiare acordate băncilor”)	50.000.000
----	-------------------------------	---	---	------------

8. Încasarea creditelor restante sau îndoielnice:

8.	1111 (121, 122) „Cont curent la BNR” („Conturi de corespun- dent la bănci”, „Conturi de corespondent ale băncilor”)	=	1811 (1821) „Creanțe restante” („Creanțe îndoielnice”)	75.000.000
----	--	---	--	------------

9. Acoperirea pierderilor din creditele acordate altor bănci pe seama rezervei generale pentru riscul de creditare:

9.	514 „Rezerva generală pentru riscul de credit”	=	1821 (1811, 1411, 1412, 1413) „Creanțe îndoielnice” („Creanțe restante”, „Cre- dite de pe o zi pe alta acor- date băncilor”, „Credite la termen acordate băncilor”, „Credite financiare acordate băncilor”)	10.000.000
----	--	---	---	------------

10. Neîncasarea la termen a dobânzilor și trecerea lor la creanțe restante:

10.	1812 „Dobânzi restante”	=	1417 „Creanțe atașate”	5.000.000
-----	----------------------------	---	---------------------------	-----------

11. Trecerea la îndoielnice a dobânzilor neîncasate:

11.	1822 „Dobânzi îndoielnice”	=	1812 (1417) „Dobânzi restante” („Creanțe atașate”)	3.000.000
-----	-------------------------------	---	--	-----------

12. Încasarea dobânzilor restante sau îndoielnice:

12.	1111 (121, 122) „Cont curent la BNR” („Conturi de corespondent la bănci” „Conturi de corespondent ale băncilor”)	=	1812 (1822) „Dobânzi restante” („Creanțe îndoielnice”)	2.500.000
-----	--	---	--	-----------

13. Acoperirea pierderilor din dobânzi din rezerva generală pentru riscul de credit:

13.	514 „Rezerva generală pentru riscul de credit”	=	1822 (1821, 1417) „Dobânzi îndoielnice” („Dobânzi restante”, „Creanțe atașate”)	1.000.000
-----	---	---	---	-----------

14. Încheierea convenției de primire a unui împrumut de la altă societate bancară:

14.	999 „Contrapartida”	=	902 „Angajamente primite de la alte bănci”	450.000.000
-----	------------------------	---	---	-------------

15. Primirea efectivă a împrumutului

15.	1111 (121, 122) „Cont curent la BNR” („Conturi de corespondent la bănci”, „Conturi de corespondent ale băncilor”)	=	1421 (1422, 1423) „Împrumuturi de pe o zi pe alta primite de la bănci” („Împrumuturi la termen primite de la bănci”, „Împrumuturi financiare primite de la bănci”)	250.000.000
	902 „Angajamente primite de la alte bănci”	=	999 „Contrapartida”	250.000.000

16. Înregistrarea dobânzilor datorate pentru împrumuturile primite de la alte bănci:

16.	6014	=	1427	20.000.000
	„Dobânzi la împrumuturile de la bănci” ¹		„Datorii atașate”	

17. Plata dobânzilor datorate:

17.	1427	=	1111 (121, 122)	20.000.000
	„Datorii atașate”		„Cont curent la BNR” („Conturi de corespondent la bănci”, „Conturi de corespondent ale băncilor”)	

18. Rambursarea împrumuturilor primite de la alte bănci:

18.	1421 (1422, 1423)	=	1111 (121, 122)	125.000.000
	„Împrumuturi de pe o zi pe alta primite de la bănci” („Împrumuturi la termen primite de la bănci”, „Împrumuturi financiare primite de la bănci”)		„Cont curent la BNR” („Conturi de corespondent la bănci”, „Conturi de corespondent ale băncilor”)	

4.6. CONTABILITATEA VALORILOR PRIMITE SAU DATE ÎN PENSIUNE

Din punctul de vedere al trezoreriei, operațiunile de pensii reprezintă operațiunile de creditare sau de împrumut, garantate prin transferul temporar de proprietate de efecte de comerț și alte titluri de valoare dinspre debitor spre creditor. Reflectarea în contabilitate a operațiunilor de pensii interbancară se realizează cu ajutorul conturilor sintetice de gradul I 151 „Valori primite în pensii” și 152 „Valori date în pensii”.

Contul de activ 151 „Valori primite în pensii” are următoarele conturi sintetice de gradul II:

- 1511 „Valori primite în pensii de pe o zi pe alta”;
- 1512 „Valori primite în pensii la termen”;

¹ Contul 6014 „Dobânzi la împrumuturile de la bănci” funcționează prin intermediul conturilor sintetice de gradul III: 60141 „Dobânzi la împrumuturile de pe o zi pe alta”, 60142 „Dobânzi la împrumuturile la termen” și 60143 „Dobânzi la împrumuturile financiare”.

Aceste conturi evidențiază creditele acordate altor bănci conform unor convenții bilaterale, pentru asigurarea lichidităților curente (de pe o zi pe alta) sau de perspectivă (la un termen fixat prin convenție), garantate cu efecte de comerț și alte titluri de valoare primite în pensiune. Conturile se debitează cu suma creditelor acordate și se creditează cu suma creditelor rambursate, cu suma creditelor nerestituite la termen și devenite îndoielnice și cu sumele utilizate din rezerva generală pentru riscul de creditare în vederea acoperirii pierderilor din astfel de credite. Soldurile debitoare ale conturilor reprezintă valoarea creditelor acordate altor bănci pe baza valorilor primite în pensiune de la acestea și neajunse la scadență.

- 1517 „Creanțe atașate”, care reflectă drepturile din dobânzile corespunzătoare creditelor acordate, garantate cu valori primite în pensiune de la alte bănci. Contul se debitează cu dobânzile calculate și se creditează cu dobânzile încasate cu dobânzile restante sau devenite îndoielnice și cu pierderile din dobânzi acoperite din rezerva generală pentru riscul de creditare. Soldul debitor al contului arată creanțele din dobânzile calculate și neajunse la scadență, aferente creditelor altor bănci pe baza valorilor primite în pensiune de la acestea.

Contul de pasiv 152 „Valori date în pensiune” se desfășoară pe următoarele conturi sintetice de gradul II:

- 1521 „Valori date în pensiune de pe o zi pe alta”;
- 1522 „Valori date în pensiune la termen”.

Aceste conturi înregistrează împrumuturile primite de la alte societăți bancare, garantate cu efecte de comerț și alte titluri de valoare date în pensiune, conform unor convenții bilaterale, pentru asigurarea lichidităților zilnice sau de perspectivă. În creditul conturilor se evidențiază suma împrumuturilor primite, iar în debit, sumele corespunzătoare restituite. Soldurile creditoare ale conturilor reprezintă împrumuturile primite de la alte bănci pe seama valorilor date în pensiune acestora și neajunse la scadență.

- 1527 „Datorii atașate”, care reflectă obligațiile din dobânzile aferente împrumuturilor primite pe bază de valori date în pensiune altor bănci. Contul se creditează cu dobânzile calculate și se debitează cu dobânzile corespunzătoare plătite. Soldul creditor al contului arată datoriile din dobânzile calculate și neajunse la scadență, aferente împrumuturilor primite pe seama valorilor date în pensiune altor societăți bancare.

Tipurile de corespondențe contabile care implică intervenția conturilor 151 „Valori primite în pensiune” și 152 „Valori date în pensiune” sunt asemănătoare cu cele prezentate în paragraful anterior pentru conturile 141 „Credite acordate băncilor” și, respectiv, 142 „Împrumuturi primite de la bănci”, cu următoarele observații:

- contul 1517 „Creanțe atașate” se debitează în corespondență cu contul de venituri 7015 „Dobânzi de la valorile primite în pensiune” (care are conturi sintetice de gradul III, astfel: 70151 „Dobânzi de la valorile primite în pensiune de pe o zi pe alta” și 70152 „Dobânzi de la valorile primite în pensiune la termen”);

- contul 1527 „Datorii atașate” se creditează în corespondență cu contul de cheltuieli 6015 „Dobânzi la valorile date în pensiune” (care se dezvoltă pe conturile sintetice de gradul III: 60151 „Dobânzi la valorile date în pensiune de pe o zi pe alta” și 60152 „Dobânzi la valorile date în pensiune la termen”).

4.7. CONTABILITATEA VALORILOR DE RECUPERAT ȘI A ALTOR SUME DATORATE

În activitatea interbancară pot apare creanțe și datorii din diverse operațiuni, cum ar fi: sume necuvenite sau virate eronat, cecuri refuzate la plată și restituite prezentatorului, remiterea spre încasare a cecurilor de călătorie etc. Astfel de sume cuvenite societăților bancare sau datorate de acestea altor bănci, care nu pot fi încă înregistrate în conturile curente ori de corespondent, se evidențiază în conturi distincte și vor fi clarificate în cel mai scurt termen.

Contabilitatea creanțelor diverse din operațiuni interbancare este ținută de contul de activ 161 „Valori de recuperat”, care funcționează prin intermediul conturilor sintetice de gradul II:

- 1611 „Valori de recuperat”, care evidențiază sumele de primit de la alte bănci ce până la clarificare și încasare se înregistrează separat. Contul se debitează cu sumele plătite de bancă care urmează a fi recuperate de la alte bănci, cu sumele reprezentând cecuri, efecte de comerț și alte valori refuzate la plată prin Casa de compensație de recuperat de la alte unități bancare, și cu valoarea cecurilor de călătorie cumpărate de la clientelă și remise spre încasare băncilor emitente. În creditul contului se înregistrează sumele corespunzătoare încasate și sumele de recuperat de la alte bănci

devenite îndoielnice. Soldul debitor al contului reprezintă valorile de recuperat de la alte societăți bancare.

- 1617 „Creanțe atașate”, care reflectă drepturile din dobânzile aferente valorilor de recuperat de la alte bănci. În debitul contului se evidențiază dobânzile calculate, iar în credit dobânzile corespunzătoare încasate și cele devenite restante sau îndoielnice. Soldul debitor al contului reprezintă creanțele din dobânzile calculate și neajunse la scadență aferente valorilor de recuperat de la alte bănci.

Contabilitatea datoriilor bancare diverse se realizează prin contul de pasiv 162 „Alte sume datorate”, care se dezvoltă pe următoarele conturi sintetice de gradul II:

- 1621 „Alte sume datorate”, care face obiectul sumelor datorate privind cecurile de călătorie emise, sumele datorate pentru cecurile de călătorie vândute, dar emise de alte bănci, sumele încasate eronat sau în curs de clarificare. Contul se creditează cu sumele corespunzătoare în curs de clarificare sau de regularizare cu alte bănci și se debitează cu sumele aferente plătite altor bănci. Soldul creditor al contului arată alte sume datorate societăților bancare.

- 1627 „Datorii atașate”, care evidențiază datoriile din dobânzile aferente sumelor datorate altor bănci. În creditul contului se înregistrează dobânzile calculate, iar în debit, dobânzile corespunzătoare plătite. Soldul creditor al contului exprimă obligațiile din dobânzile calculate și neajunse la scadență, aferente sumelor datorate altor unități bancare.

Înregistrări contabile pentru operațiuni cu valorile de recuperat și cu alte sume datorate:

1. Sumele plătite de bancă ce urmează a fi recuperate de la alte bănci:

1.	1611	=	1111 (121, 122)	50.000.000
	„Valori de recuperat”		„Cont curent la BNR” („Conturi de corespondent la bănci”, „Conturi de corespondent ale băncilor”)	

2. Cecuri bancare, efecte de comerț și alte valori refuzate la plată prin Casa de compensație, valoarea acestora urmând a fi recuperată:

2.	1611	=	3712	100.000.000
	„Valori de recuperat”		„Valori primite la încasare”	

3. Cecuri de călătorie cumpărate de la clientelă și remise emitenților pentru încasare:

3.	1611 „Valori de recuperat”	=	109 „Alte valori”	75.000.000
----	-------------------------------	---	----------------------	------------

4. Încasarea de la alte bănci a valorilor de recuperat:

4.	1111 (121, 122) „Cont curent la BNR” („Conturi de corespondent la bănci”, „Conturi de corespondent ale băncilor”)	=	1611 „Valori de recuperat”	125.000.000
----	---	---	-------------------------------	-------------

5. Sumele de recuperat de la alte bănci devenite îndoielnice:

5.	1821 „Creanțe îndoielnice”	=	1611 „Valori de recuperat”	20.000.000
----	-------------------------------	---	-------------------------------	------------

6. Înregistrarea dobânzilor de încasat pentru sumele de recuperat de la alte societăți bancare:

6.	1617 „Creanțe atașate”	=	70179 „Venituri diverse din dobânzi”	5.000.000
----	---------------------------	---	---	-----------

7. Încasarea dobânzilor:

7.	1111 (121, 122) „Cont curent la BNR” („Conturi de corespondent la bănci”, „Conturi de corespondent ale băncilor”)	=	1617 „Creanțe atașate”	3.000.000
----	---	---	---------------------------	-----------

8. Dobânzi neîncasate devenite creanțe restante (a) sau îndoielnice

(b):

8a.	1812 „Dobânzi restante”	=	1617 „Creanțe atașate”	2.000.000
8b.	1822 „Dobânzi îndoielnice”	=	1812 (1617) „Dobânzi restante” („Creanțe atașate”)	1.500.000

9. Încasarea dobânzilor restante sau îndoielnice:

9.	1111 (121, 122) „Cont curent la BNR” („Conturi de corespondent la bănci”, „Conturi de corespondent ale băncilor”)	=	1812 (1822) „Dobânzi restante” („Dobânzi îndoielnice”)	1.000.000
----	---	---	--	-----------

10. Vânzarea de cecuri de călătorie emise de alte unități bancare:

10.	101 (2511) „Casa” („Conturi curente”)	=	1621 „Alte sume datorate”	25.000.000
-----	---	---	------------------------------	------------

11. Sume datorate altor bănci pentru cecuri, efecte comerciale, alte valori în curs de clarificare sau regularizare:

11.	1111 (121, 122) „Cont curent la BNR” („Conturi de corespondent la bănci”, „Conturi de corespondent ale băncilor”)	=	1621 „Alte sume datorate”	100.000.000
-----	---	---	------------------------------	-------------

12. Plata sumelor datorate altor bănci:

12.	1621 „Alte sume datorate”	=	1111 (121, 122) „Cont curent la BNR” („Conturi de corespon- dent la bănci”, „Con- turi de corespondent ale băncilor”)	50.000.000
-----	------------------------------	---	--	------------

13. Înregistrarea dobânzilor aferente sumelor datorate altor bănci:

13.	60179 „Cheltuieli diverse cu dobânzile”	=	1627 „Datorii atașate”	2.500.000
-----	---	---	---------------------------	-----------

14. Achitarea dobânzilor datorate:

14.	1627 „Datorii atașate”	=	1111 (121, 122) „Cont curent la BNR” („Conturi de corespon- dent la bănci”, „Con- turi de corespondent ale băncilor”)	2.500.000
-----	---------------------------	---	--	-----------

4.8. CONTABILITATEA CREAŢELOR RESTANTE ŞI ÎNDOIELNICE

Dobânzile de primit de la alte bănci, ca urmare a operaţiunilor interbancare, se calculează de la data punerii la dispoziţie a sumelor generatoare şi se înregistrează în contabilitate lunar, în conturile de „Creanţe ataşate” din cadrul grupelor de conturi. Dobânzile de plătit altor

societăți bancare se calculează de la data primirii fondurilor, și se evidențiază, de asemenea, lunar, în conturile de „Datorii atașate” corespunzătoare grupelor de conturi.

Creditele acordate altor bănci, depozitele bănești constituite la alte unități bancare, valorile primite în pensiune de la alte bănci, precum și dobânzile aferente acestora, nerambursate sau neplătite la termen, se înregistrează distinct, în conturile de „Creanțe restante” și, respectiv, „Dobânzi restante”.

Creditele, depozitele bănești, valorile primite în pensiune, valorile de recuperat de la alte bănci, creanțele restante și creanțele atașate aferente acestora, trecute în litigiu, se evidențiază separat prin conturile de „Creanțe îndoielnice” și, respectiv, „Dobânzi îndoielnice”.

Dobânzile și penalitățile aferente creanțelor îndoielnice se înregistrează în conturi din afara bilanțului până la obținerea hotărârilor judecătorești, după care vor fi evidențiate în rândul „Creanțelor atașate”.

Pentru reflectarea în contabilitate a acestor operațiuni societățile bancare pun în funcțiune următoarele conturi sintetice de gradul I și II:

- **181 „Creanțe restante”**, cont de activ, care are următoarele conturi de gradul II:

- **1811 „Creanțe restante”** – reflectă drepturile din depozitele constituite, creditele acordate, valorile primite în pensiune nerambursate la scadență. Contul se debitează cu creanțele nerestituite la termen și se creditează cu sumele corespunzătoare încasate, cu creanțele restante trecute în litigiu și cu sumele utilizate din rezerva generală pentru riscul de creditare în vederea acoperirii pierderilor din astfel de creanțe. Soldul debitor al contului reprezintă valoarea creanțelor nerambursate la scadență.

- **1812 „Dobânzi restante”** – evidențiază dobânzile neîncasate la termen de la alte societăți bancare. În debitul contului se înregistrează creanțele din dobânzile neîncasate la scadență, iar în credit dobânzile restante încasate, cele trecute în litigiu și sumele utilizate din rezerva generală pentru riscul de creditare cu care se acoperă pierderile din dobânzi. Soldul debitor al contului exprimă valoarea dobânzilor neîncasate la scadență de la alte bănci.

- **1817 „Creanțe atașate”** - înregistrează drepturile din dobânzile calculate la creanțele și dobânzile restante. În debitul contului se evidențiază dobânzile calculate, iar în credit dobânzile corespunzătoare încasate, cele devenite litigioase și pierderile din astfel de creanțe acoperite din rezerva generală pentru riscul de creditare. Soldul debitor al contului reprezintă creanțele din dobânzile calculate și neajunse la scadență, aferente creanțelor și dobânzilor restante.

- 182 „Creanțe îndoielnice”, cont de activ, care are trei conturi de gradul II, și anume:

- 1821 „Creanțe îndoielnice” – reflectă drepturile din depozitele constituite, valorile de recuperat, creditele acordate inclusiv pe baza valorilor primite în pensune trecute în litigiu. Contul se debitează cu creanțele curente și restante pentru a căror recuperare au fost deschise acțiuni judecătorești și cu creanțele îndoielnice de încasat reactivate, trecute anterior la pierderi. În creditul contului se înregistrează creanțele îndoielnice încasate, creanțele îndoielnice trecute la pierderi și sumele folosite din rezer-va generală pentru riscul de creditare în vederea acoperirii pierderilor din astfel de creanțe. Soldul debitor al contului arată valoarea creanțelor litigioase.

- 1822 „Dobânzi îndoielnice” – înregistrează creanțele din dobânzile devenite litigioase. În debitul contului se evidențiază dobânzile curente și restante trecute în litigiu și dobânzile îndoielnice reactivate, trecute anterior la pierderi, iar în credit, dobânzile îndoielnice încasate, dobânzile îndoielnice trecute la pierderi și sumele consumate din rezerva generală pentru riscul de creditare în vederea acoperirii pierderilor din astfel de dobânzi. Soldul debitor al contului semnifică valoarea creanțelor din dobânzile în litigiu cu alte bănci.

- 1827 „Creanțe atașate” – evidențiază drepturile din dobânzile aferente creanțelor și dobânzilor îndoielnice. Contul se debitează cu dobânzile corespunzătoare calculate și cu creanțele aferente reactivate, trecute anterior la pierderi și se creditează cu sumele corespunzătoare încasate, cu creanțele aferente trecute la pierderi și cu rezerva generală pentru riscul de creditare consumate pentru acoperirea pierderilor din astfel de creanțe. Soldul debitor al contului reprezintă creanțele din dobânzi calculate și neajunse la scadență, aferente creanțelor și dobânzilor îndoielnice.

Înregistrări concrete privind operațiunile cu creanțele restante și îndoielnice interbancare s-au efectuat pe parcursul acestui capitol, în cadrul paragrafelor care tratează procesele și fenomenele generatoare de astfel de creanțe. Tipurile de corespondențe contabile pentru creanțele restante și îndoielnice aferente operațiunilor interbancare sunt asemănătoare operațiunilor cu valori imobilizate (vezi paragraful 7 din capitolul 3). Pe lângă acestea, facem și următoarele precizări:

- în vederea acoperirii pierderilor din creanțe restante, creanțe îndoielnice și creanțe atașate acestora din operațiuni interbancare, pe seama rezervei generale pentru riscul de creditare, conturile din grupa 18 se vor credita prin debitul contului 514 „Rezerva generală pentru riscul de credit”;

- la înregistrarea creanțelor atașate calculate asupra creanțelor restante și îndoielnice din operațiuni interbancare, conturile 1817 „Creanțe atașate” și 1827 „Creanțe atașate” se debitează prin creditul contului de venituri 7018 „Dobânzi din creanțe restante și îndoielnice”.

4.9. CONTABILITATEA PROVIZIOANELOR PENTRU CREANȚE DIN OPERAȚIUNI INTERBANCARE

Provizioanele pentru creanțe din operațiuni interbancare se constituie pe seama cheltuielilor, de regulă, la sfârșitul exercițiului financiar sau la alte perioade, potrivit reglementărilor în vigoare, în vederea:

- acoperirii riscului de credit;
- acoperirii riscului de dobândă.

La sfârșitul exercițiului sau la ieșirea creanțelor respective din patrimoniu, provizioanele constituite anterior se analizează și se regularizează astfel:

- prin debitul conturilor de cheltuieli, dacă se impune majorarea provizioanelor;
- prin creditul conturilor de venituri, dacă provizioanele existente trebuie diminuate sau anulate, deoarece au devenit parțial sau total fără obiect;
- când are loc realizarea riscului de credit sau de dobândă, conturile de provizioane constituite anterior se închid prin conturile de venituri, și concomitent, pierderile respective, în raport de natura lor, se înregistrează pe conturile de cheltuieli corespunzătoare.

În contabilitate, aceste provizioane se evidențiază prin intermediul contului de pasiv 191 „**Provizioane pentru creanțe din operațiuni interbancare**”, care are două conturi sintetice de gradul II, și anume:

- 1911 „*Provizioane specifice de risc de credit*”;
- 1912 „*Provizioane specifice de risc de dobândă*”.

Aceste conturi se creditează cu suma provizioanelor constituite ori majorate ulterior (prin debitul conturilor 6611 „*Cheltuieli cu provizioane specifice de risc de credit*” și, respectiv, 6612 „*Cheltuieli cu provizioane specifice de risc de dobândă*”) și se debitează cu anulările sau utilizările de astfel de provizioane (prin creditul conturilor 7611 „*Venituri din provizioane specifice de risc de credit*” și, respectiv, 7612 „*Venituri din provizioane specifice de risc de dobândă*”). Soldurile creditoare ale conturilor reprezintă suma provizioanelor specifice constituite.

CAPITOLUL 5

CONTABILITATEA OPERAȚIUNILOR BANCARE CU CLIENTELA

5.1. DELIMITĂRI ȘI STRUCTURI PRIVIND OPERAȚIUNILE BANCARE CU CLIENTELA

Principalele operațiuni bancare cu clientela – agenți economici, alții decât societățile bancare și persoane fizice – sunt:

- acordarea de credite persoanelor juridice și fizice;
- acordarea de credite și primirea de împrumuturi în relațiile cu clientela financiară;
- primirea și darea în pensiune a titlurilor de valoare;
- efectuarea de operațiuni în/prin conturile curente ale clientelei;
- constituirea de depozite bancare ale clientelei.

Operațiunea de *creditare* reprezintă actul prin care societățile bancare pun la dispoziție sau se obligă să pună la dispoziția clienților, sumele solicitate sau își iau angajamente prin semnătură (de natura avalului, cauțiunii sau garanției) în favoarea acestora.¹ Se asimilează creditării și operațiunile de leasing și cele de locație însoțite de opțiunea de cumpărare.

Din punct de vedere contabil se disting două forme de creditare:

- punerea efectivă la dispoziția clienților a sumelor corespunzătoare, operațiuni înregistrate în conturile bilanțiere;
- obligația (angajamentul) de a elibera sumele respective, operațiuni care figurează în conturi din afara bilanțului.

Contabilitatea creditelor acordate clientelei se ține pe categorii, în funcție de destinația acestora: credite comerciale (sub forma operațiunilor

¹ Tudorache, D., Bian, T., Puianu, C., *Elemente de tehnică și strategie bancară*, Editura Alas, Călărași, 1996, p. 135.

de scontare, de factoring și de alte creanțe comerciale), credite de trezorerie, credite pentru export, credite pentru echipamente, credite pentru bunuri imobiliare, alte credite acordate clienței.

Scontarea reprezintă operațiunea prin care, în schimbul unei creanțe comerciale (cambie, bilet de ordin), societatea bancară pune la dispoziția posesorului acesteia valoarea efectului, mai puțin agio (taxa de scont și comisioanele bancare aferente). Factoring-ul este operațiunea prin care clientul, denumit „aderent”, transferă proprietatea creanțelor (facturilor) sale societății bancare, denumită „factor”, aceasta având obligația de a asigura încasarea creanțelor aderentului, conform contractului încheiat între părți. Banca, pe baza documentelor primite, plătește valoarea nominală a creanțelor transferate, mai puțin agio, fie imediat, fie la scadența acestora.

Creditele și împrumuturile privind clientela financiară reflectă operațiunile corespunzătoare efectuate în baza unor convenții încheiate de bănci cu instituții financiare autorizate, precum: societățile de plasament sau de investiții, casele de economii, agențiile de schimb valutar, cooperativele de credit, mijlocitorii de valori mobiliare, etc., conform reglementărilor în vigoare.

Operațiunile de *pensiune* reprezintă cesiunile elementelor de activ, în baza unui contract, prin care, în mod irevocabil, o unitate cedentă se angajează să reprimească, iar unitatea cesionară să retrocedeze, aceleași elemente, la un preț și la o dată stabilite prin contract.

Operațiunile de pensiune cu clientela se efectuează pe bază de valori mobiliare (obligațiuni) sau titluri de creanță negociabile (bunuri de tezaur, certificate de depozit etc.) Din punct de vedere contabil, operațiunea de pensiune reprezintă acordarea de credite sau primirea de împrumuturi garantate cu titlurile de valoare menționate. Pensiunea poate fi:

- *simplă* – când creditul sau împrumutul este garantat prin transferul temporar de proprietate asupra elementelor de activ cedate (titlurile de valoare), dar fără livrarea efectivă a acestora;

- *livrată* – când garantarea se realizează prin livrarea efectivă a titlurilor către cesionar (unitatea care acordă creditul) sau titlurile sunt păstrate de cedent (unitatea care primește împrumutul) pe numele cesionarului.

Operațiunile prin *conturile clienței* vizează intervenția conturilor curente ale acesteia, deschise la societățile bancare, conturi care evidențiază disponibilitățile la vedere (ce pot fi retrase de titulari în orice moment) și operațiunile de încasări și plăți dispuse de titulari.

Depozitele clienței reprezintă obligații ale băncilor față de depunători pentru mobilizarea capitalurilor și economiilor acestora.

Depozitele pot fi la vedere, la termen sau colaterale. Certificatele de depozit, carnetele și libreturile de economii sunt instrumente nenegociabile emise de societățile bancare, la vedere sau la termen, pentru atragerea disponibilităților de la clientelă.

În relațiile cu clientela, băncile identifică și alte operațiuni, cu privire la diverse valori de recuperat sau sume datorate, calculul și încasarea ori plata dobânzilor, constituirea și regularizarea provizioanelor pentru creanțe din operațiuni cu clientela ș.a.

5.2. CONTURILE ȘI SUBCONTURILE DESCHISE CLIEŢILOR LA BĂNCI

Potrivit cadrului legislativ, toți agenții economici pot solicita deschiderea de conturi la una din băncile existente. În aceste conturi se reflectă propriile mijloace bănești ale titularilor, unele credite primite, operațiunile de încasări și plăți dispuse de aceștia.

Agenților economici li se pot deschide, la bănci:

- conturi curente, de factoring, de depozite, de economii și alte disponibilități;
- conturi separate (sau simple) pentru credite.

Conturile de disponibilități, de depozite sau pentru credite se deschid agenților economici cu personalitate juridică, dar și persoanelor fizice.

Conturile curente – simbol 251 – sunt specifice agenților economici autonomi, care pot beneficia și de credite bancare prin acest cont. Cu ajutorul conturilor curente sunt evidențiate, pe de o parte, disponibilitățile bănești ale titularilor, păstrate la vedere, la bănci, în lei sau valute, și folosirea lor fără restricții, prin efectuarea de plăți, după care, pe de altă parte, o dată epuizate disponibilitățile, plățile pot continua, pe seama creditelor acordate prin acest cont. Apoi, pe măsură ce se evidențiază operațiuni de încasări, au loc, în ordine, rambursarea creditelor angajate, și din nou reflectarea disponibilităților proprii titularilor. În aceste condiții, conturile curente, în evidența băncii sunt conturi bifuncționale, se creditează pe măsura efectuării încasărilor și se debitează cu operațiunile de plăți. Soldul creditor al contului curent reflectă disponibilitățile bănești ale titularilor de conturi, păstrate la bancă, pe seama cărora pot fi efectuate plăți, în timp ce soldul debitor evidențiază creditele angajate prin contul curent sau plățile efectuate pe descoperire de cont neautorizate. Pentru bancă, soldul creditor

al contului curent reprezintă o resursă atrasă sau o obligație față de titularul de cont, iar soldul debitor semnifică o creanță, un drept în relația cu clientul.

Conturile de factoring – simbol 252 – sunt la bănci conturi de pasiv, și se deschid pentru a reflecta sumele datorate clientelei în contrapartida creanțelor achiziționate de societățile bancare, sume disponibile imediat (pentru valoarea facturilor aprobate) sau indisponibile până la încasarea creanțelor ori până la scadența contractuală (în situația facturilor neaprobate, dar gestionate de bancă).

Conturile de depozite – simbol 253 – deschise clienților vor evidenția fondurile temporar disponibile, pentru perioade mai scurte sau mai lungi, ale diferitelor persoane juridice și persoane fizice, fonduri mobilizate de bănci, în vederea constituirii de resurse pentru finanțarea și creditarea clienților care manifestă nevoi temporare de fonduri.

Pentru *certificate de depozit, carnete și librete de economii*, băncile deschid clientelei conturi – simbol 254 – în vederea reflectării disponibilităților atrase de la persoane fizice sau juridice, pentru finanțarea activităților bancare curente.

În vederea accesării unor sume rezultate din diverse programe finanțate de Uniunea Europeană la care țara noastră este parte sau beneficiară (Programe PHARE, RICOP, Cooperare transfrontalieră, SOCRATES, Reforma protecției sociale, Programe pentru tineret etc.), se deschid clienților băncilor din România *conturi separate de disponibilități* – simbol 255, 256, 258.

Toate aceste conturi de disponibilități, depozite și economii sunt în contabilitatea băncilor conturi de pasiv. Prin ele se reflectă drepturile de creanță ale titularilor de conturi, concomitent cu obligațiile băncilor pentru sumele păstrate în conturile respective. Aceste conturi se creditează cu sumele încasate de bănci de la titulari sau primite în favoarea titularilor, și se debitează cu retragerile de sume de către titulari, cu virarea de sume către alți parteneri, operațiuni efectuate la solicitarea titularilor de conturi.

Potrivit principiului identificării creditelor pe activități și obiecte creditabile, clienților li se pot deschide conturi separate de împrumuturi.

Pentru creditele comerciale, rezultând din scontarea efectelor de comerț și din operațiuni de factoring, se deschid clienților conturi de *creanțe comerciale* – simbol 201. Pentru creditele acordate în lei sau devize, pentru producție, comerț, prestări servicii, investiții și alte activități, băncile deschid clienților lor conturi aferente *creditelor de trezorerie* – simbol 202, *creditelor pentru export* – simbol 203, *creditelor pentru echipamente* –

simbol 204, *creditelor pentru bunuri imobiliare* – simbol 205 și *altor credite* - simbol 206.

Dacă la scadențele pentru rambursarea creditelor, negociate cu clienții la contractarea împrumutului, nu se achită obligațiile, băncile deschid debitorilor conturi de *creanțe restante* – simbol 281 sau de *creanțe îndoielnice* – simbol 282.

Toate conturile separate, de creanțe și credite, sunt la bănci conturi de activ, reflectând mijloacele puse la dispoziția clientelei sau drepturile de creanță asupra titularilor. Asemenea conturi se debitează pe măsura acordării creditelor și se creditează cu sumele reprezentând rambursarea lor. Soldurile debitoare ale conturilor arată datoriile titularilor față de bancă.

Din punctul de vedere al conținutului lor, conturile de credite acordate și cele de disponibilități au la bănci funcții contabile inverse. Conturile de credite, reflectând obligațiile titularilor de conturi pentru sumele primite, sunt conturi de activ, încep să funcționeze prin a se debita, pot avea sold debitor la sfârșitul unei perioade și se soldează o dată cu rambursarea integrală a creditelor. Conturile de disponibilități și de depozite, evidențiind drepturile de creanță ale titularilor de conturi pentru sumele păstrate la bancă, sunt conturi de pasiv, încep să funcționeze prin a se credita, au la un moment dat sold creditor, care poate deveni zero o dată cu consumarea tuturor disponibilităților, ori retragerea depozitelor.

Conform principiului dublei înregistrări și a corespondenței conturilor, în contabilitatea agenților economici, funcția contabilă a conturilor deschise la bănci este inversă, mărimile operative (debit, credit, sold) fiind opuse față de situația din contabilitatea băncii.

Unii agenți economici fără personalitate juridică, uzinele, șantierele, subunitățile etc., dependente administrativ de unități cu personalitate juridică, dar cu sediul în alte localități sau care au independență operativă (încheie contracte, au relații economico-financiare derulate prin circuite proprii, sunt împuternicite să contracteze credite etc.), pot fi titulari de subconturi de disponibilități și de depozite ori de subconturi de credite.

Deschiderea conturilor curente ale agenților economici la bănci se face pe baza unei documentații¹, compuse din:

- cererea de deschidere a contului;
- copie legalizată după Contractul de asociere;
- copie legalizată după Statutul societății comerciale;

¹ Manole, V., ș.a., *Firma și banca*, Editor „Tribuna economică”, București, 1999, pp. 63-65.

- copia sau fotocopie Certificatului de înmatriculare la Registrul Comerțului și a înregistrării societății la Direcția Generală a Finanțelor Publice și Controlului Financiar de Stat;
- Hotărârea judecătorească definitivă privind autorizarea funcționării unității și constituirea legală a acesteia;
- copia Ordinului de numire a conducerii regiilor autonome și societăților sau companiilor naționale sau extrasul din procesul-verbal al Adunării generale a acționarilor, privind alegerea organelor de conducere în cazul societăților comerciale;
- dovada de constituire legală pentru unitățile exceptate de la controlul bancar operativ;
- codul fiscal, amprenta ștampilei și fișa cu speciemenle de semnătură ale persoanelor ce angajează administrativ și juridic agentul economic.

După verificarea documentației de către șeful compartimentului de contabilitate și aprobarea ei de către directorul unității bancare, se procedează la deschiderea conturilor solicitate, cărora li se atribuie coduri – aferențe structurii analitice a conturilor sintetice – corespunzătoare conținutului și funcției ce urmează să le îndeplinească.

5.3. CONTABILITATEA CREDITELOR ACORDATE CLIENTELEI

Creditul poate fi definit ca încrederea pe care o persoană juridică sau fizică, numită creditor, o acordă altei persoane, numită debitor, căreia îi dă în prezent bani sau alte valori materiale, cu condiția de a le restitui mai târziu, la o dată determinată, numită scadență, împreună cu o contraprestație corespunzătoare sub formă de dobândă.

În mod curent se discută despre *credit* și despre *împrumut*, uneori noțiunile fiind considerate identice, deși există și deosebiri între ele. În timp ce creditul se referă numai la bani, folosiți o anumită perioadă de timp pentru a realiza un anumit scop (afacere, investiție etc.), împrumutul cuprinde o sferă mai largă, incluzând și obiecte și alte bunuri.

În cadrul economiei de piață, creditul există¹ sub mai multe forme:

- a) **Creditul comercial** – se acordă agenților economici în momentul vânzării bunurilor prin amânarea plății acestora o anumită perioadă

¹ Turliuc, V., Cocriș, V., *Monedă și credit*, Editura Ankarom, Iași, 1997, pp. 69 - 77.

de timp și se concretizează din punct de vedere juridic prin utilizarea efectelor de comerț;

- b) **Creditul bancar** – apare în relațiile dintre băncile comerciale și clientelă, când mijloacele bănești aflate temporar disponibile în conturile bancare, împreună cu disponibilitățile sistemului financiar-bancar, devin resurse de creditare, în sensul folosirii lor, prin redistribuire, pentru acordarea de credite diferitelor ramuri economice, diverselor persoane juridice și fizice; creditul bancar se poate extinde și pe seama creditului comercial, cu ocazia scontării efectelor de comerț de către băncile comerciale;
- c) **Creditul de consum** – constă în vânzarea cu plata în rate către populație a unor bunuri (mai ales cele de folosință îndelungată);
- d) **Creditul obligatar** – este contractat de stat prin lansarea de titluri de împrumut (obligațiuni, bonuri de tezaur etc.) în scopul acoperirii unor deficite bugetare; dar creditul obligatar nu se rezumă numai la creditul public, deoarece și societățile comerciale emit obligațiuni pentru mobilizarea de capitaluri;
- e) **Creditul ipotecar** – este garantat cu proprietatea imobiliară (terenuri și clădiri) și are ca principal obiectiv susținerea dezvoltării acestei proprietăți.

Sursele formării creditului bancar sunt:

- depozitele bancare constituite la bănci de agenții economici, ca urmare a eliberării temporare de capital bănesc în procesul reproducerii;
- veniturile deținătorilor de valori mobiliare, sub formă de dividende și dobânzi depuse la bănci;
- veniturile și economiile bănești ale populației centralizate prin sistemul bancar și prin casele de economii;
- emisiunea monetară a băncii centrale cauzată de împrumuturile statului la banca de emisiune, de deficitele bugetare sau de creșterea economică;
- resursele proprii ale băncilor constituite din capitalul vărsat de acționari, asociați, din rezerve și din diferite fonduri proprii;
- alte resurse atrase, de natura împrumuturilor publice, reescontului la banca centrală etc.

Modalitățile tehnice de creditare bancară a clientelei sunt diverse și pot fi rezumate astfel:

- *avansurile în cont curent* – sunt menite să satisfacă necesitățile curente pentru acoperirea cheltuielilor cu caracter imprevizibil și greu de

localizat; nu sunt garantate în mod expres, ci prin rezultatele financiare generale ale debitorului;

- *linia de credite* – definește plafonul maxim de credite acceptat de bancă și disponibilizat clientului prin intermediul contului curent, fie prin deschiderea de conturi separate de împrumut; contractele de creditare se bazează pe garanții ferme corespunzătoare, iar linia de credite poate fi:

- confirmată, adică este consemnată în contract și disponibilă încă de la începutul perioadei de creditare;

- revolving, când după rambursarea creditelor anterioare nu mai este necesară producerea expresă de documente care să ateste condițiile noilor credite, plafonul acestora reînnoindu-se automat.

- acordarea de *credite cu destinație specială* – pentru stocuri sezoniere, pentru investiții etc. și au la bază garanții explicite.

5.3.1. Reflectarea în contabilitate a creanțelor comerciale

În cadrul schimburilor economice interne ori internaționale, bunurile livrate pot fi achitate imediat, cu numerar ("cash"), sau prin remiterea unui cec. Uneori, vânzătorul oferă cumpărătorului (importatorului) posibilitatea de a-i plăti peste 30, 60, 90 de zile sau chiar mai mult, acordându-i astfel un credit comercial.

În practică, vânzătorul (exportatorul) poate proceda conform următoarelor modalități:

- Să tragă o cambie (trată) asupra cumpărătorului, în favoarea unei alte firme, căreia el (vânzătorul) îi este dator, la rândul său, cu aceeași sumă, fie în favoarea lui însuși. Suma înscrisă pe cambie corespunde valorii mărfurilor livrate, plus dobânda aferentă pe perioada de amânare a plății. Se pot trage două cambii, una pentru contravaloarea bunurilor și alta pentru dobândă;

- Să solicite partenerului emiterea (subscrierea) unui bilet la ordin în favoarea sa și să i-l remită sau să emită două bilete la ordin, unul pentru mărfuri și celălalt pentru dobândă;

- Să pretindă clientului său remiterea sumei printr-un cec, de regulă, confirmat de o bancă;

- Să trateze ca suma să-i fie achitată la scadență printr-un ordin de plată sau orice altă modalitate operabilă în contul său curent la bancă.

Creditul prin scontare este tipul de creditare prin care banca pune la dispoziția purtătorului (deținătorului) unui efect comercial neajuns la scadență (cambie, bilet la ordin) suma corespunzătoare înscrisului, din care au fost deduse dobânzile, comisioanele și taxele aferente, având în contrapartidă proprietatea asupra acelor creanțe.

La baza operațiunii de scontare stă convenția (contractul) de scontare încheiată între societatea bancară și solicitant. Taxa de scont (costul scon-tului) convenită băncii se calculează în funcție de:

- dobânda de bază pe piața creditului;
- marja de risc stabilită în funcție de riscul acestor operațiuni;
- comisionul de gestiune a titlurilor de creanță gestionate de bancă.

O bancă comercială poate resconta efectele de comerț din portofoliul său, înainte de scadența acestora, la Banca Națională a României, cedând acesteia taxa de reescont.

O altă modalitate de creditare a agenților economici o constituie preluarea (cumpărarea) de către bănci, de la întreprinderi, a facturilor și a altor documente ce atestă drepturi bănești de încasat la o dată ulterioară (documente din cadrul acreditivului, conosamentelor, scrisorilor de trăsură etc.), operațiune denumită factoring.

Factoring-ul reprezintă un transfer de creanțe comerciale de la titularul lor (aderent) la o bancă sau la o instituție financiară specializată (factor), care se angajează să încaseze valoarea acestora. Pe lângă faptul că factoring-ul este o modalitate de creditare, reprezintă și o prestație de servicii, întrucât banca garantează încasarea creanțelor, asumându-și riscul nerecuperării sumelor. Și la baza efectuării operațiunilor de factoring stă un contract sau o convenție încheiată între bancă și solicitant. Banca achită aderentului contravaloarea creanțelor, mai puțin taxa aferentă, reprezentând costul operațiunii format din dobânda de bază, marja de risc și comisionul de gestiune.

În contabilitatea bancară, creanțele comerciale sunt reflectate prin contul sintetic de activ **201 „Creanțe comerciale”**, care are două conturi sintetice de gradul II, și anume:

- **2011 „Creanțe comerciale”**, cu următoarele subconturi:
- **20111 „Scont și operațiuni asimilate”** – care reflectă scontarea efectelor comerciale (cambii și bilete la ordin) aferente livrărilor de bunuri sau prestărilor de servicii și a biletelor de mobilizare a creanțelor comerciale subscrise periodic de clienți la ordinul băncii. Contul se debitează cu valoarea nominală a efectelor de comerț scontate și se creditează cu valoarea nominală a efectelor scontate ajunse la scadență și încasate, cu valoarea efectelor comerciale scontate neîncasate la scadență și trecute la

creanțe restante ori îndoielnice și cu sumele utilizate din rezerva generală pentru riscul de creditare în vederea acoperirii pierderilor privind efectele de comerț. Soldul debitor al contului arată valoarea nominală a efectelor comerciale scontate și neajunse la scadență.

- 20112 „Factoring” – care evidențiază operațiunile cu creanțe comerciale achiziționate de bănci în cadrul contractelor de factoring. În debitul contului se înregistrează valoarea nominală a creanțelor preluate, iar în credit, valoarea nominală a creanțelor ajunse la scadență și încasate, valoarea creanțelor pentru care s-au format garanții și neîncasate la scadență, valoarea creanțelor trecute la restante sau la îndoielnice și sumele consumate din rezerva generală pentru riscul de creditare în vederea acoperirii pierderilor din operațiunile de factoring. Soldul debitor al contului reprezintă valoarea nominală a creanțelor comerciale achiziționate în cadrul operațiunilor de factoring și neajunse la scadență.

- 20119 – „Alte creanțe comerciale” – pentru creanțele comerciale care nu se regăsesc în conturile de scont și factoring, cu funcțiune contabilă asemănătoare anterioarelor conturi de gradul III.

- 2017 „Creanțe atașate”, care reflectă drepturile băncii din taxele și dobânzile aferente operațiunilor de scontare, de factoring și asimilate. Contul se debitează cu creanțele din taxele și dobânzile calculate și se creditează cu dobânzile corespunzătoare încasate, cu taxele și dobânzile trecute la creanțe restante sau îndoielnice și cu pierderile din dobânzi acoperite din rezerva generală pentru riscul de creditare. Soldul debitor al contului evidențiază drepturile din taxe și dobânzi calculate și neajunse la scadență aferente creanțelor comerciale.

În contextul operațiunilor de factoring, în contabilitatea bancară, intervin și conturile deschise clienților, pentru reflectarea sumelor datorate acestora în contrapartida creanțelor comerciale achiziționate de bancă. Acest cont de pasiv – **252 „Conturi de factoring”** – funcționează prin intermediul următoarelor conturi sintetice de gradul II și III:

- 2521 „Conturi de factoring” - care are două subconturi:

- 25211 „Conturi de factoring disponibile” – evidențiază sumele datorate clienței pentru creanțele comerciale preluate de bancă, când acestea fac obiectul unui transfer efectiv de proprietate, iar sumele sunt disponibile imediat prin creditarea contului aderentului (valoarea facturilor sau creanțelor aprobate);

- 25212 „Conturi de factoring indisponibile” – pentru sumele datorate dar care sunt indisponibile până la încasarea creanțelor, potrivit scadenței

acestora sau până la termenul convenit, prin convenție ori contract (valoarea facturilor sau creanțelor neaprobată, dar gestionate de factor).

Aceste conturi se creditează cu valoarea nominală a creanțelor achiziționate în cadrul operațiunilor de factoring și se debitează cu sumele puse la dispoziția clientelei imediat sau la scadență și cu garanțiile, taxele și comisioanele percepute de bancă pentru operațiunile de factoring. Soldurile creditoare ale conturilor reprezintă sumele datorate clientelei pentru creanțele comerciale achiziționate de bancă.

- 2527 „Datorii atașate”, care reflectă obligațiile din dobânzile aferente operațiunilor de factoring. În creditul contului se înregistrează datoriile din dobânzile calculate, iar în debit, dobânzile corespunzătoare plătite. Soldul creditor al contului arată datoriile din dobânzile calculate și neajunse la scadență aferente operațiunilor de factoring.

Înregistrarea în contabilitate a operațiunilor de scontare:

1. Scontarea efectelor comerciale la valoarea lor nominală:

1.	2011 „Scont și operațiuni asimilate”	=	2511 „Conturi curente”	250.000.000
----	--	---	---------------------------	-------------

2. Perceperea agio-ului (taxei de scont și a comisionului bancar) cuvenit unității bancare:

2.	2511 „Conturi curente”	=	% 376 „Venituri înregistrate în avans” 7029 „Comisioane”	21.000.000 20.000.000 1.000.000
----	---------------------------	---	---	---------------------------------------

3. Reținerea drept garanție a unei părți din valoarea nominală a efectelor comerciale scontate:

3.	2511 „Conturi curente”	=	25336 „Alte depozite colaterale”	50.000.000
----	---------------------------	---	-------------------------------------	------------

4. Trecerea la venituri curente a taxei de scont calculată și înregistrată ca venit anticipat:

4.	376 „Venituri înregistrate în avans”	=	70211 „Dobânzi de la operațiunile de scont, asimilate și alte creanțe comerciale”	5.000.000
----	--	---	---	-----------

5. Încasarea efectelor comerciale la scadență:

5.	1111(2511, 121, 122) „Cont curent la BNR” („Conturi curente”, „Conturi de corespun- dent la bănci”, „Conturi de corespondent ale băncilor”)	=	20111 „Scont și operațiuni asimilate”	150.000.000
----	---	---	---	-------------

6. Restituirea (totală sau parțială) a garanției reținute, pe măsura încasării efectelor de comerț:

6.	25336 „Alte depozite colaterale”	=	2511 „Conturi curente”	30.000.000
----	-------------------------------------	---	---------------------------	------------

7. Trecerea la creanțe restante a efectelor comerciale scontate și neîncasate la termen:

7.	2811 „Creanțe restante”	=	20111 „Scont și operațiuni asimilate”	75.000.000
----	----------------------------	---	---	------------

8. Trecerea la creanțe îndoielnice a creanțelor comerciale pentru recuperarea cărora s-au deschis acțiuni judecătorești:

8.	2821 „Creanțe îndoielnice”	=	20111 (2811) „Scont și operațiuni asimilate” („Creanțe restante”)	25.000.000
----	-------------------------------	---	--	------------

9. Încasarea creanțelor restante sau îndoielnice:

9.	1111 (121, 122, 2511) „Cont curent la BNR” („Conturi de corespun- dent la bănci”, „Conturi de corespondent ale băncilor”, „Conturi curente”)	=	2811 (2821) „Creanțe restante” („Creanțe îndoielnice”)	50.000.000
----	--	---	--	------------

10. Acoperirea pierderilor din operațiunile de scontare pe seama rezervei generale pentru riscul de creditare sau pe seama garanției reținute de la client:

10.	514 (25336) „Rezerva generală pentru riscul de credit” („Alte depozite colaterale”)	=	20111 (2811, 2821) „Scont și operațiuni asimilate” („Creanțe restante”, „Creanțe îndoielnice”)	10.000.000
-----	--	---	--	------------

Reflectarea în contabilitate a operațiunilor de factoring:

1. Achiziționarea creanțelor la valoarea lor nominală:

1.	20112	=	%	300.000.000
	„Factoring”		25211	200.000.000
			„Conturi de factoring disponibile”	
			25212	100.000.000
			„Conturi de factoring indisponibile”	

2. Înregistrarea reținerilor pentru facturile aprobate (garanție, taxa de factoring, comisionul bancar) și a finanțării aderentului:

2.	25211	=	%	200.000.000
	„Conturi de factoring disponibile”		25336	50.000.000
			„Alte depozite colaterale”	
			376	15.000.000
			„Venituri înregistrate în avans”	
			7029	2.000.000
			„Comisioane”	
			2511	133.000.000
			„Conturi curente”	

3. Încasarea comisionului pentru creanțele (facturile) neaprobat, dar gestionate de bancă:

3.	2511	=	7029	5.000.000
	„Conturi curente”		„Conturi curente”	

4. Trecerea la venituri curente a taxei de factoring încasate anticipat:

4.	376	=	70212	5.000.000
	„Venituri înregistrate în avans”		„Dobânzi de la operațiunile de factoring”	

5. Încasarea creanțelor achiziționate:

5.	1111 (121, 122, 2511)	=	20112	150.000.000
	„Cont curent la BNR”		„Factoring”	
	(„Conturi de corespondent la bănci”, „Conturi de corespondent ale băncilor”, „Conturi curente”)			

6. Restituirea garanției pe măsura încasării creanțelor:

6.	25336	=	2511	25.000.000
	„Alte depozite colaterale”		„Conturi curente”	

7. Achitarea către aderent a facturilor neaprobată, dar gestionate de bancă până la încasare:

7.	25212 „Conturi de factoring indisponibile”	=	2511 „Conturi curente”	60.000.000
----	--	---	---------------------------	------------

8. Returnarea facturilor neaprobată și neîncasate:

8.	25212 „Conturi de factoring indisponibile”	=	20112 „Factoring”	20.000.000
----	--	---	----------------------	------------

9. Recuperarea din garanție a creanțelor aprobate și neîncasate:

9.	25336 „Alte depozite colaterale”	=	20112 „Factoring”	10.000.000
----	-------------------------------------	---	----------------------	------------

10. Trecerea operațiunilor de factoring la creanțe restante (a) sau îndoielnice (b):

10 a.	2811 „Creanțe restante”	=	20112 „Factoring”	50.000.000
10 b.	2821 „Creanțe îndoielnice”	=	20112 (2811) „Factoring” („Creanțe restante”)	30.000.000

11. Încasarea creanțelor restante sau îndoielnice din operațiuni de factoring:

11.	2511 (1111, 121, 122) „Conturi curente” („Cont curent la BNR”, „Conturi de corespondent la bănci”, „Conturi de corespondent ale băncilor”)	=	2811 (2821) „Creanțe restante” („Creanțe îndoielnice”)	20.000.000
-----	--	---	--	------------

12. Acoperirea pierderilor din operațiuni de factoring pe seama rezervei generale pentru riscul de creditare:

12.	514 „Rezerva generală pentru riscul de creditare”	=	20112 (2811, 2821) „Factoring, („Creanțe restante”, „Creanțe îndoielnice”)	10.000.000
-----	---	---	---	------------

13. Înregistrarea dobânzilor datorate de bancă pentru operațiunile de factoring:

13.	6021 „Dobânzi la conturile de factoring”	=	2527 „Datorii atașate”	15.000.000
-----	--	---	---------------------------	------------

14. Plata dobânzilor datorate pentru operațiunile de factoring:

14.	2527 „Datorii atașate”	=	2511 (121, 122, 1111) „Conturi curente” („Conturi de corespondent la bănci”, „Conturi de corespondent ale băncilor”, „Cont curent la BNR”)	15.000.000
-----	---------------------------	---	--	------------

Evidențierea în contabilitate a dobânzilor de încasat pentru operațiunile de scontare și factoring (în situația că taxa de scont sau de factoring nu a fost percepută anticipat):

1. Înregistrarea dobânzilor de încasat:

1.	2017 „Creanțe atașate”	=	70211 (70212) „Dobânzi de la operațiunile de scont, asimilate și alte creanțe comerciale” („Dobânzi de la operațiunile de factoring”)	40.000.000
----	---------------------------	---	--	------------

2. Încasarea dobânzilor:

2.	2511 „Conturi curente”	=	2017 „Creanțe atașate”	30.000.000
----	---------------------------	---	---------------------------	------------

3. Trecerea la creanțe restante (a) și la creanțe îndoielnice (b) a dobânzilor neîncasate:

3a.	2812 „Dobânzi restante”	=	2017 „Creanțe atașate”	10.000.000
3b.	2822 „Dobânzi îndoielnice”	=	2812 (2017) „Dobânzi restante” („Creanțe atașate”)	7.500.000

4. Încasarea dobânzilor restante sau îndoielnice:

4.	2511 „Conturi curente”	=	2812 (2822) „Dobânzi restante” („Dobânzi îndoielnice”)	5.000.000
----	---------------------------	---	---	-----------

5. Acoperirea pierderilor din dobânzi pe seama rezervei generale pentru riscul de creditare:

5.	514 „Rezerva generală pentru riscul de creditare”	=	2822 (2812, 2017) „Dobânzi îndoielnice” („Dobânzi restante”, „Creanțe atașate”)	2.500.000
----	--	---	--	-----------

5.3.2. Contabilitatea creditelor acordate persoanelor juridice și persoanelor fizice

Creditele de trezorerie sunt destinate acoperirii necesarului de lichidități, pe termen scurt, privind activitatea curentă a clientelei. Asemenea credite sunt reflectate în contabilitate de contul de activ 202 „Credite de trezorerie”, care se dezvoltă pe următoarele conturi sintetice de gradul II și III:

- 2021 „Credite de trezorerie” – sunt destinate nevoilor curente de trezorerie ale agenților economici și persoanelor fizice, completează sau înlocuiesc alte tipuri de finanțare mai speciale și funcționează prin intermediul subconturilor:
- 20211 „Vânzări în rate” sunt destinate finanțării cumpărării sau vânzării de bunuri de consum de folosință îndelungată și care se rambursează prin vărsăminte periodice (lunare ori trimestriale);
- 20212 „Credite acordate persoanelor fizice” au ca beneficiari persoanele fizice și întreprinzătorii individuali care pot încheia contracte de creditare în funcție de volumul și regularitatea veniturilor, sumele fiind restituite prin vărsăminte periodice;
- 20213 „Diferențe de rambursat legate de utilizarea cărților de plată” reprezintă facilitățile de trezorerie acordate titularilor de carduri sub forma admiterii acoperirii ulterioare a sumelor plătite sau extrase;
- 20214 „Utilizări din deschideri de credite permanente” reflectă partea angajată din creditele acordate pentru o anumită perioadă de timp și utilizabile în mod fracționat, conform nevoilor clientelei (partea neangajată din creditele aprobate se înregistrează în conturi în afara bilanțului);
- 20215 „Credit global de exploatare” evidențiază sumele acordate pe baza unei linii globale de creditare, care acoperă ansamblul nevoilor de exploatare ale clientelei, stabilit potrivit bugetului provizional de trezorerie (partea neutilizată din creditele aprobate se înregistrează în conturi în afara bilanțului);
- 20216 „Credite pentru finanțarea stocurilor” asigură lichiditățile necesare clientelei până la verificarea unor stocuri ciclice (materii prime agricole, combustibili pentru perioada toamnă – iarnă, materiale pentru activități de turism-hoteliere etc.);

- 20217 „Credite garantate cu valori financiare” reflectă sumele acordate clienței garantate cu titluri emise de bănci ori cu valori de natura certificatelor de depozit, carnetelor și libretelor de economii, depozitelor bancare la termen etc.;
- 20218 „Credite acordate importatorilor” sunt destinate operatorilor economici care activează pe piața internațională și iau, de regulă, forma avansurilor în devize pentru finanțarea importurilor;
- 20219 „Alte credite de trezorerie” grupează creditele acordate clienței pentru alte operațiuni sau destinații;
 - 2027 „Creanțe atașate” – reflectă drepturile de creanță din dobânzile cuvenite băncii pentru creditele de trezorerie acordate.

Creditele acordate clienței pentru acoperirea nevoilor determinate de operațiunile de export de bunuri sau de servicii sunt reflectate de contul de activ **203 „Credite pentru export”**, care se dezvoltă pe următoarele conturi de gradul II și III:

- 2031 „Credite pentru export” – cu următoarele subconturi:
 - 20311 „Credite garantate cu creanțe asupra străinătății” înregistrează sumele acordate exportatorilor când aceștia au oferit clienților lor străini facilități în ceea ce privește termenele de plată; asemenea credite se acordă, în special, prin scontarea efectelor de comerț aferente creanțelor exportatorului asupra străinătății (cambii trase de exportator sau bilete la ordin emise de importator și acceptate de bancă);
 - 20312 „Credite furnizor” reflectă sumele acordate firmelor exportatoare, rezidente în țara noastră, pentru operațiunile lor pe piețele străine, prin scontarea efectelor comerciale corespunzătoare;
 - 20313 „Credite comerciale acordate nerezidenților” se acordă cumpărătorilor străini pentru a achita exportatorii români care sunt clienți ai băncii creditoare;
 - 20319 „Alte credite pentru export” sunt destinate finanțării necesităților curente sau excepționale privind activitatea de export (avansuri în devize acordate exportatorilor, credite pentru prospectarea piețelor și pentru finanțarea stocurilor constituite în străinătate, credite pentru perioada de până la încasarea despăgubirilor de la societățile de asigurare etc.);
 - 2037 „Creanțe atașate” – evidențiază dobânzile cuvenite băncii aferente creditelor pentru export acordate clienței.

Pentru contabilizarea creditelor acordate clienței, de regulă, pe termen mediu și lung, în vederea finanțării investițiilor productive, intervine contul de activ **204 „Credite pentru echipament”**, care are două conturi de gradul II, și anume:

- 2041 „Credite pentru echipament” reflectă sumele acordate clienței pentru cumpărări de materiale, achiziții sau construcții de imobilizări corporale de uz profesional, achiziții de imobilizări necorporale;

- 2047 „Creanțe atașate” evidențiază creanțele băncii din dobânzile corespunzătoare creditelor pentru echipament acordate clienței.

Contabilitatea creditelor pe termen mijlociu și lung acordate pentru achiziția, amenajarea sau repararea bunurilor imobiliare se realizează cu ajutorul contului de activ **205 „Credite pentru bunuri imobiliare”**, care se defalcă pe următoarele conturi sintetice de gradul II:

- 2051 „Credite investitori” – pentru creditele destinate utilizatorului final în vederea construirii și amenajării de bunuri imobiliare în scopul locuirii ori închirierii acestora;

- 2052 „Credite promotori” – pentru sumele destinate achiziționării, construirii sau amenajării bunurilor imobiliare destinate vânzării, acordate întreprinderilor imobiliare pentru cumpărarea terenurilor, pentru demararea construcțiilor, pentru efectuarea lucrărilor propriu-zise ori pentru finanțarea locuințelor construite aflate în așteptarea vânzării;

- 2057 „Creanțe atașate” – pentru dobânzile cuvenite băncii, aferente creditelor acordate clienței cu destinația bunurilor imobiliare.

Celelalte credite pe termen mijlociu și lung acordate clienței, care nu pot fi încadrate în categoriile anterioare, fac obiectul contului de activ **206 „Alte credite acordate clienței”**, ce prezintă două conturi de gradul II:

- 2061 „Alte credite acordate clienței” - grupează celelalte credite acordate de bănci, care nu se regăsesc în conturile de credite din clasa 2 „Operațiuni cu cliența”;

- 2067 „Creanțe atașate” – evidențiază dobânzile cuvenite băncii pentru alte credite acordate clienței.

Toate conturile de credite prezentate în acest subparagraf se debitează cu sumele reprezentând creditele acordate clienților și cu plățile efectuate de cliență din creditele primite pentru parteneri cu cont curent la aceeași bancă. În creditul conturilor se înregistrează sumele rambursate, creditele nerestituite la scadență sau devenite îndoielnice și sumele utilizate din rezerva generală pentru riscul de creditare în vederea acoperirii pierderilor din credite. Soldurile debitoare ale conturilor reprezintă suma creditelor acordate clienței și neajunse la scadență.

Conturile de creanțe atașate descrise în acest subparagraf se debitează cu dobânzile calculate pentru creditele acordate clientelei și se creditează cu dobânzile încasate, cu dobânzile trecute la restante ori la îndoielnice și cu rezerva generală pentru riscul de creditare utilizată pentru acoperirea pierderilor din dobânzi. Soldurile debitoare ale conturilor arată drepturile din dobânzi, calculate și neajunse la scadență, aferente creditelor acordate de bănci clientelei.

Reflectarea în contabilitatea bancară a operațiunilor de creditare a clientelei:

1. Înregistrarea angajamentelor de acordare a creditelor (în situația existenței unui decalaj între data aprobării și momentul utilizării creditelor):

1.	903 „Angajamente în favoarea clientelei”	=	999 „Contrapartida”	500.000.000
----	---	---	------------------------	-------------

2. Acordarea creditelor:

2	2021 (2031, 2041, 2051, 2052, 2061) „Credite de trezorerie” („Credite pentru export”, „Credite pentru echipament”, „Credite investitori”, „Credite promotori”, „Alte credite acordate clientelei”) și concomitent: 999 „Contrapartida”	=	2511 (101, 1111, 121, 122) „Conturi curente” („Casa”, „Cont curent la BNR”, „Conturi de corespondent la bănci”, „Conturi de corespondent ale băncilor”) 903 „Angajamente în favoarea clientelei”	200.000.000 200.000.000
---	---	---	--	--

3. Efectuarea de plăți de către clientelă, din creditele aprobate, pentru parteneri cu cont curent la aceeași bancă:

3	2021 (2031, 2041, 2051, 2052, 2061) „Credite de trezorerie” („Credite pentru export”, „Credite pentru echipament”, „Credite investitori”, „Credite promotori”, „Alte credite acordate clientelei”)	=	2511 „Conturi curente”	40.000.000
---	--	---	---------------------------	------------

4. Reflectarea dobânzilor cuvenite băncii pentru creditele acordate clienților:

4	2027 (2037, 2047, 2057, 2067) „Creanțe atașate” („Creanțe atașate”)	=	70213 (70214, 70215, 70216, 70217) „Dobânzi de la creditele de trezorerie” („Dobânzi de la creditele pentru export”, „Dobânzi de la creditele pentru echipament”, „Dobânzi de la creditele pentru bunuri imobiliare”, „Dobânzi de la alte credite acordate clienților”)	50.000.000
---	--	---	--	------------

5. Rambursarea creditelor prin virament (a), prin depunerea de numerar (b) sau prin reținerea din drepturile de personal în cazul că beneficiarii sunt salariații băncii (c):

5a	2511 (1111, 121, 122) „Conturi curente” („Cont curent la BNR”, „Conturi de corespondent la bănci”, „Conturi de corespondent ale băncilor”)	=	2021 (2031, 2041, 2051, 2052, 2061) „Credite de trezorerie” („Credite pentru export”, „Credite pentru echipament”, „Credite investitori”, „Credite promotori”, „Alte credite acordate clienților”)	100.000.000
5b	101 „Casa”	=	2021 (...) „Credite de trezorerie” (Celelalte conturi de credite acordate clienților)	25.000.000
5c	3511 „Personal – salarii datorate”	=	20212 „Credite acordate persoanelor fizice”	10.000.000

6. Încasarea dobânzilor cuvenite băncii:

6	2511 (101, 1111, 121, 122, 3511) „Conturi curente” („Casa”, „Cont curent la BNR”, „Conturi de corespondent la bănci”, „Conturi de corespondent ale băncilor”, „Personal – salarii datorate”)	=	2027 (2037, 2047, 2057, 2067) „Creanțe atașate” („Creanțe atașate”)	30.000.000
---	---	---	--	------------

7. Acordarea de credite cu perceperea anticipată a dobânzii (a) și reflectarea dobânzii încasate anticipat ca venit curent:

7a.	2021 (...)	=	%	125.000.000
	„Credite de trezorerie”		2511 (101)	100.000.000
	(Celelalte credite acordate clientelei)		„Conturi curente” („Casa”)	
			376	25.000.000
			„Venituri înregistrate în avans”	
7b.	376	=	70213 (...)	5.000.000
	„Venituri înregistrate în avans”		„Dobânzi de la creditele de trezorerie” (Celelalte conturi de venituri din dobânzi pentru credite acordate clientelei)	

8. Credite acordate clientelei nerambursate la scadență:

8.	2811	=	2021 (...)	75.000.000
	„Creanțe restante”		„Credite de trezorerie” (Celelalte conturi de credite acordate clientelei)	

9. Trecerea la restante a dobânzilor neîncasate la termen:

9.	2812	=	2027 (2037, 2047, 2057, 2067)	10.000.000
	„Dobânzi restante”		„Creanțe atașate” („Creanțe atașate”)	

10. Încasarea creditelor și dobânzilor restante:

10.	2511 (1111, 101, 121, 122, 3511)	=	2811 (2812)	50.000.000
	„Conturi curente” („Cont curent la BNR”, „Casa”, „Conturi de corespondent la bănci”, „Conturi de corespondent ale băncilor”, „Personal – salarii datorate”)		„Creanțe restante” („Dobânzi restante”)	

11. Trecerea la îndoielnice a creditelor nerambursate (a) și a dobânzilor neîncasate (b):

11a.	2821 „Creanțe îndoielnice”	=	% 2021 (...) „Credite de trezorerie” (Celelalte credite acordate clienței) 2811 „Creanțe restante”	20.000.000 15.000.000 5.000.000
11b.	2822 „Dobânzi îndoielnice”	=	% 2027 (2037, 2047, 2057, 2067) „Creanțe atașate” („Creanțe atașate”) 2812 „Dobânzi restante”	7.500.000 6.000.000 1.500.000

12. Încasarea creditelor sau dobânzilor îndoielnice:

12.	2511 (101, 1111) „Conturi curente” („Casa”, „Cont curent la BNR”)	=	2821 (2822) „Creanțe îndoielnice” („Dobânzi îndoielnice”)	10.000.000
-----	--	---	---	------------

13. Utilizarea rezervei generale pentru riscul de creditare în vederea acoperirii pierderilor din credite și dobânzi:

13.	514 „Rezerva generală pentru riscul de credit”	=	2021 (2027, 2811, 2812, 2821, 2822) „Credite de trezorerie” („Creanțe atașate”, „Creanțe restante”, „Dobânzi restante”, „Creanțe îndoielnice”, „Dobânzi îndoielnice”)	25.000.000
-----	--	---	--	------------

5.4. CONTABILITATEA CREDITELOR ȘI ÎMPRUMUTURILOR PRIVIND CLIENTELA FINANCIARĂ

Operațiunile cu clientela financiară privind creditele și împrumuturile vizează angajamentele efectuate în baza unor convenții încheiate cu instituții precum: casele de economii, cooperativele de credit, societățile de valori mobiliare, societățile de investiții financiare, agențiile de schimb valutar etc., conform reglementărilor în vigoare.

Reflectarea în contabilitate a creditelor acordate acestor societăți financiare nebankare se realizează cu ajutorul contului de activ **231 „Credite acordate clientelei financiare”**, care se desfășoară pe următoarele conturi sintetice de gradul II:

- **2311 „Credite de pe o zi pe alta acordate clientelei financiare”** – evidențiază sumele acordate pentru derularea unor operațiuni curente care impun lichidități ce nu sunt disponibile în ziua respectivă, urmând a fi rambursate cu prioritate în ziua următoare;
- **2312 „Credite la termen acordate clientelei financiare”** – reflectă sumele acordate de bănci pe o perioadă determinată, pentru finanțarea unor operațiuni, ce vizează atât exploatarea curentă, cât și dezvoltarea volumului activității desfășurate de clientela financiară.

Aceste conturi se debitează cu suma creditelor acordate și cu plățile efectuate de clientela financiară, din creditele primite, pentru parteneri cu conturi curente la aceeași bancă. În creditul conturilor se înregistrează suma creditelor restituite, creditele nerambursate la scadență ori îndoielnice și sumele utilizate din rezerva generală pentru riscul de creditare în vederea acoperirii pierderilor din credite. Soldurile debitoare ale conturilor reprezintă creditele acordate clientelei financiare, dar neajunse la scadență.

- **2317 „Creanțe atașate”** – înregistrează drepturile din dobânzile aferente creditelor acordate clientelei financiare. Contul se debitează cu suma dobânzilor calculate și se creditează cu dobânzile corespunzătoare încasate, cu dobânzile restante ori îndoielnice și cu pierderile din dobânzi acoperite din rezerva generală pentru riscul de creditare. Soldul debitor al contului arată valoarea dobânzilor calculate și neajunse la scadență.

În situația că băncile primesc împrumuturi bănești de la această categorie de clienți, vor pune în funcțiune contul de pasiv **232 „Împrumuturi**

primite de la clientela financiară”, care are următoarele conturi sintetice de gradul II:

- 2321 „Împrumuturi de pe o zi pe alta de la clientela financiară” – reflectă sumele primite de bănci de la societăți și instituții financiare, altele decât băncile, pe o perioadă de cel mult o zi lucrătoare, pentru acoperirea necesarului de lichidități curente și rambursabile cu prioritate, pe măsură ce apar disponibilitățile corespunzătoare;
- 2322 „Împrumuturi la termen de la clientela financiară” – evidențiază sumele împrumutate de bănci, necesare o perioadă mai îndelungată, pentru activități de exploatare curentă sau cu caracter investițional și care au stabilite termene precise de rambursare.

Conturile acestea se creditează cu suma împrumuturilor primite de la clientela financiară și se debitează cu împrumuturile corespunzătoare rambursate. Soldurile creditoare ale conturilor reprezintă împrumuturile primite de la clientela financiară neajunse la scadență.

- 2327 „Datorii atașate” – reflectă obligațiile băncii din dobânzile aferente împrumuturilor primite de la clientela financiară. În creditul contului se înregistrează datoriile din dobânzile calculate, iar în debit, dobânzile corespunzătoare achitate. Soldul creditor al contului arată suma datoriilor băncii din dobânzile calculate și neajunse la scadență.

Operațiunile de creditare și de împrumut privind clientela financiară se înregistrează în contabilitate astfel:

1. Acordarea de credite clientelei financiare:

1.	2311 (2312)	=	2511 (1111, 121, 122)	400.000.000
	„Credite de pe o zi pe alta acordate clientelei financiare” („Credite la termen acordate clientelei financiare”)		„Conturi curente” („Cont curent la BNR”, „Conturi de corespondent la bănci”, „Conturi de corespondent ale băncilor”)	

2. Efectuarea de plăți, din creditele acordate, la ordinul clientelei financiare pentru parteneri cu cont curent la aceeași bancă:

2.	2311 (2312)	=	2511	50.000.000
	„Credite de pe o zi pe alta acordate clientelei financiare” („Credite la termen acordate clientelei financiare”)		„Conturi curente”	

3. Înregistrarea dobânzilor de încasat aferente creditelor acordate:

3.	2317 „Creanțe atașate”	=	7022 „Dobânzi de la creditele acordate clientelei financiare” ¹	75.000.000
----	---------------------------	---	---	------------

4. Rambursarea creditelor acordate clientelei financiare și încasarea dobânzilor corespunzătoare:

4.	2511 (1111, 121, 122) „Conturi curente” („Cont curent la BNR”, „Con- turi de corespondent la bănci”, „Conturi de corespondent ale băncilor”)	=	% 2311 (2312) „Credite de pe o zi pe alta acordate clientelei financiare” („Credite la termen acordate clientelei financiare”)	130.000.000 100.000.000
			2317 „Creanțe atașate”	30.000.000

5. Înregistrarea creditelor acordate clientelei financiare nerambursate la scadență:

5.	2811 „Creanțe restante”	=	2311 (2312) „Credite de pe o zi pe alta acordate clientelei financiare” („Credite la termen acordate clientelei financiare”)	100.000.000
----	----------------------------	---	---	-------------

6. Trecerea la îndoielnice a creditelor nerestituite:

6.	2821 „Creanțe îndoielnice”	=	2811 (2311, 2312) „Creanțe restante” („Credite de pe o zi pe alta acordate clientelei financiare”, „Credite la termen acordate clientelei financiare”)	80.000.000
----	-------------------------------	---	--	------------

¹ Contul de venituri 7022 „Dobânzi de la creditele acordate clientelei financiare” prezintă următoarele conturi sintetice de gradul III: 70221 „Dobânzi de la creditele de pe o zi pe alta” și 70222 „Dobânzi de la creditele la termen”.

7. Încasarea creditelor restante și îndoielnice:

7.	2511(121, 122, 1111) „Conturi curente” („Conturi de corespondent la bănci”, „Conturi de corespondent ale băncilor”, „Cont curent la BNR”)	=	2811 (2821) „Creanțe restante” („Creanțe îndoielnice”)	50.000.000
----	---	---	--	------------

8. Înregistrarea creanțelor restante din dobânzile neîncasate la termen:

8.	2812 „Dobânzi restante”	=	2317 „Creanțe atașate”	25.000.000
----	----------------------------	---	---------------------------	------------

9. Trecerea la îndoielnice a dobânzilor neîncasate:

9.	2822 „Dobânzi îndoielnice”	=	2812 (2317) „Dobânzi restante” („Creanțe atașate”)	10.000.000
----	-------------------------------	---	--	------------

10. Încasarea dobânzilor restante sau îndoielnice:

10.	2511 (1111, 121, 122) „Conturi curente” („Cont curent la BNR”, „Conturi de corespondent la bănci”, „Conturi de corespondent ale băncilor”)	=	2812 (2822) „Dobânzi restante” („Dobânzi îndoielnice”)	20.000.000
-----	---	---	--	------------

11. Utilizarea de sume din rezerva generală pentru riscul de creditare în vederea acoperirii pierderilor din creditele acordate clienților financiare (a) sau a pierderilor din dobânzile aferente acestor credite (b):

11a.	514 „Rezerva generală pentru riscul de credit”	=	2311 (2312, 2811, 2821) „Credite de pe o zi pe alta acordate clienților financiare” („Credite la termen acordate clienților financiare”, „Creanțe restante”, „Creanțe îndoielnice”)	15.000.000
11b.	514 „Rezerva generală pentru riscul de credit”	=	2317 (2812, 2822) „Creanțe atașate” („Dobânzi restante”, „Dobânzi îndoielnice”)	5.000.000

12. Primirea de împrumuturi de la clientela financiară:

12.	2511 (1111, 121, 122) „Conturi curente” („Cont curent la BNR”, „Con- turi de corespondent la bănci”, „Conturi de corespondent ale băncilor”)	=	2321 (2322) „Împrumuturi de pe o zi pe alta de la clientela financiară” („Împrumuturi la termen de la clientela financiară”)	350.000.000
-----	--	---	--	-------------

13. Înregistrarea dobânzilor datorate de bancă pentru împrumuturile primite:

13.	6022 „Dobânzi la împrumuturile primite de la clientela financiară” ¹	=	2327 „Datorii atașate”	40.000.000
-----	--	---	---------------------------	------------

14. Restituirea împrumuturilor primite de la clientela financiară și plata dobânzilor aferente:

14.	2321 (2322, 2327) „Împrumuturi de pe o zi pe alta de la clientela financiară” („Împru- muturi la termen de la clientela financiară”, „Datorii atașate”)	=	2511 (1111, 121, 122) „Conturi curente” („Cont curent la BNR”, „Conturi de corespon- dent la bănci”, „Con- turi de corespondent ale băncilor”)	190.000.000
-----	---	---	--	-------------

5.5. CONTABILITATEA VALORILOR PRIMITE SAU DATE ÎN PENSIUNE

Conform precizărilor de la începutul acestui capitol, operațiunile de pensie simplă, specifice relațiilor dintre unitățile bancare și clientelă, reprezintă operațiuni de creditare sau de împrumut garantate prin transferul temporar de proprietate asupra titlurilor de valoare (valori mobiliare sau titluri de creanță negociabile). Pentru reflectarea în contabilitatea bancară a acestor operațiuni se pun în funcțiune conturile:

¹ Contul de cheltuieli 6022 „Dobânzi la împrumuturile primite de la clientela financiară” se dezvoltă pe următoarele conturi sintetice de gradul III: 60221 „Dobânzi la împrumuturile de pe o zi pe alta” și 60222 „Dobânzi la împrumuturile la termen”.

- **241 „Valori primite în pensiune”**, cont de activ care evidențiază creditele acordate de bancă pe baza convențiilor încheiate expres cu clientela, garantate cu valori mobiliare (obligațiuni) sau titluri de creanță negociabile (bonuri de trezorerie, certificate de depozit). Contul se dezvoltă pe următoarele conturi sintetice de gradul II:

- **2411 „Valori primite în pensiune de pe o zi pe alta”** – reflectă creditele acordate de bancă pentru cel mult o zi lucrătoare, pe baza valorilor primite în pensiune care nu fac obiectul unei livrări efective;
- **2412 „Valori primite în pensiune la termen”** – înregistrează creditele acordate de unitățile bancare, pe seama valorilor primite în pensiune simplă, pentru o durată determinată, mai mare de o zi lucrătoare.

Funcțiunea contabilă a acestor două conturi este similară cu a conturilor de credite acordate clienței financiare (prezentată în paragraful anterior), cu precizarea că nu se pot efectua direct plăți, din creditele acordate, la cererea beneficiarilor de credite, pentru parteneri cu cont curent la aceeași bancă.

- **2417 „Creanțe atașate”** – evidențiază dobânzile aferente creditelor acordate de bănci pe bază de valori primite în pensiune simplă. Contul are funcțiune asemănătoare cu a contului 2317 „Creanțe atașate”, aferente creditelor acordate clienței financiare și prezentată în paragraful precedent. Mai menționăm că acest cont, la înregistrarea dobânzilor cuvenite băncii, face corespondență cu contul de venituri 7023 „Dobânzi de la valorile primite în pensiune” (care are două subconturi: 70231 „Dobânzi de la valorile primite în pensiune de pe o zi pe alta” și 70232 „Dobânzi de la valorile primite în pensiune la termen”).

- **243 „Valori date în pensiune”**, cont de pasiv care reflectă împrumuturile primite de bănci de la clientelă, pe bază de valori mobiliare sau titluri de creanță negociabile date în pensiune simplă, conform unor convenții bilaterale. Și acest cont se dezvoltă pe conturi sintetice de gradul II, astfel:

- **2431 „Valori date în pensiune de pe o zi pe alta”** – evidențiază împrumuturile primite de bănci, pentru cel mult o zi lucrătoare, garantate cu titluri de valoare date în pensiune simplă clienței;
- **2432 „Valori date în pensiune la termen”** – reflectă împrumuturile contractate de unitățile bancare, pe seama valorilor date în pensiune simplă clienței, care au stabilite termene de rambursare mai mari de o zi lucrătoare.

Funcțiunea contabilă a acestor două conturi este similară cu a conturilor de împrumuturi primite de la clientela financiară și prezentată în paragraful anterior.

- 2437 „Datorii atașate” – înregistrează dobânzile datorate de bancă pentru împrumuturile primite pe seama valorilor date în pensiune simplă, cont care funcționează asemănător contului 2327 „Datorii atașate” aferente împrumuturilor primite de la clientela financiară (prezentat în paragraful precedent). Mai facem precizarea că, în vederea reflectării pe cheltuielile băncii a dobânzilor de plătit, acest cont intră în corespondență cu contul 6023 „Dobânzi la valorile date în pensiune” (care se dezvoltă pe subconturile: 60231 „Dobânzi la valorile date în pensiune de pe o zi pe alta” și 60232 „Dobânzi la valorile date în pensiune la termen”).

Tipurile de înregistrări contabile, pentru operațiunile de pensiune simplă cu clientela, sunt asemănătoare cu cele prezentate în paragraful anterior, la creditele și împrumuturile privind clientela financiară. În plus, față de acestea, menționăm și următoarele corespondențe:

1. Acordarea de credite în lei pe baza valorilor în devize primite în pensiune de la clientelă:

1.	2411 (2412) „Valori primite în pensiune de pe o zi pe alta” („Valori primite în pensiune la termen”)	=	3721 „Poziție de schimb”	250.000.000
----	--	---	-----------------------------	-------------

2. Acordarea de credite în devize pe seama valorilor în lei primite în pensiune de la clientelă:

2.	2411 (2412) „Valori primite în pensiune de pe o zi pe alta” („Valori primite în pensiune la termen”)	=	3722 „Contravaloarea poziției de schimb”	350.000.000
----	--	---	--	-------------

3. Rambursarea creditelor în lei acordate clientelei pe baza valorilor în devize primite în pensiune:

3.	3721 „Poziție de schimb”	=	2411 (2412) „Valori primite în pensiune de pe o zi pe alta” („Valori primite în pensiune la termen”)	125.000.000
----	-----------------------------	---	--	-------------

4. Restituirea creditelor în devize acordate clienței pe seama valorilor în lei primite în pensiune:

4.	3722	=	2411 (2412)	175.000.000
	„Contravaloarea poziției de schimb”		„Valori primite în pensiune de pe o zi pe alta” („Valori primite în pensiune la termen”)	

5. Înregistrarea dobânzilor în devize cuvenite băncii pentru creditele acordate clienței pe baza valorilor primite în pensiune:

5.	2417	=	3721	50.000.000
	„Creanțe atașate”		„Poziție de schimb”	

6. Primirea de împrumuturi în lei de la clientelă pe baza valorilor în devize date în pensiune (a) și primirea de împrumuturi în devize de la clientelă pe seama valorilor în lei date în pensiune (b):

6a.	3721	=	2431 (2432)	300.000.000
	„Poziție de schimb”		„Valori date în pensiune de pe o zi pe alta” („Valori date în pensiune la termen”)	
6b.	3722	=	2431 (2432)	400.000.000
	„Contravaloarea poziției de schimb”		„Valori date în pensiune de pe o zi pe alta” („Valori date în pensiune la termen”)	

7. Rambursarea împrumuturilor în lei primite de la clientelă în contrapartida valorilor în devize date în pensiune (a) și restituirea împrumuturilor în devize primite de la clientelă pe seama valorilor în lei date în pensiune (b):

7a.	2431 (2432)	=	3721	150.000.000
	„Valori date în pensiune de pe o zi pe alta” („Valori date în pensiune la termen”)		„Poziție de schimb”	
7b.	2431 (2432)	=	3722	200.000.000
	„Valori date în pensiune de pe o zi pe alta” („Valori date în pensiune la termen”)		„Contravaloarea poziției de schimb”	

8. Înregistrarea datoriilor din dobânzi în devize aferente împrumuturilor primite de la clientelă pe baza valorilor date în pensiune:

8.	3721	=	2437	60.000.000
	„Poziție de schimb”		„Datorii atașate”	

5.6. REFLECTAREA ÎN CONTABILITATE A OPERAȚIUNILOR PRIN CONTURILE CLIENTELEI

Operațiunile prin conturile clientelei vizează operațiunile care implică disponibilitățile la vedere (conturile curente), conturile de factoring (care au făcut obiectul subparagrafului 5.3.1. din acest capitol), conturile de depozit sau de certificate de depozit, carnete și librete de economii, precum și disponibilitățile din contribuția financiară a Comunității Europene la dispoziția Fondului Național.

5.6.1. Contabilitatea disponibilităților la vedere (a operațiunilor prin conturile curente)

Conturile curente deschise clienților sunt destinate efectuării operațiunilor de încasări și plăți. Asemenea conturi au, de regulă, solduri creditoare, disponibilitățile la vedere respective, în lei sau devize, putând fi retrase de clientelă în orice moment, fără preaviz. Conturile curente pot avea și solduri debitoare în condiții accidentale, neautorizate (overdraft).

Contul bifuncțional 251 „Conturi curente” are două conturi sintetice de gradul II.

Contul sintetic 2511 „Conturi curente” este cont bifuncțional, care se creditează cu sumele încasate în numerar sau prin virament de la clientelă, cu creditele acordate clienților, cu sumele puse la dispoziția clienților pe baza operațiunilor de scontare sau de factoring, cu creditele subordonate acordate clientelei, cu împrumuturile restituite de către bănci clientelei, cu valoarea depozitelor retrase de clientelă, cu sumele certificatelor de depozit și libretelor de economii lichidate de clientelă, cu valoarea dobânzilor calculate și încasate de clientelă aferente disponibilităților și depozitelor acesteia, cu valoarea titlurilor imobilizate achiziționate de la clientelă, cu avansurile acordate furnizorilor care au calitatea de clienți ai băncii, cu valoarea metalelor prețioase, materialelor, obiectelor de inventar și a altor stocuri cumpărate de la clientelă, cu

contravaloarea în lei a devizelor achiziționate de la clientelă, cu cheltuielile care privesc activitatea de exploatare bancară și pentru operațiuni de reclamă, protocol ori publicitate intermedie de clientelă, cu valoarea donațiilor, subvențiilor sau sponsorizărilor acordate clienței, cu sumele încasate în conturile clienței de la alți parteneri ai acesteia, cu salariile nete, ajutoarele materiale sau sumele privind participarea la profit achitate personalului în contul curent personal deschis la bancă, cu dividendele plătite acționarilor și asociaților clienți ai băncii, cu valoarea cecurilor primite de bănci și decontate clienței, cu alte datorii ale băncii față de clientelă și achitate etc.

În debitul contului se reflectă rambursările de credite de către clientelă, constituirea de depozite de către clientelă pe seama disponibilităților la vedere din conturile curente, primirea de împrumuturi de la clientelă, ridicările de numerar de către titularii de conturi curente, plățile dispuse de clientelă în favoarea partenerilor săi, încasarea de la clientelă a dobânzilor aferente creditelor acordate, încasarea creanțelor restante sau îndoielnice de la clientelă, contravaloarea în lei a devizelor cumpărate de către clientelă, valoarea metalelor prețioase achiziționate de clientelă de la bancă, rambursarea creditelor subordonate primite de clientelă și plata dobânzilor aferente, vânzarea către clientelă a titlurilor imobilizate, încasarea dividendelor corespunzătoare părților sociale deținute de bancă în capitalul social al clienței, încasarea de la clientelă a chiriilor pentru activele date în leasing sau în locație simplă, vărsarea prin virament a sumelor aportate la capital de acționari ori asociați clienți ai băncii, primirea de la clientelă a împrumuturilor subordonate, încasarea de la clientelă a taxelor și comisioanelor aferente operațiunilor de exploatare bancară, încasarea de la clientelă a dobânzilor corespunzătoare operațiunilor de scontare și factoring, încasarea veniturilor din vânzarea bunurilor date în leasing clienței, încasarea sumelor din vânzarea către clientelă a imprimatelor bancare etc.

Soldul creditor al contului reprezintă disponibilitățile bănești ale clienței în conturile curente deschise la bănci, iar soldul debitor arată suma creditelor angajate de clientelă în situația accidentală de descoperire de cont.

Exemple de înregistrări contabile cu intervenția conturilor curente ale clienței au fost prezentate în paragrafele anterioare și vor mai face obiectul unor paragrafe următoare.

Și contul 2517 „Creanțe și datorii atașate” este bifuncțional și are următoarele două subconturi:

- 25171 „Creanțe atașate” – cont de activ, pentru dobânzile aferente soldului debitor al contului curent. În debitul contului se evidențiază drepturile de creanță din dobânzile calculate, corespunzătoare creditelor angajate de clientelă în situația de descoperire de cont curent, iar în credit, dobânzile încasate de bancă și dobânzile trecute la restante sau îndoielnice. Soldul debitor al contului reprezintă drepturile din dobânzile calculate și neajunse la scadență, aferente conturilor curente ale clientelei.

- 25172 „Datorii atașate” – cont de pasiv, pentru dobânzile corespunzătoare soldului creditor al contului curent. În creditul contului se reflectă dobânzile calculate, aferente disponibilităților clienților în conturile lor curente la bancă, iar în debit, dobânzile plătite de societatea bancară. Soldul creditor al contului arată obligațiile băncii din dobânzile calculate și neajunse la scadență aferente conturilor curente ale clientelei.

În contabilitatea bancară operațiunile privind creanțele și datoriile atașate conturilor curente ale clientelei se înregistrează astfel:

1. Reflectarea dobânzilor calculate și cuvenite băncii pentru descoperirea de cont curent:

1.	25171 „Creanțe atașate”	=	7024 „Dobânzi de la conturile curente debitoare”	10.000.000
----	----------------------------	---	---	------------

2. Încasarea dobânzilor:

2.	2511 „Conturi curente”	=	25171 „Creanțe atașate”	7.500.000
----	---------------------------	---	----------------------------	-----------

3. Trecerea la restante a dobânzilor neîncasate la termen:

3.	2812 „Dobânzi restante”	=	25171 „Creanțe atașate”	2.500.000
----	----------------------------	---	----------------------------	-----------

4. Trecerea la creanțe îndoielnice a dobânzilor neîncasate:

4.	2822 „Dobânzi îndoielnice”	=	2812 (25171) „Dobânzi restante” („Creanțe atașate”)	1.000.000
----	-------------------------------	---	---	-----------

5. Încasarea dobânzilor restante sau îndoielnice:

5.	2511 „Conturi curente”	=	2812 (2822) „Dobânzi restante” („Dobânzi îndoielnice”)	2.000.000
----	---------------------------	---	--	-----------

6. Înregistrarea dobânzilor calculate pentru soldurile creditoare ale conturilor curente ale clienței:

6.	6024	=	25172	15.000.000
	„Dobânzi la conturile curente”		„Datorii atașate”	

7. Achitarea dobânzilor datorate de bănci:

7.	25172	=	2511	15.000.000
	„Datorii atașate”		„Conturi curente”	

5.6.2. Contabilitatea depozitelor clienților

În vederea asigurării resurselor de care au nevoie pentru activitățile lor curente, băncile mobilizează disponibilitățile bănești temporare ale agenților economici sau persoanelor fizice. Asemenea sume atrase de societățile bancare și constituite în depozite, pentru care clienților li se deschid conturi distincte – **253 „Conturi de depozite”** – au regimuri diverse. De aceea, în contabilitatea bancară funcționează următoarele conturi și subconturi de pasiv:

- 2531 „Depozite la vedere” – pentru sumele în lei sau devize constituite în depozite cu o durată nedeterminată (poate fi și de o zi lucrătoare), și care pot fi retrase oricând de către titularii de cont;
- 2532 „Depozite la termen” – pentru depozitele în lei sau devize formate de clientelă pe un termen fix, durata inițială fiind mai mare de o zi lucrătoare;
- 2533 „Depozite colaterale” – pentru sumele în lei sau devize rezervate o perioadă de clientelă în scopuri de garantare sau de efectuare ulterioară a unor plăți determinate, dispuse special de titularii de conturi. Acest cont sintetic de gradul II are următoarele subconturi:
 - 25331 „Depozite pentru deschiderea de acreditive”;
 - 25332 „Depozite pentru emiterea de scrisori de garanție”;
 - 25333 „Depozite pentru cecuri certificate”;
 - 25334 „Depozite pentru ordine de plată cu scadență”;
 - 25335 „Depozite pentru garanții gestionari”;
 - 25336 „Alte depozite colaterale”.
- 2537 „Datorii atașate” – pentru obligațiile băncii privind dobânzile aferente conturilor de depozite ale clienței.

Pentru depozitele atrase băncile, plătesc dobânzi care, de regulă, sunt mai mici pentru depozitele la vedere decât pentru cele la termen, și mai mari

pentru deponenții persoane fizice decât pentru persoane juridice. Băncile pot institui plafoane valorice minime aferente depozitelor, de obicei, mai reduse pentru deponenții persoane fizice. La eventuala retragere de sume din depozite înaintea termenului fixat, banca plătește dobânda la vedere (mai mică) și nu aceea la termen, efectuând, totodată, și eventualele regularizări, în situația că pe parcurs s-au achitat sume reprezentând dobânzile cuvenite.

În creditul conturilor de depozite se înregistrează sumele depuse sau virate de clientelă pentru constituirea depozitelor, precum și dobânzile bonificate de bănci cu care se majorează depozitele. În debitul conturilor se reflectă sumele retrase din depozitele existente, și sumele plătite din depozite la solicitarea titularilor de conturi. Soldurile creditoare ale conturilor reprezintă valoarea depozitelor constituite, în lei sau devize, de către clientelă.

Contul de datorii atașate se creditează cu dobânzile calculate aferente conturilor de depozite și se debitează cu dobânzile corespunzătoare plătite titularilor sau atașate depozitelor existente. Soldul creditor al contului arată obligațiile băncii din dobânzile calculate și neajunse la scadență aferente depozitelor clientelei.

Principalele corespondențe contabile determinate de operațiunile cu depozitele clientelei sunt următoarele:

1. Constituirea depozitelor prin depuneri în numerar sau prin viramente din conturile curente ori de corespondent:

1.	101 (2511, 1111, 121, 122) „Casa” („Conturi curente”, „Cont curent la BNR”, „Conturi de corespondent la bănci”, „Conturi de corespondent ale băncilor”)	=	2531 (2532, 2533) „Depozite la vedere” („Depozite la termen”, „Depozite colaterale”)	200.000.000
----	--	---	---	-------------

2. Retragerea sumelor din depozitele existente sau efectuarea de plăți pe seama depozitelor la solicitarea titularilor de conturi:

2.	2531 (2532, 2533) „Depozite la vedere” („Depozite la termen”, „Depozite colaterale”)	=	101 (2511, 1111, 121, 122) „Casa” (Conturi curente”, „Cont curent la BNR”, „Conturi de corespondent la bănci”, „Conturi de corespondent ale băncilor”)	100.000.000
----	---	---	---	-------------

3. Înregistrarea dobânzilor datorate de bancă:

3.	6025	=	2537	25.000.000
	„Dobânzi la conturile de depozite” ¹		„Datorii atașate”	

4. Achitarea dobânzilor către titularii de conturi (a) sau atașarea dobânzilor la depozitele existente (b):

4a.	2537	=	101 (2511, 1111, 121, 122)	15.000.000
	„Datorii atașate”		„Casa” („Conturi curente”, „Cont curent la BNR”, „Conturi de corespondent la bănci”, „Conturi de corespondent ale băncilor”)	
4b.	2537	=	2131 (2532, 2531)	10.000.000
	„Datorii atașate”		„Depozite la vedere” („Depozite la termen”, „Depozite colaterale”)	

5. Transformarea unui depozit la vedere într-un depozit la termen sau colateral:

5.	2531	=	2532 (2533)	50.000.000
	„Depozite la vedere”		„Depozite la termen” („Depozite colaterale”)	

5.6.3. Contabilitatea certificatelor de depozit, carnetelor și libretelor de economii

De la clientela lor (de regulă, persoane fizice, dar și persoane juridice) băncile pot mobiliza disponibilități temporare, pentru care emit și eliberează instrumente de valoare nenegociabile, de natura certificatelor de depozit, carnetelor și libretelor de economii. Asemenea documente de valoare pot fi nominative sau la purtător, cu parolă sau fără parolă, și atestă depunerea în bancă a unei sume de bani egală cu valoarea nominală înscrisă pe sau în document. Durata depozitului (sumei depuse), pentru care banca acordă dobândă, este cea cuprinsă între data eliberării și scadența

¹ Contul de cheltuieli 6025 „Dobânzi la conturile de depozite” funcționează prin intermediul subconturilor: 60251 „Dobânzi la depozitele la vedere”, 60252 „Dobânzi la depozitele la termen” și 60253 „Dobânzi la depozitele colaterale”.

răscumpărării. Dobânda aferentă acestor instrumente de economisire¹ poate fi cu capitalizare (se adaugă la suma depozitului, rezultând un depozit mai mare și cu dobânzi aferente) sau fără capitalizare, când se achită titularului de cont la depunere (cumpărare) sau la scadență.

Pentru refectionarea în contabilitate a acestor operațiuni funcționează contul de pasiv 254 „**Certificate de depozit, carnete și librete de economii**”, care se dezvoltă pe conturi sintetice de gradul II, astfel:

- 2541 „*Certificate de depozit*”;

- 2542 „*Carnete și librete de economii*”.

Aceste conturi se creditează cu depozitele constituite de clientelă pe baza certificatelor de depozit și, respectiv, carnetelor și libretelor de economii și cu majorările de astfel de depozite pe seama dobânzilor cuvenite clienței pentru depozitele formate la unitățile bancare și se debitează cu diminuările sau lichidările de depozite constituite de clientelă pe seama certificatelor, carnetelor și libretelor de economisire. Soldurile creditoare ale conturilor reprezintă valoarea depozitelor constituite de clientelă pe baza certificatelor de depozit, carnetelor și libretelor de economii.

- 2547 „*Datorii atașate*” care evidențiază dobânzile datorate de bancă, corespunzătoare economiilor clienței pe seama certificatelor de depozit, carnetelor și libretelor de economii. În creditul contului se înregistrează dobânzile calculate, iar în debit dobânzile plătite de bancă titularilor de conturi sau atașate la valoarea depozitelor generatoare de dobânzi. Soldul creditor al contului reprezintă obligațiile băncii din dobânzile calculate și neajunse la scadență, aferente depozitelor clienței pe bază de certificate de depozit, carnete și librete de economii.

Înregistrarea în contabilitate a operațiunilor cu certificatele de depozit, carnetele și libretele de economii conduc la tipurile de corespondențe prezentate în subparagraful anterior, pentru depozitele clienței. Se mai menționează că pentru evidențierea datoriilor atașate economiilor clienței, contul de cheltuieli care intervine în acest context este 6026 „*Dobânzi la certificatele de depozit, carnetele și libretele de economii*”.

¹ Zaharciuc, E., *Contabilitatea societăților bancare*, Editura Teora, București, 2000, p. 141.

5.6.4. Reflectarea în contabilitate a altor disponibilități ale clienței

Pentru clienții băncilor care desfășoară activități finanțate – integral sau parțial - din contribuții ale Comunității Europene se deschid conturi distincte de disponibilități simbolizate 255, 256, 258, numite „Disponibil din contribuția financiară a Comunității Europene la dispoziția Fondului Național”. În contabilitatea băncilor, aceste conturi de pasiv, reflectă sumele alocate clienței, de către organismele administrației centrale a statului, din fondurile naționale constituite ca urmare a programelor și memorandum-urilor cu Uniunea Europeană (gen Program PHARE pentru întărirea democrației și statului de drept, pentru adoptarea legislației comunitare, Proiecte de reabilitare a drumurilor naționale, Proiecte de privatizare, Proiecte pentru reconstrucția zonelor miniere, Programe de restructurare a întreprinderilor și de reconversie profesională, Programe de cooperare transfrontalieră, Programe de cercetare și dezvoltare tehnologică, Programe de întărire a capacității de rezistență la presiunile concurențiale, Programe comunitare pentru tineret etc.).

Conturile acestea se dezvoltă pe conturi sintetice de gradul II și III, pentru reflectarea distinctă, pe obiective și pe ani, a resurselor disponibilizate clienței bancare, și pentru evidențierea obligațiilor băncii pe linia dobânzilor datorate pentru disponibilitățile păstrate în conturile respective.

Conturile de disponibilități se creditează cu sumele primite de cliență de la organismele administrative centrale, care gestionează fondurile naționale și cu dobânzile bonificate de bancă pentru disponibilitățile aferente și se debitează cu sumele retrase sau cu plățile dispuse de titularii de conturi, în urma îndeplinirii criteriilor din convențiile încheiate cu coordonatorii programelor respective. Soldurile creditoare ale conturilor arată disponibilitățile titularilor de conturi.

Obligațiile băncilor din dobânzile corepunzătoare acestor disponibilități sunt reflectate cu ajutorul conturilor de pasiv 2557, 2567 și 2587, numite „Datorii atașate”. În creditul acestor conturi se înregistrează dobânzile calculate, iar în debit dobânzile aferente atașate conturilor de disponibilități generatoare. Soldurile creditoare ale conturilor reflectă datoriile din dobânzile calculate și neajunse la scadență pentru disponibilitățile clienței existente la bănci.

Tipurile de înregistrări care implică aceste conturi de disponibilități sunt asemănătoare cu cele specifice conturilor curente ale clienței, cu

precizările: conturile de disponibilități nu pot avea sold debitor (descoperie de cont), iar conturile de datorii atașate intră în corespondență cu contul de cheltuieli 6028 „Dobânzi aferente disponibilităților provenite din contribuția financiară a Comunității Europene”.

5.7. CONTABILITATEA VALORILOR DE RECUPERAT ȘI A SUMELOR DATORATE

Sumele de încasat de către societățile bancare de la clientelă sau sumele datorate clienței, reprezentând cecuri, efecte de comerț și alte valori remise la încasare, neachitate și restituite, respectiv, sume primite ce urmează a fi puse la dispoziția clienței, precum și sumele în curs de clarificare, se înregistrează provizoriu în conturi separate. În acest scop, intervin următoarele conturi de gradul I și II:

261 „Valori de recuperat”, cont de activ, care funcționează prin conturile sintetice de gradul II:

- 2611 „Valori de recuperat” – reflectă sumele de încasat de la clientelă reprezentând cecuri, efecte de comerț și alte valori neplătite și restituite și alte sume de primit, în curs de lămurire. Contul se debitează cu sumele de recuperat de la clientelă și se creditează cu sumele încasate sau devenite creanțe restante ori îndoielnice. Soldul debitor al contului semnifică valorile de recuperat de la clientelă;

- 2617 „Creanțe atașate” – evidențiază dobânzile aferente sumelor de recuperat de la clientelă. În debitul contului se înregistrează dobânzile calculate, iar în credit, dobânzile corespunzătoare încasate, dobânzile trecute la creanțe restante și dobânzile neîncasate devenite creanțe îndoielnice. Soldul debitor al contului arată drepturile băncii din dobânzile calculate și neajunse la scadență, aferente valorilor de recuperat de la clientelă;

262 „Alte sume datorate” – cont de pasiv care are două conturi sintetice de gradul II, și anume:

- 2621 „Alte sume datorate” – înregistrează sumele datorate de bancă diferiților clienți și aflate în curs de clarificare. Contul se creditează cu valorile datorate sau aflate în curs de lămurire privind clientela și cu sumele încasate de la clienți, dar datorate, după clarificare, altor clienți ai băncii. În debitul contului se evidențiază plățile

efectuate către clientelă privind alte sume datorate. Soldul creditor al contului reprezintă sumele datorate clientelei de către bancă;

- 2627 „Datorii atașate” – reflectă obligațiile băncii din dobânzile aferente altor sume datorate. Contul se creditează cu dobânzile calculate și se debitează cu dobânzile corespunzătoare plătite clientelei. Soldul creditor al contului arată datoriile băncii din dobânzile calculate și neajunse la scadență pentru sumele cuvenite clientelei.

Reflectarea în contabilitate a operațiunilor privind valorile de recuperat și alte sume datorate:

1. Înregistrarea sumelor plătite de bancă și de recuperat de la clientelă:

1.	2611 „Valori de recuperat”	=	2511 (1111, 121, 122) „Conturi curente” („Cont curent la BNR”, „Conturi de corespondent la bănci”, „Conturi de corespondent ale băncilor”)	30.000.000
----	-------------------------------	---	---	------------

2. Evidențierea sumelor reprezentând cecuri, efecte comerciale și alte valori refuzate la plată și de recuperat de la clientelă:

2.	2611 „Valori de recuperat”	=	3712 „Valori primite la încasare”	150.000.000
----	-------------------------------	---	--------------------------------------	-------------

3. Încasarea de la clientelă a valorilor de recuperat:

3.	2511 (341, 1111, 121, 122) „Conturi curente” („Decontări intrabancare”, „Cont curent la BNR”, „Conturi de corespondent la bănci”, „Conturi de corespondent ale băncilor”)	=	2611 „Valori de recuperat”	100.000.000
----	--	---	-------------------------------	-------------

4. Înregistrarea dobânzilor de încasat pentru sumele de recuperat de la clientelă:

4.	2617 „Creanțe atașate”	=	70279 „Venituri diverse din dobânzi”	5.000.000
----	---------------------------	---	---	-----------

5. Încasarea dobânzilor cuvenite băncii:

5.	2511 (341, 1111, 121, 122) „Conturi curente” („Decontări intrabancare”, „Cont curent la BNR”, „Conturi de corespondent la bănci”, „Conturi de corespondent ale băncilor”)	=	2617 „Creanțe atașate”	3.500.000
----	--	---	---------------------------	-----------

6. Trecerea la creanțe restante a sumelor de recuperat (a) și a dobânzilor corespunzătoare (b) neîncasate la termen:

6a.	2811 „Creanțe restante”	=	2611 „Valori de recuperat”	25.000.000
6b.	2812 „Dobânzi restante”	=	2617 „Creanțe atașate”	1.500.000

7. Reflectarea ca îndoielnice a valorilor de recuperat (a) și a dobânzilor aferente (b) neîncasate:

7a.	2821 „Creanțe îndoielnice”	=	2611 (2811) „Valori de recuperat” („Creanțe restante”)	10.000.000
7b.	2822 „Dobânzi îndoielnice”	=	2617 (2812) „Creanțe atașate” („Dobânzi restante”)	1.000.000

8. Încasarea sumelor de recuperat și a dobânzilor corespunzătoare restante sau îndoielnice:

8.	2511 (1111, 341, 121, 122) „Conturi curente” („Cont curent la BNR”, „Decontări intrabancare”, „Conturi de corespondent la bănci”, „Conturi de corespondent ale băncilor”)	=	2811 (2812, 2821, 2822) „Creanțe restante” („Dobânzi restante”, „Creanțe îndoielnice”, „Dobânzi îndoielnice”)	3.500.000
----	--	---	---	-----------

9. Înregistrarea altor sume datorate sau în curs de clarificare în favoarea clienței:

9.	2511 (341, 1111, 121, 122) „Conturi curente” („Decontări intrabancare”, „Cont curent la BNR”, „Conturi de corespondent la bănci”, „Conturi de corespondent ale băncilor”)	=	2621 „Alte sume datorate”	75.000.000
----	---	---	------------------------------	------------

10. Plata sumelor datorate clienței:

10.	2621 „Alte sume datorate”	=	2511 (341) „Conturi curente” („Decontări intrabancare”)	50.000.000
-----	------------------------------	---	---	------------

11. Evidențierea dobânzilor aferente sumelor datorate clienței:

11.	60279 „Cheltuieli diverse cu dobânzile”	=	2627 „Datorii atașate”	1.500.000
-----	--	---	---------------------------	-----------

12. Achitarea dobânzilor datorate clienței:

12.	2627 „Datorii atașate”	=	2511 (341) „Conturi curente” („Decontări intrabancare”)	1.500.000
-----	---------------------------	---	---	-----------

5.8. REFLECTAREA ÎN CONTABILITATE A CREAȘTELOR RESTANTE ȘI ÎNDOIELNICE

Creaștele comerciale, creditele, valorile primite în pensune, valorile de recuperat, precum și dobânzile aferente acestora, nerambursate la scadență sau neplătite la termen de către cliență, se înregistrează în conturi distincte, și anume **281 „Creaște restante”** cont de activ, care are următoarele conturi sintetice de gradul II:

2811 – „Creaște restante” – pentru creaștele comerciale, valorile de recuperat, creditele acordate, inclusiv, pe baza valorilor primite în pensune, nerambursate la scadență de cliență, precum și soldurile debitoare neautorizate ale conturilor curente ale acesteia. Contul se debitează cu creaștele nerambursate la scadență și descoperirile de

- cont curent neautorizate și se creditează cu creanțele restante rambursate, cu creanțele restante trecute în litigiu și cu sumele utilizate din rezerva generală pentru riscul de creditare în vederea acoperirii pierderilor din astfel de creanțe. Soldul debitor al contului arată valoarea creanțelor nerambursate la termen de clientelă;
- 2812 – „*Dobânzi restante*” – pentru drepturile din dobânzile neîncasate la scadență de la clientelă. În debitul contului se înregistrează dobânzile neîncasate la termen, iar în credit, dobânzile corespunzătoare înca-sate, dobânzile trecute în litigiu și pierderile din astfel de dobânzi acoperite din rezerva generală pentru riscul de creditare. Soldul debitor al contului reprezintă valoarea dobânzilor neîncasate la scadență de la clientelă;
- 2817 „*Creanțe atașate*” – pentru drepturile băncilor aferente dobânzilor calculate asupra creanțelor și dobânzilor restante. În debitul contului se evidențiază sumele calculate ca dobânzi, iar în credit, dobânzile aferente încasate, dobânzile devenite litigioase și pierderile din astfel de dobânzi acoperite din rezerva generală pentru riscul de creditare. Soldul debitor al contului reflectă drepturile băncii din dobânzile calculate și neajunse la scadență, aferente creanțelor sau dobânzilor restante înregistrate de clientelă.
- Creanțele comerciale, creditele, valorile primite în pensiune, valorile de recuperat de la clientelă, creanțele restante și dobânzile aferente tuturor acestora, trecute în litigiu se evidențiază prin contul de activ 282 „*Creanțe îndoielnice*”, care se dezvoltă pe următoarele conturi sintetice de gradul II:
- 2821 „*Creanțe îndoielnice*” – pentru drepturile băncii din relațiile cu clientela pentru a căror recuperare s-au deschis acțiuni judecătorești. Contul se debitează cu creanțele curente și restante trecute în litigiu și cu creanțele îndoielnice de încasat reactivate, trecute anterior la pierderi. În creditul contului se reflectă creanțele îndoielnice rambursate de clientelă, valoarea creanțelor îndoielnice stinse cu bunuri mobile sau imobile preluate în patrimoniul băncii prin adjudecare, creanțele îndoielnice trecute la pierderi și sumele utilizate din rezerva generală pentru riscul de creditare în vederea acoperirii pierderilor din astfel de creanțe. Soldul debitor al contului reprezintă valoarea creanțelor în litigiu înregistrate de clientelă;
- 2822 „*Dobânzi îndoielnice*” – pentru drepturile băncilor din dobânzile trecute în litigiu. În debitul contului se evidențiază dobânzile curente și restante litigioase și dobânzile îndoielnice de încasat reactivate, trecute anterior la pierderi, iar în credit, dobânzile îndoielnice

încasate de la clientelă, valoarea dobânzilor în litigiu în contrapartida bunurilor mobile și imobile preluate de bancă prin adjudecare, dobânzile îndoielnice trecute la pierderi și pierderile din dobânzile în litigiu acoperite pe seama rezervei generale pentru riscul de creditare. Soldul debitor al contului reprezintă valoarea creanțelor din dobânzile îndoielnice înregistrate de clientelă;

- 2827 „Creanțe atașate” – pentru drepturile băncilor din dobânzile calculate la creanțele și dobânzile îndoielnice. Contul se debitează cu dobânzile calculate și cu dobânzile reactivate, trecute anterior la pierderi. În creditul contului se înregistrează dobânzile corespunzătoare încasate, dobânzile în contrapartida bunurilor mobile și imobile preluate în patrimoniul băncii prin adjudecare, dobânzile trecute la pierderi și rezerva generală pentru riscul de creditare consumată în vederea acoperirii pierderilor din astfel de dobânzi. Soldul debitor al contului evidențiază creanțele din dobânzile calculate și neajunse la scadență, aferente creanțelor sau dobânzilor îndoielnice înregistrate de clientelă.

Tipurile de înregistrări contabile specifice creanțelor restante și îndoielnice în relațiile băncilor cu clientela sunt asemănătoare cu cele descrise pentru astfel de creanțe din operațiunile de trezorerie și interbancare sau din operațiunile cu valorile imobilizate descrise în capitolele anterioare. În plus, facem și următoarele precizări:

- la înregistrarea dobânzilor calculate pentru creanțele restante sau cele îndoielnice, conturile specifice de creanțe atașate fac corespondență cu contul de venituri 7028 „Dobânzi din creanțe restante și îndoielnice”;

- pentru înregistrarea pierderilor din creanțe îndoielnice, dobânzi îndoielnice și din creanțele atașate acestora, conturile corespunzătoare intră în corespondență cu conturile de cheltuieli 667 „Pierderi din creanțe nerecuperabile acoperite cu provizioane” și 668 „Pierderi din creanțe nerecuperabile neacoperite cu provizioane”;

- în vederea înregistrării reactivării creanțelor îndoielnice, dobânzilor îndoielnice și a creanțelor atașate acestora trecute anterior la pierderi, conturile corespunzătoare se debitează prin creditul contului de venituri 767 „Venituri din recuperări de creanțe amortizate”;

- la înregistrarea creanțelor sau dobânzilor îndoielnice și a creanțelor atașate acestora stinse cu bunuri mobile sau imobile preluate în patrimoniul băncii prin adjudecare, conturile respective se creditează în corespondență cu contul 3566 „Alți creditorii diverși”.

5.9. CONTABILITATEA PROVIZIOANELOR PENTRU CREANȚE DIN OPERAȚIUNI CU CLIENTELA

Societățile bancare au obligația să ia toate măsurile pentru protejarea disponibilităților lor și a persoanelor juridice sau fizice, prin limitarea riscurilor posibile.

Pentru riscurile generate de activitatea de creditare a clienților lor, băncile utilizează, conform legii, rezerva generală pentru riscul de creditare. Pentru aceleași riscuri, dar și pentru cele legate de alte operațiuni cu clientela, băncile pot constitui, pe seama cheltuielilor, provizioane speciale, în vederea acoperirii cheltuielilor și pierderilor aferente. În acest context, se pune în funcțiune contul de pasiv 291 „Provizioane pentru creanțe din operațiuni cu clientela”, care are două conturi sintetice de gradul II și anume:

- 2911 „Provizioane specifice de risc de credit”;
- 2912 „Provizioane specifice de risc de dobândă”.

Aceste conturi se creditează cu provizioanele constituite sau majorate și se debitează cu sumele reprezentând diminuarea, anularea sau consumarea provizioanelor pentru creanțe din operațiuni cu clientela. Soldurile creditoare ale conturilor reprezintă valoarea provizioanelor specifice constituite.

În contabilitatea bancară aceste tipuri de operațiuni se înregistrează astfel:

1. Constituirea de provizioane specifice noi sau majorarea celor existente:

1.	6621 (6622) „Cheltuieli cu provizioane specifice de risc de credit” („Cheltuieli cu provizioane specifice de risc de dobândă”)	=	2911 (2912) „Provizioane specifice de risc de credit” („Provizioane specifice de risc de dobândă”)	250.000.000
----	--	---	--	-------------

2. Diminuarea, anularea sau consumarea provizioanelor specifice:

2.	2911 (2912) „Provizioane specifice de risc de credit” („Provizioane specifice de risc de dobândă”)	=	7621 (7622) „Venituri din provizioane specifice de risc de credit” („Venituri din provizioane specifice de risc de dobândă”)	200.000.000
----	--	---	--	-------------

CAPITOLUL 6

CONTABILITATEA OPERAȚIUNILOR CU TITLURI ȘI A DECONTĂRILOR ÎNTRABANCARE

Clasa 3 din planul de conturi al societăților bancare cuprinde conturile cu ajutorul cărora se înregistrează operațiunile cu titlurile de valoare, decontările intrabancare, operațiunile cu debitorii și creditorii, cu stocurile și operațiunile de regularizare.

6.1. REFLECTAREA ÎN CONTABILITATE A OPERAȚIUNILOR CU TITLURI

6.1.1. Delimitări și structuri privind titlurile de valoare

Din punct de vedere bancar sunt considerate titluri de valoare:

a – *Valorile mobiliare* – sunt instrumente negociabile emise în țara noastră sau în străinătate, au formă materială sau se evidențiază prin înscrieri în conturi. Asemenea titluri conferă deținătorilor lor drepturi patrimoniale asupra emitentului, conform legii și în condițiile specificate în prospectul de emisiune. Sunt valori mobiliare acțiunile, obligațiunile, precum și instrumentele financiare derivate, încadrate de Comisia Națională a Valorilor Mobiliare în această categorie, potrivit reglementărilor în vigoare.

b – *Titlurile de stat* – se emit de organele de specialitate ale administrației publice centrale, de regulă, sub formă dematerializată. Proprietatea asupra acestor titluri se înregistrează la BNR, iar orice schimbare a titularului dreptului de proprietate se anunță acesteia. Se încadrează în această categorie de titluri certificatele de trezorerie și bonurile de tezaur și se mai numesc și efecte publice.

c – *Titlurile pieței interbancare* – se emit de către societățile bancare și se negociază pe piața interbancară. Fac parte din această structură biletul la ordin negociabil și certificatele interbancare.

d – *Alte titluri negociabile* – includ titlurile emise din inițiativa altor instituții financiar-bancare, în baza unor reglementări specifice; sunt negociabile pe o piață organizată și reprezintă drepturi de creanțe pe o perioadă determinată. Intră în această categorie biletele de trezorerie, certificatele de depozit și altele.

În funcție de veniturile pe care le generează, titlurile de valoare se împart în:

- *titluri cu venit fix*, care au o rată fixă a dobânzii, referindu-se la obligațiuni, certificate sau bilete de trezorerie etc.;
- *titluri cu venit variabil*, precum acțiunile, care dau dreptul la dividende, ce se constituie ca venituri dependente de profitul net al emitentului, de la sfârșitul exercițiului financiar.

Contabilizarea titlurilor de valoare se efectuează în raport cu intenția societății bancare cu privire la durata de deținere și utilizare a titlurilor, manifestată cu ocazia achiziționării sau pe parcursul păstrării acestora. Din acest punct de vedere, titlurile se clasifică în categoriile:

A. Titlurile de tranzacție – trebuie să îndeplinească simultan următoarele condiții:

- intenția de tranzacționare să se realizeze în cel mult șase luni;
- să facă obiectul vânzării – cumpărării pe piața valorilor mobiliare;
- prețul de piață să fie sistematic accesibil terților interesați.

Băncile analizează lunar portofoliul de titluri de tranzacție, reclasându-le, dacă este cazul, în alte categorii (titluri de plasament, titluri de investiții). În această grupare se includ obligațiunile, titlurile de creanță negociabile, titlurile pieței interbancare, acțiunile, alte titluri cu venit fix sau variabil.

Asemenea titluri de valoare se înregistrează în contabilitate, la data achiziției, când are loc schimbul de proprietate, la valoarea de intrare, formată din prețul de cumpărare, cheltuielile accesorii achiziționării și dobânda (cuponul) calculată pentru perioada scursă (pentru titlurile cu venit fix). La sfârșitul lunii, titlurile de tranzacție se evaluează la prețul pieței, iar diferențele constatate se înregistrează în conturile de venituri sau de cheltuieli, după caz. Cesiunea titlurilor de tranzacție se contabilizează la prețul de vânzare, iar diferențele față de valoarea contabilă se evidențiază, după caz, în conturile de venituri sau de cheltuieli. La inventariere, titlurile

de tranzacție se evaluează la prețul pieței din ziua cea mai apropiată datei inventarului.

B – Titlurile de plasament – sunt achiziționate cu intenția de a fi păstrate o perioadă mai mare de șase luni, dar nu până la scadență. Se includ în această categorie titlurile cu venit fix sau variabil ca la titlurile de tranzacție.

Titlurile de plasament se înregistrează în contabilitate, la data cumpărării lor, la prețul de achiziție. Cheltuielile accesorii de procurare se evidențiază separat, prin conturile de cheltuieli, iar dobânda aferentă perioadei scurse se reflectă prin contul de creanțe atașate. Titlurile de plasament provenite din reclasarea celor de tranzacție, se înregistrează la prețul pieței din ziua transferului. Tot la prețul pieței se evaluează titlurile de plasament și la sfârșitul lunii, când diferențele favorabile nu se înregistrează în contabilitate, iar pentru diferențele nefavorabile se constituie provizioane. Pentru titlurile de valoare cu venit fix, lunar se evidențiază ca venit dobânzile calculate, prin contul de creanțe atașate. La titlurile cu venit varia-bil, dividendele încasate se înregistrează prin contul de venituri corespun-zătoare.

Contabilizarea cesiunii titlurilor de plasament se face la prețul de vânzare, iar diferențele față de valoarea contabilă se înregistrează în conturile de venituri sau de cheltuieli, după caz. În conturile de cheltuieli se înregistrează și cheltuielile de vânzare a acestor titluri. Când vânzarea are ca obiect o parte dintr-un ansamblu de titluri de aceeași natură și care conferă aceleași drepturi, valoarea contabilă a acestora se stabilește pe baza metodei costului mediu ponderat (CMP) sau metodei FIFO (primul intrat – primul ieșit).

La inventariere, titlurile de plasament se evaluează la prețul pieței, în funcție de cotarea sau necotarea acestora. Valoarea de inventar a titlurilor cotate se stabilește pe baza cursului cel mai recent, iar a titlurilor necotate, în funcție de valoarea probabilă de negociere, stabilită pe baza unor criterii, precum: prețul realizat la ultimele tranzacții, valoarea nominală, notorietatea societății emitente etc.

C – Titlurile de investiții – sunt titluri de valoare cu venit fix, achiziționate, de regulă, pentru o perioadă durabilă, cu intenția de a le deține până la scadență. Se cuprind în această structură obligațiunile, certificatele de trezorerie etc.

Aceste titluri se înregistrează în contabilitate, la data cumpărării, la prețul de achiziție. Cheltuielile accesorii de procurare fac obiectul conturilor de cheltuieli, iar dobânda pentru perioada trecută se evidențiază prin contul

de creanțe atașate. Titlurile de investiții provenite din rândul celor de plasament se înregistrează la valoarea lor de achiziție, iar cele din rândul titlurilor de tranzacție, la cursul pieței din ziua transferului. Dacă prețul de achiziție al titlurilor de investiții este superior prețului de rambursare, diferența (prima) trebuie amortizată pe durata de viață rămasă, pe seama cheltuielilor. În situația inversă, când prețul de achiziție este mai mic decât prețul de rambursare, diferența (decontarea) se eșalonează, pe perioada rămasă a titlului, pe seama veniturilor. La sfârșitul lunii, diferențele constatate în plus, între valoarea contabilă și prețul pieței, nu se înregistrează în contabilitate, iar pentru diferențele în minus, de regulă, nu se constituie provizioane. Se pot constitui provizioane pentru deprecierea titlurilor de investiții în situații ca: vânzare fortuită înainte de scadență, risc de faliment al emitentului etc.

Contabilizarea vânzării titlurilor de investiții este similară cu a titlurilor de valoare imobilizate (conform subparagrafului 3.2.2), iar evaluarea la inventariere urmează aceleași reguli ca la titlurile de plasament.

D – Părți în societățile comerciale legate;

E – Titluri de participare;

F – Titluri ale activității de portofoliu.

Ultimele trei categorii de titluri de valoare fac parte din imobilizările financiare (tratate în capitolul 3).

6.1.2. Organizarea contabilității operațiunilor cu titluri

Principalele operațiuni bancare privind titlurile de valoare se referă la:

- operațiunile de pensiune și de împrumut;
- operațiunile de vânzare, inclusiv cu posibilitate de răscumpărare;
- emisiunea de titluri.

Operațiunile de pensiune reprezintă cesiunile elementelor de activ, în baza unui contract, prin care, în mod irevocabil, societatea bancară cedentă se angajează să reprimească, iar unitatea cesionară să retrocedeze, aceleași elemente de activ, la un preț și la o dată stabilite prin contractul de pensiune. Pensiunea poate fi:

a – *simplică* – reprezintă operațiuni de creditare sau de împrumut, garantate prin transferul temporar de proprietate asupra elementelor de activ cedate (certificate de trezorerie, obligațiuni, acțiuni, titluri de creanțe

negociabile și alte titluri), dar care nu fac obiectul unor livrări efective a activelor către cesionar; operațiunile de pensie simplă se contabilizează cu ajutorul conturilor din clasa 1 (pentru operațiuni interbancare) sau din clasa 2 (pentru operațiunile cu clientela);

b – *livrată* – reprezintă operațiunile cu titluri care îndeplinesc una din condițiile:

- titlurile de valoare create material sunt livrate efectiv cesionarului;
- titlurile fac obiectul unor înregistrări în contul deschis pe numele cesionarului la un intermediar abilitat, la o societate depozitară sau chiar la emitent.

Operațiunile de pensie livrată se contabilizează exclusiv cu ajutorul conturilor din clasa 3, indiferent de calitatea contrapartidei (societăți bancare sau clientelă).

La *cedent* – cel care primește un împrumut garantat prin titluri de valoare date în pensie – contabilizarea operațiunilor se face astfel:

- menținerea în activ a titlurilor date în pensie livrată, în conturile lor de origine;
- înregistrarea în pasiv, prin contul 30121 „Titluri date în pensie livrată” a datoriei față de cesionar;
- la sfârșitul lunii, titlurile date în pensie livrată se evaluează după regulile categoriei din care fac parte, iar decontarea dobânzilor la datoria față de cesionar se înregistrează prin intermediul contului 30127 „Datorii atașate”;
- la scadență, cedentul reprimește titlurile, rambursează împrumutul și plătește dobânzile corespunzătoare.

La *cesionar* – cel care acordă creditul garantat cu titluri primite în pensie – operațiunile se contabilizează în următoarele etape:

- elementele primite în pensie nu se înscriu în bilanțul cesionarului, iar ieșirea de lichidități (creanța asupra cedentului) se înregistrează prin contul 30111 „Titluri primite în pensie livrată”;
- la sfârșitul lunii nu se evidențiază variațiile valorii titlurilor primite în pensie, dar se reflectă dobânzile de primit pentru creditul acordat, prin intermediul contului 30117 „Creanțe atașate”;
- la scadență cesionarul retrocedează titlurile, încasează creditul restituit și dobânzile aferente.

Titlurile de valoare primite în pensie livrată de către cesionar pot fi redade în pensie, vândute ferm sau date cu împrumut.

Pentru titlurile primite în pensiune și date din nou în pensiune, operațiunile contabile urmează procedura prevăzută pentru pensiunea livrată la cedent.

La vânzarea titlurilor primite în pensiune livrată, cesionarul înregistrează datoria prin contul 30272 „Alte datorii privind titlurile”, datorie evaluată în funcție de prețul pieței de la sfârșitul lunii, iar diferențele constatate se evidențiază prin conturile de venituri sau de cheltuieli, după caz.

Titlurile primite în pensiune și apoi date cu împrumut, se evidențiază de către cesionar tot prin contul 30272 „Alte datorii privind titlurile”, evaluate și ele la prețul pieței de la sfârșitul lunii. Diferențele rezultate se consemnează la fel ca la vânzarea titlurilor primite în pensiune.

În afara operațiunilor de pensiune, băncile pot efectua împrumuturi de titluri în favoarea clienților, fără cumpărarea efectivă a acestora. Contabilizarea împrumuturilor de titluri de valoare se organizează astfel:

- la *împrumutător*:

- creanța reprezentând titlurile date cu împrumut se înregistrează în conturile de „Titluri date cu împrumut” (3025, 3035, 3045), în contrapartida conturilor de titluri de valoare propriu-zise (3021, 3031, 3041);

- la fiecare închidere contabilă, titlurile se evaluează după regulile valabile categoriei în care au fost clasate, iar dobânda aferentă împrumutului de titluri se evidențiază prin conturile de creanțe atașate;

- la scadență se reflectă primirea titlurilor proprii și încasarea dobânzilor aferente.

- la *împrumutat*:

- obligația corespunzătoare titlurilor împrumutate se înregistrează în contul 30271 „Datorii privind titlurile luate cu împrumut”, în contrapartidă cu contul „Titluri luate cu împrumut” (3026), la prețul pieței din ziua realizării operațiunii;

- la sfârșitul lunii, titlurile de valoare și datoria aferentă acestora se evaluează la cursul pieței, conform regulilor titlurilor de tranzacție, iar dobânda de plătit se evidențiază prin conturile de datorii atașate;

- la scadență se restituie titlurile și se plătește dobânda corespunzătoare.

Și titlurile de valoare luate cu împrumut pot fi date în pensiune livrată, vândute ferm sau date cu împrumut.

În cazul pensiunii livrate, împrumutatul constată o datorie, pentru valoarea primită, prin contul „Titluri date în pensiune livrată” (3012). În situația de vânzare fermă sau de dare cu împrumut, împrumutatul va credita

contul „Titluri luate cu împrumut” (3026), cu valoarea de piață a titlurilor. Pentru titlurile luate cu împrumut și vândute, datoria înregistrată se evaluează la fiecare închidere contabilă, după regulile titlurilor de tranzacție.

Operațiunile de vânzare, cu posibilitate de răscumpărare, reprezintă acordul prin care societatea bancară își rezervă posibilitatea de a relua (sau răscumpăra) elementele cedate, contra plății unui preț convenit, la o dată sau la un termen stabilit.

Contabilizarea acestor operațiuni la *cedent* presupune următoarele etapele:

- cesiunea titlurilor la prețul de vânzare, iar diferența față de prețul de înregistrare se evidențiază prin contul de regularizare „Diferențe privind vânzările de titluri cu posibilitate de răscumpărare” (3732); concomitent, titlurile vândute se înregistrează în conturile din afara bilanțului;
- lunar se calculează dobânzile datorate cesionarului, care se evidențiază prin contul „Cheltuieli de plătit” (377);
- tot lunar se efectuează reevaluarea titlurilor, conform regulilor prevăzute pentru categoria respectivă de titluri;
- la exercitarea opțiunii de răscumpărare, titlurile reintră în activul cedentului la prețul inițial (valoarea contabilă de ieșire), iar diferența între prețul de cesiune și cel inițial se înregistrează în contul corespunzător de regularizare (3732); dacă nu se exercită opțiunea de răscumpărare, soldurile conturilor implicate se regularizează prin conturile de trezorerie și de rezultate.

În contabilitatea *cesionarului*, aceste operațiuni se evidențiază în următoarele etape:

- cumpărarea la prețul de achiziție și înregistrarea titlurilor în portofoliul respectiv; concomitent titlurile cumpărate cu posibilitate de revânzare se evidențiază în conturile din afara bilanțului, la prețul convenit;
- lunar se înregistrează dobânzile cuvenite, prin intermediul contului „Venituri de primit” (378);
- dacă se exercită opțiunea de răscumpărare, titlurile sunt scoase din activul cesionarului la valoarea de achiziție; concomitent, se soldează și contul din afara bilanțului în care au fost reflectate;
- dacă opțiunea de răscumpărare nu se materializează, soldurile conturilor implicate se regularizează prin conturile de trezorerie și de rezultate.

Datoriile constituite prin titluri de valoare reprezintă împrumuturile obținute de o bancă, pe seama emisiunii de titluri, pentru asigurarea necesităților de lichidități, pe termen scurt, mediu sau lung. Titlurile care pot fi emise în acest scop sunt:

- titlurile de piață interbancară;
- titlurile de creanțe negociabile;
- obligațiuni;
- alte titluri.

Contabilizarea operațiunilor privind datoriile constituite prin titluri asigură evidența:

- emisiunii și subscrierii titlurilor;
- rambursării împrumuturilor primite și plata dobânzilor aferente.

Împrumuturile primite pe baza titlurilor emise se înregistrează ca datorii, la valoarea de rambursare, prin conturile de titluri (3211, 3221, 3251, 3261). Cheltuielile de emisiune (publicitate, comisioane, tipărire, taxe etc.) pot fi cuprinse, în totalitate, în conturile de cheltuieli ale perioadei în care au apărut sau pot fi repartizate pe mai multe perioade (cu ajutorul conturilor „Cheltuieli pentru operațiunile cu titluri” – 603 și, respectiv, „Alte cheltuieli de repartizat” – 3749).

Primele de emisiune și primele de rambursare se înregistrează în conturi distincte („Prime de emisiune privind titlurile cu venit fix” – 3741, respectiv, „Prime de rambursare privind titlurile cu venit fix” – 3742) și se amortizează eșalonat, până la scadența titlurilor.

Dobânzile datorate pentru împrumuturile primite se evidențiază prin conturile de datorii atașate corespunzătoare (3217, 3227, 3257, 3267).

Băncile pot emite și obligațiuni convertibile în acțiuni, ai căror posesori au dreptul, ca în cadrul unui termen stabilit prin contractul de emisiune, să-și exercite opțiunea de transformare a titlurilor în acțiuni, situație când intervine contul de capital social și, eventual, contul de prime de conversie a obligațiunilor în acțiuni.

6.1.3. Contabilitatea titlurilor primite sau date în pensune livrată

Contul sintetic 301 „Titluri primite sau date în pensune livrată” este un cont bifuncțional și are două conturi sintetice de gradul II, și anume:

- 3011 „Titluri primite în pensune livrată”, cont de activ, care se defalcă pe subconturile:

- 30111 „Titluri primite în pensiune livrată” – reflectă valoarea titlurilor primite cu scopul de a crește portofoliul propriu de titluri, de a fi redade în pensiune, date cu împrumut sau vândute ferm. Contul se debitează cu suma creditelor acordate pe baza titlurilor primite în pensiune livrată și se creditează cu suma creditelor corespunzătoare rambusate, concomitent cu restituirea titlurilor și cu suma creditelor trecute la creanțe restante sau îndoielnice. Soldul debitor al contului reprezintă suma creditelor acordate altor bănci sau clientelei pe baza titlurilor primite în pensiune livrată de la acestea, neajunse la scadență;
- 30117 „Creanțe atașate” - evidențiază drepturile din dobânzile aferente titlurilor primite în pensiune livrată. În debitul contului se înregistrează suma dobânzilor calculate, iar în credit, suma dobânzilor corespunzătoare încasate sau trecute la creanțe restante ori îndoielnice. Soldul debitor al contului reflectă creanțele din dobânzile calculate și neajunse la scadență, aferente creditelor acordate pe baza titlurilor primite în pensiune livrată.
- 3012 „Titluri date în pensiune livrată”, cont de pasiv, care are două conturi sintetice de gradul III, și anume:
 - 30121 „Titluri date în pensiune livrată” – evidențiază valoarea titlurilor primite anterior în pensiune sau provenite din portofoliul propriu al băncii și date în pensiune livrată. Contul se creditează cu suma împrumuturilor primite de la alte bănci sau de la clientelă, pe baza titlurilor date în pensiune livrată acestora și se debitează cu suma împrumuturilor corespunzătoare rambursate în contrapartida titlurilor restituite. Soldul creditor al contului reprezintă suma împrumuturilor primite de bancă pe baza titlurilor de valoare date în pensiune livrată și neajunse la scadență;
 - 30127 „Datorii atașate” – reflectă obligațiile băncii privind dobânzile aferente titlurilor date în pensiune livrată. În creditul contului se înregistrează dobânzile calculate, iar în debit, dobânzile corespunzătoare plătite. Soldul creditor al contului reprezintă datoriile privind dobânzile calculate și neajunse la scadență, aferente împrumuturilor primite de la alte bănci sau de la clientelă pe seama titlurilor de valoare date în pensiune livrată acestora.

Operațiunile cu titlurile de valoare primite sau date în pensiune livrată se reflectă în contabilitatea societăților bancare, astfel:

1. Darea în pensiune livrată a titlurilor de valoare.

a. – primirea de împrumuturi pe baza titlurilor date în pensiune livrată:

1a.	1111(121, 122, 2511) „Cont curent la BNR” („Conturi de corespondent la bănci”, „Conturi de corespondent ale băncilor”, „Conturi curente”)	=	30121 „Titluri date în pensiune livrată”	250.000.000
-----	---	---	---	-------------

b. – înregistrarea dobânzilor datorate:

1b.	6031 „Dobânzi la titlurile date în pensiune livrată”	=	30127 „Datorii atașate”	40.000.000
-----	---	---	----------------------------	------------

c. – rambursarea împrumutului și plata dobânzilor aferente:

1c.	% 30121 „Titluri date în pensiune livrată” 30127 „Datorii atașate”	=	1111 (121, 122, 2511) „Cont curent la BNR” („Conturi de corespondent la bănci”, „Conturi de corespondent ale băncilor”, „Conturi curente”)	165.000.000 125.000.000 40.000.000
-----	--	---	--	--

2. Primirea în pensiune livrată a titlurilor de valoare.

a. – acordarea de credite pe seama titlurilor primite în pensiune livrată:

2a.	30111 „Titluri primite în pensiune livrată”	=	1111 (121, 122, 2511) „Cont curent la BNR” („Conturi de corespondent la bănci”, „Conturi de corespondent ale băncilor”, „Conturi curente”)	200.000.000
-----	--	---	--	-------------

b. – înregistrarea dobânzilor cuvenite băncii:

2b.	30117 „Creanțe atașate”	=	7031 „Dobânzi la titlurile primite în pensiune livrată”	25.000.000
-----	----------------------------	---	--	------------

c – restituirea creditului și încasarea dobânzilor aferente:

2c.	1111 (121, 122, 2511) „Cont curent la BNR” („Conturi de corespondent la bănci”, „Conturi de corespondent ale băncilor”, „Conturi curente”)	=	% 30111 „Titluri primite în pensie livrată” 30117 „Creanțe atașate”	115.000.000 100.000.000 15.000.000
-----	--	---	---	--

d – trecerea la creanțe restante a creditelor acordate pe baza titlurilor primite în pensie livrată și nerambursate la termen:

2d.	3811 „Creanțe restante”	=	30111 „Titluri primite în pensie livrată”	50.000.000
-----	----------------------------	---	--	------------

e – trecerea la creanțe restante a dobânzilor neîncasate la scadență:

2e.	3812 „Dobânzi restante”	=	30117 „Creanțe atașate”	10.000.000
-----	----------------------------	---	----------------------------	------------

f – reflectarea ca îndoielnice a creditelor acordate și nerambursate:

2f.	3821 „Creanțe îndoielnice”	=	3811 (30111) „Creanțe restante” („Titluri primite în pensie livrată”)	30.000.000
-----	-------------------------------	---	---	------------

g – înregistrarea ca îndoielnice a dobânzilor neîncasate:

2g.	3822 „Dobânzi îndoielnice”	=	3812 (30117) „Dobânzi restante” („Creanțe atașate”)	5.000.000
-----	-------------------------------	---	---	-----------

h – încasarea creditelor sau dobânzilor restante ori îndoielnice:

2h.	1111 (121, 122, 2511) „Cont curent la BNR” („Conturi de corespondent la bănci”, „Conturi de corespondent ale băncilor”, „Conturi curente”)	=	3811 (3812, 3821, 3822) „Creanțe restante” („Dobânzi restante”, „Creanțe îndoielnice”, „Dobânzi îndoielnice”)	20.000.000
-----	--	---	---	------------

3. Primirea în pensie livrată a titlurilor de valoare și redarea acestora în pensie livrată (la cesionar).

a – acordarea creditelor pe baza titlurilor primite în pensie livrată:

3a.	30111 „Titluri primite în pensie livrată”	=	1111 „Cont curent la BNR”	400.000.000
-----	--	---	------------------------------	-------------

b – primirea de împrumuturi pe seama titlurilor redade în pensiune livrată:

3b.	1111 „Cont curent la BNR”	=	30121 „Titluri date în pensiune livrată”	300.000.000
-----	------------------------------	---	--	-------------

c – înregistrarea dobânzilor cuvenite pentru creditele acordate:

3c.	30117 „Creanțe atașate”	=	7031 „Dobânzi la titlurile primite în pensiune livrată”	75.000.000
-----	----------------------------	---	--	------------

d – evidențierea dobânzilor datorate pentru împrumuturile primite:

3d.	6031 „Dobânzi la titlurile date în pensiune livrată”	=	30127 „Datorii atașate”	50.000.000
-----	--	---	----------------------------	------------

e – rambursarea împrumuturilor primite și plata dobânzilor aferente:

3e.	% 30121 „Titluri date în pensiune livrată” 30127 „Datorii atașate”	=	1111 „Cont curent la BNR”	<u>200.000.000</u> 150.000.000 50.000.000
-----	---	---	------------------------------	---

f – restituirea creditelor acordate și încasarea dobânzilor corespunzătoare:

3f.	1111 „Cont curent la BNR”	=	% 30111 „Titluri primite în pensiune livrată” 30117 „Creanțe atașate”	<u>275.000.000</u> 200.000.000 75.000.000
-----	------------------------------	---	--	---

6.1.4. Contabilitatea titlurilor de tranzacție

Operațiunile cu titluri de tranzacție sunt reflectate în contabilitate cu ajutorul contului de activ 302 „Titluri de tranzacție”, care are următoarele conturi de gradul II și III:

- 3021 „Titluri de tranzacție” – cont de activ, ce evidențiază titlurile de valoare cotate, achiziționate (sau vândute) cu intenția de a le revinde (sau răscumpăra) înainte de scadență, dar nu mai târziu de șase luni de la data tranzacției. În funcție de felul titlurilor tranzacționate, operațiunile aferente acestora se înregistrează cu ajutorul subconturilor:

- 30211 „Efecte publice și valori asimilate”;
- 30212 „Obligațiuni și alte titluri cu venit fix”;
- 30213 „Acțiuni și alte titluri cu venit variabil”;
- 30214 „Acțiuni proprii”.

Aceste conturi se debitează cu valoarea de achiziție, inclusiv cheltuielile accesorii și dobânzile calculate pentru perioada scursă, a titlurilor cumpărate, cu valoarea de înregistrare a titlurilor vândute cu posibilitate de răscumpărare și răscumpărate, cu valoarea acțiunilor proprii răscumpărate, cu valoarea titlurilor date cu împrumut și restituite și cu diferențele favorabile din reevaluarea titlurilor sau din cesiunea titlurilor la prețul pieței. În creditul conturilor se reflectă valoarea titlurilor de tranzacție vândute, date cu împrumut, reclasate în titluri de plasament sau de investiții, diferențele nefavorabile din reevaluarea ori cesiunea titlurilor la prețul pieței și valoarea titlurilor de tranzacție trecute la creanțe restante sau îndoielnice. Soldurile debitoare ale subconturilor reprezintă valoarea titlurilor de tranzacție existente în portofoliul băncii.

- 3025 „Titluri date cu împrumut” – cont de activ, care reflectă creanțele reprezentând valoarea titlurilor de tranzacție date cu împrumut ce nu mai figurează în contul lor de origine. Pentru înregistrarea operațiunilor de dare cu împrumut a titlurilor de tranzacție intră în funcțiune subconturile:

- 30251 „Efecte publice și valori asimilate”;
- 30252 „Obligațiuni și alte titluri cu venit fix”;
- 30253 „Acțiuni și alte titluri cu venit variabil”;
- 30254 „Acțiuni proprii”.

În debitul acestor conturi se evidențiază valoarea titlurilor date cu împrumut, valoarea titlurilor primite în pensiune livrată și date cu împrumut, valoarea titlurilor luate cu împrumut și date apoi cu împrumut și diferențele favorabile din reevaluarea tuturor acestor titluri. În creditul conturilor se înregistrează valoarea titlurilor date cu împrumut și restituite, valoarea titlurilor primite în pensiune livrată și apoi date cu împrumut și restituite, valoarea titlurilor luate cu împrumut și date apoi cu împrumut, dar restituite, diferențele nefavorabile din reevaluarea tuturor acestor titluri și valoarea titlurilor de tranzacție date cu împrumut trecute la creanțe restante ori îndoielnice. Soldurile debitoare ale subconturilor arată valoarea titlurilor de tranzacție date cu împrumut.

Drepturile băncii din dobânzile aferente titlurilor de tranzacție date cu împrumut sunt reflectate de subcontul 30257 „Creanțe atașate”, care se debitează cu suma dobânzilor calculate și se creditează cu suma dobânzilor corespunzătoare încasate și cu suma dobânzilor trecute la creanțe restante

ori îndoielnice. Soldul debitor al subcontului arată valoarea creanțelor din dobânzile calculate și neajunse la scadență, aferente titlurilor de tranzacție date cu împrumut.

- 3026 „*Titluri luate cu împrumut*” – cont de activ, care reflectă valoarea titlurilor de tranzacție luate cu împrumut, pe feluri de titluri de valoare, încât se pun în funcțiune subconturile:

- 30261 „*Efecte publice și valori asimilate*”;
- 30262 „*Obligațiuni și alte titluri cu venit fix*”;
- 30263 „*Acțiuni și alte titluri cu venit variabil*”;
- 30264 „*Acțiuni proprii*”.

Aceste conturi se debitează cu valoarea titlurilor luate cu împrumut și cu diferențele favorabile din reevaluarea acestora la prețul pieței. În creditul conturilor se înregistrează valoarea, la data restituirii, a titlurilor luate cu împrumut și diferențele nefavorabile din reevaluarea titlurilor respective la cursul pieței. Soldurile debitoare ale subconturilor arată valoarea titlurilor de tranzacție luate de împrumut.

- 3027 „*Datorii privind titlurile*” – cont de pasiv, care se dezvoltă pe următoarele subconturi:

- 30271 „*Datorii privind titlurile luate cu împrumut*” reflectă obligațiile băncii din titlurile de tranzacție luate cu împrumut. În creditul contului se evidențiază valoarea titlurilor luate cu împrumut și diferențele favorabile din reevaluarea acestor titluri la cursul pieței, iar în debit, valoarea titlurilor respective la data restituirii și diferențele nefavorabile din reevaluarea titlurilor luate cu împrumut, aferente scăderii cursului acestora pe piața. Soldul creditor al subcontului reprezintă datoriile privind titlurile luate cu împrumut.

- 30272 „*Alte datorii privind titlurile*” evidențiază obligațiile aferente titlurilor rezultate din vânzarea fermă a titlurilor primite în pensiune livrată sau din acorduri de împrumuturi bazate pe titluri primite în pensiune livrată. Contul se creditează cu valoarea titlurilor primite în pensiune livrată și apoi date cu împrumut, cu valoarea titlurilor primite în pensiune livrată și vândute apoi cu posibilitate de răscumpărare și cu diferențele favorabile din reevaluarea tuturor acestor titluri. În debitul contului se înregistrează valoarea titlurilor primite în pensiune livrată și date apoi cu împrumut, dar restituite, valoarea titlurilor luate cu împrumut și apoi date cu împrumut, dar restituite, valoarea titlurilor primite în pensiune livrată și vândute apoi cu posibilitate de răscumpărare și

răscumpărate și diferențele nefavorabile din reevaluarea tuturor acestor titluri de valoare. Soldul creditor al subcontului reprezintă datoriile din titlurile primite în pensiune livrată și date apoi cu împrumut sau vândute apoi cu posibilitate de răscumpărare și din titlurile de valoare luate cu împrumut și date apoi cu împrumut.

- 30277 „Datorii atașate” reflectă obligațiile din dobânzi aferente operațiunilor cu titluri de tranzacție. În creditul contului se evidențiază dobânzile calculate, iar în debit, dobânzile corespunzătoare plătite. Soldul creditor al subcontului arată datoriile din dobânzile calculate și neajunse la scadență, aferente titlurilor de tranzacție.

Reflectarea în contabilitate a operațiunilor cu titluri de tranzacție:

1. Emiterea ordinului de cumpărare a titlurilor:

1.	921	=	999	250.000.000
	„Titluri de primit”		„Contrapartida”	

2. Reevaluarea titlurilor cumpărate și încă neprimite (diferență între valoarea stabilită în funcție de cursul pieței și valoarea de achiziție), cu diferență favorabilă (a) sau nefavorabilă (b):

2a.	3729	=	7032	15.000.000
	„Conturi de ajustare privind alte elemente din afara bilanțului”		„Venituri din titluri de tranzacție”	
2b.	6032	=	3729	10.000.000
	„Pierderi la titlurile de tranzacție”		„Conturi de ajustare privind alte elemente din afara bilanțului”	

3. Achiziționarea efectivă a titlurilor de tranzacție:

3.	3021	=	333 (1111, 121, 122)	250.000.000
	„Titluri de tranzacție”		„Conturile societăților de bursă” („Cont curent la BNR”, „Conturi de corespondent la bănci”, „Conturi de corespondent ale băncilor”)	
	și concomitent			
	999	=	921	250.000.000
	„Contrapartida”		„Titluri de primit”	

4. Corectarea valorii de achiziție a titlurilor de tranzacție cu diferențele favorabile (a) sau nefavorabile (b) din reevaluarea titlurilor cumpărate și neprimite încă:

4a.	3021 „Titluri de tranzacție”	=	3729 „Conturi de ajustare privind alte elemente din afara bilanțului”	15.000.000
4b.	3729 „Conturi de ajustare privind alte elemente din afara bilanțului”	=	3021 „Titluri de tranzacție”	10.000.000

5. Reevaluarea titlurilor de tranzacție deținute, cu diferențe favorabile (a) sau nefavorabile (b) față de cursul pieței:

5a.	3021 „Titluri de tranzacție”	=	7032 „Venituri din titluri de tranzacție”	25.000.000
5b.	6032 „Pierderi la titlurile de tranzacție”	=	3021 „Titluri de tranzacție”	20.000.000

6. Emiterea ordinului de vânzare a titlurilor de tranzacție:

6.	999 „Contrapartida”	=	922 „Titluri de livrat”	200.000.000
----	------------------------	---	----------------------------	-------------

7. Reevaluarea titlurilor vândute dar încă nelivrate, cu diferențe favorabile (a) sau nefavorabile (b) față de cursul acestora pe piață:

7a.	3021 „Titluri de tranzacție”	=	7032 „Venituri din titluri de tranzacție”	3.000.000
7b.	6032 „Pierderi la titlurile de tranzacție”	=	3021 „Titluri de tranzacție”	1.000.000

8. Reevaluarea titlurilor vândute, dar nelivrate, cu diferențe favorabile (a) sau nefavorabile (b) între valoarea stabilită în funcție de cursul pieței și prețul de vânzare:

8a.	3729 „Conturi de ajustare privind alte elemente din afara bilanțului”	=	7032 „Venituri din titlurile de tranzacție”	2.500.000
8b.	6032 „Pierderi la titlurile de tranzacție”	=	3729 „Conturi de ajustare privind alte elemente din afara bilanțului”	1.000.000

9. Vânzarea efectivă a titlurilor de tranzacție:

9.	333 (1111, 121, 122) „Conturile societăților de bursă” („Cont curent la BNR”, „Conturi de correspondent la bănci”, „Conturi de correspon- dent ale băncilor”) și concomitent 922 „Titluri de livrat”	=	3021 „Titluri de tranzacție” 999 „Contrapartida”	200.000.000 200.000.000
----	---	---	---	--

10. Închiderea diferențelor favorabile (a) sau nefavorabile (b) rezultate din reevaluarea titlurilor vândute și nelivrate, la vânzarea efectivă a acestora:

10a.	3021 „Titluri de tranzacție”	=	3729 „Conturi de ajustare privind alte elemente din afara bilanțului”	2.500.000
10b.	3729 „Conturi de ajustare privind alte elemente din afara bilanțului”	=	3021 „Titluri de tranzacție”	1.000.000

11. Vânzarea titlurilor de tranzacție fără decalaj între data cesiunii și data livrării efective a titlurilor, cu diferențe favorabile (a) sau nefavorabile (b) între prețul de înregistrare și cel de vânzare:

11a.	333 (1111) „Conturile societăților de bursă” („Cont curent la BNR”)	=	% 3021 „Titluri de tranzacție” 7032 „Venituri din titlurile de tranzacție”	<u>215.000.000</u> 200.000.000 15.000.000
11b.	% 1111(333) „Cont curent la BNR” („Conturile societăților de bursă”) 6032 „Pierderi la titlurile de tranzacție”	=	3021 „Titluri de tranzacție”	<u>200.000.000</u> 190.000.000 10.000.000

12. Reclasarea titlurilor de tranzacție în titluri de plasament și de investiții:

12.	3031 (3041) „Titluri de plasament” („Titluri de investiții”)	=	3021 „Titluri de tranzacție”	150.000.000
-----	--	---	---------------------------------	-------------

13. Darea cu împrumut a titlurilor de tranzacție:

13.	3025 „Titluri date cu împrumut”	=	3021 „Titluri de tranzacție”	100.000.000
-----	------------------------------------	---	---------------------------------	-------------

14. Reevaluarea titlurilor de tranzacție date cu împrumut, cu diferențe favorabile (a) sau nefavorabile (b):

14a.	3025 „Titluri date cu împrumut”	=	7032 „Venituri din titlurile de tranzacție”	3.000.000
14b.	6032 „Pierderi la titlurile de tranzacție”	=	3025 „Titluri date cu împrumut”	1.500.000

15. Înregistrarea dobânzilor cuvenite pentru titlurile date cu împrumut:

15.	30257 „Creanțe atașate”	=	7037 „Venituri diverse din operațiunile cu titluri”	25.000.000
-----	----------------------------	---	--	------------

16. Restituirea titlurilor de tranzacție date cu împrumut:

16.	3021 „Titluri de tranzacție”	=	3025 „Titluri date cu împrumut”	50.000.000
-----	---------------------------------	---	------------------------------------	------------

17. Încasarea dobânzilor corespunzătoare titlurilor date cu împrumut:

17.	1111 (121, 122, 2511) „Cont curent la BNR” („Conturi de corespondent la bănci”, „Conturi de corespondent ale băncilor”, „Conturi curente”)	=	30257 „Creanțe atașate”	20.000.000
-----	--	---	----------------------------	------------

18. Trecerea la creanțe restante sau îndoielnice a titlurilor de tranzacție date cu împrumut (a) și a dobânzilor corespunzătoare neîncasate (b):

18a.	3811 (3821) „Creanțe restante” („Creanțe îndoielnice”)	=	3025 „Titluri de tranzacție”	20.000.000
------	--	---	---------------------------------	------------

18b.	3812 (3822) „Dobânzi restante” („Dobânzi îndoielnice”)	=	30257 „Creanțe atașate”	5.000.000
------	--	---	----------------------------	-----------

19. Titluri de tranzacție luate cu împrumut:

19.	3026 „Titluri luate cu împrumut”	=	30271 „Datorii privind titlurile luate cu împrumut”	75.000.000
-----	--	---	---	------------

20. Reevaluarea titlurilor luate cu împrumut, cu diferențe favorabile (a) sau nefavorabile (b):

20a.	3026 „Titluri luate cu împrumut”	=	30271 „Datorii privind titlurile luate cu împrumut”	2.000.000
20b.	30271 „Datorii privind titlurile luate cu împrumut”	=	3026 „Titluri luate cu împrumut”	500.000

21. Înregistrarea dobânzilor datorate pentru titlurile de tranzacție luate cu împrumut:

21.	6037 „Cheltuieli diverse privind operațiunile cu titluri”	=	30277 „Datorii atașate”	5.000.000
-----	--	---	----------------------------	-----------

22. Restituirea titlurilor de tranzacție luate cu împrumut:

22.	30271 „Datorii privind titlurile luate cu împrumut”	=	3026 „Titluri luate cu împrumut”	50.000.000
-----	---	---	--	------------

23. Plata dobânzilor aferente titlurilor luate cu împrumut:

23.	30277 „Datorii atașate”	=	1111 (121, 122) „Cont curent la BNR” („Conturi de corespon- dent la bănci”, „Con- turi de corespondent ale băncilor”)	5.000.000
-----	----------------------------	---	--	-----------

6.1.5. Contabilitatea titlurilor de plasament

Pentru reflectarea în contabilitate a operațiunilor cu titluri de plasament funcționează contul de activ 303 „Titluri de plasament”, cu următoarele conturi sintetice de gradul II și III:

- 3031 „Titluri de plasament” – cont de activ care evidențiază titlurile de valoare achiziționate cu intenția de a le deține o perioadă mai mare de șase ani, dar nu până la scadență. Înregistrarea operațiunilor cu astfel de titluri se realizează pe feluri de hârtii de valoare, cu ajutorul subconturilor:

- 30311 „Efecte publice și valori asimilate”;
- 30312 „Obligațiuni și alte titluri cu venit fix”;
- 30313 „Acțiuni și alte titluri cu venit variabil”;
- 30314 „Acțiuni proprii”.

Aceste conturi se debitează cu valoarea de achiziție a titlurilor de plasament cumpărate (exclusiv cheltuielile de achiziție și eventualele dobânzi pentru perioada scursă), cu valoarea titlurilor vândute și răscumpărate, cu valoarea titlurilor de tranzacție reclasate în titluri de plasament, cu valoarea titlurilor de plasament date cu împrumut și restituite, cu vărsămintele rămase de efectuat pentru titlurile de plasament și cu diferențele favorabile între valoarea de înregistrare a titlurilor și valoarea de vânzare a acestora, cedate și răscumpărate. În creditul acestor conturi se reflectă valoarea titlurilor de plasament vândute, inclusiv, a celor vândute cu posibilitate de răscumpărare sau cumpărate cu posibilitate de revânzare și răscumpărate, valoarea titlurilor de plasament date cu împrumut, valoarea celor reclasate în titluri de investiții, diferențele nefavorabile între valoarea de înregistrare a titlurilor și valoarea de vânzare, valoarea titlurilor de plasament trecute la creanțe restante sau îndoielnice. Soldurile debitoare ale subconturilor reprezintă valoarea titlurilor de plasament existente.

- 3035 „Titluri date cu împrumut” – cont de activ, care reflectă creanțele reprezentând valoarea titlurilor de plasament date cu împrumut și scoase din contul lor de origine (3031 „Titluri de plasament”). Contul se dezvoltă pe următoarele subconturi:

- 30351 „Efecte publice și valori asimilate”;
- 30352 „Obligațiuni și alte titluri cu venit fix”;
- 30353 „Acțiuni și alte titluri cu venit variabil”;
- 30354 „Acțiuni proprii”.

În debitul acestor conturi se înregistrează valoarea titlurilor de plasament date cu împrumut, iar în credit, valoarea titlurilor restituite și valoarea celor trecute la creanțe restante sau îndoielnice. Soldurile debitoare ale subconturilor arată valoarea titlurilor de plasament date cu împrumut.

- 3036 „Vărsăminte de efectuat privind titlurile de plasament” – cont de pasiv care reflectă sumele rămase de plătit, legate de prețul de cumpărare a titlurilor de plasament. Contul se creditează cu sumele datorate

pentru titlurile achiziționate și se debitează cu sumele corespunzătoare achitate. Soldul creditor al contului arată sumele datorate de bancă pentru titlurile de plasament achiziționate și neachitate integral.

000.000 - 3037 „Creanțe atașate” – cont de activ care evidențiază drepturile din dobânzile aferente operațiunilor cu titluri de plasament.¹ Și acest cont se dezvoltă pe subconturi, astfel:

- 30371 „Efecte publice și valori asimilate”;
- 30372 „Obligațiuni și alte titluri cu venit fix”;
- 30373 „Acțiuni și alte titluri cu venit variabil”;
- 30374 „Acțiuni proprii”.

Aceste conturi se debitează cu creanțele din dobânzile calculate pentru titlurile de plasament și se creditează cu sumele corespunzătoare încasate sau trecute la creanțe restante ori îndoielnice. Soldurile debitoare ale subconturilor reprezintă drepturile din dobânzile calculate și neajunse la scadență, aferente operațiunilor cu titluri de plasament.

Înregistrarea în contabilitate a operațiunilor de cumpărare și vânzare de titluri de plasament (acțiuni):

1. Reflectarea angajamentelor de cumpărare a acțiunilor:

1.	921	=	999	300.000.000
	„Titluri de primit”		„Contrapartida”	

2. Achiziția titlurilor de plasament (cheltuielile accesorii de achiziție se reflectă direct pe contul de cheltuieli):

2.	%	=	333 (1111, 121)	305.000.000
	30313		„Conturile societăților de bursă” („Cont curent la BNR”, „Conturi de corespondent la bănci”)	300.000.000
	„Acțiuni și alte titluri cu venit variabil”			
	60331		„Cheltuieli de achiziție” și concomitent	5.000.000
	999	=	921	300.000.000
	„Contrapartida”		„Titluri de primit”	

3. Emiterea ordinului de vânzare a acțiunilor:

3.	999	=	922	250.000.000
	„Contrapartida”		„Titluri de livrat”	

¹ Dividendele corespunzătoare titlurilor de plasament cu venit variabil se înregistrează, la încasare, în contul 70333 „Dividende și venituri asimilate”, în contrapartida conturilor de trezorerie ori ale clientelei.

4. Vânzarea acțiunilor cu diferențe favorabile (cheltuielile accesorii de vânzare se înregistrează distinct):

4.	333 (1111)	=	%	265.000.000
	„Conturile societăților de bursă” („Cont curent la BNR”)		30313	250.000.000
			„Acțiuni și alte titluri cu venit variabil”	
			70336	15.000.000
	6039	=	333 (1111)	1.500.000
	„Comisioane”		„Conturile societăților de bursă” („Cont curent la BNR”)	
		și concomitent		
	922	=	999	250.000.000
	„Titluri de livrat”		„Contrapartida”	

5. Vânzarea acțiunilor cu diferențe nefavorabile (cheltuielile de vânzare se evidențiază distinct):

5.	%	=	30313	250.000.000
	333 (121, 122)		„Acțiuni și alte titluri cu venit variabil”	240.000.000
	„Conturile societăților de bursă” („Conturi de corespondent la bănci”, „Conturi de corespondent ale băncilor”)			
	60336			10.000.000
	„Pierderi din cesiune”			
	6039	=	333 (121, 122)	1.500.000
	„Comisioane”		„Conturile societăților de bursă” („Conturi de corespondent la bănci”, „Conturi de corespondent ale băncilor”)	
		și concomitent		
	922	=	999	250.000.000
	„Titluri de livrat”		„Contrapartida”	

6. Încasarea dividendelor aferente acțiunilor deținute de bancă:

6.	1111 (121, 122)	=	70333	50.000.000
	„Cont curent la BNR”		„Dividende și venituri asimilate”	
	(„Conturi de corespondent la bănci”, „Conturi de corespondent ale băncilor”)			

Reflectarea în contabilitate a operațiunilor de cumpărare și vânzare de titluri de plasament (obligațiuni):

1. Emiterea ordinului de cumpărare a obligațiunilor:

1.	921	=	999	400.000.000
	„Titluri de primit”		„Contrapartida”	

2. Achiziționarea efectivă a obligațiunilor, cu evidențierea distinctă a dobânzilor pentru perioada scursă și a cheltuielilor de achiziție:

2.	%	=	333 (121, 122)	420.000.000
	30312		„Conturile societăților de bursă” („Conturi de corespondent la bănci”,	400.000.000
	„Obligațiuni și alte titluri cu venit fix”		„Conturi de corespondent ale băncilor”)	
	30372			16.000.000
	„Creanțe atașate”			
	60331			4.000.000
	„Cheltuieli de achiziție” și concomitent			
	999	=	921	400.000.000
	„Contrapartida”		„Titluri de primit”	

3. Înregistrarea dobânzilor calculate pentru perioada următoare:

3.	30372	=	70331	24.000.000
	„Creanțe atașate”		„Dobânzi”	

4. Trecerea la creanțe restante sau îndoielnice a dobânzilor neîn-casate:

4.	3812 (3822)	=	30372	5.000.000
	„Dobânzi restante”		„Creanțe atașate”	
	(„Dobânzi îndoielnice”)			

5. Încasarea dobânzilor curente, restante sau îndoielnice:

5.	1111 (121, 122, 2511)	=	30372 (3812, 3822)	30.000.000
	„Cont curent la BNR”		„Creanțe atașate”	
	(„Conturi de corespondent la bănci”, „Conturi de corespondent ale băncilor”, „Conturi curente”)		(„Dobânzi restante”, „Dobânzi îndoielnice”)	

6. Emiterea ordinului de vânzare a obligațiunilor:

6.	999	=	922	300.000.000
	„Contrapartida”		„Titluri de livrat”	

7. Vânzarea efectivă a obligațiunilor, cu diferență favorabilă între valoarea de înregistrare și cea de cesiune (dobânda pentru perioada scursă se evidențiază distinct):

7.	333 (1111)	=	%	175.000.000
	„Conturile societăților de bursă” („Cont curent la BNR”)		30312	150.000.000
			„Obligațiuni și alte titluri cu venit fix”	
			30372	10.000.000
			„Creanțe atașate”	
			70336	15.000.000
			„Venituri din cesiune” și concomitent	
	922	=	999	150.000.000
	„Titluri de livrat”		„Contrapartida”	

8. Vânzarea efectivă a obligațiunilor cu diferență nefavorabilă între prețul de înregistrare și prețul de cesiune:

8.	333 (121, 122)	=	%	147.500.000
	„Conturile societăților de bursă” („Conturi de corespondent la bănci”, „Conturi de corespondent ale băncilor”)		30312	140.000.000
			„Obligațiuni și alte titluri cu venit fix”	
			30372	7.500.000
			„Creanțe atașate”	
	60336	=	30312	10.000.000
	„Pierderi din cesiune” și concomitent		„Obligațiuni și alte titluri cu venit fix”	
	922	=	999	150.000.000
	„Titluri de livrat”		„Contrapartida”	

9. Înregistrarea cheltuielilor accesorii la vânzarea obligațiunilor:

9.	6039	=	333 (1111)	2.500.000
	„Comisioane”		„Conturile societăților de bursă” („Cont curent la BNR”)	

Înregistrarea în contabilitate a altor operațiuni cu titlurile de plasament:

1. Darea cu împrumut a titlurilor de plasament:

1.	3035	=	3031	250.000.000
	„Titluri date cu împrumut”		„Titluri de plasament”	

2. Evidențierea dobânzilor cuvenite pentru titlurile date cu împrumut:

2.	3037 = 7037	10.000.000
	„Creanțe atașate”	„Venituri diverse din operațiunile cu titluri”

3. Restituirea titlurilor date cu împrumut:

3.	3031 = 3035	125.000.000
	„Titluri de plasament”	„Titluri date cu împrumut”

4. Încasarea dobânzilor:

4.	1111 (2511, 121, 122) = 3037	6.000.000
	„Cont curent la BNR”	„Creanțe atașate”
	(„Conturi curente”,	
	„Conturi de corespondent la bănci”, „Conturi de corespondent ale băncilor”)	

5. Trecerea la creanțe restante a titlurilor date cu împrumut (a) și a dobânzilor aferente (b):

5a.	3811 = 3035	50.000.000
	„Creanțe restante”	„Titluri date cu împrumut”
5b.	3812 = 3037	4.000.000
	„Dobânzi restante”	„Creanțe atașate”

6. Trecerea la creanțe îndoielnice a titlurilor date cu împrumut (a) și a dobânzilor corespunzătoare (b):

6a.	3821 = 3035 (3811)	25.000.000
	„Creanțe îndoielnice”	„Titluri date cu împrumut” („Creanțe restante”)
6b.	3822 = 3037 (3812)	2.500.000
	„Dobânzi îndoielnice”	„Creanțe atașate” („Dobânzi restante”)

7. Încasarea creanțelor restante și îndoielnice:

7.	1111 (121, 122, 2511) = 3811 (3812, 3821, 3822)	40.000.000
	„Cont curent la BNR”	„Creanțe restante”
	(„Conturi de corespondent la bănci”,	(„Dobânzi restante”,
	„Conturi de corespondent ale băncilor”,	„Creanțe îndoielnice”,
	„Conturi curente”)	„Dobânzi îndoielnice”)

8. Achiziționarea de titluri de plasament cu achitarea parțială a contravalorii acestora:

8.	3031	=	%	300.000.000
	„Titluri de plasament”		333 (2511)	200.000.000
			„Conturile societăților de bursă” („Conturi curente”)	
			3036	100.000.000
			„Vărsăminte de efectuat privind titlurile de plasament”	

9. Plata ulterioară a sumelor datorate:

9.	3036	=	2511 (1111)	100.000.000
	„Vărsăminte de efectuat privind titlurile de plasament”		„Conturi curente” („Cont curent la BNR”)	

10. Reclasarea titlurilor de plasament în titluri de investiții:

10.	3041	=	3031	150.000.000
	„Titluri de investiții”		„Titluri de plasament”	

6.1.6. Contabilitatea titlurilor de investiții

Reflectarea în contabilitatea bancară a titlurilor de investiții se realizează cu ajutorul contului de activ **304 „Titluri de investiții”**, care funcționează prin intermediul următoarelor conturi sintetice de gradul II și III:

- 3041 „Titluri de investiții” – cont de activ, pentru evidențierea titlurilor cu venit fix achiziționate cu intenția de a le păstra o perioadă durabilă, în principiu până la scadență și se dezvoltă pe subconturile:
- 30411 „Efecte publice și valori asimilate”;
- 30412 „Obligațiuni și alte titluri cu venit fix”.

În debitul acestor conturi se înregistrează valoarea de achiziție a titlurilor de investiții cumpărate (exclusiv, cheltuielile de achiziție și dobânzile calculate pentru perioada scursă), inclusiv, a celor cumpărate cu posibilitate de răscumpărare, valoarea titlurilor de tranzacție sau de plasament reclasate în titluri de investiții, valoarea titlurilor de investiții date cu împrumut și restituite, valoarea titlurilor de investiții vândute și răscumpărate și sumele reprezentând venituri din prime aferente titlurilor de investiții pentru

perioada reziduală. În creditul conturilor se evidențiază valoarea de înregistrare a titlurilor de investiții vândute, a celor vândute cu posibilitate de revânzare sau cumpărate cu posibilitate de răscumpărare și răscumpărate, valoarea titlurilor rambursate de emitenți, valoarea titlurilor de investiții date cu împrumut, amortizarea diferențelor nefavorabile între prețul de achiziție și prețul de rambursare a titlurilor pe perioada reziduală a acestora, diferențele nefavorabile rezultate din cesiunea titlurilor de investiții, valoarea titlurilor de investiții trecute la creanțe restante sau îndoielnice. Soldurile debitoare ale subconturilor reprezintă valoarea titlurilor de investiții existente.

- 3045 „*Titluri date cu împrumut*” – cont de activ, pentru reflectarea creanțelor băncii reprezentând titlurile cu venit fix date cu împrumut care nu mai figurează în contul lor de origine (3041 „*Titluri de investiții*”) și are subconturile:

- 30451 „Efecte publice și valori asimilate”;
- 30452 „Obligațiuni și alte titluri cu venit fix”.

Aceste conturi se debitează cu valoarea titlurilor de investiții date cu împrumut și cu veniturile din prime aferente titlurilor date cu împrumut pe perioada reziduală a acestora, și se creditează cu valoarea titlurilor de investiții restituite, cu amortizarea (decotarea) primelor de rambursare a titlurilor date cu împrumut pe perioada rămasă a acestora și cu valoarea titlurilor date cu împrumut dar trecute la creanțe restante sau îndoielnice. Soldurile debitoare ale subconturilor arată valoarea titlurilor de investiții date cu împrumut.

- 3046 „*Diferențe de conversie*” – cont bifuncțional, pentru înregistrarea diferențelor de conversie aferente titlurilor de investiții în devize și care prezintă următoarele subconturi:

- 30461 „Efecte publice și valori asimilate”;
- 30462 „Obligațiuni și alte titluri cu venit fix”.

În creditul conturilor se reflectă diferențele favorabile, rezultate din conversia în lei a titlurilor de investiții în devize și diferențele nefavorabile trecute la pierderi, aferente titlurilor vândute, iar în debit, diferențele nefavorabile rezultate din conversie și diferențele nefavorabile trecute la venituri aferente titlurilor de investiții în devize vândute. Soldurile creditoare ale subconturilor reprezintă diferențele de conversie favorabile, iar soldurile debitoare, diferențele nefavorabile de conversie aferente titlurilor de investiții în devize.

- 3047 „*Creanțe atașate*” – cont de activ, pentru reflectarea drepturilor din dobânzile aferente operațiunilor cu titluri de investiții și are următoarele subconturi:

- 30471 „Efecte publice și valori asimilate”;
- 30472 „Obligațiuni și alte titluri cu venit fix”.

Conturile se debitează cu creanțele din dobânzile calculate aferente operațiunilor cu titluri de investiții și se creditează cu sumele corespunzătoare încasate și cu dobânzile trecute la creanțe restante sau îndoielnice. Soldurile debitoare ale subconturilor reprezintă creanțele din dobânzile calculate și neajunse la scadență, aferente titlurilor de investiții.

Reflectarea în contabilitate a operațiunilor cu titluri de investiții:

1. Înregistrarea angajamentelor de cumpărare a titlurilor de investiții:

1.	921	=	999	500.000.000
	„Titluri de primit”		„Contrapartida”	

2. Achiziționarea titlurilor, cu evidențierea separată a dobânzii pentru perioada scursă și a cheltuielilor de cumpărare:

2.	%	=	1111 (121, 122, 333)	530.000.000
	3041		„Cont curent la BNR”	500.000.000
	„Titluri de investiții”		(„Conturi de	
	3047		corespondent la bănci”,	25.000.000
	„Creanțe atașate”		„Conturi de	
	60341		corespondent ale	5.000.000
	„Cheltuieli de achiziție”		băncilor”, „Conturile	
			societăților de bursă”)	
		și concomitent		
	999	=	921	500.000.000
	„Contrapartida”		„Titluri de primit”	

3. Înregistrarea dobânzilor (cupoanelor) cuvenite băncii pentru titlurile de investiții deținute:

3.	3047	=	70341	50.000.000
	„Creanțe atașate”		„Dobânzi”	

4. Amortizarea primelor (diferenței nefavorabile între prețul de achiziție și prețul de rambursare) pe perioada reziduală (rămasă) a titlurilor:

4.	60342	=	3041	2.500.000
	„Cheltuieli cu		„Titluri de investiții”	
	amortizarea primelor”			

5. Decotarea titlurilor de investiții (diferența favorabilă între prețul de achiziție și prețul de rambursare) pe perioada reziduală:

5.	3041	=	70342	2.000.000
	„Titluri de investiții”		„Venituri din prime”	

6. Încasarea dobânzilor (cupoanelor):

6.	1111 (121, 122) = 3047	40.000.000
	„Cont curent la BNR” „Creanțe atașate” („Conturi de corespondent la bănci”, „Conturi de corespondent ale băncilor”)	

7. Rambursarea de către emitent, la scadență, a împrumuturilor pe seama titlurilor de investiții:

7.	1111 (121, 122) = 3041	250.000.000
	„Cont curent la BNR” „Titluri de investiții” („Conturi de corespondent la bănci”, „Conturi de corespondent ale băncilor”)	

8. Trecerea la creanțe restante a titlurilor de investiții (a) și a dobânzilor corespunzătoare (b) neîncasate la termen:

8a.	3811 = 3041	100.000.000
	„Creanțe restante” „Titluri de investiții”	
8b.	3812 = 3047	10.000.000
	„Dobânzi restante” „Creanțe atașate”	

9. Trecerea la creanțe îndoielnice a titlurilor de investiții (a) și a dobânzilor aferente (b) neîncasate:

9a.	3821 = 3041 (3811)	50.000.000
	„Creanțe îndoielnice” „Titluri de investiții” („Creanțe restante”)	
9b.	3822 = 3047 (3812)	5.000.000
	„Dobânzi îndoielnice” „Creanțe atașate” („Dobânzi restante”)	

10. Încasarea creanțelor restante sau îndoielnice aferente operațiunilor cu titluri de investiții:

10.	1111 (121, 122, 2511) = 3811 (3812, 3821, 3822)	35.000.000
	„Cont curent la BNR” „Creanțe restante” („Conturi de corespondent la bănci”, „Dobânzi restante”, „Conturi de corespondent „Creanțe îndoielnice”, ale băncilor”, „Dobânzi îndoielnice” curente”)	

12. Înregistrarea angajamentelor de vânzare a titlurilor de investiții:

12.	999	=	922	300.000.000
	„Contrapartida”		„Titluri de livrat”	

13. Vânzarea efectivă a titlurilor de investiții cu diferențe favorabile între prețul de vânzare și prețul de înregistrare (dobânzile încasate pentru perioada scursă se evidențiază distinct):

13.	1111 (121, 122, 333)	=	%	325.000.000
	„Cont curent la BNR”		3041	300.000.000
	(„Conturi de		„Titluri de investiții”	
	corespondent la bănci”,		3047	15.000.000
	„Conturi de corespondent		„Creanțe atașate”	
	ale băncilor”, „Conturile		7462	10.000.000
	societăților de bursă”)		„Venituri din cesiunea	
			imobilizărilor financiare”	
	și concomitent			
	922	=	999	300.000.000
	„Titluri de livrat”		„Contrapartida”	

14. Vânzarea titlurilor de investiții cu diferențe nefavorabile între prețul de cesiune și prețul de înregistrare (dobânzile pentru perioada scursă se reflectă distinct):

14.	333 (1111, 121, 122)	=	%	305.000.000
	„Conturile societăților de		3041	290.000.000
	bursă” („Cont curent la		„Titluri de investiții”	
	BNR”, „Conturi de		3047	15.000.000
	corespondent la bănci”,		„Creanțe atașate”	
	„Conturi de corespon-			
	dent ale băncilor”)			
	6462	=	3041	10.000.000
	„Pierderi din cesiunea		„Titluri de investiții”	
	imobilizărilor financiare”			
	și concomitent			
	922	=	999	300.000.000
	„Titluri de livrat”		„Contrapartida”	

15. Reclasarea titlurilor de plasament în titluri de investiții:

15.	3041	=	3031	225.000.000
	„Titluri de investiții”		„Titluri de plasament”	

16. Darea cu împrumut a titlurilor de investiții:

16.	3045	=	3041	150.000.000
	„Titluri date cu		„Titluri de investiții”	
	împrumut”			

17. Înregistrarea dobânzilor cuvenite pentru titlurile de investiții date cu împrumut:

17.	3047	=	7037	12.000.000
	„Creanțe atașate”		„Venituri diverse din operațiuni cu titluri”	

18. Restituirea titlurilor date cu împrumut:

18.	3041	=	3045	75.000.000
	„Titluri de investiții”		„Titluri date cu împrumut”	

19. Încasarea dobânzilor:

19.	1111 (121, 122)	=	3047	10.000.000
	„Cont curent la BNR” („Conturi de corespondent la bănci”, „Conturi de corespondent ale băncilor”)		„Creanțe atașate”	

20. Trecerea la creanțe restante a titlurilor date cu împrumut nerestituite (a) și a dobânzilor corespunzătoare neîncasate (b):

20(a).	3811	=	3045	75.000.000
	„Creanțe restante”		„Titluri date cu împrumut”	
20(b).	3812	=	3047	2.000.000
	„Dobânzi restante”		„Creanțe atașate”	

21. Trecerea la creanțe îndoielnice a titlurilor date cu împrumut (a) și a dobânzilor aferente (b) devenite litigioase:

21a.	3821	=	3045 (3811)	50.000.000
	„Creanțe îndoielnice”		„Titluri date cu împrumut” („Creanțe restante”)	
21b.	3822	=	3047 (3812)	1.000.000
	„Dobânzi îndoielnice”		„Creanțe atașate” („Dobânzi restante”)	

22. Încasarea creanțelor restante sau îndoielnice din operațiuni de dare cu împrumut a titlurilor de investiții:

22.	1111 (121, 122)	=	3811 (3812, 3821, 3822)	25.000.000
	„Cont curent la BNR” („Conturi de corespondent la bănci”, „Conturi de corespondent ale băncilor”)		„Creanțe restante” („Dobânzi restante”, „Creanțe îndoielnice”, „Dobânzi îndoielnice”)	

23. Înregistrarea diferențelor favorabile (a) sau nefavorabile (b) rezultate din conversia în lei a titlurilor de investiții în devize:

23a.	3722	=	3046	20.000.000
	„Contravaloarea poziției de schimb”		„Diferențe de conversie”	
23b.	3046	=	3722	15.000.000
	„Diferențe de conversie”		„Contravaloarea poziției de schimb”	

24. Regularizarea diferențelor de conversie favorabile (a) sau nefavorabile (b) aferente titlurilor de investiții, în devize, vândute:

24a.	3046	=	7462	10.000.000
	„Diferențe de conversie”		„Venituri din cesiunea imobilizărilor financiare”	
24b.	6462	=	3046	8.000.000
	„Pierderi din cesiunea imobilizărilor financiare”		„Diferențe de conversie”	

6.1.7. Contabilitatea datoriilor constituite prin titluri

Datoriile constituite prin titluri reprezintă împrumuturile obținute de o societate bancară, pe baza emisiunii de titluri de valoare, pentru asigurarea necesităților de lichidități, pe termen scurt, mediu și lung. Titlurile de valoare care pot fi emise de bănci în acest scop sunt:

- titlurile de piață interbancară;
- titlurile de creanțe negociabile;
- obligațiuni;
- alte titluri.

Împrumuturile primite pe seama titlurilor emise se înregistrează în conturile de datorii, la valoarea lor de rambursare. Cheltuielile cu emisiunea titlurilor (publicitate, tipărire, informare, comisioane etc.) pot fi cuprinse în totalitate în conturile de cheltuieli curente ale perioadei contabile în care au apărut¹ sau pot fi repartizate pe mai multe perioade, caz în care va interveni un cont de regularizare.² Primele de emisiune și primele de rambursare privind

¹ Prin intermediul contului de gradul III 60369 „Alte cheltuieli privind datoriile constituite prin titluri”.

² Contul de gradul II 3749 „Alte cheltuieli de repartizat”.

titlurile emise se evidențiază în conturi distincte¹ și se amortizează eşalonat, până la scadență. Dobânzile datorate pentru împrumuturile primite se calculează și se reflectă lunar, prin conturile de datorii atașate.

Băncile pot emite și obligațiuni convertibile în acțiuni, a căror posesori au dreptul, ca în cadrul unui termen fixat în contractul de emisiune, să-și exercite opțiunea de conversie a titlului obligatar în acțiuni. Contabilizarea acestor operațiuni se face prin transformarea împrumutului în capital social.

Pentru reflectarea în contabilitatea bancară a datoriilor privind titlurile se utilizează conturile de gradul I și II:

- **321 „Titluri de piață interbancară”** – cont de pasiv, care se dezvoltă astfel:

- **3211 „Titluri de piață interbancară”** – reflectă împrumuturile primite pe seama emisiunii de certificate interbancare, bilete la ordin negociabile, bilete ipotecare, toate negociabile pe piața interbancară. Contul se creditează cu împrumuturile primite și cu cheltuielile aferente dobânzilor plătite în avans pentru împrumuturile obținute și se debitează cu împrumuturile corespunzătoare rambursate, cu valoarea titlurilor de piață interbancară emise de bancă și răscumpărate sau rambursate anticipat. Soldul creditor al contului reprezintă valoarea împrumuturilor primite nerambursate și neajunse la scadență;

- **3217 „Datorii atașate”** – evidențiază obligațiile băncii din dobânzile aferente titlurilor de piață interbancară. În creditul contului se înregistrează dobânzile calculate, iar în debit, dobânzile corespunzătoare plătite. Soldul creditor al contului reprezintă datoriile din dobânzile calculate și neajunse la scadență, aferente împrumuturilor obținute pe baza emisiunii de titluri de piață interbancară.

- **322 „Titluri de creanțe negociabile”** – cont de pasiv, cu următoarele conturi sintetice de gradul II:

- **3221 „Titluri de creanțe negociabile”** – înregistrează împrumuturile pe bază de certificate de depozit, bilete de trezorerie și a altor titluri emise de bănci pe termen scurt și mediu. Funcțiunea contabilă a acestui cont este similară cu a contului 3211 „Titluri de piață interbancară”;

- **3227 „Datorii atașate”** – reflectă obligațiile băncii din dobânzile aferente împrumuturilor angajate pe seama emisiunii de titluri de creanțe negociabile. Acest cont funcționează asemănător cu contul 3217 „Datorii atașate”.

¹ Conturile de gradul II 3741 „Prime de emisiune privind titlurile cu venit fix” și respectiv, 3742 „Prime de rambursare privind titlurile cu venit fix”.

- **325 „Obligațiuni”** – cont de pasiv, dezvoltat pe conturi sintetice de gradul II, astfel:

- **3251 „Obligațiuni”** – evidențiază împrumuturile primite pe seama obligațiunilor emise de bănci pe termen mijlociu și lung. În creditul contului se reflectă suma împrumuturilor primite și valoarea primelor de emisiune și a primelor de rambursare aferente obligațiunilor emise și subscrise, iar în debit, suma împrumuturilor restituite, valoarea obligațiunilor emise și răscumpărate anticipat, valoarea nominală a acțiunilor în contrapartida obligațiunilor convertite în acțiuni. Soldul creditor al contului arată valoarea împrumuturilor obținute pe baza emisiunii de obligațiuni nerambursate și neajunse la scadență;

- **3257 „Datorii atașate”** – înregistrează dobânzile datorate de bancă pentru împrumuturile primite pe seama emisiunii de obligațiuni. Și acest cont are o funcțiune contabilă asemănătoare cu a contului 3217 „Datorii atașate”.

- **326 „Alte datorii constituite prin titluri”** – cont de pasiv, cu următoarea dezvoltare pe conturi sintetice de gradul II:

- **3261 „Alte datorii constituite prin titluri”** – evidențiază împrumuturile obținute de bancă pe seama altor titluri emise și are funcțiune contabilă asemănătoare cu a contului 3211 „Titluri de piață interbancară”;

- **3267 „Datorii atașate”** – înregistrează obligațiile băncii din dobânzile corespunzătoare altor datorii constituite prin titluri de valoare, și are funcțiune contabilă asemănătoare cu a contului 3217 „Datorii atașate”.

Reflectarea în contabilitate a principalelor operațiuni privind împrumuturile obținute de bănci pe baza emisiunii titlurilor de piață interbancară și titlurilor de creanțe negociabile:

1. Emisiunea și subscrierea titlurilor:

1.	3556 = 3211 (3221)	500.000.000
	„Alți debitori diverși”	„Titluri de piață interbancară” („Titluri de creanțe negociabile”)

2. Încasarea împrumutului:

2.	1111 (121, 122, 2511) = 3556	500.000.000
	„Cont curent la BNR”	„Alți debitori diverși”
	(„Conturi de corespondent la bănci”, „Conturi de corespondent ale băncilor”, „Conturi curente”)	

3. Subscrierea titlurilor cu plata în avans a dobânzilor:

3.	%	=	3211 (3221)	400.000.000
	3556		„Titluri de piață	325.000.000
	„Alți debitori diverși”		interbancară” („Titluri	
	375		de creanțe negociabile”)	75.000.000
	„Cheltuieli înregistrate în			
	avans”			

4. Înregistrarea dobânzilor datorate pentru titlurile emise de bancă:

4.	60361 (60362)	=	3217 (3227)	100.000.000
	„Dobânzi privind titlurile		„Datorii atașate”	
	de piață interbancară”		(„Datorii atașate”)	
	(„Dobânzi privind			
	titlurile de creanțe			
	negociabile”)			

5. Plata dobânzilor datorate:

5.	3217 (3227)	=	1111 (121, 122, 2511)	100.000.000
	„Datorii atașate”		„Cont curent la BNR”	
	(„Datorii atașate”)		(„Conturi de corespon-	
			dent la bănci”, „Con-	
			turi de corespondent ale	
			băncilor”, „Conturi	
			curente”)	

6. Scadențarea dobânzilor plătite în avans pe cheltuielile perioadelor viitoare:

6.	60361 (60362)	=	375	25.000.000
	„Dobânzi privind titlurile		„Cheltuieli înregistrate	
	de piață interbancară”		în avans”	
	(„Dobânzi privind			
	titlurile de creanțe			
	negociabile”)			

7. Rambursarea împrumuturilor:

7.	3211 (3221)	=	1111 (121, 122, 2511)	250.000.000
	„Titluri de piață		„Cont curent la BNR”	
	interbancară” („Titluri de		(„Conturi de corespon-	
	creanțe negociabile”)		dent la bănci”, „Con-	
			turi de corespondent ale	
			băncilor”, „Conturi	
			curente”)	

8. Răscumpărarea titlurilor emise sau rambursarea anticipată a împrumuturilor:

8.	379 „Alte conturi de regularizare”	=	1111 (121, 122, 2511) „Cont curent la BNR” („Conturi de corespondent la bănci”, „Conturi de corespondent ale băncilor”, „Conturi curente”)	200.000.000
----	--	---	--	-------------

9. Anularea titlurilor răscumpărate:

9.	3211 (3221) „Titluri de piață interbancară” („Titluri de creanțe negociabile”)	=	379 „Alte conturi de regularizare”	200.000.000
----	---	---	--	-------------

10. Înregistrarea valorii titlurilor emise de bancă, amortizate, dar încă nerambursate (a) și a dobânzilor aferente perioadei scurse, dar încă neplătite (b):

10a.	3211 (3221) „Titluri de piață interbancară” („Titluri de creanțe negociabile”)	=	3566 „Alți creditori diverși”	50.000.000
10b.	3217 (3227) „Datorii atașate” („Datorii atașate”)	=	3566 „Alți creditori diverși”	10.000.000

11. Înregistrarea sumelor reprezentând diminuări de datorii din dobânzi calculate și incluse pe costuri, în situația rambursării anticipate a titlurilor emise de bancă:

11.	3217 (3227) „Datorii atașate” („Datorii atașate”)	=	7036 „Venituri din datorii constituite prin titluri”	15.000.000
-----	---	---	--	------------

Înregistrarea în contabilitate a operațiunilor privind împrumuturile obținute de bănci, pe seama emisiunii de obligațiuni:

1. Subscrierea obligațiunilor la valoarea de rambursare:

1.	% = 3251	600.000.000
	3566 „Obligațiuni”	500.000.000
	„Alți debitori diverși”	
	3741	40.000.000
	„Prime de emisiune privind titlurile cu venit fix”	
	3742	60.000.000
	„Prime de rambursare privind titlurile cu venit fix”	

2. Încasarea împrumutului:

2.	1111 (121, 122, 2511) = 3566	500.000.000
	„Cont curent la BNR”	„Alți debitori diverși”
	(„Conturi de corespondent la bănci”, „Conturi de corespondent ale băncilor”, „Conturi curente”)	

3. Reflectarea dobânzilor datorate de bancă:

3.	60363 = 3257	75.000.000
	„Dobânzi privind obligațiunile”	„Datorii atașate”

4. Amortizarea primelor de emisiune și de rambursare:

4.	60369 = 3741 (3742)	10.000.000
	„Alte cheltuieli privind datoriile constituite prin titluri”	„Prime de emisiune privind titlurile cu venit fix” („Prime de rambursare privind titlurile cu venit fix”)

5. Plata dobânzilor:

5.	3257 = 1111 (121, 122, 2511)	75.000.000
	„Datorii atașate”	„Cont curent la BNR”
		(„Conturi de corespondent la bănci”, „Conturi de corespondent ale băncilor”, „Conturi curente”)

6. Rambursarea împrumuturilor primite pe baza obligațiunilor emise:

6.	3251 „Obligațiuni”	=	1111 (121, 122, 2511) „Cont curent la BNR” („Conturi de corespondent la bănci”, „Conturi de corespondent ale băncilor”, „Conturi curente”)	300.000.000
----	-----------------------	---	--	-------------

7. Rambursarea anticipată a împrumuturilor (răscumpărarea obligațiunilor):

7.	379 „Alte conturi de regularizare”	=	1111 (121, 122, 2511) „Cont curent la BNR” („Conturi de corespondent la bănci”, „Conturi de corespondent ale băncilor”, „Conturi curente”)	200.000.000
----	---------------------------------------	---	--	-------------

8. Anularea obligațiunilor răscumpărate:

8.	3251 „Obligațiuni”	=	379 „Alte conturi de regularizare”	200.000.000
----	-----------------------	---	---------------------------------------	-------------

9. Transformarea obligațiunilor în acțiuni cu primă de conversie:

9.	3251 „Obligațiuni”	=	% 5012 „Capital subscris vărsat” 5115 „Prime de conversie a obligațiunilor în acțiuni”	100.000.000 85.000.000 15.000.000
----	-----------------------	---	--	---

6.1.8. Contabilitatea decontărilor privind operațiunile cu titluri

Contabilizarea operațiunilor de cumpărare și de vânzare a titlurilor de valoare în interes propriu, la solicitarea clienței sau a altor bănci, inclusiv, mișcarea fondurilor legate de aceste operațiuni, se realizează cu ajutorul următoarelor conturi de decontări:

Contul 331 „Conturile societăților bancare” se deschid altor agenți bancari pentru evidențierea exclusivă a decontării operațiunilor efectuate cu titluri de valoare. Este cont de pasiv și se creditează cu:

- sumele încasate de la alte bănci pentru executarea ordinelor de cumpărare a titlurilor de valoare;
- sumele de încasat de la societățile de bursă aferente vânzărilor de titluri efectuate la ordinul altor bănci, precum și dividendele sau veniturile asimilate, cuvenite altor bănci, de încasat prin societățile de bursă;
- sumele virate în conturile de decontare ale altor bănci reprezentând încasări aferente rambursărilor de obligațiuni și de alte titluri deținute de acestea, precum și veniturile din dobânzi ori dividendele încasate corespunzătoare;
- dobânzile plătite altor societăți bancare aferente conturilor de decontare privind operațiunile cu titluri de valoare.

În debitul contului se evidențiază:

- sumele de plătit societăților de bursă pentru cumpărările de titluri de valoare efectuate la solicitarea altor bănci;
- sumele virate altor bănci drept contravaloarea titlurilor vândute la ordinul acestora prin societățile de bursă, precum și dividendele sau veniturile asimilate cuvenite altor bănci, încasate prin bursă;
- sumele virate din conturile de decontare ale altor bănci reprezentând rambursări de împrumuturi obținute prin emisiunea de obligațiuni și de alte titluri de valoare, precum și datoriile din dobânzi ori dividendele aferente acestora;
- comisioanele încasate de la alte bănci pentru serviciile prestate acestora în cadrul operațiunilor cu titluri de valoare.

Soldul creditor al contului reprezintă disponibilitățile altor societăți bancare destinate efectuării operațiunilor cu titluri de valoare.

Contul 332 „**Conturile organismelor de plasament colectiv de valori mobiliare**” reflectă decontările privind operațiunile cu titluri de valoare efectuate cu asemenea instituții financiare. Este cont de pasiv, funcționează asemănător cu contul 331 „**Conturile societăților bancare**”, conform unor instrucțiuni speciale emise de Ministerul Finanțelor și BNR.

Contul 333 „**Conturile societăților de bursă**” se deschide societăților de bursă, societăților de compensare, decontare și depozitare a valorilor mobiliare și altor profesioniști (brokeri), pentru decontarea operațiunilor cu titluri de valoare. Este cont bifuncțional și se creditează cu:

- sumele de plătit ca valoare a titlurilor de tranzacție, de plasament și de investiții cumpărate prin intermediul societăților de bursă;
- sumele datorate societăților de bursă reprezentând cheltuieli de achiziție și de cesiune a titlurilor de valoare;

- sumele de plătit ca valoare a titlurilor imobilizate cumpărate în interes propriu prin bursă;
- sumele încasate de la societățile de bursă aferente vânzărilor de titluri efectuate în nume propriu, la ordinul clienței sau a altor bănci;
- dividendele, dobânzile și alte venituri asimilate încasate prin bursă, corespunzătoare operațiunilor cu titluri de valoare efectuate în interes propriu;
- sumele de plătit societăților de bursă pentru cumpărările de titluri de valoare realizate la solicitarea clienței sau a altor bănci;
- sumele plătite prin societățile de bursă reprezentând rambursări de împrumuturi obținute pe seama obligațiunilor și a altor titluri de valoare emise de bancă, precum și dobânzile aferente;
- dobânzile plătite de bancă, aferente conturilor de decontare privind operațiunile cu titluri de valoare;
- sumele de plătit societăților de bursă drept cheltuieli de achiziție și de cesiune a titlurilor de valoare repartizate de bancă în perioadele sau exercițiile financiare următoare.

În debitul acestui cont se reflectă:

- sumele de încasat de la societățile de bursă ca valoare a titlurilor vândute în interes propriu, inclusiv, diferențele favorabile între valoarea de înregistrare și prețul de cesiune a titlurilor cedate;
- sumele plătite societăților de bursă aferente cumpărărilor de titluri de valoare și dividendelor, dobânzilor și altor venituri asimilate achitate, aferente operațiunilor cu titluri efectuate în nume propriu de bancă;
- sumele de încasat de la bursă, aferente vânzărilor de titluri efectuate la ordinul clienței sau a altor bănci, precum și dividendele sau veniturile asimilate încasate prin societățile de bursă, dar cuvenite clienței ori altor bănci și virate în conturile de decontare ale acestora;
- sumele încasate prin societățile de bursă ca dobânzi corespunzătoare titlurilor de valoare deținute de bancă;
- dividendele și veniturile asimilate încasate în nume propriu prin bursă, aferente titlurilor de valoare deținute de bancă;
- dobânzile încasate de bancă, aferente conturilor de decontare privind operațiunile cu titluri de valoare.

Soldul creditor al contului reprezintă sumele de plătit societăților de bursă pentru operațiunile cu titluri, iar soldul debitor, sumele de încasat de la bursă, aferente operațiunilor cu titluri de valoare.

Contul 334 „Conturile altor instituții financiare” reflectă decontările cu alte instituții financiare specializate în operațiuni cu titluri de valoare. Este

cont de pasiv și funcționează asemănător cu contul 331 „Conturile societăților bancare” și pe baza unor instrucțiuni speciale elaborate de Ministerul Finanțelor și BNR.

Contul 335 „**Contule clienței**” este destinat exclusiv decontării operațiunilor cu titluri de valoare, în numele clienților băncii. Este cont de pasiv, în creditul său evidențiindu-se:

- sumele reținute de la clientelă pentru executarea ordinelor de cumpărare a titlurilor și alte sume încasate de la clientelă în legătură cu efectuarea de operațiuni cu titluri de valoare;
 - sumele de încasat de la societățile de bursă pentru vânzările de titluri efectuate în numele clienței, precum și dividendele sau veniturile asimilate încasate prin bursă, cuvenite clienței și virate în conturile de decontare ale acesteia;
 - sumele virate în conturile de decontare ale clienței reprezentând încasări aferente rambursărilor de obligațiuni și de alte titluri deținute de clientelă sau corespunzătoare dividendelor încasate pentru titlurile de valoare din portofoliul clienței;
 - dobânzile plătite clienței, aferente conturilor de decontare privind operațiunile cu titluri de valoare.
- În debitul contului se evidențiază:
- sumele de plătit societăților de bursă pentru cumpărările de titluri de valoare efectuate în numele clienței;
 - sumele virate clienței, ca valoare a titlurilor vândute prin bursă, alte sume virate clienței din conturile de decontare privind operațiunile cu titluri, inclusiv, dividendele și veniturile asimilate cuvenite clienței încasate prin societățile de bursă;
 - comisioanele cuvenite băncii încasate de la clientelă pentru serviciile prestate acesteia în cadrul operațiunilor cu titluri de valoare;
 - sumele virate din conturile de decontare ale clienței aferente rambursării împrumuturilor obținute pe seama emisiunii de obligațiuni sau de alte titluri, precum și datoriile din dobânzi corespunzătoare sau dividendele de plătit, aferente titlurilor de valoare emise de clientelă.

Soldul creditor al contului reprezintă disponibilitățile clienței destinate efectuării operațiunilor cu titluri de valoare.

Contul 336 „**Alte conturi de decontare privind operațiunile cu titluri**” reflectă alte operațiuni legate de titlurile de valoare. Este cont bifuncțional care se poate dezvolta în două conturi de gradul II:

- 3361 „**Alte sume de plătit privind operațiunile cu titluri**”, cont de pasiv;

- 3362 „Alte sume de încasat privind operațiunile cu titluri”, cont de activ;

Contul se creditează cu:

- sumele virate din conturile de decontare ale clienței și ale altor bănci privind operațiunile cu titluri de valoare aferente rambursărilor de împrumuturi obținute pe baza emisiunii de obligațiuni și a altor titluri, precum și a datoriilor din dobânzi corespunzătoare acestora sau reprezentând dividende de plătit pentru titlurile emise de cliență ori de alte societăți bancare;
- sumele încasate pentru cliență și pentru alte bănci reprezentând rambursări de obligațiuni și de alte titluri de valoare deținute de acestea, precum și venituri din dobânzi corespunzătoare sau dividende aferente titlurilor deținute de cliență și de alte bănci;
- dobânzile plătite de bancă aferente conturilor de decontare privind operațiunile cu titluri de valoare.

În debitul contului se reflectă:

- sumele virate în conturile de decontare ale clienței și ale altor societăți bancare corespunzătoare încasărilor aferente rambursărilor de obligațiuni și de alte titluri de valoare deținute de acestea, precum și a veniturilor din dobânzi aferente sau dividendelor pentru titlurile clienței sau altor bănci;
- sumele plătite în numele clienței sau a altor bănci reprezentând rambursări de împrumuturi bazate pe emisiunea de obligațiuni și de alte titluri de valoare, precum și dobânzile corespunzătoare acestora sau dividendele aferente titlurilor emise de cliență și de alte bănci;
- dobânzile încasate de bancă pentru conturile de decontare privind operațiunile cu titluri de valoare.

Soldul creditor al contului arată sumele de plătit sau sumele încasate în numele clienților și a altor bănci privind operațiuni cu titluri de valoare, iar soldul debitor arată sumele de încasat sau sumele plătite la ordinul clienței și al altor societăți bancare, corespunzătoare operațiunilor cu titluri de valoare.

Contul 337 „Creanțe și datorii atașate” înregistrează drepturile și obligațiile băncii aferente dobânzilor corespunzătoare conturilor de decontare privind operațiunile cu titluri de valoare. Acest cont bifuncțional este structurat pe două conturi de gradul II:

- 3371 „Creanțe atașate” – cont de activ, care se debitează cu drepturile din dobânzile calculate și se creditează cu suma dobânzilor încasate și cu dobânzile trecute la restante sau la îndoielnice. Soldul debitor al contului

arată creanțele din dobânzi, calculate și neajunse la scadență, aferente conturilor de decontare privind operațiunile cu titluri de valoare;

- 3372 „Datorii atașate” – cont de pasiv, care în credit evidențiază obligațiile din dobânzile calculate, iar în debit, sumele dobânzilor plătite. Soldul creditor al contului semnifică datoriile din dobânzi, calculate și neajunse la scadență, corespunzătoare conturilor de decontare privind operațiunile cu titluri de valoare.

6.2. CONTABILITATEA DECONTĂRILOR INTRABANCARE

Evidența operațiunilor efectuate între sediu și subunitățile din țară ale aceleiași bănci, cât și între subunitățile respective, se realizează prin intermediul contului bifuncțional 341 „Decontări intrabancare”. De regulă, aceste conturi de legătură trebuie închise la sfârșitul perioadei. Eventualul sold existent reprezintă unele operațiuni în curs de lămurire ca urmare a unor erori sau dificultăți de înregistrare.

Acest cont se creditează cu:

- sumele virate la alte subunități ale băncii din conturile clienților;
- sumele încasate prin viramente pentru clienții altor subunități;
- sumele virate la alte subunități ca datorii față de clienții acestora, precum și dobânzile aferente;
- alimentările cu numerar efectuate de la alte subunități;
- sumele acordate personalului prin alte subunități ale băncii, reprezentând avansuri spre decontare;
- sumele virate subunităților pentru diverse operațiuni interne;
- valoarea metalelor prețioase, materialelor, stocurilor și a altor valori primite de la sediu sau de la alte subunități ale băncii;
- primirea soldurilor conturilor de cheltuieli de la unitățile din subordine;
- transferarea soldurilor conturilor de venituri unității ierarhic superioare.

În debitul contului se evidențiază:

- sumele virate de la subunități pentru conturile clienților proprii;
- sumele plătite prin viramente pentru clienții altor subunități;
- valoarea metalelor prețioase, materialelor, stocurilor și altor valori livrate sediului sau altor subunități;

- sumele datorate altor bănci sau altor clienți privind operațiunile subunităților aceleiași bănci;
- sumele recuperate de la alte subunități ca valori datorate de clienții acestora, precum și dobânzile aferente;
- sumele primite de la subunități privind diverse operațiuni interne;
- depunerile de numerar efectuate la alte subunități;
- transferarea soldurilor conturilor de cheltuieli unității ierarhic superioare;
- primirea soldurilor conturilor de venituri de la unitățile din subordine.

Soldul creditor sau debitor al contului reprezintă sumele în tranzit privind decontările intrabancare.

BIBLIOGRAFIE

1. Călin, O., Ristea, M., Văduva, I., Neamțu, H., *Bazele contabilității*, Editura didactică și pedagogică, București, 1995.
2. Colasse, B., *Contabilitate generală*, ediția a 4-a, Editura Moldova, Iași, 1995 (traducere de N. Tabără).
3. Dedu, V., Enciu, A., *Contabilitate bancară*, Editura Economică, București, 2001.
4. Dedu, V., *Gestiune bancară*, Editura didactică și pedagogică, București, 1999.
5. Dobrotă, N., ș.a., *Economia politică*, Editura Economică, București, 1995.
6. Dumitrean, R., Scorțescu, Gh., Toma, C., Berheci, I., Mardiros, D., *Contabilitate financiară I*, vol. I și II, Editura Sedcom Libris, Iași, 2002.
7. Dumitrean, R., *Contabilitate financiară II*, Editura Sedcom Libris, Iași, 2001.
8. Feleagă, N., Ionașcu, I., *Tratat de contabilitate financiară*, vol. I și II, Editura Economică, București, 1998.
9. Florea, I., Florea, R., *Controlul economico-financiar*, C.E.C.C.A.R., București, 2000.
10. Găliceanu, I., ș.a., *Contabilitate bancară*, Editura didactică și pedagogică, București, 1999.
11. Horomnea, E., *Tratat de contabilitate*, Editura Sedcom Libris, Iași, 2001.
12. I.A.S.C., *Standardele Internaționale de Contabilitate 2000*, Editura Economică, București, 2000.

13. Imireanu, M.-Gh., *Tehnica și practica operațiunilor bancare*, Editor „Tribuna Economică”, București, 1995.
14. Ionescu, L., ș.a., *Băncile și operațiunile bancare*, Editura Economică, București, 1996.
15. Istrate, C., *Introducere în contabilitate*, Editura Polirom, Iași, 2002.
16. Manole, V., ș.a., *Firma și banca*, Editor „Tribuna Economică”, București, 1999.
17. Oprea, D., *Premisele și consecințele informatizării contabilității*, Editura Graphix, Iași, 1994.
18. Pântea, I.P., *Managementul contabilității românești*, vol. I, Editura Intelcredo, Deva, 1998.
19. Petriș, R., *Bazele contabilității*, Editura Gorun, Iași, 2002.
20. Tabără, N., Horomnea, E., Toma C., *Conturile anuale în procesul decizional*, Editura TipoMoldova, Iași, 2001.
21. Temeș, I., Mureșan, M., *Contabilitate bancară*, vol. I, Editura Napoca Star, Cluj-Napoca, 1998.
22. Tudorache, D., ș.a., *Elemente de tehnică și strategie bancară*, Editura Alas, Călărași, 1996.
23. Turcu, I., *Operațiuni și contracte bancare*, Editura Lumina Lex, București, 1995.
24. Turliuc, V., Cocriș, V., *Monedă și credit*, Editura Ankarom, Iași, 1997.
25. Zaharciuc, El., *Contabilitatea societăților bancare*, Editura Teora, București, 2000.
26. ***, *Legea contabilității nr. 82/1991*, republicată în Monitorul oficial al României, nr. 629/2002.
27. ***, *Legea bancară nr. 58/1998*, publicată în Monitorul oficial al României nr. 121/1998, modificată și completată prin *Ordonanța de urgență nr. 137/2001*, publicată în Monitorul oficial al României nr. 671/2001.
28. ***, *Legea nr. 101/1988 privind Statutul Băncii Naționale a României*, publicată în Monitorul oficial al României nr. 203/1998, modificată și

Bibliografie

- completată prin *Ordonanța de urgență nr. 136/2001*, publicată în Monitorul oficial al României nr. 671/2001.
29. ***, *Ordinul Ministerului Finanțelor și Băncii Naționale a României nr. 1418/344/1997 privind aprobarea Planului de conturi pentru societățile bancare și a normelor metodologice de utilizare a acestuia*, în Monitorul oficial al României nr. 212/1997.
30. ***, *Ordinul Ministerului Finanțelor Publice și Băncii Naționale a României nr. 1982/5/2001 privind aprobarea Reglementărilor armonizate cu Directiva Comunității Economice Europene și cu Standardele Internaționale de Contabilitate aplicabile instituțiilor de credit*, în Monitorul oficial al României nr. 694/2001.
31. ***, *Monitorul oficial al României*, colecția anilor 1997-2003.

Redactor: Petru Radu
Tehnoredactor: Radu Ciopu

Bun de tipar: aprilie 2003

Tiparul executat la SEDCOM LIBRIS, Iași, România
Str. Moara de Foc nr. 4, tel.: 0232.234582; 0232.234680; fax: 0232.233050
E-mail: editura@sedcomlibris.com

Lucrarea *Contabilitatea societăților bancare* își propune să reliefeze, într-o manieră corespunzătoare reglementărilor existente pe plan intern și internațional, reflectarea în contabilitate a principalelor operațiuni bancare, analiza documentată a problemelor actuale de tehnică și evidență bancară, cu incidență maximă asupra patrimoniului băncilor și a titularilor de conturi.